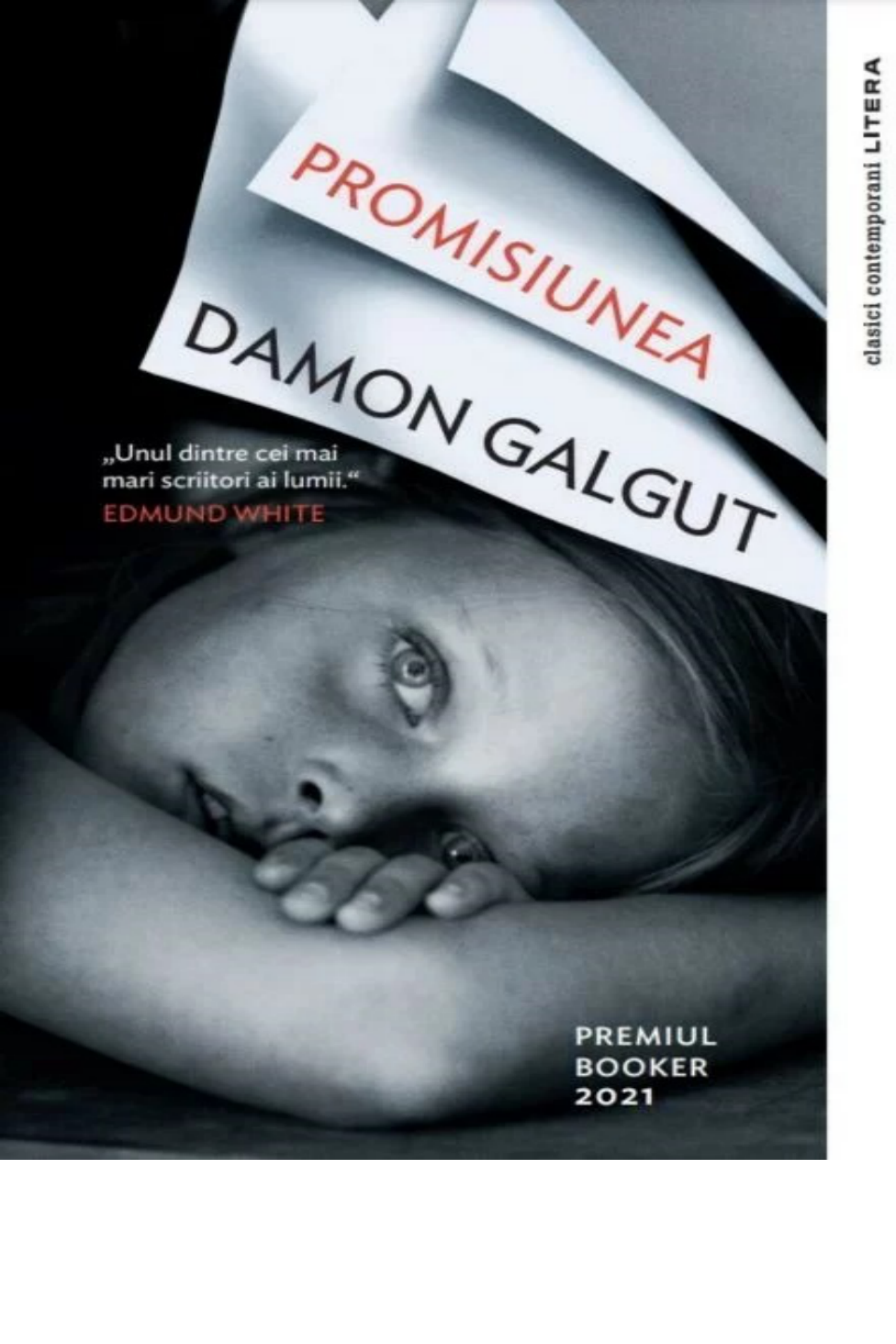

PROMISIUNEA
DAMON GALGUT
„Unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii.“
EDMUND WHITE
PREMIUL BOOKER 2021
clasici contemporani LITERA

DAMON GALGUT

PROMISIUNEA

Traducere din limba engleză şi note
MARIANA PIROTEALĂ

LITERA

Damon Galgut s-a născut la Pretoria, în 1963, şi a studiat teatrul la Universitatea din Cape Town. Romancier, autor de povestiri şi dramaturg premiat, şi-a scris primul roman, *A Single Season* (1984), la şaptesprezece ani. *Small Circle of Beings* (1988), un volum de povestiri, a fost urmat de romanul *The Beautiful Screaming of Pigs* (1991) şi de *The Quarry* (1995). Romanul său *The Good Doctor* (2003) a fost finalist la Man Booker Prize for Fiction 2003 şi a câştigat Commonwealth Writers' Prize 2004. Alte titluri de Damon Galgut includ: *The Imposter* (câştigător al University of Johannesburg English Literary Award 2008 şi finalist la Commonwealth Writers' Prize 2009), *In A Strânge Room* (finalist la Man Booker Prize 2010 şi la Ondaatje Prize 2011) şi *Arctic Summer* (câştigător al Tate Literature Live Award pentru cartea anului 2014 şi finalist la Walter Scott Historical Fiction Prize 2015). Cel mai recent roman al său, *Promisiunea (The Promise),* a câştigat Booker Prize for Fiction 2021, urmând să apară în peste 30 de ţări. Damon Galgut este membru de onoare al Academiei Americane de Arte şi Litere.

CUPRINS

„În dimineaţa aceasta am întâlnit o femeie cu nasul de aur. Era într-un Cadillac, cu o maimuţă în braţe. Şoferul a oprit şi ea m-a întrebat: «Sunteţi Fellini?» Cu vocea aceea metalică, a continuat: «De ce în filmele dumneavoastră nu este nici măcar un om normal?»”

Federico Fellini

lui Antonio şi lui Petruchio,
pentru tot impresariatul, bucătăritul şi călătoritul

MĂMICA

MĂMICA

În momentul în care cutia metalică îi rosteşte numele, Amor ştie că s-a întâmplat. Toată ziua a fost încordată şi a durut-o capul, ar zice că i-a apărut un avertisment în vis, dar nu-şi mai aminteşte care anume. Un semn sau o imagine, chiar sub pojghiţa realităţii. Necazuri în adânc. Foc în miezul pământului.

Când i se rostesc cuvintele cu glas tare, ea nu le crede. Închide ochii şi scutură din cap. Nu, nu. Nu poate fi adevărat ceea ce tocmai i-a spus mătuşa ei. Nu a murit nimeni. E un cuvânt oarecare, nimic mai mult. Priveşte cuvântul, care zace pe birou ca o insectă întoarsă pe spate, fără nicio explicaţie.

Se află în biroul domnişoarei Starkey, unde i-a spus vocea din difuzor să se prezinte. Aştepta acest moment de atât de mult timp, şi l-a imaginat de atâtea ori, încât deja pare o realitate. Dar acum, că a venit cu adevărat, momentul pare îndepărtat şi oniric. Nu s-a întâmplat de fapt, nu. Şi mai ales nu mămicii, care niciodată, niciodată nu va muri.

Îmi pare rău, spune domnişoara Starkey, ascunzându-şi dinţii de cal în dosul buzelor strânse cu putere. Unele fete spun că domnişoara Starkey este lesbiană, dar e greu să ţi-o imaginezi într-o postură senzuală cu cineva. Sau poate că a făcut-o, şi de atunci dezgustul a lecuit-o pentru tot restul vieţii. Este o suferinţă pe care trebuie s-o îndurăm cu toţii, adaugă ea cu o voce gravă, în timp ce tannie[1] Marina tremură şi-şi tamponează ochii cu un şerveţel, deşi întotdeauna a dispreţuit-o pe mămica şi nu-i pasă câtuşi de puţin că a murit, cu toate că nu a murit.

Mătuşa ei o însoţeşte până la parter şi rămâne să aştepte afară, în timp ce Amor trebuie să se întoarcă la cămin să-şi facă valiza. Stă aici de şapte luni, aşteptând să se întâmple ce nu s-a întâmplat, şi în fiecare secundă din această perioadă a urât camerele lungi şi reci, cu podele acoperite cu linoleum, dar acum, când trebuie să plece, nu vrea să le părăsească. Vrea doar să se întindă în pat, să aţipească şi să nu se mai trezească niciodată. Ca mămica? Nu, nu ca mămica, pentru că mămica nu doarme.

Îşi pune fără grabă hainele în valiză, apoi o cară jos, în faţa clădirii principale a şcolii, unde mătuşa ei se uită la iazul cu peşti. Ia uite-l pe ăla mare şi gras, spune ea arătând cu degetul, ai mai văzut vreodată un caras auriu aşa de mare? Amor spune că nu, deşi nu vede spre ce peşte arată mătuşa ei şi, oricum, nimic din toate astea nu se întâmplă cu adevărat.

Când intră în Cressida, care nici ea nu este adevărată, şi în timp ce plutesc pe aleea şerpuită a şcolii, priveliştea de la fereastră este un vis. Arborii jacaranda sunt toţi înfloriţi, iar florile mov-aprins sunt ţipătoare şi stranii. Chiar şi vocea ei parcă are ecou, ca şi cum ar vorbi

altcineva; atunci când ajung la poarta principală, virează la dreapta în loc de stânga şi ea întreabă unde se duc.

La mine acasă, spune mătuşa ei. Să-l luăm pe unchiul Ockie. Azi-noapte a trebuit să plec în grabă când, ştii tu, când s-a întâmplat.

(Nu s-a întâmplat.)

Ochii daţi cu puţin rimei pe margini privesc scurt în lateral, dar rata încă nu reacţionează nicicum. Dezamăgirea femeii mai în vârstă este aproape palpabilă, ca o băşină trasă discret. Putea să-l trimită pe Lexington s-o ia pe Amor de la şcoală, în schimb a venit personal, pentru că îi place să dea o mână de ajutor în momente de criză, toată lumea o ştie prea bine. În spatele feţei rotunde, machiate ca a unei actriţe kabuki, este o sete de drame, bârfa şi spectacol ieftin. Vărsarea de sânge şi trădarea la televizor sunt una, dar aici viaţa reală i-a oferit o ocazie concretă, palpitantă. O asemenea veste cumplită dată în public, în faţa directoarei! Dar nepoata ei, gâlma aia neisprăvită şi dolofană, abia dacă a scos un cuvânt. Serios, copila chiar are o problemă, Marina a mai remarcat acest lucru. Ea dă vina pe trăsnet. Ah, păcat, după aceea nu a mai fost niciodată la fel.

Ia un biscuit, îi spune îmbufnată mătuşa ei. Sunt pe bancheta din spate.

Dar Amor nu vrea biscuiţi. Nu are poftă de mâncare. Tannie Marina coace mereu dulciuri şi încearcă să le bage pe gât celorlalţi. Sora ei, Astrid, spune că face aşa ca să nu fie singura grasă din anturajul ei, şi este adevărat, mătuşa lor a publicat două cărţi de bucate cu gustări pentru ceai, care au succes la un anumit tip de femei albe mai în vârstă, lucru foarte evident în ultima vreme.

În fine, reflectează tannie Marina, măcar e simplu să discuţi cu copila. Nu te întrerupe, nu răspunde obraznic şi dă impresia că ascultă, nici nu trebuie să facă mai mult. Şcoala nu-i departe de locuinţa familiei Laubscher, în Menlo Park, însă astăzi timpul pare să se lăbărţeze, iar tannie Marina vorbeşte tot drumul într-o afrikaans emoţionată, pe un ton scăzut şi confidenţial, ici-colo cu diminutive, deşi motivele ei nu sunt inocente. E subiectul obişnuit, cum că mămica a trădat toată familia schimbându-şi religia. Pardon, revenind la vechea ei religie. Redevenind evreică! Mătuşa ei a fost foarte categorică pe acest subiect în ultima jumătate de an, de când s-a îmbolnăvit mămica, dar ce-ar trebui să facă Amor în privinţa asta? E o biată copilă, nu are nicio putere şi, în orice caz, de ce e aşa rău să te întorci la religia ta dinainte, dacă vrei?

Încearcă să nu asculte, concentrându-se pe altceva.

Mătuşa ei poartă mănuşi mici şi albe de golf când conduce, un obicei afectat, împrumutat cine ştie de unde, sau poate e doar frica de microbi, iar Amor se concentrează pe formele albicioase ale mâinilor ei, care se mişcă pe volan. Dacă se va putea concentra în continuare

pe mâini, pe forma lor, pe degetele scurte şi butucănoase, nu va mai trebui să asculte ce spune gura de deasupra mâinilor şi atunci nu va mai fi adevărat. Singurele adevărate sunt mâinile şi persoana mea, care priveşte mâinile.

…Adevărul este că maică-ta a renunţat la Biserica Reformată Olandeză şi a îmbrăţişat iar iudaismul ca să-i facă în ciudă fratelui meu mai mic… Ca să nu fie înmormântată la fermă, lângă soţul ei, ăsta-i adevăratul motiv… Există calea cea bună şi calea greşită, şi îmi pare rău să spun că maică-ta a ales-o pe cea greşită… În fine, oftează tannie Marina când ajung în faţa casei, să sperăm că o iartă Dumnezeu şi acum e împăcată.

Parchează pe alee sub copertina frumoasă, cu dungi verzi, violete şi portocalii. Dincolo de ea, o dioramă a Africii de Sud albe, bungalow-ul din suburbii cu acoperiş de tablă şi faţadă din cărămidă aparentă, încercuit de şanţul de apărare al unei grădini spălăcite.

Un loc de joacă având un aer oropsit pe o peluză mare şi maronie. Bazine de beton pentru păsărele, o căsuţă pentru copii şi un leagăn făcut dintr-o jumătate de cauciuc de camion. Unde, poate, ai crescut şi tu. Unde a început totul.

Amor îşi urmează mătuşa, nu chiar pe pământ, ci cu câţiva centimetri deasupra lui, un mic spaţiu ameţitor între ea şi restul lumii, spre uşa de la bucătărie, înăuntru, oom[2] Ockie îşi pregăteşte un brandy cu coca-cola, al doilea din dimineaţa asta. S-a pensionat de curând din postul de proiectant la Departamentul Apei şi zilele i se scurg în apatie. Devine brusc atent când îl surprinde soţia şi-şi suge mustaţa pătată de nicotină cu un aer vinovat. A avut câteva ore să se îmbrace cum se cuvine, dar încă poartă pantaloni de trening, un tricou polo şi şlapi. Un bărbat pătrăţos, cu părul rar, dat cu gel dintr-o parte în cealaltă a scalpului. Îi oferă lui Amor o îmbrăţişare jilavă, stânjenitoare pentru amândoi.

Îmi pare rău pentru mama ta.

Ah, nu-i nimic, spune Amor şi începe imediat să plângă. Oare tuturor le va părea rău pentru ea toată ziua, pentru că mama ei a devenit cuvântul acela? Se simte urâtă când plânge, ca o roşie storcită, şi se gândeşte că trebuie să plece, să fugă din cămăruţa aceasta oribilă, cu parchetul de pe jos, cu pudelul maltez care latră şi cu ochii mătuşii şi unchiului care o străpung ca nişte ace.

Trece în grabă pe lângă acvariul mohorât al lui oom Ockie, o ia pe holul placat cu ipsos în relief, un model des întâlnit în aceste părţi, până la baie. Nu are rost să insist pe felul în care îşi spală lacrimile, e de ajuns să menţionez că, în timp ce continuă să-şi tragă nasul, Amor deschide usiţa dulăpiorului cu medicamente să se uite înăuntru, lucru pe care îl face în fiecare casă pe care o vizitează. Uneori e interesant

ce găseşti, dar rafturile acestea sunt ticsite de produse deprimante precum adeziv pentru placa dentară şi cremă pentru hemoroizi. Apoi se simte vinovată că s-a uitat şi, ca să-şi spele păcatele, se apucă să numere obiectele de pe fiecare raft şi să le rearanjeze într-o ordine mai agreabilă După aceea, gândindu-se că mătuşa ei va observa, le răvăşeşte iar.

La întoarcere, pe hol, Amor se opreşte în faţa uşii deschise de la dormitorul verişorului ei Wessel, cel mai mic şi mai voinic dintre progeniturile lui tannie Marina şi singurul care încă stă cu părinţii. Are deja douăzeci şi patru de ani, dar de când a terminat armata nu a făcut decât să zacă acasă şi să se ocupe de colecţia lui de timbre. Se pare că ieşitul în lume îi pune probleme. Este deprimat, dacă-l întrebi pe taică-său, iar maică-sa spune că încă îşi caută calea. Dar tăticul şi-a exprimat părerea că nepotul lui este doar leneş şi alintat şi că ar trebui forţat să pună osul la muncă.

Lui Amor nu-i place de vărul ei, şi cu atât mai puţin în acest moment, cu mâinile mari şi butucănoase, tunsoarea castron şi felul dubios de a pronunţa sunetul „s”. În general o evită, iar acum abia dacă o observă, pentru că are clasorul de timbre deschis pe genunchi şi priveşte cu lupa una dintre piesele lui preferate, setul de trei timbre care îl comemorează pe doctorul Verwoerd[3], puse în circulaţie la câteva luni după uciderea marelui om.

Ce cauţi aici?

M-a luat mama ta de la şcoală. Apoi a venit să-l ia pe tatăl tău şi câte ceva de mâncare.

Ah. Şi acum te duci acasă?

Da.

Îmi pare rău pentru mama ta, spune el şi o priveşte, în sfârşit. Amor nu se poate abţine, începe iar să plângă şi trebuie să se şteargă la ochi cu mâneca. Dar el şi-a îndreptat iar atenţia către timbre.

Eşti foarte tristă? o întreabă absent, tot fără s-o privească.

Ea clatină din cap. În acest moment, este adevărat, nu simte nimic, doar un pustiu.

O iubeai?

Sigur. Dar nici când răspunde la această întrebare nu freamătă nimic în adâncul ei. O face să se întrebe dacă spune adevărul.

O jumătate de oră mai târziu, stă pe bancheta din spate a vechiului Valiant al lui Ockie. Unchiul ei, care s-a îmbrăcat în costumul de biserică, pantaloni maro, cămaşă galbenă şi pantofi lustruiţi, stă, clăpăug, pe scaunul şoferului, iar fumul din ţigara lui mâzgăleşte parbrizul. Lângă el, mătuşa, care s-a schimbat în haine curate, şi-a dat cu Je T’aime şi acum ţine în braţe o pungă cu accesorii pentru copt din bucătăria ei. În acest moment trec pe lângă cimitir, la marginea vestică a oraşului, unde un mic grup de oameni stau în jurul unei

gropi, iar în apropiere este cimitirul evreiesc, unde foarte curând, dar nu, nu te gândi la asta şi nu te uita la morminte, deşi nu poţi să nu observi Parcela Eroilor, dar cine sunt eroii, nimeni nu i-a explicat niciodată, de acum este şi mămica eroină?, nu te gândi nici la asta, mai bine îţi muţi privirea spre zona aceea teribilă de beton, spălătorii auto şi blocuri murdare de pe partea cealaltă. Dacă rămâi pe itinerarul obişnuit, curând ieşi din oraş, dar azi nu o poţi lua pe acolo, deoarece drumul trece pe lângă Atteridgeville şi sunt tulburări în cartier. Tulburări în toate cartierele, peste tot se vorbeşte în şoaptă despre asta, deşi starea de urgenţă planează ca un nor negru, ştirile sunt cenzurate şi oamenii sunt într-o stare de agitaţie, sunt puţin alarmaţi, nu poţi înăbuşi vocile care trăncănesc în fundal precum pârâitul zgomotului alb. Dar cui îi aparţin vocile, de ce nu le auzim acum? Şşş, o să le auzi dacă eşti atent, dacă asculţi.

…Noi suntem ultimul avanpost de pe acest continent… Dacă pică Africa de Sud, Moscova o să sărbătorească cu şampanie… Să ne lămurim, guvernarea majorităţii înseamnă comunism…

Ockie opreşte radioul. Nu are chef de discursuri politice, e mult mai frumos să priveşti peisajele. Îşi imaginează că este unul din strămoşii lui, coloniştii voortrekker[4], şi se îndreaptă agale spre interior într-un car tras de boi. Da, sunt oameni care au vise previzibile. Ockie, bravul pionier care pluteşte peste câmpie. Afară se derulează o zonă rurală în maro şi galben, uscată, mai puţin acolo unde e străpunsă de un râu, sub cerul imens din Highveld[5]. Ferma, cum îi spun ei, deşi nu este cu adevărat fermă, un cal, câteva vaci şi o mână de găini şi oi, se întinde între dealurile joase şi văi, la jumătatea drumului spre barajul Hartbeespoort.

Într-o parte, dincolo de un gard, Ockie vede un grup de bărbaţi cu un detector de metale; sub privirile or atente, nişte băieţi băştinaşi sapă gropi în pământ. Toată valea i-a aparţinut cândva lui Paul Kruger şi sunt zvonuri stăruitoare că undeva, sub pietrele acestea, a fost îngropat aur din Războiul Burilor, în valoare de două milioane de lire. Aşa că săpaţi aici, săpaţi acolo, vânaţi bogăţia trecutului. E o dovadă de lăcomie, dar chiar şi asta îl face să radieze de nostalgie. Ai mei sunt curajoşi, duri, le-au rezistat britanicilor şi le vor rezista şi negrilor. Afrikaanderii sunt o naţie aparte, el chiar crede acest lucru. Nu înţelege de ce a trebuit Manie să se însoare cu Rachel. Nu poţi să amesteci apa şi uleiul. Asta se vede la copiii lor, nişte rataţi cu toţii.

În această privinţă, cel puţin, el şi soţia lui sunt de acord. Marina nu a avut-o niciodată la inimă pe cumnata ei. Tot acest aranjament a fost o greşeală. De ce nu putuse fratele să se însoare cu o femeie din cercul lor? Am greşit, a spus el, şi greşelile se plătesc. Manie a fost întotdeauna încăpăţânat până la prostie. Să nu ţină el cont de dorinţa familiei de dragul unei fiinţe aşa de înfumurate şi de orgolioase, care,

desigur, în final l-a părăsit! Din cauza sexului. Pentru că nu se putea abţine să nu pună mâna. Activitate care Marinei nu i-a plăcut niciodată prea mult, mai puţin o dată în Sun City cu mecanicul, dar, eh, gura!, nu aduce acum lucrul ăsta în discuţie. Asta a fost dintotdeauna necazul lui frate-meu, de când a început să se bărbierească, s-a transformat într-un ţăpuc, cu gândul numai la distracţie, stârnind mereu necazuri, până când a făcut greşeala şi s-a schimbat totul. Greşeala este acum plecată pe undeva, îşi face serviciul militar. I-au trimis un mesaj de dimineaţă, va ajunge acasă abia mâine.

Anton va veni acasă abia mâine, îi spune mătuşa lui Amor, apoi începe să-şi aranjeze rujul în oglinda retrovizoare.

Ajung la bifurcaţie de pe partea greşită şi Amor trebuie să coboare să deschidă poarta şi s-o închidă iar în spatele maşinii. După aceea merg cu zgâlţâieli pe un drum neasfaltat, ici-colo se iţesc pietre care zgârie şasiul cu un zgomot metalic. Lui Amor zgomotul i se pare amplificat, parcă muşcă din ea. O doare şi mai rău capul. Cât erau pe şosea, aproape că se putea preface că nu este niciunde, că rătăceşte. Dar acum, toate simţurile îi spun că mai are puţin până la destinaţie. Nu vrea să ajungă, pentru că atunci, firesc, va fi clar că s-a întâmplat ceva, că ceva s-a schimbat în viaţa ei şi că nu va mai fi niciodată ca înainte. Nu vrea ca poteca să facă ce face, să înainteze pe sub piloni şi s-o ia spre koppie[6], nu vrea să urce dealul, nu vrea să vadă casa în valea de pe partea cealaltă. A ajuns însă, şi o vede.

Niciodată nu i-a plăcut prea mult. Întâi de toate, un locşor ciudat, chiar de când a cumpărat-o bunicul ei, cine construieşte în stilul acela aici, în savană? Dar când bunicul s-a înecat la baraj, fiul lui a început să adauge camere şi dependinţe lipsite de orice stil, deşi el spunea că sunt în stilul local. Planurile lui nu aveau nicio noimă, dar, din câte spunea mămica, motivul era că voia să ascundă stilul Art Deco iniţial, care lui i se părea efeminat. Ce bazaconii, a spus tăticul, am o abordare practică. Trebuie să fie fermă, nu fantezie. Dar uite cum a ajuns în final. Un mare talmeş-balmeş, douăzeci şi patru de uşi exterioare care trebuie încuiate noaptea, un stil îngrămădit peste altul. Stă în mijlocul veldului ca un beţiv îmbrăcat cu ce s-a nimerit.

Totuşi, se gândeşte tannie Marina, e a noastră. Nu te uita la casă, gândeşte-te la teren. Pământ inutil, plin de pietre, nu ai ce face cu el. Dar este al familiei noastre, al nimănui altcuiva, şi asta ne dă putere.

Şi cel puţin, îi spune ea tare lui Ockie, nevasta a dispărut, în sfârşit, din peisaj.

Apoi, Doamne, îşi aduce aminte că fata e pe bancheta din spate. Trebuie să ai grijă ce spui, Marina, mai ales în următoarele două zile, până se termină cu înmormântarea. Vorbeşte în engleză, aşa o să trebuiască să fii atentă.

Nu mă înţelege greşit, îi spune ea lui Amor. O respectam pe mama ta.

(Nu-i adevărat.) Dar Amor nu spune cu glas tare aceste cuvinte. A rămas foarte ţeapănă pe bancheta din spate a maşinii, care se opreşte în sfârşit. Ockie trebuie să parcheze mai jos pe alee, deoarece sunt prea multe vehicule în faţa casei, majoritatea necunoscute, ce caută aici? S-a format deja un şuvoi de oameni şi evenimente, atraşi spre golul de forma mămicii. Când coboară şi închide portiera cu un pocnet, Amor vede o maşină anume, lungă şi neagră, şi povara lumii devine şi mai mare. Cine conduce maşina aceea, de a parcat în faţa casei mele?

Le-am spus evreilor să n-o ia încă, anunţă tannie Marina. Să-ţi poţi lua rămas-bun de la mama ta.

La început, Amor nu înţelege. Scârţ, scârţ, scârţ face pietrişul. Pe ferestrele din faţă vede o mulţime de lume în salon, o ceaţă deasă de oameni, şi în mijloc este tatăl ei, aplecat pe un scaun. Plânge, crede ea, apoi îşi dă seama. Nu, se roagă. Plânge sau se roagă, e greu să-ţi dai seama de diferenţă la tăticul în ultimul timp.

Apoi înţelege şi se gândeşte: Nu pot să intru. Şoferul maşinii negre aşteaptă înăuntru să-mi pot lua eu rămas-bun de Ia mama, iar eu nu pot să trec de uşă. Dacă trec de uşă, va fi adevărat şi viaţa mea nu va mai fi niciodată la fel. Aşa că rămâne afară, în timp ce Marina trece pe lângă ea plină de importanţă, cu ţăcănit de tocuri, cărându-şi sacoşele cu ingrediente, urmată de Ockie care-şi târşâie picioarele, şi atunci Amor dă drumul valizei pe trepte şi ţâşneşte prin laterala casei, trece pe lângă paratrăsnet şi canistrele cu gaz din nişa din beton şi ajunge în curtea din spate, unde ciobănescul alsacian Tojo doarme tolănit la soare, între picioare i se văd ouăle mov, traversează peluza, trece pe lângă bazinul pentru păsărele şi capochier, pe lângă grajduri şi barăcile muncitorilor din spate şi fuge spre koppie.

Unde este? Era chiar în spatele nostru.

Marinei nu-i vine să creadă ce-a făcut mica netoată.

Ja, confirmă Ockie şi apoi, dornic să contribuie, repetă: Ja!

Ah, vine ea înapoi. Marina nu are dispoziţia necesară să fie indulgentă. Dar acum trebuie ca oamenii ăştia s-o ia pe biata femeie.

Copila a ratat şansa.

Şoferul maşinii lungi, Mervyn Glass, stă de două ore în bucătărie, cu o yarmulke pe cap, aşteaptă instrucţiunile femeii autoritare, sora celui îndurerat, care acum îi spune să pornească. Este o familie foarte dificilă, nu-şi dă seama ce se întâmplă, dar nu pare să-i pese. Aşteptarea într-o tăcere respectuoasă este o parte esenţială a meseriei, şi şi-a dezvoltat capacitatea de a simula calmul profund, deşi nu se simte deloc aşa. În adâncul lui, Mervyn Glass este un om agitat.

Acum sare în picioare. El şi ajutorul lui se pregătesc să transporte

rămăşiţele pământeşti ale femeii decedate din dormitorul de la etaj. Asta presupune o targă, un sac pentru cadavre şi o ultimă manifestare a suferinţei din partea soţului, care se agaţă de soţia lui moartă şi o imploră să nu plece, de parcă ar pleca din voinţă proprie şi poate fi convinsă să se răzgândească. Nu e ceva neobişnuit, după cum îţi va spune Mervyn dacă îl întrebi. A mai văzut de multe ori astfel de scene şi a observat ce forţă de atracţie exercită un cadavru: pur şi simplu trage oamenii spre el. Până mâine lucrurile se vor schimba, cadavrul va fi dus de mult, iar absenţa lui permanentă va fi acoperită de planuri, aranjamente, amintiri şi timp. Da, atât de repede. Dispariţia începe imediat şi, într-un anumit sens, nu se mai sfârşeşte.

Deocamdată însă, cadavrul e acolo, în oribila şi corporala lui realitate, amintindu-le tuturor, chiar şi celor cărora nu le păsa de moartă, şi sunt mereu câţiva din aceştia, că într-o zi vor zăcea şi ei la fel, goliţi de toate, o biată carcasă, incapabilă până şi să se privească pe sine. Iar mintea se fereşte de absenta sa, nu se poate concepe în starea de negândire, cei mai rece neant.

Din fericire, nu este grea, boala a scobit-o pe dinăuntru şi este simplu s-o coboare pe scări, să treacă de cotul strâns de la bază şi s-o ia pe hol spre bucătărie. Prin spate, le ordonă sora autoritară, prin laterala casei, n-o duceţi pe lângă oaspeţi. Vizitatorii îşi dau seama de acest ultim drum numai după zgomotul maşinii lungi care porneşte afară, nota motorului fiind o vibraţie tot mai slabă în aer.

Rachel s-a dus, s-a dus cu adevărat. A venit aici ca mireasă însărcinată, în urmă cu douăzeci de ani, şi de atunci nu a mai plecat, dar nu va mai trece niciodată pragul casei.

În dric, vreau să spun în casă, o anume teamă nerostită s-a estompat, chiar dacă oamenii nu ştiu exact de ce şi abia dacă a fost transpusă în cuvinte. De cele mai multe ori, de fapt, cuvintele resping frica. Vrei să-ţi mai aduc o ceaşcă de ceai? Vrei să încerci o turtiţă crocantă făcută de mine?

Marina vorbeşte, desigur, ei îi place să toarne fraze uleioase în adâncimile tulburi, care ameninţă să dea pe dinafară. În timp ce îşi răsuceşte colierul.

Nu, nu mi-e foame.

Acesta este Manie, fratele ei mult mai mic, care ei i se pare o bufniţă, un pui de bufniţă pe care l-a luat şi l-a îngrijit cu câţiva ani în urmă.

Haide, măcar bea nişte ceai. Eşti deshidratat de la atâta plâns.

Ah, te rog, te rog, te rog, spune el cu o vehemenţă care pare mânie, deşi se poate să nu i se adreseze ei.

Ce s-a ales de bufniţa aia? Nu a ieşit prea bine, aşa îşi aminteşte, deşi nu poate spune exact.

N-am să mai beau niciodată ceai, spune el.

Ah, nu, zice ea iritată, nu mai spune prostii.

Marina nu înţelege de ce reacţionează aşa de prost la moartea soţiei lui, femeia a fost pe moarte o jumătate de an, a avut tot timpul din lume să se pregătească pentru ziua de azi. Dar Manie se destramă, precum marginea de jos a puloverului său, a observat cum trage de fir.

Termină, îi spune. Scoate-l şi dă-mi-l să ţi-l cârpesc.

El se supune fără o vorbă. Marina ia puloverul, se duce să caute ac şi aţă. Dacă Rachel are aşa ceva. Avea. Corectura din mintea ei o umple de mulţumire, ca o articulaţie ţeapănă care se aşază la locul ei. De acum, Rachel va fi mereu la timpul trecut.

Manie tremură fără pulover, deşi ziua de primăvară este călduroasă. Oare Manie se va mai dezgheţa vreodată? Cât Rachel era în viaţă, nu a avut niciodată atâta nevoie de ea ca acum, iar absenţa ei este ca o răceală de oţel în lăuntrul lui. Ea ştia cum să ajungă la partea aceea cea mai intimă a mea şi-şi înfigea cuţitaşele acolo. Nu ne mai dădeam seama de diferenţa dintre ură şi iubire, atât de apropiaţi eram. Doi copaci răsuciţi unul pe după altul, rădăcini împletite indisolubil, ca soarta. Cine nu ar vrea să fugă? Dar numai Dumnezeu mă poate judeca, numai El ştie! Iartă-mă, Doamne, vreau să spun, Rachel, carnea mea este mai slabă decât a celor mai mulţi.

Din nou înlăcrimat. Marina îl vede din partea cealaltă a camerei. În cele din urmă a găsit trusa de cusut într-un sertar şi s-a instalat într-un colţ, de unde poate studia circulaţia din casă în timp ce se face vizibil utilă. Coase şi coace, are mâini pricepute. Cu toate acestea, o distrage atât de tare trecerea soţului ei, cu încă un pahar cu băutură în mână, încât se înţeapă într-un deget.

Şi chiar atunci, din senin, îşi aduce aminte ce s-a întâmplat cu bufniţa. Ah, păcat. Fulgii aceia albi, cu sânge întărit.

Hei, sunt cu ochii pe tine, îi strigă lui Ockie.

Dar el pluteşte mai departe, cu mustaţa cu gust de coniac, iar în adâncul lui îşi spune: Ciocu' mic, cine mai eşti şi tu? Pentru o clipă a uitat ce caută aici şi-l întreabă pe un invitat din salon: Te distrezi?

Poftim? se miră bărbatul.

Dar Ockie s-a adunat şi, clătinându-se pe picioare, lămureşte: Mănţelegi, pe cât permit împrejurările.

Bărbatul cu care stă de vorba este preot stagiar la Biserica Reformată Olandeză. Înalt şi emoţionat, cu un măr al lui Adam proeminent, acest preot stagiar, în ultimul an, fără ştirea nimănui, şi-a pierdut aproape pe deplin credinţa. Simte cum merge poticnit printr-o sălbăticie spinoasă şi, prin urmare, zâmbeşte mult. În clipa în care îl abordează Ockie, cugetă zâmbind chiar la această chestiune, a pierderii credinţei în toate, şi tresare vinovat când i se vorbeşte.

Amor îi vede pe amândoi, pe unchiul ei şi pe preotul reformat cuprins de îndoieli, prin uşile glisante ale salonului. Din vârful koppie-

ului vede toată faţa casei, cu toate ferestrele expuse, motiv pentru care îi place să stea aici, deşi nu ar trebui să vină singură. Niciodată nu a mai fost atâta aglomeraţie acolo, la parter, o mulţime de figuri care se mişcă de colo-colo, ca nişte omuleţi de jucărie într-o clădire de jucărie. Dar nu ei îi reţin atenţia. Amor se uită la o singură fereastră, de la etaj, a treia din stânga, şi se gândeşte: E acolo. Dacă plec de pe deal şi urc scările, este în camera ei, mă aşteaptă. Ca întotdeauna.

Atunci vede pe cineva plimbându-se pe acolo. O figură feminină, îşi face de lucru. Dacă mijeşte ochii, îşi poate imagina că este chiar mama ei, că are din nou corpul zdravăn şi sănătos, strânge medicamentele de pe noptieră. Nu mai este nevoie de ele. Mămica se simte iar bine, s-a dat timpul înapoi, lumea şi-a revenit. Aşa de simplu.

Ştie însă că doar se preface şi că femeia din cameră nu este mămica. E Salome, desigur, care stă la fermă de când lumea şi pământul, sau aşa pare. Bunicul spunea mereu: „Ah, pe Salome am luat-o odată cu terenul".

O clipă de pauză, să observe cum scoate cearşafurile de pe pat. O femeie voinică, îmbrăcată cu o rochie la mâna a doua, pe care i-a dat-o mămica în urmă cu mulţi ani. Un batic legat pe cap. E desculţă, iar tălpile le are crăpate şi murdare. Mâinile au şi ele semne, julituri şi cicatrici de la nenumăratele ciocniri cu viaţa. De-o seamă cu mămica, se presupune, patruzeci de ani, deşi pare mai bătrână. Greu să-i atribui o vârstă. Nu se văd prea multe pe chipul ei, îşi poartă existenţa ca pe o mască, ca pe o figură cioplită.

Dar unele lucruri le ştii, pentru că le-ai văzut cu ochii tăi. În acelaşi fel impasibil în care mătură, face curăţenie în casă şi spală hainele celor care locuiesc în ea, tot aşa Salome a avut grijă de mămica până în ultima fază a bolii, a îmbrăcat-o şi a dezbrăcat-o, a ajutat-o să se spele, cu o găleată cu apă fierbinte şi un prosop de faţă, a ajutat-o să meargă la toaletă, da, a şters-o chiar şi la fund după ce folosea plosca, ştergea sângele şi căcatul şi puroiul şi pişatul, toate treburile prea murdare sau prea intime pe care cei din propria ei familie nu voiau să le facă: „Să se ocupe Salome, de-aia e plătită, nu?" Ea a fost alături de mămica atunci când a murit, chiar acolo, lângă pat, deşi nimeni nu pare s-o vadă, după toate probabilităţile, este invizibilă. Şi ce simte Salome este, de asemenea, invizibil. I s-a spus: „Curăţă aici, spală cearşafurile", iar ea se supune, curăţă, spală cearşafurile.

Totuşi, Amor o vede prin fereastră, deci până la urmă nu e invizibilă. Se gândeşte la o scenă neînţeleasă până acum, dintr-o după-amiază de acum două săptămâni, din aceeaşi cameră, cu mămica şi tăticul. Au uitat că eu sunt de faţă, în colţ. Nu m-au văzut, pentru ei eram ca o negresă.

(Îmi promiţi, Manie?

Agăţată de el, îl înhaţă cu mâini scheletice, parcă într-un film de

groază.

Ja, aşa am să rac.

Pentru că eu chiar vreau să se aleagă cu ceva. După tot ce a făcut.

Înţeleg, spune el.

Promite-mi că aşa faci. Spune cuvântul.

Promit, spune tăticul cu un glas gâtuit.)

Încă vede imaginea, părinţii ei înlănţuiţi ca Isus şi mama Lui, un ghem cumplit şi trist de încleştări şi plânsete. Sunetul altundeva, mai sus şi mai departe, cuvintele abia acum ajungând la ea. Dar, în sfârşit, înţelege despre cine vorbeau. Desigur. Evident. Ce prostie!

Stă în locul care îi place ei, între pietre, la rădăcina copacului ars. Unde eram când a lovit trăsnetul, unde era să mor. Trosc, un foc alb care s-a abătut din cer. De parcă Dumnezeu te-ar fi arătat cu degetul, spune tăticul, dar de unde ar putea şti el, nu era aici când s-a întâmplat. Mânia lui Dumnezeu este ca o flacără a răzbunării. Dar eu nu am ars precum copacul. Numai picioarele mele.

Două luni în spital, la recuperare. Tălpile încă îi sunt sensibile şi nu mai are un deget mic. Îl atinge acum, pune degetul pe cicatrice. Într-o bună zi, spune ea tare. Într-o bună zi, am să. Dar gândul se frânge la jumătate, şi ce va face într-o bună zi rămâne atârnat acolo, în suspensie.

Cineva urcă dealul de pe partea cealaltă. O figură umană care se apropie, se compune uşor, capătă vârstă, sex şi rasă, toate acestea ca nişte haine, până când priveşte un băiat de culoare, tot de treisprezece ani, îmbrăcat cu un şort şi un tricou vechi, cu tenişi rupţi în picioare.

Transpiraţia lipeşte materialul de piele. Desprinde-l cu degetele.

Bună, Lukas, spune ea.

Sal'tare, Amor.

Întâi trebuie să lovească pământul cu un băţ. Apoi se aşază pe o piatră. Simplu să stea de vorbă. Nu e prima oară când se întâlnesc aici, sus. Copii încă, pe cale să nu mai fie copii.

Îmi pare rău pentru mămica ta, îi zice.

Aproape că izbucneşte iar în plâns, dar se abţine. E în ordine când o spune el, pentru că şi lui i-a murit tatăl, într-o mină de aur de lângă Johannesburg. Ceva îi uneşte. Ceea ce tocmai şi-a amintit dă pe dinafară, vrea să-i împărtăşească lui.

E a voastră acum, casa.

El o priveşte fără să înţeleagă.

Mama i-a zis tatei să i-o dea mamei tale. Un creştin îşi respectă mereu cuvântul dat.

Puştiul priveşte în josul dealului în partea cealaltă, unde locuieşte el, în căsuţa strâmbă. Casa Lombard. Aşa îi spune toată lumea, deşi bătrâna doamnă Lombard a murit acum mulţi ani, înainte ca bunicul lui Amor să cumpere mica proprietate ca să nu se mute acolo familia

aceea de indieni. În schimb, i-a dat-o în folosinţă lui Salome. Unele nume se păstrează, altele nu.

Casa noastră?

Acum va fi a voastră.

El clipeşte, nedumerit încă. A fost dintotdeauna casa lui. S-a născut acolo, doarme acolo, ce tot spune fata asta albă? Lukas se plictiseşte, scuipă şi se ridică. Amor observă cât de lungi şi de puternice i-au devenit picioarele, firele sârmoase de păr care îi cresc pe coapse. Îi simte şi mirosul, duhoarea transpiraţiei. Toate acestea sunt o noutate, sau poate noutatea este că a observat şi deja este ruşinată, chiar dinainte să-şi dea seama că el o priveşte.

Ce e? îl întreabă, ghemuindu-se cu braţele pe genunchi.

Nimic.

Lukas sare până la piatra ei, se ghemuieşte lângă ea. Piciorul lui gol este aproape de al ei, simte căldura şi înţepătura, îşi smuceşte genunchiul.

Îh, face ea. Trebuie să te speli.

Băiatul se ridică repede şi sare înapoi la piatra cealaltă. Acum lui Amor îi pare rău că l-a alungat, dar nu ştie ce să spună. Lukas ia din nou băţul şi loveşte cu el.

Haida, spune el.

Bine.

Lukas coboară iar dealul pe unde a urcat, izbeşte cu băţul vârfurile albe ale ierburilor şi-l înfige în muşuroaiele de termite, vestind lumii prezenţa sa.

Amor îl priveşte până dispare, se simte mai uşoară acum, pentru că maşina mare şi neagră a plecat şi negreala care se aşternuse peste ea a dispărut şi ea. Apoi coboară pe partea cealaltă a koppie-ului, se opreşte ici-colo să privească o piatră sau o frunză, casa ei, sau casa pe care o consideră a ei. Când intră pe uşa din spate, au trecut o sută treizeci şi trei de minute şi douăzeci şi două de secunde de când a fugit. Patru maşini, inclusiv cea lungă şi închisă la culoare, au plecat, a sosit doar una. Telefonul a sunat de optsprezece ori, soneria de la uşă, de două ori, o dată pentru că a trimis cineva flori care, improbabil, ajung tocmai până aici. S-au consumat douăzeci şi două de ceşti de ceai, şase căni de cafea, trei pahare cu băutură rece şi şase brandy-uri cu coca-cola. Cele trei toalete de la parter, neobişnuite cu un asemenea trafic, au fost trase, laolaltă, de douăzeci şi şapte de ori, evacuând nouă virgulă opt litri de urină, cinci virgulă doi litri de fecale, conţinutul unui stomac de mâncare regurgitată şi cinci mililitri de spermă. Numerele continuă neobosite, dar la ce ajută matematica? În orice viaţă de om există un singur lucru din toate.

În timp ce se strecoară în bucătărie aude voci din depărtare, deşi în partea aceasta a casei este linişte. Urcă treptele până la etajul al

doilea. O ia pe hol spre camera ei. Pe drum trebuie să treacă pe lângă uşa de la camera mămicii, acum goală, Salome s-a dus să spele lenjeriile, şi, deşi ştie că ce nu s-a întâmplat nu s-a întâmplat aici, trebuie, este nevoită să intre.

Fetiţă care priveşte lucrurile mamei ei. Ştie totul pe de rost, câţi paşi sunt de la uşă la pat, unde este întrerupătorul veiozei, modelul ca un vârtej portocaliu de pe covor, ca începutul unei migrene etc., etc. Cu coada ochiului i se pare că vede faţa mămicii apărând în oglindă, dar când o priveşte direct, a dispărut. În schimb îi simte mirosul sau un amestec de mirosuri pe care le consideră a fi mama ei; de fapt, sunt urmele evenimentelor recente, care implică vomă, tămâie, sânge, medicamente, parfum şi, dincolo de toate, o notă sumbră, poate chiar mirosul bolii. Emanat de pereţi, plutind prin aer.

Nu este aici.

Sora ei, Astrid, vorbeşte, cumva a observat-o şi a venit după ea.

Au luat-o.

Ştiu. Am văzut.

Nu mai sunt cearşafuri pe pat, iar salteaua goală este pătată de ceva greu de definit. Privesc amândouă conturul intens, închis la culoare, de parcă ar fi harta unui nou continent, fascinant şi înspăimântător.

Eram cu ea când a murit, zice Astrid cu vocea tremurătoare, pentru că spune un neadevăr. Nu era cu mama ei când a murit. Era în spatele grajdurilor, vorbea cu Dean de Wet, băiatul din Rustenburg, care vine din când în când să ajute la fermă, curăţă grajdurile. Tatăl lui Dean a murit acum câţiva ani, şi el i-a stat alături lui Astrid cât mama ei era pe moarte. E un băiat simplu şi sincer, iar ei îi face plăcere atenţia lui, are legătură cu modul diferit în care îi percepe pe bărbaţii din jur în ultimul timp. Aşa că singurele persoane care erau cu Rachel Swart când i-a venit sorocul erau soţul ei, zis şi „tăticul" sau „Manie", şi fata neagră, cum o cheamă, Salome, care, evident, nu contează.

Ar fi trebuit să fiu de faţă. Aşa se gândeşte Astrid. Faptul că, în schimb, flirta cu Dean îi sporeşte şi mai mult sentimentul vinovăţiei. Crede, în mod eronat, că sora ei mai mică ştie adevărul. Nu doar acest adevăr, ci şi altele. De exemplu, că a vomitat prânzul acum o jumătate de oră, cum face în mod regulat, ca să se menţină suplă. Este predispusă la asemenea frici paranoice, bănuieşte că oamenii din jur îi pot citi în secret gândurile sau că viaţa este o reprezentaţie elaborată, în care toţi ceilalţi, spre deosebire de ea, joacă teatru. Astrid e fricoasă. Printre altele, se teme de întuneric, de sărăcie, de furtuni, de îngrăşare, de cutremure, de valurile mareice, de crocodili, de negri, de viitor, de destrămarea structurilor bine puse la punct ale societăţii. Să nu rămână neiubită. Că aşa a fost mereu.

Acum însă Amor plânge iar, pentru că Astrid a rostit cuvântul de parcă ar fi o realitate, şi nu este, nu este, deşi casa e plină de oameni

care nu ar trebui să fie acolo, care nu sunt acolo în mod normal, sau nu în acelaşi timp.

Ar trebui să ne pregătim, spune Astrid neliniştită. Trebuie să te schimbi de uniformă.

Pentru ce să ne pregătim?

Astrid nu are un răspuns, lucru care o irită.

Unde ai fost? Te-am căutat cu toţii.

Am urcat pe koppie.

Ştii că n-ai voie singură acolo. Şi ce faci aici? În dormitorul ei…

Mă uitam şi eu. La ce te uitai?

Nu ştiu.

E adevărat, nu ştie, doar se uita, atâta tot.

Du-te să te schimbi, îi ordonă Astrid adoptând o voce de adult, acum, că s-a eliberat un post.

Nu mai face pe şefa cu mine, spune Amor, dar pleacă, doar să scape de Astrid, care, imediat ce rămâne singură în cameră, ia o brăţară pe care a observat-o pe noptieră, un cerculeţ drăguţ din mărgele albastre şi albe. A văzut-o pe mama ei purtând-o, şi-a mai pus-o la mână. Acum şi-o strecoară iar pe încheietură, o simte strânsă, parcă i-ar lua pulsul. Decide că i-a aparţinut ei dintotdeauna.

Nu sunt frumoasă. Aşa se gândeşte Amor, nu pentru prima oară, în timp ce se studiază în oglinda de pe spatele uşii dulapului. E în lenjerie intimă, care include şi un sutien mic, achiziţionat de curând, iar senzaţia cărnii înmugurite încă este nouă şi tulburătoare. Şoldurile i s-au lăţit şi lăţirea i se pare masivă, exagerată, obscenă. Nu-i plac nici coapsele, nici abdomenul ei şi îi displace felul în care îi atârnă umerii. Nu-i place nimic la corpul ei, la fel ca multora dintre voi, dar cu intensitatea aceea aparte, adolescentină, care astăzi pare şi mai prezentă decât de obicei, o prezenţă mai densă, mai pătimaşă.

În asemenea momente de acumulare interioară, aerul din jurul ei devine încărcat de clarviziune. S-a mai întâmplat de câteva ori în ultima vreme: a ştiut dinainte, cu numai o milisecundă înainte, că un tablou va cădea de pe perete, că o fereastră se va deschide vijelios, că un creion se va rostogoli pe birou. Astăzi se uită pe lângă imaginea ei din oglindă şi este sigură că o carapace de ţestoasă înnegrită de foc, care stă pe noptieră, se va ridica în aer. O priveşte cum se înalţă. Ca şi când ar purta-o ea cu ochii, o observă cum se mişcă uşor spre mijlocul camerei. Apoi o lasă să cadă, sau poate o aruncă, pentru că se izbeşte destul de puternic de podea şi se sparge.

Carapacea de ţestoasă este, sau mai degrabă a fost, unul din puţinele obiecte pe care le colecţionează Amor, toate culese din vela. O piatră cu o formă ciudată, un craniu mititel de mangustă, o pană albă şi lungă. În rest, camera este lipsită de semnele personale obişnuite, conţine doar patul de o persoană, cu pătura, noptiera şi

veioza, dulapul şi comoda, podeaua de lemn rară covor. Pereţii sunt şi ei goi. Când fata nu e acolo, camera este ca o pagină albă, aproape lipsită de semne sau indicii care să spună ceva despre ea, lucru care poate că spune cu adevărat ceva despre ea.

Ţine în mână o bucată din carapacea de ţestoasă când coboară scările puţin mai târziu. Încă trec oameni pe acolo, iar ea ţine privirea înainte şi merge spre tatăl ei, încă prăvălit pe scaun.

Unde ai umblat? întreabă tăticul. Ne-am făcut mari griji.

Am fost pe koppie.

Amor. Ştii că nu trebuie să mergi acolo singură. De ce o faci mereu?

Nu voiam s-o văd. Am fugit.

Ce-ai în mână?

Ea îi întinde bucata de cochilie noduroasă. În starea ei de năuceală, nu reuşeşte să-şi amintească ce este sau de unde a apărut Seamănă cu o unghie veche şi uriaşă de la picior, e scârbos, termină! Un lucru pe care l-a luat de te miri unde. Mereu aduce toate prostiile din natură. Manie dă s-o arunce, dar pornirea i se topeşte şi o ţine la fel ca ea, fără putere.

Vino.

Îl cuprinde o mare tandreţe faţă de ea, deopotrivă profundă şi sentimentală. Aşa de neajutorată, un biet sufleţel. Copila mea, copilaşul meu. O trage aproape şi, deodată, amândoi sunt purtaţi spre un moment asemănător de acum şapte ani, în albeaţa imediat de după trăsnet, în clipa onirică de semitrezie de după accident. Coborând cu Amor de pe koppie. Salveaz-o. Salveaz-o, Doamne, şi am să mă închin Ţie pentru totdeauna. Manie s-a simţit atunci ca Moise coborând de pe munte, a fost după-amiaza în care Duhul Sfânt s-a pogorât asupra lui şi viaţa i s-a schimbat. Amor îşi aminteşte altfel întâmplarea, simte în nări duhoarea cărnii arse, ca la un braaivleis[7], miasma sacrificiului din miezul lumii.

Koppie-ul. Lukas. Discuţia. Asta a coborât să spună, şi se trage din locul în care a strivit-o Manie, din cămaşa şi mirosul lui de transpiraţie, suferinţă şi deodorant Brut.

Să-ţi respecţi promisiunea, spune ea. Neclar amândurora dacă este o afirmaţie sau o întrebare.

Ce promisiune?

Ştii tu. Ce ţi-a spus mămica să faci.

Tăticul e obosit, aproape granulos, curând ar putea să se scurgă din el tot nisipul. Ja, spune el vag, dacă am promis, atunci aşa am să fac.

Aşa ai să faci?

Am zis că da. Manie scoate o batistă din buzunarul de la geacă şi-şi suflă nasul în ea, apoi se uită în batistă, să vadă ce-a produs. O pune iar deoparte. Despre ce vorbim, de fapt?

(Casa lui Salome.) Dar şi lui Amor i se epuizează forţele şi cade iar la pieptul lui. Când vorbeşte, el n-o aude.

Ce-ai spus?

Nu vreau să mă întorc la cămin. Nu pot să sufăr locul ăla.

Manie reflectează. Nu trebuie să te întorci acolo, îi spune în cele din urmă. A fost temporar, cât mămica… cât mămica era bolnavă.

Atunci, nu mă întorc acolo?

Nu.

Niciodată?

Niciodată. Îţi promit.

Acum, Amor se simte cufundată şi detaşată, de parcă ar fi într-o peşteră încinsă, tăcută din pământ. Nestatornică e inima! După-amiaza se ascute spre sfârşitul său alungit şi galben. Mama mea a murit azi-dimineaţă. Curând va n ziua de mâine.

Manie se satură de strânsoarea ei şi trebuie să-şi stăpânească pornirea nepotrivită de-a o împinge. Mereu şi-a făcut griji, fără să se bazeze pe ceva palpabil, dacă Amor chiar este fiica lui. Ultima născută, fără să fi fost în plan, concepută în cea mai tulbure perioadă din căsnicia lui, partea de mijloc, în care el şi soţia lui au început să doarmă în camere separate. Nu foarte multă iubire între ei, dar atunci a sosit Amor.

Însă, indiferent de unde a venit, face, fără îndoială, parte dintr-un plan ceresc. Cu siguranţă că a fost instrumentul convertirii lui, când Domnul aproape că le-a luat-o şi Manie s-a deschis, în sfârşit, către Duhul Sfânt. La scurt timp după aceea, într-un moment în care era adâncit în rugăciune, a înţeles ce avea de făcut ca să se cureţe. El, Herman Albertus Swart, trebuia să i se spovedească soţiei şi să-i ceară iertare, aşa că îi spusese totul lui Rachel, inclusiv partea cu jocurile de noroc şi cu prostituatele, îşi pusese sufletul pe tavă, se dezvelise, dar în loc să se însenineze, căsnicia lui se întunecase, în loc să-l ierte, ea îl judecase şi-l găsise plin de cusururi, în loc să-l urmeze în vâlceaua de lumină, ea plecase în direcţia cealaltă, spre poporul ei. Căile Domnului sunt mereu nebănuite!

Se răsuceşte pe scaun şi cuprinde faţa lui Amor cu palmele, i-o întoarce în sus spre el, îi priveşte trăsăturile, caută un semn care nu ar putea veni decât din corpul, din celulele lui. Nu este prima oară când face aşa. Il priveşte şi ea, la rândul ei, dintre constelaţiile ei de întuneric, speriată.

S-ar putea pregăti să-i spună ceva, dar îl împiedică, din fericire, sosirea preotului Simmers. Bunul preot a stat aici mare parte din zi, i-a oferit rugăciuni şi sfaturi unui important membru al congregaţiei sale. În anii de căutări, de când Manie a fost şters de focul lui Dumnezeu şi şi-a întors în sfârşit faţa către adevăr, Alwyn Simmers i-a fost călăuză şi păstor. Rigorile Bisericii lui sunt grinzile şi contraforţii care mă ţin

drept.

Din păcate, trebuie să plec, spune preotul. Dar mai vin mâine.

Îl percepe pe Manie ca pe o nebuloasă complicată, deoarece preotul îşi pierde vederea, are ochii ascunşi în spatele unor lentile groase, închise la culoare şi are nevoie de cineva pe care să se sprijine oriunde se duce. La propriu, Isus este doar o metaforă în aceste împrejurări. De aceea este aici preotul stagiar, cel care şi-a rătăcit credinţa, care acum încearcă să-l întoarcă pe superiorul său astfel încât discuţia să se alinieze corect.

Manie are în fine un motiv să-şi lase fiica deoparte, cu grijă, ca pe o piesă fragilă de mobilier, şi uită de ea într-o clipă. Vă conduc la maşină, le spune. În timp ce-i însoţeşte agale pe cei doi bărbaţi spre uşă, trece pe lângă o fotografie înrămată de pe bufet, făcută acum douăzeci de ani în Oraşul Solzoşilor, parcul lui pentru reptile, la scurt timp după deschidere. Le-a mers bine din prima zi, se vede după zâmbetul larg al tânărului din fotografie. Manie la douăzeci şi şapte de ani. Considerat o partidă pe cinste la vremea lui. Tare simpatic, mereu făcea pe clovnul, şi era şi arătos, uitaţi-vă la fotografie dacă nu credeţi. O şuviţă buclată pe frunte, un zâmbet larg, insolent, cu dinţii la vedere. Un aer de băiat rău, dar nu foarte. Ţinea câte un şarpe furios şi ucigaş în fiecare mână, o mamba neagră în stânga, o mamba verde în dreapta, tinereţea, sănătatea şi siguranţa emanau din ramă. Ochelari de soare, desigur, cu rame mari şi strălucitoare, un belşug de favoriţi arămii, de aceeaşi culoare ca părul care îi ţâşneşte de pe pieptul gol. Fertil, cu libertate de mişcare, toată lumea voia o bucăţică, nu e de mirare că Rachel a renunţat la tot pentru el. Apoi s-a răzgândit când s-a schimbat şi Manie.

Afară, preotul bâjbâie după Manie să-l îmbrăţişeze, cu răsuflarea grea, dar masculin. La-ţi puterea de la Cristos, îi spune la ureche. O afirmaţie fără sens, dacă te gândeşti, dar Manie spune că aşa va face, că-şi va lua puterea de la Cristos. Face aşa deja de mult timp. Mai veniţi mâine? întreabă neliniştit, nesigur dacă Cristos singur va fi de ajuns, iar preotul promite că da.

Apoi maşina demarează, preotul stagiar este la volan, iar bărbatul mai în vârstă, lângă el. Nu vorbesc deloc pe drumul plin de hârtoape până la poarta din faţă, deşi mărul lui Adam al şoferului urcă şi coboară, ca o nălucă într-o undiţă, de parcă ar avea ceva de spus.

Alwyn Simmers dă semne de viaţă numai după ce ies pe poartă şi cotesc pe şoseaua asfaltată.

Minunată familie, spune el. Iar omul acela nu se lasă înfrânt.

Şoferul ascultă zâmbind invidios pentru sine. Să nu te laşi înfrânt! E posibilă o asemenea certitudine? Pentru mine nu. Şi nu în seara asta. Pentru el, presupune prea multă credinţă chiar şi să creadă că poate ţine drumul drept, în condiţiile în care mâinile îi sunt aşa de

alunecoase.

Bătrânul preot este un om mare şi blând, cu un val de păr şaten şi creţ într-o parte. La el totul pare să fie şifonat, deoarece sora lui, Laetitia, care-i poartă de grijă, nu prea se pricepe să calce rufe. Iar pielea de pe mâini, gât şi faţă, tot ce este vizibil din corpul lui este flasc şi ridat, şi chiar nu vă doresc să vedeţi restul de pe sub haine.

Este greoi din naştere, dar în după-amiaza aceasta lentoarea lui e şi mai pronunţată, deoarece moartea lui Rachel, o femeie care a fost împotriva lui de la bun început, într-adevăr, o femeie încăpăţânată şi mândră, care şi-a ţinut faţa departe de Dumnezeu, l-a adus mai aproape de ceva ce-şi doreşte foarte mult. Nu pentru sine, nu, sigur că nu! Numai pentru Biserică şi pentru a duce mai departe lucrarea cerurilor. Eu sunt doar unealta. Dar unealta simte că are, în sfârşit, cale liberă şi în curând ar putea achiziţiona o bucată de pământ minunată.

La-mă la patru mâine după-amiază, decide.

Mergem iar la… la oamenii aceia?

Ja, ne întoarcem la familia Swart. Încă nu am terminat treaba acolo.

Până să apună soarele, cu o intensitate deosebită aici, au plecat toţi vizitatorii şi nu a mai rămas decât familia. Oom Ockie stă deja puţin înclinat spre dreapta, tras în jos, probabil, de zâmbetul lui inegal, agăţat doar de un capăt. El şi tăticul stau în salon, se uită la televizor, unde curg veşti proaste din toată ţara. O mină magnetică în Johannesburg, soldaţi în cartiere. Din când în când, tăticul nu se poate abţine şi plânge un timp, de parcă l-ar emoţiona starea Africii de Sud. Ockie doar soarbe din băutură şi zâmbeşte.

În bucătărie, Marina o supraveghează pe fata de culoare, care are de spălat un teanc de farfurii şi ceşti. După cum se mişcă, aşa de greoaie şi lentă, ai zice că ea a pierdut un membru al familiei. De neiertat să fii leneş într-o zi mare ca aceasta, trebuie împinsă ca un bolovan, e epuizant să dai mereu ordine. Supărată, Marina face un ultim tur al casei în căutare de resturi. În sufragerie o găseşte pe Amor, pe care încă nu a avut ocazia s-o certe. Unde ai fugit? întreabă mai furioasă decât credea că va fi şi se trezeşte că-şi ciupeşte nepoata de braţ, o străfulgerare de cruzime autentică în unghii.

Au, face Amor, însă altfel nu răspunde, iar Marina porneşte mai departe, cu paşi apăsaţi şi cu o satisfacţie îmbufnată, la etajul al doilea. Merge în camera lui Rachel şi ezită o clipă înainte să închidă ferestrele şi să tragă perdelele. I se pare că se simte o tinctură slabă, un miros în aer. Afară e noapte.

E noapte, aceeaşi noapte, dar mai târziu, stelele s-au mutat mai departe. Numai o cuticulă de lună, care aruncă o strălucire metalică palidă peste peisajul de stânci şi dealuri, făcându-l să pară aproape

lichid, o mare de mercur. Linia drumului principal este deşirată ici-colo, lent, de farurile unei maşini care îşi poartă încărcătura de vieţi omeneşti ce merg dintr-un loc în alt loc.

În casă e întuneric, mai puţin la prova şi la pupa, de la proiectoarele, observaţi termenii maritimi, care luminează aleea şi peluza, şi deja o singură veioză lăsată aprinsă înăuntru, în salon. În camerele de la parter totul este mai degrabă inert, cu excepţia unei insecte ocazionale, sau o fi o rozătoare, şi a micilor dilatări şi contractări ale mobilei. Pac-ţac, scârţ, trosc.

La etaj însă, în dormitoare, pâlpâie ceva. Salteaua tăticului este o plută care se scutură pe un curent de vise agitate. A luat sedativul prescris de doctorul Raaff, iar medicamentul îi ţine capul chiar sub luciul apei, astfel că priveşte imaginile refractate de deasupra. Soţia lui apare în multe dintre ele, dar cumva schimbată, un pic cherchelită. Un dram în ea dintr-o persoană complet diferită, pe care el nu o cunoaşte. Cum e posibil? îi strigă Manie, ai murit! Ai spus un lucru impardonabil, Manie, îi zice ea, mă simt jignită. Inima lui Manie se stoarce ca o cârpă veche. Îmi pare rău, îmi pare rău.

Prin peretele de lângă el, la distanţă de un braţ întins, Astrid freamătă în somn. De curând şi-a pierdut virginitatea cu un băiat pe care l-a cunoscut la patinoar, şi sexul se răspândeşte prin ea ca un vânt de aur. Astrid a uitat durerea, deşi ea face parte din licărirea ce înconjoară chipurile băieţilor, cu bărbile lor ţepoase, şi din acest vis, mai precis, din jurul feţei lui Dean de Wet, care are gura rozalie, cum nu o are când e trează, ceea ce o înfioară în adânc, unde se întâlnesc toate.

În dormitorul oaspeţilor, tannie Marina aţipeşte şi se trezeşte speriată, aţipeşte şi se trezeşte speriată. Îi iese numai începutul unui vis, în care este la picnic cu P.W. Botha[8] la un vechi fort de undeva, iar el îi dă să mănânce căpşune cu degetele lui albe şi groase, până când o trezeşte un şut. Acasă, în Menlo Park, nu împarte patul cu Ockie, care acum stă întins lângă ea şi zvâcneşte, ca victima unui accident de maşină în aşteptarea asistenţei medicale. Ce gând, Marina, îmi faci silă, dar nu poţi controla ce gândeşti, e omenesc şi ţi-au trecut şi mai rele de atât prin cap, da, şi încă cum! O atinge piciorul soţului ei, ea îşi trage piciorul. Cumplit să te fereşti de ceea ce odată, pentru scurt timp, ai iubit sau aşa credeai sau aşa voiai să crezi. Dar de care, indiferent de situaţie, eşti înlănţuit pe viaţă.

La celălalt capăt al lanţului, Ockie se smuceşte ca ursul dansator. Nu visează, de fapt, dacă nu cumva băltoacele prin care trece împroşcând sunt dintr-un soi de vis, dar nu se întâmplă mai nimic, este doar chestiunea culorii care se schimbă tot timpul. O bulă se ridică de pe fundul apei şi devine un vânt scăpat pe laterala corpului soţiei lui, care înţepeneşte şi protestează lăbărţând nările.

În dormitorul ei de la capătul culoarului, Amor stă trează, ceas după ceas. Nimic neobişnuit în cazul ei, credeţi-mă, în fiecare noapte, înainte s-o fure somnul, mintea trebuie să-i plece de unde este aşezat corpul ei, pe spate, în pat, să se întindă şi să atingă anumite obiecte din anumite locuri, într-o anumită ordine. Numai când face acest lucru se poate relaxa de ajuns ca să adoarmă. Dar astă-seară nu merge, alte imagini din cursul zilei sunt prea puternice, dau buzna, buzele lipite ale domnişoarei Starkey, băţul lui Lukas lovind pământul, locul dureros de pe braţ unde a ciupit-o mătuşa, atâta mânie în degetele ei, trimiţându-şi în univers mica pulsaţie de durere, observă-mă, sunt aici, Amor Swart, 1986. De n-ar mai veni ziua de mâine!

Cine ştie, poate că toate aceste vise s-ar putea contopi, formând un singur vis mai mare, un vis al întregii familii, dar lipseşte cineva. Chiar în această clipă, coboară dintr-un camion blindat într-o tabără militară de la sud de Johannesburg, în uniforma maro a armatei şi înarmat cu o puşcă. A folosit puşca ieri-dimineaţă ca să tragă într-o femeie din Katlehong şi s-o ucidă, gest pe care nu-şi imagina niciodată că-l va comite, şi de atunci mintea lui nu a făcut altceva decât să întoarcă momentul pe toate părţile, cu uluială şi disperare.

Swart.

Ja, domnule caporal!

Te cheamă preotul.

Preotul?

Nu a vorbit niciodată cu preotul. Fără îndoială, omul ştie ce-a făcut şi vrea să discute cu el despre asta, se gândeşte. Cumva, păcatul lui s-a transmis mai departe, a răpit o viaţă, trebuie să plătească. Dar n-am vrut. Şi totuşi ai făcut-o.

Urma să arunce cu o piatră, se aplecase s-o ia de pe jos, şi atunci străfulgerarea de furie l-a străbătut în acelaşi timp ca pe femeie. Nu s-a gândit, o ura şi a şters-o de pe faţa pământului. Totul în câteva secunde, o clipă, s-a terminat, gata. Niciodată nu se termină, niciodată nu e gata.

Prin urmare, chiar şi după ce i-a vorbit bărbatul, el tot crede că este de vină. Mama mea a murit, eu am ucis-o. Am tras în ea şi am ucis-o ieri-dimineaţă.

Am încercat să dăm de tine, spune preotul. Am trimis un mesaj prin radio. Credeam că l-ai primit.

Se află în biroul preotului, stă în faţa mesei lui de lucru. Pe perete e un poster pe teme creştine, lipit cu pastă adezivă, Eu sunt Calea şi Viaţa, dar în afară de asta, camera este ştearsă şi banală, prea banală să înfrâneze sentimentele care s-au dezlănţuit în interiorul lui.

Am fost în Katlehong, spune el. A fost o situaţie.

Ja, ja, desigur. Preotul e mic şi agitat şi îi creşte păr din urechi. Are rang de colonel, dar acum poartă doar un costum de trening şi are faţa

încețoşată de somn. După ce îşi face dureroasa datorie, abia aşteaptă să se întoarcă în pat, este ora trei după ceas.

Aici ai o învoire pentru şapte zile, îi spune militarului în termen. Îmi pare rău pentru mama ta, dar acum sigur e liniştită.

Tânărul nu pare să-l audă. Priveşte pe fereastră, în întuneric. Trebuia să impunem ordinea, spune el uşor.

Ja, desigur, de aceea eşti aici. Asta e rolul armatei. Preotul nu şi-a frământat niciodată sufletul cu întrebări de această natură, răspunsurile au părut întotdeauna evidente. Se întreabă în treacăt dacă băiatul este genul subversiv. Ai vrea o învoire mai lungă? îl întreabă. Zece zile?

Ah, face tânărul. Nu, nu cred.

Bine, atunci.

Mama s-a făcut evreică, înţelegeţi, sau mai degrabă a redevenit evreică, iar lor le place să-şi îngroape repede morţii. În aceeaşi zi, dacă se poate. Dar mă aşteaptă pe mine să ajung acasă şi o înmormântează mâine.

Am înţeles.

Aşa a fost gândit totul. E pe moarte de câteva luni. Toată lumea vrea să se termine mai repede.

Bine, atunci, repetă preotul stânjenit.

Tânărul se ridică în sfârşit în picioare. Părinţii mei nu ar fi trebuit să se căsătorească niciodată, spune. Nu se asemănau.

Se îndreaptă spre cortul lui pe aleile cufundate în beznă ale taberei. Sub pânza groasă, sute de alţi oameni asemenea lui, aşezaţi în şiruri. A murit mama mea. Portalul prin care am intrat în lume. Nu mai există cale de întoarcere, nu că ar fi existat vreodată. Am împuşcat-o şi am ucis-o ieri. Dar n-am vrut. Dar nu tu ai ucis-o, nu tu ţi-ai ucis mama. Pe mama altcuiva ai ucis-o. Şi de aceea a trebuit să moară a mea.

Este foarte obosit, nu a dormit de patruzeci de ore şi nici nu există această perspectivă până nu ajunge acasă. Trosnet şi flacără. S-a aprins fitilul. Are permanent un miros în nări, de cauciuc ars, se ridică de undeva din adâncul lui. Ajunge la cortul lui, unde îl aşteaptă patul, dar merge mai departe, delectându-se cu zgomotul bocancilor săi pe asfalt. Dormiţi, soldăţei, cât minotaurul trece pe lângă voi cu paşi grei. Merge gârbovit spre Bethlenem, în Free State.

La marginea cea mai îndepărtată a taberei, un soldat stă de pază. Un troepie[9] ca el. Ce vrei? Ce vrei? îl întreabă, părând speriat.

Îţi vreau aurul şi femeile, spune Anton. Vorbeşte în afrikaans, cine ştie de ce, deşi îl aude pe celălalt că este englez. Limba tatălui meu, întotdeauna străină de mine. Nu, m-am răzgândit, am intenţii paşnice. Dumă la şeful tău.

N-ar trebui să fii aici.

Ştiu. Ştiu asta de când m-am născut. Se prinde cu degetele de

ochiurile plasei de sârmă şi-şi lasă greutatea pe ea. Lumina galbenă a proiectoarelor întinde umbre ciudate de-a latul asfaltului. De partea cealaltă a gardului este un teren plin de vehicule militare, multe dintre ele camioane blindate, ca acela în care era el când s-a întâmplat. Ieri, nu mai departe de ieri. Îi mai rămâne atât de multă viaţă prin care să treacă!

Mi-am pierdut mama, spune.

Ai pierdut-o?

Am tras în ea cu puşca, să-mi ocrotesc ţara.

Ai tras în mama ta cu puşca? Cum te cheamă?

Payne.

Ah, minunat. Trece pe engleză. Ne cunoaştem deja. Eşti o alegorie? Exişti cu adevărat? Care ţi-e numele mic?

Numele mic? De ce vrei să-mi ştii numele mic? Ridică mâinile. Mă predau, soldat Payne.

Te simţi bine?

Ţi se pare că mă simt bine? Nu, nu mă simt bine. A murit mama. Mersi pentru companie, Payne. Ne vedem mai încolo.

Pleacă agale în direcţia din care a venit şi discuţia se topeşte, cum se întâmplă cu majoritatea, în aer sau în pământ, se scufundă sau se înalţă şi nu se mai întoarce niciodată. Patru ore mai târziu, puşcaşul Anton Swart, în vârstă de nouăsprezece ani, stă pe marginea şoselei, aproape de Alberton, într-o staţie destinată militarilor, sperând să-l ducă cineva acasă. Este tras la fată, este palid. Un tânăr frumos, cu ochi căprui şi părui şaten, ceva pe faţa lui sugerează că nu va fi niciodată în pace.

Sună la fermă de la un telefon public din Pretoria.
Opt şi jumătate dimineaţa. Răspunde tăticul, năucit după voce. Nu-i recunoaşte vocea. Cine este?

Sunt eu, fiul şi moştenitorul tău. Poţi să-l trimiţi pe Lexington?

Hoinăreşte pe lângă Teatrul de Stat, aproape de bustul lui Strijdom[10], până apare maşina. Soseşti în triumf, spune în timp ce intră, o glumă mai veche a lui, referindu-se la marca de automobil, singurul pe care are voie Lexington să-l conducă, deşi familia îl trimite în numeroase misiuni în oraş în fiecare săptămână. Lexington, du-te la magazin. Du-te şi ia-mi perdelele. Lasă asta la doamna Marina. Lexington, adu-l pe Anton din Pretoria.

Îmi pare foarte rău pentru doamna Rachel.

Mulţumesc, Lexington. Anton priveşte pe fereastră la mulţimea albă de pe trotuar. Un oraş de mustăţi şi uniforme, statui de buri şi pieţe mari din beton. După un timp, întreabă: Mama ta mai trăieşte?

Da, da, este în Soweto.

Şi tatăl tău?

Lucrează într-o mină din Cullinan.

Vieţi imposibil de cunoscut. Lexington însuşi este o hieroglifa, cu şapca şi sacoul lui de şofer. Trebuie să le poarte, spune tăticul, să vadă poliţia că nu este un pungaş, e şoferul meu. Din acelaşi motiv, Anton trebuie să meargă pe bancheta din spate, să fie evidentă separarea.

De ce o iei pe aici, Lexington?

Pentru că sunt tulburări lângă cartier. Tatăl tău mi-a spus că trebuie să merg pe drumul mai lung.

Eu îţi spun să nu faci aşa.

Lexington ezită între două autorităţi.

Uite, spune Anton ridicând-o să i-o arate, am puşca. Şi-o pune în poală. Poala cu uniformă.

Dar nu adaugă: Puşca mea nu are gloanţe. Fără gloanţe, puşca mea nu înseamnă nimic, e un înveliş. Există doar ca să lanseze gloanţele, asemenea celui pe care l-am băgat în femeie fără să stau pe gânduri, ieri, clipă în care ea a început să creeze o falie în viaţa mea.

Vrei trebuie să mă întorc?

Da, Lexington, te rog.

Nu se va întâmpla nimic. Şi e aşa de obosit, încât n-ar face faţă drumului mai lung, ocolit. S-a terminat cu drumurile lungi pentru mine. Până şi drumul direct îl oboseşte, familiaritatea lui, iarba galbenă dintre pietrele maro. Cât urăsc zona asta aspră, urâtă. Abia aştept să plec.

Până ajung la drumul secundar spre Atteridgeville a început, în sfârşit, să-l fure somnul, primul pui de somn din ultimele două zile. Mica mulţime de pe marginea drumului pare o imagine din vis. Oare aşteaptă autobuzul? Nu, aleargă, strigă, se întâmplă ceva undeva, totuşi toate acestea sunt lipsite de greutate.

Ce nu e lipsit de greutate este piatra care ţâşneşte deodată spre el, aruncată de mâna unui bărbat care se desprinde aplecat din fundal, cu ochii injectaţi aţintiţi doar asupra mea. Lumea devine reală într-o clipă. Geamul lateral se sparge, impactul îi spulberă visul pentru foarte scurt timp, după aceea se trezeşte în fâşia curgătoare a şoselei, Lexington rulează la viteză maximă.

Ce ruşine, stăpâne Anton, hayi.

(Nu mi-a mai spus niciodată „stăpâne".) Mergi, Lexington, mergi.

O umezeală i se prelinge în ochi, care devine roşie când o atinge. Doar acum pune totul cap la cap, să-şi dea seama ce s-a întâmplat. Şi doar acum o simte, floarea aspră a durerii într-un colţ al lucrurilor.

Isuse Cristoase.

Vrei trebuie să mergem la doctor?

La doctor? începe să râdă, iar sunetul devine curând convulsiv. Nu ştie de ce râde, nu e nimic amuzant, poate asta e gluma. Deseori plânge când râde, comicul şi plânsul, aproape acelaşi lucru. Se şterge la ochi. Nu, mulţumesc, Lexington, te rog să mă duci acasă.

Tatăl lui este într-un fel de conclav cu mătuşa şi unchiul în salon. Sar când îl văd în prag, din cauza sângelui, de care el a uitat, deşi continuă să-i curgă pe faţă şi să-i picure pe uniformă, la fel şi pe puşcă, pe inutila puşcă descărcată.

Nu e mare lucru, o piatră, nu sunt grav rănit.

Îl sun pe doctorul Raaff, spune tannie Marina. Trebuie să te coasă.

Te rog, nu face atâta caz.

La naiba, i-am zis s-o ia pe drumul mai lung, spune tăticul. De ce nu m-a ascultat?

I-am zis eu să n-o ia pe acolo.

De ce? De ce trebuie să nu-mi asculţi niciodată ordinele?

Credeam că va fi sigur, spune Anton, râzând iar. Dar chiar şi aici băştinaşii neliniştiţi se luptă cu opresorii lor.

Hai, te rog, nu mai spune prostii, zice Ockie, ceea ce-i face nepotul să râdă şi mai tare.

Nimeni nu pomeneşte de motivul pentru care a venit, doar confuzie şi agitaţie, din care în cele din urmă apare doctorul Raaff, pe drumul mai lung, se presupune. Marina are dreptate, Anton trebuie cusut şi doctorul face acest lucru în bucătărie, unde nu-l văd cei slabi de înger. Şi sunt mici cioburi din geamul spart care trebuie scoase cu penseta.

Doctorul Raaff ţine penseta cu o dexteritate mai mare decât de obicei, el şi instrumentul se potrivesc. Are mişcări precise şi unghiulare, hainele, spălate cu meticulozitate. Scrupulozitatea este pe placul pacienţilor săi, dar dacă ar şti la ce visează doctorul Wally Raaff cu ochii deschişi, puţini ar mai vrea să se lase examinaţi de el.

Remarcă, nu fără încântare: Dacă era cu doi ţoii mai jos, te nimerea în ochi.

Am trecut la sistemul metric în 1971, îi atrage atenţia Anton.

Doctorul Raaff îl fulgeră rece cu privirea, cu buzele subţiri şi strânse, ca una din suturile lui. În ultimul timp s-a cam săturat de familia Swart şi nu l-ar deranja să-l dizolve pe acest tânăr anume într-o baie de acid sulfuric. Dar, din păcate, în public trebuie să respecţi regulile de bună-cuviinţă.

Numai după ce maşina bunului doctor dispare pe alee se lasă liniştea. Deja este sfârşitul dimineţii şi ziua de primăvară este neobişnuit de caldă pentru acest anotimp, un bâzâit de insecte cuprinde casa.

Am făcut o tartă cu lapte, îi spune tannie Marina nepotului ei. Nu vrei un pic? îl ciupeşte de pielea de pe talie şi adaugă cochetă: Eşti foarte slab.

Mai târziu.

Acum trebuie să mergem la salonul evreiesc de pompe funebre să rezolv nişte lucruri. Vrei să vii şi tu?

Simt nevoia să dorm, spune Anton. Trebuie să dorm.

Trebuie să doarmă. Învăluit într-un fel de tunel alb, în care glasurile ajung la el doar slab din afară, urcă scările spre camera lui. Se dezbracă încet şi aruncă fiecare articol de îmbrăcăminte pe un scaun, ca pe o bucată din sine. Face duş, ceva din ultimele două zile este luat de apă, dar cu greu se poate ţine pe picioare. Urcă în pat umed încă şi adoarme aproape imediat, se stinge ca o veioză.

Doar acum, prea târziu, când toţi ceilalţi sunt treji, contribuie şi el cu visul lui la amestec. Anacronic, pierdut, cârceii ca de viţă i se ridică din cap, desenând cu fum. Stă întins într-un pat nu foarte diferit de al lui, într-o cameră lungă, plină cu multe paturi identice, iar pe o uşă din latura îndepărtată intră mama. Înaintează uşor spre el, trece cu grijă printre paturi, iar când ajunge, se apleacă să-i dea un sărut rece pe frunte. Astfel, în vis se întorc morţii la tine.

Spiritul lui Rachel Swart, pe numele de fată Cohn, rătăceşte în jurul casei într-o stare de confuzie. Aproape că devine vizibilă în anumite momente, când lumina sau dispoziţia sunt cele potrivite, dar numai celor care sunt dornici să vadă şi atunci numai pieziş, la graniţa lucrurilor. A privit-o pe Amor din oglindă nu cu foarte mult timp în urmă, deşi de fapt privea scena ieşirii ei finale, lucru pe care îi este greu să-l înţeleagă. Nu e un lucru rar întâlnit, morţii sunt adesea incapabili să-şi accepte condiţia, seamănă cu viii din acest punct de vedere, însă ei au uitat ce le trezeşte nostalgia, se pierd multe odată cu trecerea dincolo, iar când te văd, nu te recunosc.

Tojo, alsacianul, îi observă cu uşurinţă perindările, pentru că el nu a aflat că nu se poate.

Ridică perdeaua de la bucătărie să-i arunce o privire lui Salome, doar o secundă, un licăr periferic.

Lui Astrid i se pare că o aude strigând din camera ei, are iar nevoie de ajutor, întotdeauna în cel mai prost moment, dar, desigur, e doar o balama desprinsă de la o fereastră scuturată de vânt.

Zornăie măruntul din geantă, cum făcea pe vremuri, dar când strigă Manie din baie, ea nu răspunde.

Se lipeşte cu buzele reci de fruntea lui Anton cât el doarme.

În cele din urmă se satură de casă şi poate fi observată pe străzile din Pretoria, în locuri pe care îi plăcea să le viziteze. Se bălăceşte în heleşteul din Magnolia Dell, bea ceai într-o cafenea din Barclay Square. Se uită prin gardul adăpostului pentru păsări Austin Roberts la un cocor albastru trist, care ciuguleşte ceva strălucitor de pe pământ.

V-aţi făcut o idee. Se aşază acolo unde spiritul ei a fost cândva consistent, dar ea nu mai este solidă, ci o femeie-acuarelă. În mulţime este doar o faţă oarecare, nu foarte evidentă. Străbate lungi distanţe de parcă ar merge dintr-o cameră în alta să caute ceva ce a pierdut. În aceste apariţii poartă alte haine decât cele din dulapul ei, o rochie de seară, o rochie străvezie de vară, chiar şi un şal pe care La cumpărat

odată de probă de la Truworths şi La returnat a doua zi. Pare reală, adică obişnuită. De unde să-ţi dai seama că e fantomă? Mulţi dintre cei vii sunt şi ei imprecişi şi în derivă, nu e doar un cusur al celor duşi dintre noi.

În sfârşit, ajunge într-un loc în care cu siguranţă nu a mai fost, doar că iat-o deja, stă întinsă goală pe o masă metalică fixată în podea, leită ea, dar cenuşie şi rece, ca o moartă.

Chiar este moartă. Se priveşte pe sine, pe cea de pe masă, şi începe să înţeleagă.

O voluntară mai în vârstă lucrează la ea de vreo două ore. Nu se pot face chiar aşa multe, dată fiind interdicţia de a folosi substanţe chimice, dar curăţarea corpului este foarte importantă. Apoi turnarea apei, pentru purificarea cărnii, şi ştergerea de după aceea. Sunt obligatorii, şi ritualul, şi curăţenia. Şi procedura presupune mult respect şi blândeţe, ceea ce o alină pe femeia mai în vârstă, al cărei nume, dacă e să dăm crezare ecusonului pe care îl poartă pe rever, este Sara. Într-o zi, curând, îmi va face şi mie cineva aşa.

Direct, curat şi simplu, aşa îşi face treaba. Forma omenească redusă la esenţa sa. A îmbrăcat rămăşiţele pământeşti în tachrichim[11] şi apoi l-a legat cu un avnet[12], dar nodul pe care l-a făcut este puţin strâmb.
Trebuia să fie sub forma literei shin, care reprezintă unul din numele lui Dumnezeu, dar astăzi artrita o supără în mod deosebit la degete.

Lasă, sau dacă nu, oftează şi refă-l. Multe în viaţă presupun să oftezi şi să refaci, mai ales în cazul Sarei.
Lumea materială se opune. Răbdarea este o formă de meditaţie. E voluntară la Hevra Kadisha[13], pregăteşte morţii pentru înmormântare, căci şi soţul ei a murit acum douăzeci şi doi de ani. Dacă slujeşti, îl slăveşti pe Dumnezeu. De asemenea, trece vremea mai uşor.

În acelaşi timp, cunoşti oameni noi.

Decide să lase aşa. Şi dacă e puţin strâmb numele lui Dumnezeu, ce contează? Nu va vedea nimeni, este totul ascuns în aron[14]. Şi oricum e un simbol. E chiar aşa de groaznic? Are griji mai mari, de exemplu, să se ocupe de faţă. Nu-i place să folosească machiaj, este mai înşelător în moarte decât în viaţă, dar starea acesteia este destul de proastă. A fost bolnavă mult timp, biata de ea, răni pe braţe, nu mai are prea mult păr, gingiile înnegrite, foarte slabă. Pare lipsit de respect să nu-i îmbunătăţeşti aspectul, se vede în fotografia pe care ai cerut-o că a fost frumoasă cândva. Orice viaţă omenească este precum iarba pe pământ.

În cealaltă viaţă a ei, cea publică, Sara nu este nici ea chiar lipsită de vanitate, mai poartă câte o bijuterie şi-i place să-şi dea cu puţină culoare în obraji. Cu mult timp în urmă, înainte să îmbătrânească, era şi ea atrăgătoare. Bărbaţii mă observau, da. Uneori o cuprinde o pornire nostalgică şi-şi scoate trusa de machiaj să dreagă puţin

stricăciunile. Aşa, frumoasa mea, da. Puţin ruj, un strat de pudră. Nu vrea să facă mult mai mult, adevărul contează, iar în cazul ei, adevărul era suferinţă. S-a terminat, în sfârşit. O binecuvântare. Rămas-bun, draga mea. Stai liniştită, de acum.

În final, piaptănă părul subţire de pe scalpul femeii.
Delicat şi ritmic, o parte a ritualului care de obicei îi place, dar astăzi se desprind câteva şuviţe. Moi, aproape fără substanţă, de parcă nici nu ar fi. Le strânge în mână, să le pună mai târziu în sicriu. Totul contează, fiecare picătură, fiecare firişor.

La final, expresia gravă este îmblânzită, devine mai bună, mai resemnată. Până şi fantoma lui Rachel este atrasă de asemănarea dintre ele, stă lângă rămăşiţele pământeşti de pe masă, priveşte cu mirare faţa pe care o poartă, încearcă s-o recunoască. Are grijă să nu stea în drum, deşi a ales un loc prost din câmpul vizual al Sarei, unde licăresc puncte strălucitoare. Poate o cuprinde o durere de cap. E predispusă la migrene, mai ales când carnea pe care o frământă este deosebit de îndărătnică. Uite ce-ai făcut, îi spune femeii de pe masă, dar în tăcere, în mintea ei. Mi-ai tăiat pofta de muncă la cum tot cauţi adevărul. Adevărul, răspunde Rachel tot pe tăcute, asta este ea? Mi se părea mie că o cunosc de undeva.

Da, categoric e o migrenă, Sara se retrage, îşi scoate mănuşile de cauciuc şi-şi caută supozitoarele. Uneori ajută dacă o prinzi la timp. Nu este cazul să insist pe imaginea bătrânei cu chiloţii în vine şi cu degetul în anus, în asemenea momente se simte foarte departe de Dumnezeu.

În camera de alături, doar două cărămizi mai departe, shomerul[15] aşteaptă pe un scaun tare, cu Psalmii în mână. Un bărbat înalt, osos, cu un aspect asexuat, poartă o yarmulke şi un şal de rugăciune peste nişte haine cu o croială conservatoare care nu i se potrivesc. În curând va începe să-şi ducă la îndeplinire sarcinile, dar acum se află în plăcuta perioadă de pregătire, încearcă să-şi golească mintea, care este mai ocupată decât a majorităţii oamenilor.

Iar în camera din partea opusă familia moartei discută cu rabinul Katz, care va oficia ceremonia levayah[16] de mâine. El a îndrumat-o spiritual pe Rachel cât s-a întors la poporul ei, aşa că este firesc. E prima oară când se întâlneşte cu soţul şi sora goim, deşi Rachel vorbea mult despre ei, dar trebuie să spună, iertată fie-i lipsa de toleranţă, nimic nu La pregătit pentru obtuzitatea de care dau dovadă.

Lucrurile încep destul de bine. Manie este întâmpinat cu căldură de sora mai mare a lui Rachel, Ruth, care a venit azi-dimineaţă cu avionul din Durban.

Bună, Manie, spune ea. Îl mai ţii minte pe Clint.

Îl ţine minte, din nefericire. Clint este un individ mare, solid, care a jucat rugby la Western Province şi acum are un restaurant specializat

în viţă în Umhlanga Rocks. Sal'tare, Mannie, îi zice scuturându-i mâna cu o forţă deloc necesară. Arăţi bine.

Manie, îl corectează soţia lui, cu tonul istovit al celui care corectează des. Mă bucur să te văd.

Ja, şi eu.

Şi nu este un neadevăr. Din toată familia lui Rachel, cu Ruth e cel mai simplu de tratat, deoarece s-a căsătorit şi ea cu un om de altă religie şi a fost exilată o perioadă. Deşi în ultimul timp pare să se fi întors în ţarc.

Dar sora mijlocie a lui Rachel, Marcia, şi soţul ei, Ben, sunt şi ei prezenţi, şi cu ei lucrurile sunt mult mai complicate. Duşmănie de ambele părţi, sentimentul unei răni mai vechi, detaliile date uitării, nu şi rana. Şi nu ajută nici că Ockie a spus „felicitări" în loc de „condoleanţe" când a dat nas în nas cu ei afară şi că de atunci Manie n-a contenit să-i învinovăţească pentru faptul că soţia lui s-a întors la religia de dinainte.

Uitaţi ce este, le-a spus rabinul de două ori deja numai în ultima jumătate de oră, nu este vina familiei Levi. Aşa a vrut ea. Rachel a cerut acest lucru.

Aşa i s-a spălat creierul să facă, vrei să zici, mormăie Manie.

Linişteşte-te, îi spune sora shiksa[17]. Nu uita ce a spus doctorul Raaff

Nu am spălat creierul nimănui, spune rabinul Katz. Ea a venit fa mine, din proprie iniţiativă.

Din cauza ăstora, insistă Manie arătându-i cu degetul pe Marcia şi pe Ben, care se foiesc stânjeniţi pe scaune. Prima oară după mulţi ani când sunt toţi în aceeaşi încăpere. Ei sunt cei care au stabilit întrevederea, se presupune că scopul a fost să detensioneze situaţia înainte de înmormântarea de mâine, dar iată cum a ieşit.

Nu e cazul să vorbeşti aşa, amice, murmură Ben fără să se uite la Manie.

Sincer, spune Marcia, ce căutăm aici? Credeam că facem cu toţii un efort, sau mă înşel?

Familia Levi face parte din congregaţia noastră, zice rabinul Katz. E firesc să mă abordeze.

Cu mâna pe inimă, spune Marcia, pot să-ţi spun că totul a venit din partea lui Rachel. Ea a venit la mine din senin. Nu mai vorbiserăm de zece ani…

Din cauza ta, amice. Aşa că fii cuminte.

Ştii, continuă Marcia, ne-am asumat noi săptămâna asta de doliu. În casa ei, a lui Rachel, ar trebui să fie acoperite oglinzile şi aprinse lumânările…

E destul doliu în casa noastră, o întrerupe Manie. Dar noi procedăm în felul nostru, nu precum păgânii. În clipa următoare cedează, ca un cort fără băţ de sprijin. Ştie că au dreptate, Rachel s-a întors la ei, nu

ei au căutat-o. Iar Marina l-a dăscălit tot drumul până aici cât de important este să nu se supere când îi vede pe cei din familia Levi, iar el i-a dat dreptate. Încă îi dă dreptate. Nu e vina lor.

Nu e de vină nici rabinul mărunţel şi lucios, dar Manie tot ar vrea să-i facă ceva rău. Clocoteşte de nervi din cauza nedreptăţii întregii poveşti, dar în special în această dimineaţă, deasupra cutiei simple de pin în care îi vor pune aceşti oameni soţia, ea, care merită mult mai mult, după ce ani de zile Manie a plătit o poliţă funerară de care se pare că ea nu are nevoie.

Te rog să înţelegi, spune Marina nimănui anume, cu vocea ei cea mai liniştitoare. Îi e greu fratelui meu.

Da, sunt sigură, răspunde Marcia. Şi nouă ne-a fost greu, fie că mă crezi, fie că nu. Crezi că nouă ne place că suntem aici?

Marcia, o avertizează soţul ei.

Tot ce vreau, şopteşte Manie, este să se odihnească lângă mine, în cimitirul familiei. E cumva posibil să aranjăm ceva? Dacă fac o donaţie…

Rabinul scoate pieptul înainte. Nu, din păcate. Dacă ea vrea o înmormântare evreiască, atunci nu se poate. Tradiţiile noastre nu sunt de vânzare, domnule Swart.

Nu era evreică de-adevărat, spune Manie. În inima ei.

Ah, tu ştii, nu?

Ja, chiar ştiu, de fapt. Soţia mea găsea multe modalităţi prin care să mă tortureze, era un talent al ei.

Poate dacă te purtai mai frumos cu ea, nu se întorcea împotriva ta, spune Marcia luându-şi portofelul din geantă fără un motiv anume şi apoi punându-l la loc.

Marcia, o dojeneşte Ben.

Nu, serios.

Nu rezolvăm nimic, spune rabinul, care simte că mai are puţin şi plânge. Sentimentul dreptăţii nu i-a mai fost pus astfel la încercare de când s-a implicat moral în chestiunea Israelului.

Manie, hai să mergem, spune sora lui. Te superi degeaba.

Ja, haide, vamonos. De acum le este clar tuturor că întâlnirea este o pierdere de timp. Rachel va fi înmormântată alături de ai ei, iar Manie, într-o zi, va odihni alături de ai lui. E cazul ca familia Swart să se întoarcă la fermă şi să se pregătească pentru mâine.

Pe când ei se îndepărtează, rămăşiţele lui Rachel sunt puse în cutia finală şi capacul este prins cu şuruburi. Pentru totdeauna. Shomerul asistă, iar după plecarea celorlalţi asistenţi rămâne pe scaunul lui singuratic de lângă perete, intonând tehillim[18]. Căci morţii trebuie însoţiţi până la sfârşit. Psalmii ţin locul întregului popor evreu, cuvintele au puterea aceasta magică, dar el este singurul reprezentant omenesc şi-şi ia în serios munca, asemenea oricărui bun ambasador.

Uneori simte prezenţa celor morţi ca pe un foşnet şi o apăsare la graniţele simţurilor sale. Atunci încearcă să le psalmodieze versetele direct, din inima lui către a lor. Dar astăzi, deşi îşi forţează mintea să se proiecteze spre exterior, nu detectează nici un alt semnal. Camera i se pare goală. Recită oricum, şi cine poate spune unde călătoresc cuvintele?

Vedeţi cuvintele luându-şi zborul pe uşa camerei, pe hol şi ieşind pe fereastră. Priviţi-le cum se înalţă pe deasupra oraşului şi, cu aripile întinse, zboară într-un mic stol în formă de psalm spre fermă, în căutarea femeii căreia le sunt închinate. Înconjoară koppie-ul şi plonjează până la peluză, intră în casă pe uşa din spate şi trec pe picioroange prin bucătărie, ca o fluctuaţie a luminii.

Anton, aşezat la masă, ridică privirea. Ce-a fost asta? întreabă.

Hmmm? Salome e la locul ei obişnuit, în faţa chiuvetei, iar reflexia ei îi întoarce privirea lui Anton în geamul ferestrei.

Nimic. Mă gândeam… încă prostit de somn, bea o cană de cafea tare şi mănâncă o felie din tarta cu lapte a lui tannie Marina. În curând zahărul va începe să-şi facă efectul, îl va umple de energie. Duce mâna la firele de pe frunte, deranjat de acest lucru străin de el, de durerea pulsatilă pe care o emană.

Liniştea dintre ei nu este stânjenitoare, împovărătoare. Salome La văzut crescând, devenind dintr-un bebeluş nesigur pe picioare un băiat promiţător şi apoi asta, ce-o fi acum, şi a avut grijă de el la fiecare pas. Când era mic o striga „mamă” şi încerca să sugă la pieptul ei, o confuzie sud-africană des întâlnită. Nu sunt secrete între ei.

Îl traversează un spasm brusc de furie şi împinge violent farfuria, cu urmele vomitiv de dulci de tartă de pe ea.

(Ieri am ucis o femeie exact ca tine.) Când termin armata, plec din ţara asta.

A?

Îmi şterg locul ăsta de pe tălpi şi nu mai calc pe aici.

Ja? Clinchet şi zăngănit de tacâmuri. Unde te duci?

Ah, face el, mai puţin sigur de partea asta a planurilor. Peste tot.

Ja?

Am să studiez literatura engleză. Nu aici, undeva, peste hotare. După asta, cea mai mare ambiţie a mea e să scriu un roman. Poate mă apuc de drept mai târziu sau poate doar fac o groază de bani, dar întâi vreau să călătoresc prin toată lumea. Tu nu vrei să vezi lumea, Salome?

Eu? Cum să fac eu aşa ceva? Salome oftează şi începe să şteargă farfuriile cu un prosop mare. E adevărat că îmi dă casa?

Ce?

Lukas s-a întâlnit cu Amor pe koppie ieri. Şi i-a spus că tatăl tău îmi dă casa.

Eu nu ştiu nimic de asta.

Bine, spune ea. Aparent netulburată, deşi nu s-a gândit la nimic altceva de când s-au pronunţat acele cuvinte. Să aibă casa ei, să ţină hârtiile acelea în mână!

Mai bine întreabă-l pe tata, o sfătuieşte el.

Bine.

Anton scrutează spatele de nepătruns, care l-a cărat de nenumărate ori când era mic, în timp ce se mişcă înainte şi înapoi pe lângă blatul din bucătărie şi cară teancurile de farfurii la dulap.

Da, spune el absent. Mai bine întreabă-l pe el.

Chestiunea casei a călătorit de la mama la sora lui, la Lukas şi la Salome, şi acum a fost sădită şi în el, o sământă mică şi neagră care tocmai începe să încolţească. Îi revine în memorie vreo două ore mai târziu, în altă încăpere, în capătul celălalt al oraşului, într-un moment aproape arbitrar, cât se încheie la cămaşă.

Ştii ce i-a spus sora mea mai mică lui Salome?

Cine e Salome?

Femeia care… servitoarea noastră.

Această conversaţie are loc într-un dormitor de la ultimul etaj al unei case mari dintr-un cartier plin de verdeaţă. Vorbeşte cu o fată blondă, pieptoasă, încă în ultimul an de liceu, cu care tocmai s-a împerecheat animalic şi exploziv. Observaţi lenjeriile vraişte, pe cei doi cum stau pe jumătate îmbrăcaţi, cu senzaţia plăcută de după în zona genitală.

Ce i-a spus sora ta?

Că tata i-a promis să-i dea o casă.

Şi aşa a făcut?

Ce?

A promis?

Nu ştiu, spune Anton, ocupat în faţa oglinzii mesei de toaletă să remedieze orice indecenţă, vreun fermoar desfăcut sau cămaşă scoasă din pantaloni, toate reprezentând indicii în ochii bănuitori ai mamei lui Desiree, care trebuie să se întoarcă din clipă în clipă de la coafor. Se apleacă să-şi studieze firele, impresionat încă o dată de rană. Acum arăt ca un soldat.

Nu-l lăsa să-i dea o casă servitoarei, spune Desiree indignată. O s-o distrugă.

Cred că e deja distrusă. Dar nu asta e ideea.

De afară, sunetul inconfundabil al Jaguarului bătrânei doamne, care toarce pe alee şi se opreşte la intrare, lansând un mic jet de pietricele. Ei sunt la etajul al doilea, din fericire, deoarece perdelele nu sunt trase şi altfel ar putea să-şi vadă fiica chinuindu-se să tragă bluza pe ea în timp ce iubitul ei se încheie la şliţ. Nu e un tablou care să lase prea mult loc de interpretare.

Grăbeşte-te, a venit.

Du-te tu să vorbeşti cu ea! Spune că sunt în baie.

Bine. Anton aranjează cuvertura şi aruncă o privire înapoi, dar ea este doar o ceaţă blondă cât închide uşa de la baie. Nu se potriveşte cu imaginea pe care a purtat-o cu sine în locurile singuratice din aceste ultime luni. Fratele lui Desiree, Leon, este prietenul lui din liceu, şi ea a rămas pe fundal mai mulţi ani doar ca o soră mai mică şi enervantă, înainte ca vreo câteva modificări glandulare să cauzeze o schimbare de percepţie. Nevoia de a şi-o trage ca iepurii este ieşită din comun în ultimul timp, şi cu siguranţă că azi nu a venit aici mânat de intenţii nobile. Am un singur lucru în minte de când am auzit de mămica, e ciudat cum merg lucrurile, Eros se luptă cu Thanatos, doar că nu te gândeşti la sex, ci îl înduri. Un scărpinat, o foame de la subsol. Chinul celor osândiţi, focul care nu se stinge niciodată. Totuşi, în ciuda poftelor fizice, simte că merge pe urmele unei emoţii greu de identificat. Ar putea fi chiar iubire, deşi l-ar surprinde, ba adus alinare astăzi, cu siguranţă. Da, ar n o mângâiere sa stea întins mult timp printre unduirile ei dolofane.

În schimb, alarmat şi încă parţial în erecţie, străbate holurile bine tapisate de la etajul de sus, zărind alte dormitoare şi băi de o parte şi de alta. Apoi o cameră de lucru, marginea unui birou vizibilă, un covor persan, un lampadar. De ce pare întotdeauna inocentă mobila, indiferent ce se întâmplă pe ea?

Nu ar trebui să fie aici, este prea personal, în toate privinţele. Şi-a pierdut virginitatea cu Desiree, va avea mereu o importanţă aparte pentru el, dar ea nu este singurul lucru care îl entuziasmează la aceste vizite. Tatăl lui Desiree e un ministru important, un om respingător şi fizic, şi moral, care are pe mâini sângele unor oameni nevinovaţi, iar Anton ar vrea să-l urască fără echivoc, însă descoperă că, în adâncul lui, îl stârnesc gătelile exterioare ale puterii. Paznicii fioroşi din ghereta de la intrare, busturile şi portretele în ulei ale criminalilor colonişti dintr-o istorie extrem de selectivă, simpla menţionare a unor nume bine cunoscute, dătătoare de fiori, toate acestea sunt teribile, dar captivante, şi cel mai memorabil şi tunător orgasm al lui a avut loc pe un scaun pe care se odihniseră de curând fesele ministrului justiţiei.

Soţia acestui om rafinat şi abominabil, mama lui Desiree, îl tulbură cu totul altfel. Ca o păpuşă ariană mai în vârstă, drăguţă, dar dură, cu toate suprafeţele spălate, pudrate, lăcuite şi retuşate, aşa că nu poţi să nu-ţi doreşti să străpungi spoiala casantă. Anton se repede pe scări în jos, intră în bucătărie chiar înaintea ei şi stă sprijinit pe blat când aceasta intră pe uşa din spate, cu tocurile înalte scoţând scântei pe plăcile de gresie.

Ce surpriză! Mi s-a părut mie că cea de afară e maşina ta drăguţă. Îl

lasă s-o sărute cu răceală pe un obraz. Dar ce-ai păţit la cap?

Rănile războiului. Doar o piatră, nimic grav.

Deci eşti în permisie pe caz de boală?

Nu. A murit mama ieri.

Ah, Anton! S-a întâmplat, în sfârşit… îmi pare atât de rău. Lasă emailul să se crape puţin, suficient cât să simuleze o emoţie autentică, iar coafura îi trepidează de la efort. Măcar nu mai suferă.

Da, măcar atât.

Îi duce mâna la obraz, moment în care lui îi vine să plângă. De unde vine acest mic acces de slăbiciune? Din fericire, mica eroare îi este acoperită de întoarcerea lui Desiree, proaspăt îmbrăcată, dată cu parfum, cu rujul reîmprospătat.

Maman! / Mein Schatz! Ţoc-ţoc. După o recentă călătorie în Europa, amândouă au împrumutat formule de adresare străine. Sunt acelaşi gen de fiinţă, iar Anton îşi aminteşte o noapte petrecută la Johannesburg în urmă cu un an, când şi-au îndesat unul altuia în gură linguri de îngheţată, fremătători şi gânguritori ca turturelele pe pervaz.

Însă maman îl place destul de mult pe Anton în seara asta sau cel puţin îi este milă de el. Nu i-ar displăcea să-i maseze umerii, în schimb se mulţumeşte să-i tot ofere câte ceva. Ai vrea un Valium, să te linişteşti? Am în dulap. Şi tocmai voiam să deschid o sticlă de vin. Ştiu că e o zi tristă pentru tine, aşa că sunt sigură că ai prefera să nu bei…

De fapt, spune el, mi-ar face plăcere să beau un pahar.

Anton ar trebui să fie la fermă. Nu a spus nimănui unde se duce şi a luat Triumph-ul fără să ceară voie şi ştie că tatăl lui va fi foarte supărat şi toate acestea sunt motive întemeiate să nu se grăbească spre casă, ci să stea, să înghită un Valium şi să bea un poate două.

În acest moment, la fermă se pregăteşte un grătar. La întoarcerea de la întâlnirea cu oamenii aceia, de dimineaţă, tăticul a simţit nevoia să sacrifice o fiinţă vie. Acum au aşezat o masă în marginea peluzei, în timp ce soarele apune însângerat peste veld, nu foarte diferit de bucăţile de carne care se marinează în castroane. La foc, Ockie se ocupă de cărbuni. Aceasta este contribuţia lui! Cotletele pe grătar, berea în mână, şi atunci omul poate fi în tihnă. Salatele sunt treabă de femeie, şi, dacă asculţi, auzi vocea Marinei dând ordine în bucătărie: Spală asta, toacă aia. Cine a pus-o pe ea şefa peste lume?

Cineva a deschis o sticlă de vin roşu din care se împărtăşesc aproape toţi adulţii. O scenă bizară această petrecere fără tam-tam, la numai o zi după ce a murit mămica; pe de altă parte, oamenii trebuie să mănânce, viaţa îşi continuă cursul. Vor bea şi vor face glume deşucheate şi la scurt timp după ce te vei duce tu dintre cei vii.

Nu participă doar familia. S-au mai lipit vreo câţiva profitori, printre ei reverendul Simmers şi ajutorul lui. Preotul este relaxat şi cu

chef de vorbă, zâmbeşte radios şi orbeşte şi aruncă în stânga şi-n dreapta cu vorbe de duh. Tuturor le place nota personală. Necazul este că aproape nimeni nu-l place pe Alwyn Simmers, în afară de tăticul şi de tannie Marina. Stă flancat de cei doi cât se face grătarul, cu ochii disimulaţi în spatele ochelarilor antiglonţ, la umbra capochierului, în amurg, cât aerul se umple de sfârâitul şi mirosul cărnii.

De partea cealaltă a mesei, Amor priveşte şi ascultă, abia scoţând câte o vorbă. Încă o chinuie cumplit migrena, a doua zi h rând, de parcă ar avea pe cap un fel de pălărie de întuneric, prea strânsă pentru ea. Alături, Astrid îşi împinge în sus cuticulele cu unghia şi scutură dintr-un picior încălţat în sanda.

Puţin mai departe, tăticul se gândeşte la ele, cele două fiice ale lui. Dar unde este celălalt copil? Primul, băiatul, de fapt, nu-şi aminteşte numele lui preţ de o secundă. Ar trebui să fie toate aici, odraslele lui, aliniate ca păsările pe sârmă. Numele tuturor încep cu litera A, ce-o fi fost în capul lui şi al lui Rachel? Ne-a plăcut sonoritatea, aşa le spunea mereu soţia lui curioşilor, deşi pe el sonoritatea îl ruşinează acum cel mai tare. Dacă numele primului ar fi fost diferit…

Unde-i Anton? întreabă iritat dintr-odată.

Astrid simte că are ocazia să creeze neplăceri. A plecat pe furiş cu Triumph-ul. L-am văzut.

Unde se ducea?

Ea ridică sugestiv din umeri, dar vorbeşti de lup, iată farurile cu lumină palidă, acum trec peste creastă. Deşi probabil că este mai târziu, pentru că toată lumea are mâncare în farfurie, vizibilă cât luminile plutesc uşor în jos, spre faţa casei, şi fixează o clipă adunarea în raza lor. Se sting, motorul se opreşte, portiera se deschide şi se închide, iar Anton merge cu mişcări studiate, dezlânate pe peluză. Genunchii nu i se îndreaptă, pe chip are un zâmbet larg şi imprecis.

De aceeaşi boală suferă şi unii din cei prezenţi. Ia nişte carne, îi strigă Ockie, prea tare. Hai alături de ceilalţi păcătoşi! Şi tannie Marina loveşte cu palma scaunul de lângă ea. Aici! Vede că nepotul ei cel nebun, greşeala, a făcut şi el nişte greşeli în ultimul timp şi ar putea avea nevoie de o mână care să-l îndrume astă-seară.

Privirea lui Manie nu a şovăit de când i-a intrat Anton în raza vizuală. Dă posomorât din cap, recunoscându-se pe sine cel de mai demult, decăzut. Frumos. Ja. Foarte frumos.

Ce mai e? Lasă cheile de la maşină pe masă.

Ieri a murit maică-ta, dar tu ai timp de vin şi femei uşoare. Frumos.

Femei uşoare? exclamă Ockie animat de speranţă, privind împrejur uimit. Preotul Simmers mormăie ceva ce aduce a rugăciune, iar Anton se aşază pe un scaun şi se scutură uşor de râs.

Ja, bate-ţi joc de toate. Rânjeşte la mine. Fiecare păcat stă scris în catastif, şi în ziua judecăţii…

Şi păcatele tale, dragă tată. Femeile şi vinul.

A trecut vremea aceea. Şi eu mi-am uşurat inima, am cerut iertare şi am mers mai departe. Dar uită-te la tine!

De partea cealaltă a mesei, preotul Simmers oftează imperceptibil. Discuta cu Manie chiar înainte să vină fiul ăla afurisit, şi discuţia mergea bine. Intr-o clipă avea să împingă delicat conversaţia spre întrebarea importantă, simţea că dispoziţia era cea potrivită, dar acum a pătruns o notă discordantă. Ceva la băiatul ăsta, niciodată nu-şi aduce aminte cum îl cheamă, Andre, Albert, ceva la el este altfel.

Tatăl tău este supărat astăzi, spune el plin de solicitudine. Din cauza înmormântării evreieşti.

Să fi văzut sicriul, avea un aspect aşa de ieftin, spune tannie Marina. Şi cu mânere de lemn!

După ce a plătit poliţă, intervine pătimaş Ockie. Douăzeci de ani deja!

Ce vreau eu, geme Manie, singurul lucru pe care mi-l doresc e să mă pot odihni lângă soţia mea pentru eternitate. Cer chiar aşa de mult?

În schimb ea o să fie în cimitirul evreiesc, spune Marina.

Este foarte nedrept, remarcă preotul.

De ce e nedrept?

Ce zice tatăl tău e că ar vrea ca iubita ta mamă să fie înmormântată aici, la fermă. Cu restul familiei, alături de el. Unde îi este locul.

Unde îi e casa, adaugă tăticul.

De către un preot adevărat.

Adică dumneavoastră, conchide Anton.

Se aşterne o linişte străpunsă doar de sfârâitul grăsimii care cade în foc.

Asta ar vrea tatăl tău…

Dar ea nu asta îşi dorea.

Morţii nu-şi doresc nimic! spune tăticul, sau mai degrabă ţipă, pentru că se pierde cu firea pentru scurt timp. Convivii amuţesc, ceea ce face zgomotul mestecatului stânjenitor de puternic. Se lasă un sentiment de jenă uşoară peste cei prezenţi, fără o ţintă precisă, şi durează câteva minute până să se reia conversaţiile.

Manie nu mai contribuie cu nimic la discuţie. Stă moale, aparent fără convingere, deşi nu trebuie uitat că după-amiază s-a dus în grajd şi a sacrificat mielul din care mănâncă acum cu toţii. Da, i-a tăiat gâtul, o mică înflorire de violenţă în marea deznădejdii lui, ah, ce senzaţie plăcută. Aşa îşi plâng oamenii de milă, îmbibaţi în tristeţea pe care le-o sădeşte ceea ce au pierdut, deloc conştienţi de alte pierderi pe care le-au pricinuit. Cum rămâne cu durerea mamei oi? Totuşi, lasă în aer o urmă asemănătoare cu durerea omenească, nu poate fi ştearsă.

Amor lasă jos furculiţa.

Nu mănânci carnea? se interesează Astrid.

Ea scutură din cap, simte că îi vine să verse. De două zile e iritată şi îngreţoşată, la graniţa unei revolte nedefinite. Îşi aminteşte întruna de ceva ce a văzut de curând în parcul pentru reptile al tatălui ei. Era ora distribuirii de hrană în ţarcul crocodililor, şi ea a încercat să-şi şteargă imaginea, dar nu poate, a unui unchi bun şi bătrân în costum de safari, care arunca mâini de şoareci albi spre formele primitive şi plutitoare din apă. Cranţ-cranţ. Cozile atârnate din gură, ca firele de aţă dentară. Ce suntem noi de trebuie să mâncăm alte trupuri ca să funcţionăm? Cuprinsă de dezgust, o priveşte pe Astrid cum se întinde spre farfuria ei şi-şi îndeasă bucăţele de carne şi grăsime în gura neobosită, lucioasă.

Asta e brăţara mămicii, spune ea.

Nu, nu e. E a mea.

Mămica o purta tot timpul.

Mă faci mincinoasă?

Anton lasă farfuria jos şi-şi şterge cu grijă degetele pe un şerveţel de hârtie. Apropo, am auzit că-i dai lui Salome casa Lombard.

Poftim? întreabă tăticul, deşi subiectul i se pare întrucâtva cunoscut.

Ha! pufneşte tannie Marina. Am trăit s-o aud şi pe-asta.

Anton se întoarce s-o privească pe Amor, care se foieşte pe scaun.

Tăticul a zis…

Ce-am zis?

Ai zis că-i dai casa. Ai promis.

Pe tatăl ei îl uluieşte vestea. Când am spus eu aşa ceva?

Nu primeşte fata aia nicio casă, spune tannie Marina. Nu, nu, nu. Îmi pare rău. Poţi să-ţi iei gândul de la povestea asta. Se apucă să strângă, deşi nu a terminat toată lumea de mâncat, sunetul ciocnim tacâmurilor e ca un scrâşnet de dinţi.

Tăticul încearcă să explice. Plătesc deja pentru educaţia fiului ei… Chiar trebuie să fac eu totul?

Amor este descumpănită, în timp ce fratele ei zâmbeşte întruna. Se apleacă brusc spre Alwyn Simmers. Am putea vorbi deschis o clipă?

Preotul deschide larg braţele. Sigur, Alan. Te rog, spune.

Mama era îngrozită de moarte şi nu putea accepta că asta se întâmplă. Cu toate acestea, a spus foarte clar ce vrea. Nu multe, doar câteva lucruri. Unul dintre ele era să-şi reia religia de dinainte şi să fie înmormântată cu familia ei. A spus exact aşa.

Sinceritatea este foarte importantă, declară preotul cu glas răguşit.

Tăticul se aprinde brusc. Ce te-a apucat?

Aşa mă întreb şi eu mereu.

Nu-ţi faci niciodată griji că ai putea arde în iad într-o zi?

Aceasta este cea mai cruntă posibilitate la care se poate gândi, dar Anton reacţionează, cum face adesea, cu veselie. Sunt deja în iad, spune el ştergându-şi lacrimile de râs. Nu simţi mirosul de grătar?

Sunt soţul ei! Ştiu mai bine ca tine. Ştiu eu în ce credea soţia mea.

Serios? În mare parte din timp, abia dacă ştiu în ce cred eu însumi. Nu vreau să mă cert, încerc doar să simplific lucrurile, dar ar trebui să faci ce voia ea. Tot ce voia ea. Ceea ce presupune, de asemenea, să-i dai lui Salome casa, dacă aşa ai promis.

N-am promis niciodată, spune tăticul. N-am promis niciodată nimic!

Amor clipeşte la el, speriată sincer. Ba da, îi spune. Te-am auzit eu.

Ce aveţi cu toţii? strigă tăticul, apoi se ridică greoi, cine ştie din ce motiv, şi merge ţeapăn în grădină, zbierând incoerent.

Tannie Marina se strânge de mărgele, până când vocea i se aude gâtuită. Plânge, spune ea. Acum eşti mulţumit?

Mulţumit? repetă Anton întorcând cuvântul pe toate părţile. Nu, n-aş spune aşa. Dar am fi cu toţii mai aproape de starea asta dacă v-aş spune noapte bună.

Când pleacă, lasă în urmă un grup împins brusc în dezordine, fiecare s-a întors spre cel de alături, prinşi cu toţii în mici discuţii stropşite. Asta stârneşte prezenţa lui în ultima vreme. Urcă în camera lui, un spaţiu ticsit de cărţi şi hârtii, cu pereţii împodobiţi cu citate şi notiţe. De aici, pe fereastră, pe un pervaz, şi de acolo, printr-o manevră abilă, pe acoperiş. Locul în care îi place să stea este chiar în vârf, un vânt călduţ se plimbă peste el cât priveşte terenurile întunecate, împunse ici-colo de lumini.

Sub o ţiglă desprinsă a ascuns o pungă de plastic, din care acum scoate o ţigară cu marijuana şi o brichetă. O aprinde şi pufăie din ea, savurând, chiar şi înainte s-o strivească, senzaţia că mintea i se relaxează şi i se lărgeşte. Ah, da. Slavă Domnului. Aproape că sunt altcineva.

Anton, întâiul născut, singurul fiu. Este uns, nu ştie ce, dar viitorul îi aparţine. Ce vrei? Să călătorească, să înveţe, să scrie poezii şi să conducă ţări, vrea să le înşface pe toate, totul este posibil, vrea să înfulece lumea. Dar o uşoară acreală în gât pare să fi fost acolo dintotdeauna, deşi viaţa lui este pură şi blândă ca laptele. De unde a apărut covăsirea asta? Minciuna zace în miezul tuturor lucrurilor, şi tocmai am descoperit-o şi eu în mine. Dă-o afară. Ce te-a apucat, frate? Nu m-a apucat nimic. Dar sunt un apucat.

Jos, în jurul focului, încă vede siluete care gesticulează şi vorbesc. Ultimele zvâcniri ale furtunii pe care a stârnit-o încă nu s-au domolit. Cum te zbaţi, cum te agiţi când încerci să-ţi păstrezi echilibrul.

După cearta din familie, Alwyn Simmers şi-a pierdut ochelarii cât se chinuia să se ridice în picioare, toată lumea se zburătăceşte în jurul

lui, şi în panica ce l-a cuprins aude cum îi trosnesc sub talpă, ca un os care se rupe. Este orb ca o râmă fără lentilele acelea, materia lucrurilor redusă la o ceaţă.

Siebritz, strigă el. Siebritz!

Îşi cheamă asistentul, pe care, de altfel, îl detestă, dar Siebritz nu răspunde. Tulburat de scena de mai devreme, care îi aminteşte de viaţa lui, căci în criză, la fel ca în armonie, toate sunt legate, în acest moment este aproape de casă, în maşină. A terminat cu familia aceea, a terminat cu Biserica şi, mai ales, a terminat cu preotul. Până aici!

Siebritz! Siebritz!

Eşti părăsit la ceas de nevoie, Alwyn, cine îţi sare acum în ajutor? Numai omul drept este pus la încercare, nu uita! Va veni ajutorul dacă aştepţi.

Dacă ar putea-o distinge, este o figură care stă aproape nemişcată. Amor. Nu s-a clintit de la locul ei de la masă, deşi a plecat toată lumea. De fapt, de câteva minute nu i-a tresărit niciun muşchi, atât este de adâncită în gânduri sau altceva.

Îşi contemplă fratele, pe Anton, care o priveşte, la rândul lui, de pe acoperiş. Dar reflecţiile ei sunt interioare. Uluială, într-un fel. Că a putut vorbi aşa. Că a putut spune ce a spus. Probabil că este minunat să fii bărbat! O încearcă o poftă anume, să îl apuce de mână. Nu să-l ducă undeva, doar să-l ţină. Sau poate să se lase purtată de el undeva.

E obişnuită să fie tratată ca o ceaţă, o ştersătură de la marginea câmpului vizual al tuturor. Prea mică, prea prostuţă ca s-o ia cineva în serios. Şi ciudată, o copilă ciudată. Neobişnuită şi poate tragică, uşor de scăpat din vedere. Dar astă-seară fratele ei, din locul lui de sus, a părut să o observe.

În apropiere, Alwyn Simmers a fost salvat în fine de tannie Marina, care i-a oferit antebraţul ei cărnos şi încă o farfurie cu salată de cartofi pregătită în casă. Nu, mulţumesc, unde este şoferul meu? Pare să fi dispărut. Acum, preotul vrea doar să plece, plin de gaze la stomac şi dezamăgit, la căsuţa pe care o împarte cu sora lui. Îşi doreşte acest lucru cu atâta ardoare, încât bate chiar din picior în iarbă.

Curând, se stabileşte că Siebritz a plecat. Poate să vă ducă Lexington. Marina bate din palme, iar brăţările i se ciocnesc cu zgomot. Lexington! Lexington!

Lexington vine repede din spatele casei şi-şi pune şapca pe cap. Ja, doamnă Marina. Du-l pe preot înapoi acasă. Preotul pleacă în triumf, şi în curând merg cu viteză pe şosea, spre luminile galbene, scânteietoare ale Pretoriei, pe care numai şoferul le vede.

Spune-mi, îl întreabă preotul, de când lucrezi pentru oamenii ăia?

De doisprezece ani, domnule.

Ce părere ai despre ei, despre familie?

Lexington ezită, zâmbeşte larg ca să-şi potolească emoţiile, fără

niciun efect. Sunt buni cu mine, domnule.

Sunt buni cu tine, da, da. Dar ce crezi despre ei?

Nu, eu nu cred nimic despre ei, domnule. Eu doar fac, nu am păreri.

Afirmaţia este neadevărată, însă Lexington nu poate răspunde sincer. Simte că preotul vrea ceva, dar dacă îi dă ce vrea, şi-ar putea periclita postul. Nu este întotdeauna posibil să le faci pe plac la doi albi simultan.

Eu am anumite păreri despre ei, zice preotul. N-am să spun care, dar am anumite păreri. Mai ales despre fiul ăla, cum l-o chema. Adam.

Da, domnule, spune Lexington, nevrând cu niciun preţ să-l supere.

Are o problemă. Ascultă la mine. E ca un măgar sălbatic. Mâna lui va fi împotriva tuturor oamenilor şi mâna tuturor oamenilor va fi împotriva lui[19]!

Preotul Simmers este iritat astă-seară, are o cută în suflet, ceea ce mereu scoate biblicul din el. Creaţia Domnului se amplifică atunci când o descrii într-un limbaj ales.

Tara asta! exclamă el. Nu ştie exact de ce e de vină ţara, dar repetă oricum. Ţara asta!

Da, domnule, răspunde Lexington, iar pentru o clipă sunt pe deplin de acord, Africa de Sud îi nelinişteşte pe amândoi, deşi din motive diferite. Alwyn Simmers se simte contopit emoţional cu compatriotul său negru, i se pare că sunt egali în faţa lui Dumnezeu, deşi ar trebui să stea mereu pe banchete diferite în maşină. Aşa a lăsat Dumnezeu, la fel cum a lăsat ca Rachel să moară în ceasul în care a murit şi să i se umple casa de cei care o plâng, este vrerea Lui şi ca, în alte camere, fiii şi fiicele lui Ham să trudească pentru stăpânii şi stăpânele lor, tăind lemne, scoţând apă şi, în general, făcându-le viaţa suportabilă celor care poartă jugul greu al cârmuirii. Povară pe care unii ar prefera s-o refuze, să se îndepărteze de Mine paharul acesta, dar dacă paharul este al tău, trebuie să bei din el, cu Dumnezeu nu te cerţi, oricât de amară ar fi drojdia.

Laetitia păstrează acasă o pereche de ochelari de rezervă pentru fratele ei, în caz că apar urgenţe ca aceasta, iar a doua zi de dimineaţă, acum, că şi-a recăpătat vederea care i-a mai rămas, în timp ce amestecă în prima ceaşcă de cafea, Alwyn Simmers e într-o dispoziţie mult mai bună. Cu cât meditează mai mult la evenimentele din ajun, cu atât i se par mai îmbucurătoare perspectivele. Dezordinea a lucrat în favoarea lui, poate că aşa a vrut Domnul, deoarece acum Manie s-a înstrăinat şi mai mult de copiii lui nerecunoscători şi ar putea fi mai tentat să-şi manifeste generozitatea faţă de altcineva. Dar trebuie să facă o mutare curând, înainte să se schimbe situaţia. Astăzi, dacă este posibil! Atât că azi va fi înmormântată soţia lui Manie. Dacă se gândeşte mai bine, cât e ceasul? S-ar putea întâmpla chiar acum, în

acest moment.

Da, nu încape îndoială, se întâmplă. Mica încăpere este la fel de golaşă şi simplă ca sicriul ei şi ticsită de lume. Rachel era un om sociabil, avea mulţi prieteni, dar băncile sunt ocupate în principal de partea evreiască a familiei. Ca la afrikanderi în această privinţă, sângele este cel mai puternic liant. Mulţi ani nu s-a întâlnit cu majoritatea, aşa că erau invizibili. Dar iată-i astăzi, o sumedenie de chipuri pe care nu le-ai văzut de când lumea, unii cărora le ştii încă numele, mătuşi şi unchi, veri, cu copiii şi rudele lor. Mama lui Rachel, duşmana ta de moarte, se abate brusc de la drum când te vede, e neiertătoare, chiar şi acum.

Manie le întoarce spatele tuturor şi apleacă umerii în faţă. S-au întâmplat prea multe ca să pretindă că nu contează. S-a rugat mult azi-noapte şi crede că Domnul vrea ca el să fie aici, să arate îngăduinţă şi să dea un exemplu creştinesc. Credinţa presupune că trebuie să te lupţi cu tine, nu poţi să-i urăşti şi cu asta, basta. Dar îi este greu, mult mai greu decât îşi imagina, să stea printre aceşti oameni, care au luat-o de lângă mine, cu obiceiurile lor ciudate. De ce trebuie să-şi sfâşie hainele şi să mă pună să port o panglică neagră în dreptul inimii şi tichie pe cap? De ce-mi tot urează viaţă lungă? El nu vrea o viaţă lungă, mai ales azi, vrea să fie mai scurtă, s-a săturat de ea. Mai precis, ar renunţa cu mare drag la următoarele câteva ore din timpul sortit lui, ia-le, ţine-le tu, mie nu-mi trebuie.

Ai lui formează un grup mult mai puţin numeros. Sunt acolo partenerul lui de la serviciu, Bruce Geldenhuys, şi încă vreo doi prieteni de la biserică. Plus familia, desigur, deşi Manie a aşezat-o dinadins pe Marina între el şi copiii lui, să-şi ţină la distanţă fiul. Nici măcar nu poate să-l privească pe Anton. Ce s-a întâmplat azi-noapte la grătar încă îl supără, încă îl tulbură în adâncul lui, ca un fâsâit în intestine.

S-au rostit rugăciuni în iudaică, iar acum rabinul Katz pronunţă hesped, discursul funebru. S-a decis la o temă amplă, în încercarea de a repara dezbinarea din această familie. Rachel a venit la mine acum şase luni, le spune, când a înţeles că e pe moarte. Era înstrăinată de ai ei, de religia ei, de mult timp. De câţiva ani. Şi nu se aştepta să revină. Dar viaţa se manifestă în moduri ciudate. Şi uneori numai când ştii că viaţa se sfârşeşte poţi să-i dai, în fine, un sens. Aşa a fost şi pentru Rachel. Cred că s-ar fi bucurat foarte mult să vă vadă pe toţi azi, aici, ambele părţi ale familiei sale, evreiască şi neevreiască, vorbitoare de engleză şi de afrikaans. I s-ar fi părut potrivit ca toată lumea să se adune de dragul ei. Lumea este imperfectă, da, dar în asemenea momente poate fi întreagă… etc., etc. Înţelegeţi ce vrea să spună, că Rachel a făcut alegeri mărginite, care i-au adus nemulţumire, dar în ultima clipă s-a întors la punctul de unde a pornit şi astfel a închis

cercul. Rabinul este fascinat de matematică, mai exact, de formele geometrice, iar pentru el cercul este aşa de evident de perfect, încât toate dezbinările ar trebui să pălească în faţa lui.

În timp ce vorbeşte îşi flutură repetitiv mâinile butucănoase, dar vocea lui este liniştitoare, are un ton calm, egal, ca cel la care recurg dentiştii şi stewardesele, şi care induce reverie. Mulţi dintre cei adunaţi acolo au rătăcit până la graniţa minţii lor, departe de ce spune el. Ca să contracareze păgânismul din jurul ei, tannie Marina spune încet *Tatăl nostru,* în şoaptă. Simte cum credinţa creşte în ea aproape fizic, ca o tumoare. Ah, termină. O tumoare a răpus-o pe Rachel, Ockie s-a gândit adesea la acest lucru, cum ar arăta dacă ai ridica-o în lumină? Un cocoloş de cauciuc şi sânge, ca un gunoi ce înfundă chiuveta, sau e mai subtil de atât? Un obiect străin care îţi pătrunde în corp, amintirea lui aşa de proaspătă încă, încât te tulbură până în celule, şi Astrid se foieşte pe banca tare, se simte jilavă şi fără astâmpăr. Ieri a făcut sex cu Dean de Wet într-o boxă de la grajduri şi a fost extraordinar, în ciuda mirosului de balegă proaspătă. Calul lovea din picioare şi fornăia într-o boxă învecinată, răscolea paiele cu copitele. Căcat, asta e, se gândeşte Anton, toate astea sunt un mare căcat, tot ce spui, nici măcar o vorbă nu e adevărată. Eu am omorât-o. Am împuşcat-o şi am omorât-o în Katlehong, nu a luat-o Dumnezeu înainte de vreme. Dar crezi că există o ordine, crezi că acţiunile tale contează, că vor fi cântărite la judecata finală. Dar nu există nicio judecată. Pentru fiecare dintre noi, moartea este ultima zi.

Şi astfel, pentru Rachel, conchide rabinul, conştientizarea morţii a fost începutul unei noi vieţi.

La capătul rândului, înghesuită între fratele şi sora ei, Amor e singură. Aşa i se pare ei. Niciodată nu s-a simţit mai singuratică decât în acest desiş de oameni. Nimic în jurul ei, nimic şi nimeni, cu excepţia cutiei aceleia de lemn, iar în ea, dar nu te gândi la asta, nu te gândi la ce se află înăuntru. Cutia e goală şi are patru laturi, nu, şase, nu, mai multe, dar ce contează când ajunge în pământ?

Adevărul este că mama a murit şi zace în cutia aceea. Când se gândeşte la acest lucru, lumea solidă se dezintegrează, începe să se lichefieze. O simte cum alunecă. Se încordează, strânge din coapse. Să se oprească odată!

Acum, toată lumea s-a ridicat în picioare să cânte. Insă Amor se lasă iar pe bancă, cuprinsă brusc de o stare de leşin. Se apleacă întâi spre Anton, apoi, brusc, în partea cealaltă, spre sora ei. O smuceşte pe Astrid de mână, s-o tragă în jos.

Ce e?

Prima oară când încearcă să spună, parcă ar fi făcut pană de cauciuc.

Ce e? şuieră Astrid schimonosindu-se la faţă.

Cred că e posibil…

Ce?

Ştii tu. Sângerate. Jos.

Astrid clipeşte încet. Ah, doar nu vorbeşti serios. N- ai nimic la tine? îşi fulgeră cu privirea sora mai mică, apoi se apleacă în partea cealaltă să-şi tragă şi mătuşa în scenă. Îi şopteşte.

Ce e? întreabă tannie Marina. Şşş.

Astrid ezită, apoi mai încearcă o dată. De data asta şuieră puţin cam tare, aşa că o femeie din spatele lor, o cunoştinţă de-a lui Rachel din anii de şcoală, este trezită din reveria ei nostalgică.

Mintea Marinei are nevoie de câteva clipe ca să se concentreze pe ceea ce i se spune. Ultima ei menstruaţie s-a pierdut în negura timpului, a avut loc la scurt timp după ce i s-a născut ultimul copil, şi în aceste vremuri e neplăcut să-şi imagineze că un asemenea lucru este măcar posibil. Dar se pare că este, se întâmplă chiar acum, în cel mai prost moment la care te poţi gândi.

Trebuie să spun, şopteşte ea furioasă, că este o dovadă de egoism din partea ei. Nu are…?

Astrid ridică din umeri. Nu-i dădaca surorii ei!

Acum, toată lumea începe să târşâie din picioare şi să tuşească, iar cei care vor căra sicriul merg în faţă să-l ridice. Se pare că slujba s-a încheiat, iar afară se formează o procesiune pentru înmormântare. Marina ştie că ar trebui să-şi ajute nepoata, dar ar fi cumplit să plece acum, ar fi ca atunci când Ockie i-a şters tot episodul din *Dallas* cu împuşcarea lui J.R. De pe videocasetofon din greşeală, înainte să-l vadă ea. O prinde pe Astrid de cot şi îi şopteşte. Du-o afară şi ai grijă de ea. Ne ocupăm de asta după aceea.

Eu? De ce trebuie să mă duc eu?

Pentru că e sora ta.

Astrid e uimită. Niciodată nu s-a mai gândit la Amor ca la un posibil adult, ca la un om cu sâni, sânge şi opinii, cu atât mai puţin cu puterea de a o da afară de la înmormântarea mamei lor, făcând-o şi de ruşine cu acest prilej. Şi totuşi iată-le, cât restul participanţilor pornesc cu paşi mici într-o direcţie, ele două se îndreaptă spre cealaltă. Afară, îşi ia fa rost sora. Cum ai putut să faci una ca asta?

N-am ce face, spune Amor şi în acest moment simte cum o străfulgeră o crampă, o răsucire fierbinte aproape de miez. E ca atunci când a călcat într-un cui, când alerga prin iarbă. Cum se tânguise! Mămico, mămico, te rog, ajută-mă!

Palidă, Astrid se uită în jur. Nu e nimic de făcut, decide. Stai jos acolo până trece.

Se referă la o bancă de lângă intrare, dar Amor găseşte o toaletă în apropiere şi intră, e un spaţiu verzui, cu un miros pătrunzător, găseşte o cabină şi se retrage. Picurul şi bolboroseala apei pretutindeni, o

ţeavă spartă, poate. Încă o crampă care se înalţă din adâncuri. Scena pâlpâie în jurul ei ca un film alb-negru. Nu-i vine să creadă că se întâmplă aşa, că îşi răcoreşte fruntea pe o placă de faianţă de pe peretele unei toalete publice, în loc să însoţească sicriul mămicii pe ultimii câţiva paşi, prin desişul de pietre de mormânt. O frumoasă zi de primăvară, cu lumina ce se cerne printre copacii încărcaţi cu muguri. Levayah înaintează lent, se opreşte ca rabinul să recite Psalmul 91, apoi mai stă puţin, după care porneşte iar cu târşâit de picioare. Se aude zumzetul sforăitor al albinelor, florile de jacaranda pocnesc absurd sub talpă. Până numai puţin mai departe, când fac aceeaşi oprire, iar se intonează psalmul şi se pare că aşa se va derula, în etape, până la mormânt, dar Amor nu este aici să vadă toate acestea. Ea s-a îndoit de la jumătate şi se gândeşte: îmi trebuie un calmant, îmi trebuie un calmant. Dar ce îi poate domoli durerea faptului că nu e acolo cât sicriul este coborât în mormânt? Că nu se numără printre cei care acum păşesc înainte să apuce lopata şi să arunce pământ pe cutie?

Poc! Bufnitura pământului pe lemn este definitivă, ca o uşă mare care se trânteşte.

Dar unde este Amor? Unde este Astrid?

Anton se întoarce uluit, neştiind cui să-i dea lopata.

Au trebuit să se ducă undeva, şuieră tannie Marina. Dă-i-o unchiului tău.

Unde au trebuit să se ducă? întrebarea îl tot sâcâie în timp ce şirul de oameni trece uşor pe lângă el şi fiecare îşi aruncă porţia în groapă. Puţin câte puţin, sicriul dispare, de parcă ar muşca pământul din el. Nu foarte diferit de stilul nostru. Pac, adio şi-un praz verde.

Astrid priveşte de la distanţă, şi când se termină în sfârşit Kadisha şi micul grup începe să se împrăştie, bate la uşa de Ia toaletă şi-şi strigă sora. Amor iese clătinându-se, strânge din coapse, bucuroasă că e îmbrăcată în negru. Pe măsură ce familia se apropie, se vor apropia şi întrebările: „Unde aţi plecat? Ce-aţi păţit?” şi nu pare să fie niciun răspuns la îndemână.

Dar, în sfârşit, tannie Marina a văzut şi a înţeles şi are grijă să ajungă înaintea bărbaţilor. Nu vă faceţi griji, mă ocup eu. Are o manieră îndelung exersată de a împărţi confidenţe şi instrucţiuni, cu gura aproape de urechea supusă, în acest caz a soţului/fiului/fratelui, apoi Ockie şi Wessel pleacă împreună cu Manie, iar ea îşi conduce nepoatele spre maşina ei în timp ce-şi îndeasă mâinile în micile mănuşi albe de golf. Nu mă feresc să vă spun, mă bucur foarte mult că s-a terminat.

Deşi, de fapt, nu s-a terminat, pentru că sunt aşteptaţi cu toţii la casa familiei Levi, la petrecerea de după sau cum o numesc oamenii ăştia. Marcia l-a prins pe Manie într-un moment de slăbiciune chiar

după înmormântare, pe faţa ei se citeau pornirea şi hotărârea, dar lui încă nu-i vine să creadă că a acceptat. Şi nici ei, evident. Deşi putea fi sigură de antipatia lui. Da, stăm tot acolo, sigur îţi aduci aminte unde să ne găseşti. Îşi aduce aminte, desigur, şi-ar dori să poată uita. Nu stăm mult, îi spune lui Ockie în timp ce intră în maşină. Doar facem act de prezenţă şi gata, ne-am îndeplinit obligaţiile.

Dar unde sunt Astrid şi Amor? Anton încă este perplex, în special pentru că stă mult prea aproape de vărul lui cel nesuferit, Wessel, care mereu miroase a nespălat. Manie nu vrea nici de-al dracului să-i mai răspundă la vreo întrebare, aşa că îi revine lui oom Ockie sarcina de a explica. Merg cu tannie Marina, spune el laconic. Mister! De ce au schimbat maşina? Ce ar putea împinge două fete să plece de la înmormântarea mamei lor chiar în momentul cel mai important?

Merg cu tannie Marina spre aceeaşi destinaţie, dar pe drum trebuie să facă un mic ocol. Găsesc un mall câteva străzi mai departe, cu şiruri de maşini care scânteiază voios în soare. Parchez aici, chiar dacă-l blochez pe ăsta, nu stăm mult. Îşi ia bani din poşetă, îi numără şi i-i pune lui Astrid în palmă. Vă aştept aici. Poţi să-mi aduci restul. E coadă la intrarea în mall, gentile tuturor trec prin detectorul de metale, în caz că ar conţine o bombă, apoi cale lungă până la farmacia din capătul celălalt. Amor trebuie să se oprească de două ori şi să se sprijine de perete până îi trec crampele. Apoi stă cu sora ei la coadă la farmacie, printre rafturi care gem de belşugul de produse care ajută cu diverse funcţii fiziologice, împiedică una, calmează alta, îmbunătăţesc o a treia, timp în care ea frământă temătoare pachetul moale în mână. Astrid îi strecoară banii: „Uite, plăteşte tu, sunt ale tale, nu?” Aşteptarea nu e lungă, un minut, două, dar crampele vin de acum în mod regulat, în valuri. Şi în tot timpul ăsta, eu credeam că mi-e rău din cauza mămicii. Se uită în jos la picioare, le lasă să devină întreaga lume, până când ajunge la casă şi femeia cu halat alb o priveşte compătimitoare.

Ar trebui să rezolve problema la mall, dar astăzi nu mai poate face faţă încă unei toalete publice, aşa că ţine-o drept, tot drept. Mă ocup când ajungem acolo. Marcia şi Ben locuiesc în Waterkloof, într-o casă mare cu etaj, pe un teren de opt mii de metri pătraţi de verdeaţă. Sunt obişnuiţi să organizeze petreceri, deşi ăsta nu e cuvântul potrivit azi, au apelat la firma obişnuită de catering. Nuntă, înmormântare, indiferent de situaţie, oamenii trebuie să mănânce. Au aşezat două mese lungi pe terasa din spate şi au pus la dispoziţie ceai, cafea şi câteva gustări uşoare. Totul modest şi de bun gust. Marcia găzduieşte deseori petreceri mondene şi ştie cum trebuie procedat.

Imediat ce trec de uşa de la intrare, tannie Marina înclină conspirativ capul, cum face ea, şi îi vorbeşte Marciei la ureche, iar Astrid şi Amor sunt trimise direct pe un hol din laterală. Sunt

lumânări aprinse prin toată casa şi chiar şi în baia oaspeţilor sunt acoperite oglinzile, ceea ce îţi dă înfiorătoarea senzaţie că te observă cineva. De parcă Amor ar avea nevoie să se simtă şi mai ruşinată!

Bun, eu aştept afară, spune Astrid. Nu s-au mai văzut de mulţi ani goale una pe cealaltă, şi până şi simplul gând o îngrozeşte.

Ajută-mă, şopteşte Amor.

Nu, nu. Sora ei mai mică nu va fi niciodată frumoasă, nu, nu ca mine, iar Astrid nu vrea s-o privească în timp ce face ce trebuie să facă. Nici vorbă, spune ea. Nu fi copil, lipeşte-ţi-l pe chiloţi, e tampon, până şi tu poţi să-ţi dai seama cum stă treaba, citeşte instrucţiunile! Te aştept afară.

Iese, închide uşa în urma ei şi o lasă pe Amor singură în baie. Singură pe lume. Unde e mămica? Ar trebui să fie aici, acum, chiar în acest moment, să dea o mână de ajutor. Dar ea s-a dus cât am fost plecată.

Fiecare suprafaţă a casei este realizată dintr-un material scump, oţel, marmură sau sticlă, iar dacă ici-colo se zăreşte puţin lemn, a fost îmblânzit prin şlefuire şi lăcuite. Astrid asta îşi doreşte, ca întreaga lume să fie făurită din suprafeţe fine, sculptate, ca acestea. Aşa îţi dai seama ce aspru este totul acasă, cât de plin de margini şi unghiuri ascuţite. Autentic, ar spune tăticul, dar cine are nevoie de realitate? Aşa este mult mai bine. Astrid îşi trece buricele degetelor peste tapet, pipăie muchiile ridicate ale modelului.

Un bărbat vine pe hol şi se opreşte şovăitor în apropiere. E ocupat?

Da, e sora mea înăuntru.

Bărbatul rămâne pe loc, privirea i se plimbă peste contururile corpului lui Astrid, în special pe sâni şi picioare. E bătrân, are cel puţin patruzeci de ani, şi deloc atrăgător, chel şi cu pielea stricată, dar ea nu poate să nu răspundă privirii lui insistente. Se mută de pe un picior pe altul şi-şi vâră o şuviţă de păr după ureche. Ciudat cum simţi mereu atenţia masculină, mai ales când este disimulată, şi Astrid crede că acest bătrân vrea să-i spună ceva, are un cuvânt murdar pe care vrea să-l spună cu glas tare, iar o parte din ea vrea să-l audă.

După puţin timp, Astrid bate la uşă. Grăbeşte-te!

Bărbatul continuă să o privească insistent, nu spune cuvântul, dar Amor iese chiar atunci. A făcut ce trebuia şi simte schimbarea, ca pe o uşoară presiune în centrul corpului. O stranietate înăuntru, în jurul căreia s-a compus restul fiinţei ei.

Ai terminat? întreabă Astrid cu glas strident. Acum, gata? Sper că nu trebuie să mai ratez niciun lucru important din cauza ta. O ia înaintea lui Amor legănând din şolduri.

Salonul este înţesat de lume, care zumzăie ca un stup de albine. Astrid plonjează imediat în mulţime, în timp ce sora ei mai mică se opreşte. Mai bine să stea în pragul uşii. Pragul pare locul cel mai

potrivit în care să stea, nici aici, nici acolo, nici una, nici alta.

Anton o vede din partea cealaltă a camerei. Stă acolo de o vreme, studiază derularea scenei gesticulante, precum întâmplările dintr-un acvariu. Iată-mi rudele, şi apropiate, şi îndepărtate, au venit să-şi ia rămas-bun de la mama. Iată-l pe tata, care întoarce capul când mă vede, şi iat-o şi pe sora mea mai mică în prag, dar are ceva diferit. Sesizează imediat.

Ţi-ai schimbat pieptănătura?

Nu.

Ţi-ai schimbat bluza?

Nu.

Anton o priveşte iar din cap până-n picioare, curios. Ştie că are dreptate şi vede că Amor ştie că el ştie. Se frământă şi se foieşte jenată, dar afişează un calm deplin. A învăţat să facă acest lucru, să ţină ascuns ce contează.

Ţi-ai schimbat ceva, spune el.

Asta se întâmplă mai târziu, afară, cât tata s-a dus să-l caute pe Lexington, care a parcat după colţ. Astrid este şi ea acolo, dar vorbeşte cu tannie Marina, îi lasă singuri pe Amor şi pe Anton. Toată lumea şi-a luat rămas-bun, ritualul a fost dus la bun sfârşit, mama e în pământ.

Unde aţi fost?

Când?

La înmormântare. Tu şi Astrid. Unde aţi plecat?

Din nou frământări şi foială. S-a întâmplat ceva. Anton nu înţelege, sau înţelege doar pe jumătate, sau numai jumătate vrea. Mai bine să nu ştie! Sau să afle prin alte mijloace.

În orice caz, apare în cele din urmă maşina, cu Lexington la volan, iar tata aruncând fulgere din priviri lângă el. Se apleacă să claxoneze cuprins de nerăbdare şi ei se aşază pe bancheta din spate, copiii mai mari în margini, Amor în mijloc, aplecată înainte peste vatra cu cărbuni încinşi pe care o are în corp, şi într-un final pleacă în linişte, restul familiei Swart, fiecare obosit, îndurerat şi complicat în felul său aparte, înapoi spre fermă şi spre locuinţa pe care o consideră „acasă”.

Casa este goală în acest moment. E pustie de vreo două ore, aparent inertă, dar face mici mişcări, lumina soarelui pândeşte prin camere, vântul zgâlţâie uşile, se dilată ici, se contractă colo, scoate mici pocnete, scârţâieli şi râgâieli, ca orice trup bătrân. Pare vie, o iluzie comună mai multor clădiri sau poate felului în care le văd oamenii, plină de capricii şi cu expresie, cu ferestrele ca nişte ochi. Dar nu este nimeni aici să vadă, nimic nu se mişcă, doar câinele pe alee, care îşi linge în tihnă testiculele.

Nici măcar Salome nu este aici, cum ar fi în mod obişnuit. Te-ai fi putut aştepta să o vezi la înmormântare, dar tannie Marina i-a spus în termeni fără echivoc că nu va avea voie să participe. De ce? Ah, nu fi

proastă. Aşa că Salome s-a dus fa ea acasă, pardon, la casa Lombard, s-a schimbat în hainele de biserică, pe care le-ar fi purtat la slujbă, o rochie neagră, peticită şi cârpită, un şal negru, singura ei pereche bună de pantofi, o geantă şi o pălărie, şi stă aşa în faţa casei ei, scuzaţi, în faţa casei Lombard, pe un fotoliu la mâna a doua din care debordează umplutura şi spune o rugăciune pentru Rachel.

Of, Doamne. Sper că mă auzi. Sunt eu, Salome. Te rog s-o primeşti pe doamna la Tine şi să ai mare grijă de ea, pentru că vreau s-o revăd într-o bună zi în ceruri. O cunosc de mult, dinainte chiar să fie doamnă, de când eram amândouă tinere, iar în ultimele zile, uneori am fost chiar o singură fiinţă. Sunt sigură că înţelegi, pentru că Tu i-ai dat suferinţa asta mare, ca să pot eu să am grijă de ea. De aceea mi-a promis casa asta şi pentru asta îţi mulţumesc. Amin.

Poate nu se roagă exact cu aceste cuvinte sau cu cuvinte în general, multe rugăciuni nu sunt transpuse în limbaj şi totuşi se înalţă la fel ca toate celelalte. Sau poate se roagă pentru alte lucruri, pentru că, în definitiv, rugăciunile sunt secrete şi nu toate adresate aceluiaşi zeu. În orice caz, după ce trece o vreme, lucru cu siguranţă adevărat, uitaţi cum s-a mutat umbra muşuroiului, căci soarele nu mai este la zenit, Salome se ridică încet, înţepenită de pe scaun şi intră înapoi în casă. Când iese iar, după un alt interval nemăsurat, poartă hainele ei obişnuite, rochia zdrenţăroasă şi şlapii, părul prins cu o cârpă, şi porneşte pe potecă în jurul koppie-ului.

Ar putea fi orice zi. Merge pe poteca aceasta în fiecare dimineaţă, se întoarce noaptea şi adesea o mai străbate de câteva ori între cele două momente. Pe toate felurile de lumină şi de vreme. Greu să deosebeşti un drum de altul. Când ajunge la uşa din spate, îşi lasă şlapii afară şi intră desculţă. Uniforma ei e atârnată în cămară, o rochie albastră cu turban şi şorţ albe, şi are voie să folosească baia două minute ca să se schimbe. Apoi îşi atârnă hainele de acasă la loc ferit, după un colţ, în cămară.

Numai acum poate merge mai departe, în străfundurile casei. Familia s-a întors, sau poate nici nu a plecat, lasă o impresie de statornicie, de înrădăcinare.

Să spunem că sunt aşezaţi în jurul mesei din sufragerie. Sau că stau în unghiuri diferite în salon. Sau pe verandă, un grup pe alee şi celălalt, într-o poziţie superioară, deasupra. Nu contează. Pe undeva are loc următorul schimb de cuvinte între Manie şi fiul lui mai mare:

M-am gândit la ce ai zis noaptea trecută, spune tăticul, şi sunt foarte furios.

În clipe ca aceasta, îi place să împrumute tonul lui Dumnezeu din Vechiul Testament şi, prin urmare, aşteaptă să i se dea ascultare.

Da?

Nu pentru mine, ci pentru ceilalţi. Nu e nicio noutate că eşti

nepoliticos cu mine. Mă aştept. Dar cum i-ai vorbit preotului! Unui om sfanţ, unui predicator.

Anton pufneşte cu un zâmbet de dispreţ. Un prost şi un şarlatan.

De ajuns! Aici se termină cu lipsa de respect. Ascultă cu atenţie. Dacă nu-i ceri iertare, ai terminat cu familia asta. N-am să mai vorbesc niciodată cu tine.

Căci Manie a chibzuit la evenimentele din ajun clocindu-le cum ar cloci o cloşcă un ou uriaş şi negru. Mi-ai jignit căsnicia şi religia şi vei plăti.

Trebuie să ştii, tăticule, că nu pot să fac aşa ceva.

Eu nu te pot ajuta. Cercetează-ţi conştiinţa.

Eu nu-i cer iertare omului ăluia. Pentru ce? N-am spus decât adevărul.

Adevărul? Manie este iar revoltat, chiar şi firele aspre de pe bărbie i se ridică, asemenea unor ţepi. Despre soţia mea? Despre promisiuni pe care nu le-am făcut? Alege-ţi tabăra, de tine depinde. Dar dacă nu-ţi pui cenuşă în cap, s-a terminat cu tine.

Numai după ce a plecat tatăl lor, făcându-şi o ieşire zgomotoasă cu nimbul său de virtute, se arată mezina, iese din spatele unei plante în ghiveci, ca un personaj dintr-o farsă. Anton, Anton. Am auzit ce-a zis.

Ce e, Amor?

Vorbeşte iritat, pentru că soră-sa strică ceea ce altfel ar putea fi un moment înălţător, de iluminare. Să fie alungat din sânul familiei, să scape de toate astea!

Am auzit ce-a spus tăticul, şi nu e drept.

Ce nu e drept?

A promis, l-am auzit eu. I-a promis mamei că-i dă casa lui Salome.

Fata ei micuţă este luminată din interior de certitudine.

Amor, spune el delicat.

Ce-i?

Salome nu poate deveni proprietara casei. Chiar dacă ar vrea tăticu', nu i-o poate da.

De ce? întreabă ea uimită.

De-aia. E ilegal.

Ilegal? De ce?

Doar nu vorbeşti serios! Dar apoi se uită la ea şi vede cât de serios vorbeşte. Apără-mă, Doamne, murmură el. Tu n-ai idee în ce ţară trăieşti?

Nu, nu are. Amor are treisprezece ani, istoria încă nu a călcat-o în picioare. Habar nu are în ce ţară trăieşte. A văzut oameni de culoare fugind de poliţie pentru că nu au la ei paşapoartele interne, a auzit adulţi vorbind cu voci agitate şi pe un ton scăzut despre revoltele din cartiere, nu mai departe de săptămâna trecută, la şcoală, au trebuit să înveţe cum să se ascundă sub mese în cazul unui atac, şi ea tot nu ştie

în ce ţară trăieşte. E stare de urgenţă, oamenii sunt arestaţi şi închişi fără judecată şi circulă zvonuri, dar nicio informaţie sigură, pentru că ştirile sunt cenzurate şi se difuzează numai ştiri vesele şi neadevărate, dar, în general, ea crede aceste ştiri. Deşi a văzut că fratele ei sângera ieri la cap de la o piatră, nici acum nu ştie cine a aruncat piatra şi de ce. De vină e trăsnetul. Mereu a fost un copil încet la minte.

O tulbură însă un lucru.

Dar de ce? întreabă. De ce i-ai spus tăticului să-i dea lui Salome casa dacă ştiai că nu poate?

Anton ridică din umeri. De-aia, îi răspunde. Aşa am avut chef.

Şi exact atunci, foarte puţin, fără ca măcar ea să-şi dea seama, începe să înţeleagă în ce ţară trăieşte.

A doua zi este trimisă, cu tot cu valiză, înapoi la cămin. Numai vreo câteva luni, îi spune tăticul când încearcă să se opună. Până se liniştesc lucrurile. Ştie că nu e bine să se împotrivească, îşi dă seama din vocea lui că este inutil. Deşi a promis şi un creştin nu-şi ia niciodată vorba înapoi, nevoile ei sunt mărunte, ea nu contează. Aşa că Lexington o conduce la şcoală cu maşina şi o lasă lângă iazul cu peşti, iar ea trebuie să urce uşor pe scările înguste spre dormitorul cu podelele reci acoperite cu linoleum, cu paturile în şiruri regulate, identice, iar al ei în colţ, neschimbat.

Fratele ei pleacă a doua zi de dimineaţă, sau poate în dimineaţa următoare? Primele ore ale dimineţii sunt toate la fel primăvara. Are raniţa şi puşca şi poartă uniforma, i-a călcat-o Salome, deşi bocancii şi i-a lustruit el. Nu-l conduce nimeni. Astrid doarme, iar tăticul a plecat deja la serviciu, la parcul pentru reptile. Lexington trage automobilul Triumph la scara din fată şi Anton îşi pune raniţa în portbagaj. Ţine puşca la el, de ochii lumii, pentru orice eventualitate.

La revedere, casă. La revedere, tăticule, deşi nu vei răspunde. Zorii se umflă ca o rană în timp ce maşina înaintează cu hurducăieli pe drumul neasfaltat. Anton coboară să deschidă şi să închidă poarta şi apoi pleacă, se îndepărtează de oraş, pe şosele singuratice.

Aproape de Johannesburg e o staţie pentru transportul militarilor. Sunt deja doi soldaţi acolo, aşteaptă o maşină. Îşi scoate raniţa din portbagaj şi se apleacă la fereastra de pe partea pasagerului. Noroc, Lex, întoarce-te în triumf. La revedere, Anton. Ne vedem data viitoare.

Aproape de prânz ajunge aproape de baza la care îşi face stagiul militar. Ultima maşină l-a lăsat la o jumătate de kilometru distanţă, aşa că trebuie să meargă pe o stradă lungă din suburbii spre porţile din faţă. Printr-un gard înalt cu sârmă ghimpată deasupra vede forma corturilor şi a bungalow-urilor din prefabricate, şiruri peste şiruri, alţi tineri asemenea lui se mişcă printre ele, spală rufe, fumează, vorbesc.

Una dintre aceste figuri se desprinde de celelalte, vine la gard. Hei, strigă. Tu, ăla!

Lui Anton îi ia o secundă să-şi aducă aminte. Noaptea târziu, umbre pe asfalt. Payne! Ţi-am spus că ne mai întâlnim.

Unde ai fost?

Acasă, la înmormântarea mamei.

Încă glumeşti pe tema asta?

Căci Payne s-a gândit la ciudata întâlnire de acum câteva nopţi, când era de gardă, şi a decis că vizitatorul lui nu vorbea serios. Văzut fa lumina zilei, cu un gard între ei, este un tânăr foarte obişnuit, poate nesemnificativ. Cu siguranţă nu unul de care să te temi.

Anton se agaţă de gard cu o mână, priveşte cu ochii mijiţi spre poarta din faţă şi cele două santinele pe care le distinge acolo. I-a devenit clar chiar în acest moment că nu poate intra iar pe poartă, nu se poate alătura iar scenei din interior. Nu poate. Şi nu poate spune de ce, s-a întâmplat ceva, atât v-ar putea spune dacă l-ar întreba cineva. Mi s-a întâmplat ceva.

Eşti martor la un moment important, îi spune lui Payne.

Hm?

Îmi priveşti viaţa cum sare de pe o şină pe alta. Vezi cum se petrece o schimbare uriaşă.

Care anume?

Marele Refuz. A durat mult până să ajung în punctul ăsta, dar m-am săturat. Refuz, în sfârşit.

Ce refuzi?

Tot. Spun: Până aici, gata. Nu, nu, nu! Se gândeşte şi adaugă: Ai putea să vii şi tu cu mine, desigur.

Unde să vin cu tine? Nici măcar nu te cunosc.

Lucrul ăsta s-ar schimba curând.

Eşti nebun, râde Payne. Ce glumeţ e tipu'! întâi îşi omoară mama, apoi dezertează în momentul în care se întoarce la bază. Stai aşa! Ştie sigur că Swart va continua să meargă spre poartă ca toţi ceilalţi şi că se vor întâlni din întâmplare mai târziu, probabil la cantină.

Dar el nu face aşa.

Hei! Unde te duci?

Se pare că în direcţia din care a venit, Payne trebuie să fugă pe lângă gard ca să ţină pasul.

Eşti glumeţ. O să te prindă. O să ajungi la carceră! Hei! Ce se întâmplă? Nu e de râs. Ai păţit ceva? Stai. Nu face una ca asta. Nu ştii că e război? Nu-ţi pasă de ţara ta?

Anton nu răspunde, pentru că nu aude. E împins din spate parcă de o mână uriaşă, de o dorinţă simplă şi oarbă de a pleca.

În această misiune, uniforma este în acelaşi timp un pericol şi un mare ajutor. E simplu să găseşti o maşină dacă eşti în armată, dar în acelaşi timp eşti ţinta poliţiei militare, care va vrea să-ţi verifice actele. Mai bine să se schimbe cât mai repede, iar câteva ore mai

târziu, la un magazin deschis toată noaptea de pe autostrada care merge spre sud, îşi cumpără o şapcă, însorita Africă de Sud, aşa scrie în faţă. Arată ridicol cu ea, dar îi acoperă părul şi câteva suturi de pe frunte. În baia unui restaurant Wimpy de alături, se schimbă în haine civile, blugi, un tricou, un pulover şi pantofi sport. Se priveşte în oglindă gândindu-se că arată acceptabil, un tânăr care se duce undeva.

Însorita Africă de Sud. Are şi el o idee asemănătoare. Din momentul în care a plecat de la bază azi-dimineaţă îi pulsează în minte imaginea unei plaje albe, impecabile, nişte vaci stau pe nisip, rumegă şi mugesc. Pe fundal, nişte faleze ceţoase se înalţă dintr-un covor gros şi verde de copaci. Nu este o zonă a lumii în care a mai fost, dar odată, la şcoală, a auzit nişte băieţi mai mari vorbind despre Transkei, despre traiul sub cerul liber din junglă, prinzi peste, raci surfing şi fumezi marijuana, şi vrea să poată face şi el aşa o vreme. Aproape că nu are niciun ban, niciun plan şi nu cunoaşte pe nimeni, dar asta nu face decât să-l motiveze; în plus, crede că este genul de loc în care ai putea dispărea dacă ai vrea.

Întâi trebuie să ajungi acolo, Anton! Deja e târziu, aproape de miezul nopţii, nu sunt chiar aşa multe maşini pe şosea. Departe de felinare, întunericul se umflă şi plesneşte de pustiu şi sentimentul ameninţării. În spatele garajului de alături e un câmp plin de noroi, iar pe margine se vede un şanţ plin de buruieni. Aruncă în şanţ puşca şi apoi raniţa cu uniforma. A păstrat doar câteva haine civile, ce avea la el, puse într-o pungă de plastic. Am săvârşit o infracţiune, se gândeşte, şi totuşi n-a simţit nicio apăsare în acea clipă.

Îşi înăbuşă o groază momentană, simte cât de mare este lumea şi merge cu paşi greoi spre un loc cu şanse mai mari, aproape de breteaua autostrăzii. Se arată în strălucirea fluorescentă, cu degetul mare ridicat plin de speranţă. Trebuie să ai puţină încredere! Ar putea dura un timp, dar mai devreme sau mai târziu, dacă tot încerci, cineva se va opri să te ia.

TĂTICUL

Tocmai a ieşit din duş când sună telefonul. Nu e apartamentul lui, probabil că apelul nu este pentru el şi sunt câţiva oameni pe care face eforturi să-i evite, dar răspunde oricum. Un sentiment se profilează parcă în adâncul lui, ceva nedesluşit.

Astrid la telefon. Aude că e ea, deşi răzbat doar frânturi de cuvinte. Probabil de pe noul ei telefon mobil, e aşa de mândră de el, o cărămidă grea şi inutilă, cu butoane. Nu e o invenţie care să aibă viaţă lungă. Nu înţeleg ce zici, îi spune. Se şterge în salon în timp ce vorbeşte. Nu poţi să suni de pe telefonul fix?

Şuierături şi scârţâieli. Lasă jos receptorul, cuprins de iritare. Astrid este una din cele două-trei persoane care au numărul lui, dar apelează excesiv la el. Astrid şi-a asumat tăcerile familiei, a devenit mesagerul şi aducătorul de veşti. Este un rol de care are nevoie şi pe care îl detestă şi pentru care este necesară şi detestată la rândul ei.

Anton se îmbracă repede cât aşteaptă. E amiază şi cerul din Johannesburg e fără pată, deşi aerul are o asprime ca de mijloc de iarnă. Îşi trage un pulover pe cap când sună iar telefonul. Tot nu se aud cuvinte întregi, dar de data asta îi trece prin minte că, de fapt, ea nu vorbeşte. O aude cum scoate un sunet ciudat. Aproape ca un scâncet.

Alo! spune el. Ce este? Chiar atunci un nor acoperă soarele, şi în umbra care urmează are o bănuială, e ca o pâlnie, prin care vede o imagine strălucitoare şi micuţă a viitorului. Un moment din acela, greu de explicat, când timpul pare să se scurgă în direcţia greşită.

Când Astrid vorbeşte în sfârşit, Anton ascultă atent cât ea îi spune ce ştie deja, nu doar faptele, tatăl lor/azi-dimineaţă/muşcat d. E o reptilă veninoasă/în cuşca de sticlă, ci şi frica ei, o aude aşa de limpede, de parcă şi-ar descrie-o, groaza fără margini a lui Astrid că ceea ce i s-a întâmplat lui i se va întâmpla şi ei. De parcă soarta ar fi molipsitoare.

Nu te gândeşti îndeajuns la lucrurile astea, îi spune când Astrid tace în cele din urmă.

Poftim?

De-aia eşti aşa de speriată. Ca să accepţi un lucru de care te temi, trebuie să te gândeşti la el îndeajuns.

De ce mă tem?

De moarte.

Dar n-a murit, spune ea şi începe să scoată iar scâncetul acela.

Nu încă. Şi asta face parte din imaginea pe care a văzut-o, o ferestruică spre viitor. Dar deocamdată tot ce ştie cu certitudine este ce i-a spus ea, că tăticul e inconştient la terapie intensivă, la spitalul H.E Verwoerd din Pretoria.

Mă duc acolo chiar acum cu Dean, spune Astrid.

Bun.

Apoi se aşterne liniştea, iar dincolo de ea se ascunde o întrebare.

Nu ştiu, spune Anton într-un târziu. Poate vorbeşte singur, deşi ea aude altfel.

E momentul, îi spune ea.

Nu ştiu. Trebuie să mă gândesc.

Anton. E momentul.

Eu decid asta, spune el, furios, dar aproape incapabil să rostească cuvintele. Are vocea ştearsă, o voce fantomatică. Nu ştiu dacă pot.

Vino să-l vezi. E inconştient, aşa că nici măcar nu trebuie să vorbeşti.

Au trecut aproape zece ani, Astrid.

Exact! E de ajuns. În fine, fa ce vrei, oricum, aşa faci mereu.

Aproape zece ani de înstrăinare, în care a trecut prin lucruri cumplite, departe, la periferie. Şi aşa se termină, cu el dând fuga la căpătâiul tatălui muşcat de şarpe, să mediteze la ce nu a mers bine? Şi ce rost are? Să demonstreze loialitate de sânge? Nu-l iubesc. Şi nici el nu mă iubeşte pe mine.

A supărat-o pe Astrid, aude acest lucru în glasul ei, dar altfel l-ar lua cu asalt, ca o mulţime de mâini. Nevoia de atenţie şi anxietatea nu cunosc limite, iar lui Anton îi plac limitele. Ai vorbit cu Amor? o întreabă ca să schimbe subiectul.

I-am lăsat un mesaj. Dacă mai stă acolo. N-am mai vorbit cu ea de mult timp.

I-ai spus şi ei că e momentul? I-ai ordonat să vină acasă?

Nu ţi-am ordonat, spune Astrid. Iar în cazul tău şi al tăticului e altceva, în mod evident. Ştii bine că e aşa.

Când se încheie convorbirea stă nemişcat mult

timp, priveşte o crăpătură din pervaz din care iese neobosit un şir de furnici. Câte? Prea multe să le poţi număra. Un sens doar în mulţimea punctelor. De ce îi aduce mângâiere acest lucru?

Are dreptate Astrid, e momentul. A ştiut dintotdeauna că va veni clipa, într-un fel sau altul, dar şi-a imaginat că se va petrece diferit. Nu credea că mântuirea va fi aşa de ambiguă şi nesigură. Poate că nici nu se poate altfel. Fiecare zi de când a plecat de acasă şi-a pus amprenta asupra lui ca o sforţare viscerală, primară; nu meditează la nimic din toate acestea, nu-i oferă nicio plăcere. Supravieţuirea nu este plină de învăţăminte, ci doar degradantă. Lucrurile pe care chiar şi le aminteşte mai limpede încearcă să le uite, le împinge în adânc. Cum faci când vrei să mergi mai departe.

Mergi mai departe, pentru că aşa în cele din urmă va veni un sfârşit. Africa de Sud s-a schimbat, de doi ani serviciul militar nu mai este obligatoriu. Doamne, ce a făcut dezertând din armată, este erou, nu infractor, uimitor ce repede s-a întors roata. Doar că, într-un fel sau

altul, nu prea îi mai pasă nimănui. Deja ţine de trecut. Eşti încă un personaj istovit care a fost fugar câţiva ani, s-a ascuns în sălbăticia din Transkei şi apoi în Johannesburg, greu să-ţi dai seama care junglă a fost mai rea. Dar când vine vorba de supravieţuire, faci tot ce se impune. Chiar şi cu preţul demnităţii, înţelegi? Ha, te rog, Anton, demnitatea a fost prima la care ai renunţat, ai aruncat-o ca pe o cârpă murdară pe marginea drumului, şi aceea a fost doar prima înjosire, au urmat unele mult mai rele. Imagini cu gesturi murdare în camere sordide, dureri care puteau răni sufletul la fel de mult ca trupul, duse la îndeplinire fără ezitare, toate acestea ca să mai respiri o zi, cât nu făceai nimic, absolut nimic cu cei mai frumoşi ani din tinereţea ta… Şi ce dacă, cui îi pasă? Alţii au suferit mult, mult mai mult decât tine, deşi, cumva., acest lucru este valabil în cazul oricărei experienţe. În final, tot ce poţi spune e că ai ajuns până aici, destul de departe încât lucrurile să se schimbe şi să devină mai simple, nu mai este nevoie să te ascunzi. Ai răbdare şi rezistă, o veche soluţie sud-africană.

Se plimbă fără astâmpăr prin apartament, ore în şir, se uită printre crengile golaşe la străzile de jos, din Yeoville, deschide dulapuri şi le închide la loc. Pare să caute ceva, dar, de fapt, nu caută nimic. A luat deja o decizie şi acum face doar un fel de inventar, un rezumat. Nu-i aparţine nimic din toate astea, mai puţin câteva articole de îmbrăcăminte şi câteva cărţi. Restul sunt proprietatea unei femei, simţitor mai în vârstă decât el, cu care şi de pe urma căreia trăieşte în aceste câteva camere de multe zile. Prea multe, după cum şi-au dat seama amândoi.

Îi scrie un bilet şi îl lasă pe masa din bucătărie.

Draga mea

Din dorinţa de a provoca Duhul Sfânt la o ruletă rusească şi dintr-o nefericită ambiţie de a doborî recordul Guinness pentru cea mai lungă convieţuire cu şerpii veninoşi, prostul de taică-meu a ajuns, în sfârşit, în comă. Mă tem de tot ce e mai rău. Din câte ştii, eu şi cu el nu am mai vorbit de la înmormântarea mamei, dar am decis că e momentul să plec acasă, ca să zic aşa. Se poate să stau mai mult.

Îmi pare rău pentru asta şi pentru multe alte lucruri în plus. Inclusiv pentru încă o rugăminte, ultima, sper, să-mi mai dai nişte bani. Ştiu că am mai spus aşa, dar judecă şi tu împrejurările etc. Deşi sunt cu adevărat disperat şi această întâmplare nefericită presupune că foarte curând s-ar putea să-ţi pot înapoia tot ce-ţi datorez. Datele mele bancare, ca întotdeauna.

În ciuda aparenţelor, încă te iubesc,

A.

Trebuie să dea telefoane şi să întrebe câţiva oameni până să găsească pe cineva care să-l ducă cu maşina. S- a bazat prea mult pe

aproape toţi cunoscuţii, sunt cu toţii circumspecţi şi sătui de el, aude acest lucru în vocile lor. Chiar şi tipul care este de acord să-l ducă are un motiv pentru asta; îl menţionează aproape imediat ce sunt pe autostradă, la ieşirea din Joburg[20]. Îmi pare rău că trebuie să aduc vorba de chestia asta într-un asemenea moment, dar sunt supus la o presiune uriaşă. Aşa că, atunci când poţi, ţi-aş fi recunoscător…

Înţeleg, îi spune Anton. Am să-mi achit datoriile faţă de toată lumea, jur că tu eşti primul pe listă.

Le-a făcut aceeaşi promisiune şi altor două persoane în ultimele luni şi de fiecare dată a vorbit foarte serios, dar astăzi vorbeşte serios în mod deosebit, deoarece se află la un punct de cotitură. A făcut o mare greşeală când s-a autoexilat. Singura soluţie e să se întoarcă. Nu e o condiţie, ci o chestiune de timp. Şi deja, pe măsură ce se apropie de sursă, simte că viitorul se umple de promisiuni, ca un pepene galben care i se coace în palmă.

Prin urmare, lumea străluceşte. E prima oară când merge cu maşina pe şoseaua aceasta spre Pretoria de la moartea mamei lui. Acum nouă ani! Şi uite câte s-au schimbat, cum veldul cafeniu plesneşte de belşug, noi complexuri rezidenţiale de-a lungul autostrăzii, birouri, fabrici şi case, economia în plin avânt, sângele ţării pulsând din nou. Un nou guvern democratic la Union Buildings[21]. Când intră în oraş zăreşte venerabilele faţade din gresie pe fundalul culmii, luminate în depărtare de soarele blând al iernii. Mă întreb dacă Mandela e acolo în momentul ăsta, la biroul lui. Din celulă pe tron, nu m-am gândit niciodată că o să văd aşa ceva în viaţa mea. Ciudat cât de repede a ajuns să pară un lucru obişnuit. Când, înainte, Doamne!

Maşina îl lasă în faţa intrării principale a spitalului, şi trebuie să-şi găsească drumul ca un microb prin kilometri de culoare intestinale. Ce imagine, dar în felul ei nimerită, dat fiind locul. În spitale vezi întotdeauna oameni abătuţi, distruşi, iar aceia sunt doar în vizită. Pacienţii sunt şi mai rău, evident. Singurul motiv să vii aici este că tu sau cineva apropiat este bolnav sau rănit. Nici urmă de veselie între aceste ziduri.

La terapie intensivă este cel mai rău, într-o zonă de posomoreală verzuie, submarină, fără nicio fereastră Ia vedere. Afară, aceeaşi armată îndurerată de oameni îngrijoraţi, deşi aici, desigur, sunt şi mai multe motive de îngrijorare. Anton o observă pe Astrid în acelaşi moment în care îl vede şi ea pe el, iar faţa ei lată se lăţeşte şi mai mult de mirare.

Mă bucur aşa de mult că ai venit, îi şopteşte la ureche în timp ce-l îmbrăţişează, strângându-l prea tare şi lăsând în urmă năluca greţoasă a parfumului ei. A mai văzut-o pe Astrid de câteva ori de-a lungul anilor, La ajutat cu bani şi a fost singura lui legătură cu familia, dar observă din nou uimit cum s-a transformat în versiunea mai voinică a

adolescentei care a fost, nu a mai revenit la forma de dinainte după ce a născut şi acum este ecoul globular al soţului ei, micul şi rotofeiul Dean, care se rostogoleşte mai aproape şi întinde o mână cu degete boante. Sal'tare, Anton, mă bucur să te văd.

Ia te uită, exclamă oom Ockie. Jirre[22]. Doamne!

Tonul lui este glumeţ şi uimit, îl surprinde cât s-a schimbat nepotul lui. Dar el a devenit doar învelişul emfizematos al celui care a fost cândva. Şi cu toţii sunt diferiţi, sigur că da, timpul şi-a pus amprenta pe feţele noastre, ale tuturor.

Dintre toţi, tannie Marina s-a schimbat cel mai puţin, un pic mai slăbită, poate, şi cumva cu convingeri mai puţin ferme. În ceea ce-l priveşte, Anton ştie că tannie Marina i-a luat partea tatălui său, deloc surprinzător, dar îţi dai seama imediat că azi nu face faţă la o ceartă. Frăţiorul ei mai mic, secerat în floarea vârstei, adăugirea întârziată şi vulnerabilă a familiei, care ar fi trebuit să-i îngroape pe toţi! A plâns şi i s-au scurs de pe faţă culorile războiului. Când Anton o sărută scurt pe obraz, îi vine un miros de cremă de faţă şi sare.

Apoi stau în picioare, fără prea multe de adăugat, şi marea scenă se încheie. În cele din urmă sosirea lui a fost doar o senzaţie măruntă, întoarcerea fiului rătăcitor, o dramă pe care toată lumea a mai văzut-o. Plictiseala se instalează rapid. Revii după ce ai dispărut mult timp, iar suprafaţa se închide de parcă nu ai fi fost niciodată plecat. Nisipurile mişcătoare familiale.

Anton nu s-a concentrat încă pe silueta tatălui, aflată aşa de aproape. Cum se simte, de fapt?

Nu prea bine, murmură Dean. A încetat să mai respire un timp azi-noapte.

Dar acum e stabil!

L-a nimerit într-o arteră, adaugă Dean. Din păcate. Aşa ne-a spus doctorul Raaff. Şi a avut o reacţie alergică…

Nu-l învinovăţesc pe şarpe, spune Marina cu hotărâre. Preotul e cel care mi-a omorât fratele.

Dar nu a murit, strigă Astrid tremurând. De ce tot spuneţi aşa cu toţii?

Pot să-i văd?

Vizitatorii au voie doar câte patru odată timp de zece minute, o dată dimineaţa şi o dată noaptea. Dar asistentei care se ocupă de salon, genul de femeie rasă în cap şi directă, i se face, de formă, milă de el.

Tu eşti fiul? îl întreabă părând furioasă. Poţi să intri un minut.

Anton o ia ca pe un semn rău, timpul ar putea fi scurt, dar o urmează supus, cu mască chirurgicală şi mănuşi, în grota sepulcrală şi zumzăitoare a rezervei. Un sentiment de hărnicie tăcută, concentrată pe trupurile suferinde care zac în paturile lor. Tăticul este în colţul

opus, în el intră tot felul de tuburi, deşi dau impresia că merg în sens invers, că îi absorb vitalitatea ca să alimenteze alt sistem. Pare un obiect mototolit, aruncat cât colo sub cearşafurile verzi. Nu doar piele şi os, dar nici foarte departe. Intr-o stare mai proastă decât mi-l amintesc.

Bună, tăticule. Sunt eu. Sunt Anton.

Oare spune aceste cuvinte cu glas tare? II copleşeşte, oricum, un val neaşteptat de emoţie. Unei părţi din mine îi pasă, descoperă cu uimire. Da, o parte din mine chiar dă doi bani.

Te las un minut, spune asistenta cea dură.

Trage perdeaua în jurul lui, dar nu de ajuns ca să nu mai vadă restul salonului. Anton zăreşte un bărbat de culoare în patul de alături, bandajat ca o mumie. Probabil că Verwoerd se răsuceşte în mormânt, nu-i vine să creadă că n-au schimbat numele spitalului. Bărbatul geme tare din interiorul bandajelor, nu e tocmai un cuvânt, dacă nu cumva este într-o limbă străină, limba suferinţei. A căzut apartheidul, vezi?, murim unul lângă altul, în intimă apropiere. Doar la partea cu trăitul trebuie să mai lucrăm.

Bună, tăticule, spune iar.

Apoi se aşază şi aşteaptă. Ce? Răspunsul nu va veni niciodată. Trebuie să fac ceva. Dar lucrul pe care trebuie să-l facă, lucrul pentru care am venit, nu ştiu care anume este.

Ascultă, îi spune tatălui său. Ne-au lăsat singuri pentru că ar trebui să-ţi zic ceva, ce presupune că trebuie să-mi cer iertare. Dar n-ai să scoţi niciodată cuvintele astea de la mine. Auzi?

(Nu aud.)

Am înnebunit când a murit mămica. O vreme, chiar am crezut că eu am ucis-o. Nu eram în toate minţile. Dar credeam tot ce am spus. Ai fost un netrebnic şi un beţiv cu mama înainte să descoperi religia, iar după aceea ai fost un rahat abstinent. Îi erai dator, dar chiar şi după ce a murit, tu ai crezut că e invers. Ai greşit faţă de ea şi ai greşit şi faţă de mine şi nu am să-ţi cer niciodată iertare. Auzi?

Nu, nu aude. Nu va mai ajunge nimic până la Manie. Deşi stă întins în mijlocul scenei, nimic din toate astea nu mai există pentru el, nici spitalul, nici patul, perdeaua, fiul lui şi eu siguranţă că nici cuvintele care i se rostesc, acestea nu sunt acolo unde este el. Deşi unde este el e mai greu de descris.

Închipuiţi-vă un tunel subteran, unde lumina nu a pătruns niciodată. Cam aşa ceva, o crăpătură în stratul de rocă, acolo s-a retras tăticul. Pasiunea, nu, veninul din sânge l-a împins acolo, jos. Şi îl va împinge şi mai jos. Va fi purtat de emanaţiile viselor malefice, toxice. Însoţit de ultima pâlpâire, de ultimul tăciune aprins al unei voci. Ce spune? Nu spune nimic. Sunt, am fost, asemenea aiureli. Din când în când, o formă slab conturată trece brusc pe lângă el, oarecum

familiară, apoi dusă. Viaţa mea. Vremea aceea. Umbrele unor umbre. Până la adevărul granulos al lucrurilor. Şi intră.

Herman Albertus Swart moare la ora 03.22, în dimineaţa zilei de 16 iunie 1995, iar sala de aşteptare este goală. Rudele lui au plecat toate acasă, sunt în paturile lor, unde sforăie, trag vânturi, mormăie şi-şi croiesc drum către zori. Singura persoană care e de faţă când se stinge este o asistentă musulmană pe nume Waheeda, care şopteşte, în minte, un vers din Coran deasupra lui, *Inna lillahi wa inna ilayhi raji'un,* dar este imposibil de spus dacă această intervenţie are vreun efect asupra sufletului său.

Veştile îi sunt transmise lui Astrid o oră mai târziu. O trezeşte din somnul adânc soneria telefonului Nokia, sunet cu care încă nu este obişnuită, are porcăria aia de numai vreo două săptămâni, nu ştie cum merg toate butoanele acelea şi durează un minut întreg de bâjbâială să aprindă lumina şi să reuşească să răspundă. Dar apoi ştie ce urmează, de ce altceva ar suna la ora asta?, şi nu poate decât să se împotrivească, de parcă asta ar schimba rezultatul. Nu, nu-i adevărat! Dar este, de acum, va fi mereu adevărat.

Soţul ei o îmbrăţişează, este destul de sigur că ăsta e gestul care se impune într-un asemenea moment. Astrid pare palidă şi slăbită, aşa că Dean decide că o ceaşcă de ceai cu zahăr ar putea fi următorul pas corect şi pleacă târşâind picioarele spre bucătărie, în izmene, să-l pregătească, rară să-şi dea seama că soţia lui se află în plină furtună.

Da, în acest moment Astrid este luată de un vânt teribil, numai forţă şi nici urmă de formă, care o poartă pe sus, desprinzând-o de obiectele solide. Cum se agaţă şi strigă în timp ce zboară! Până când se izbeşte de o uşă de la capătul unui culoar şi bate în ea cât poate, deşi nu are forţă.

Hei!

Vocea fratelui ei, blândă şi calmă. De parcă o aştepta să vină.

Aproape că nu poate răsuci mânerul, aşa de puţină putere are. Anton stă în pat cu veioza aprinsă, cu un carnet în poală. O priveşte cât încearcă să vorbească, fără a izbuti însă.

S-a întâmplat, spune el.

Astrid încuviinţează violent din cap, apoi se aruncă pe pat şi strânge convulsiv cuvertura. În cele din urmă reuşeşte să vorbească, deşi cuvintele care-i ies nu sunt cele potrivite. Acum suntem cu toţii orfani!

Anton o priveşte senin, cu gândul în altă parte. Când?

Când? Nu ştiu. Tocmai au sunat de la spital. Ar fi trebuit să fim cu el! De ce ne-au trimis acasă?

Cum ar fi schimbat asta situaţia?

Cum ar fi schimbat? Cum poţi să întrebi aşa ceva?

Nu e prima oară când fratele ei o uimeşte. E de parcă l-ar privi prin

capătul celălalt al telescopului. Deşi, din punctul lui de vedere, Astrid devine brusc foarte vizibilă. Am fost cu el nu mai departe de ieri, se gândeşte Astrid, trăia şi respira, cum se poate ca acum să nu mai facă nici una, nici alta? Dar Anton vede din nou în adâncul surorii lui, rece şi limpede precum limba unui clopot, că Astrid îşi simte propria moarte. Dacă i se poate întâmpla tatălui nostru, mi se poate întâmpla şi mie. Acest nimic, această stare de „nu". Se jeleşte pe sine, îngrozită.

Soţul ei îi găseşte aşa când vine pe hol cu o tavă cu ceai, Astrid copleşită de durere întinsă peste tălpile fratelui ei în dormitorul pentru oaspeţi. În timp ce Anton, care, după părerea lui Dean, este un om tare ciudat, a ales acest moment ca să noteze ceva într-un carnet.

(…)

Aseară a întrebat dacă poate veni să doarmă la Astrid şi Dean, în căsuţa lor sărăcăcioasă din Arcadia, în loc să se ducă acasă. Nu se simţea pregătit să se întoarcă, dar nici n-ar fi mers la fermă cu tannie Marina şi oom Ockie, care stau acolo în absenţa tăticului. Acum însă, chiar în această clipă, se simte atras către un centru nedefinit, în timp ce toată lumea este năucită.

Linişteşte-te, îi murmură lui Astrid ca s-o calmeze, mângâind-o absent pe cap. Dacă şi-ar fi putut alege ieşirea din scenă, asta ar fi fost.

Poftim, muşcat de o cobră? Şi pentru ce? Nici măcar nu s-a apropiat de doborârea recordului. Era doar a şasea zi!

Sora lui, evident, este inconsolabilă sau hotărâtă să nu accepte consolarea. Iar asta îl face să-şi aducă aminte că mai este o soră care trebuie anunţată.

Ai luat legătura cu Amor?

Nu mi-a răspuns niciodată. Şi nu am mai încercat, nu mai aveam ce vesti să-i dau! Acum va trebui să-i

spună cineva.

Îi spun eu, zice Anton. Dă-mi numărul ei. Un mod de a scăpa de această scenă lacrimogenă, deşi sesizează în adâncul lui o nevoie autentică, aşadar, interesantă de a-i da vestea surorii lui mai mici. Notează în jurnal, să meditezi mai târziu la aceste lucruri. Între timp, ia-ţi tălpăşiţa de aici. De acum, toată casa este în picioare. Gemenii, Neil şi Jessica, de şapte ani, au sesizat amândoi supărarea mamei şi plâng neconsolaţi, în timp ce Dean umblă de colo-colo neajutorat şi îndeamnă pe toată lumea să se liniştească. Anton se retrage în birou, unde este telefonul, iar acolo e mai linişte. E foarte frig aici, e mijlocul iernii şi momentul temperaturii minime, chiar înainte să se lumineze de ziuă. La Londra e chiar cu două ore mai devreme. Dar este în natura veştilor, mai ales a celor proaste, simt nevoia să fie date mai departe, îşi doresc să fie transmise, ca un virus.

Sună de trei ori înainte ca o voce somnoroasă de bărbat să răspundă, într-o engleză foarte englezească, curată şi sacadată. Îi

spune pe cine caută.

Din păcate, Amor nu mai locuieşte aici. S-a mutat acum o lună.

Ştii cumva unde o pot găsi? E urgent.

Cine e la telefon, te rog? Vocea devine rece şi tăioasă pe măsură ce vorbitorul se dezmeticeşte. Îţi dai seama cât e ceasul?

Sunt fratele ei, Anton. Îmi pare rău că te-am deranjat, dar este important.

Nu a pomenit niciodată că are un frate.

E interesant. Dar asta nu schimbă faptul că sunt fratele ei.

Ei bine, Anton, dacă ia legătura cu mine, îi spun că ai sunat. Dacă eşti cu adevărat fratele ei, sunt sigur că o să te sune.

Anton inspiră. Te rog să-i transmiţi că tatăl nostru a fost ucis de un şarpe. Urmează un lung moment de linişte, zgomote pe fir. Alo! Mai eşti acolo?

Glumeşti?

Din păcate, nu în sensul la care te gândeşti tu. Îmi pare rău, spune vocea pe un ton mai blând.

De ce? Nu l-ai cunoscut pe tata. Te rog, spune-i lui Amor că trebuie să sune acasă.

Amor sună la fermă câteva ore mai târziu, dar nu este nimeni prin apropiere care să răspundă. Telefonul sună şi continuă să sune. Un zgomot singuratic, care pare şi mai singuratic pentru că se repetă identic, fără încetare, fără o soluţie la orizont. La un capăt, zbârnâitul telefonului, la celălalt, Amor. Ea a cauzat acest lucru, de la distanţă.

După un minut, renunţă. Stă un timp, încearcă iar. Ştie deja că nu-i va răspunde nimeni, dar o interesează altceva. Sunetul slab din receptor îi zugrăveşte aproape fizic în faţa ochilor camerele şi holurile goale pe care le străbate. Colţul acela. Ornamentul acela. Pervazul acela. Închide ochii şi ascultă. Zarva dorului şi a repulsiei în adâncul ei. Cum de a devenit aşa de complicat? Acasă însemna mai demult un singur Lucru, nu un viscol de lucruri care se războiesc.

Este prima oară după mult timp când Amor se gândeşte la fermă. A învăţat, sau poate a ştiut dintotdeauna, că dacă vrei să mergi mai departe, este mai bine să nu priveşti înapoi. De când a plecat din Africa de Sud, nu a făcut decât să meargă mai departe sau cel puţin să meargă întruna, nu întotdeauna sigură de direcţie, a schimbat camere, oraşe, ţări şi oameni, toate s-au perindat ca pata de culoare a unui peisaj ce trece în viteză, ceva din mine nu mă lăsa să mă opresc.

Deşi se pare că s-a oprit. Lat-o, destul de nemişcată, dacă nu pui la socoteală hohotele care o scutură cât stă aşezată pe un fotoliu. Aproape de o fereastră, privind o stradă străină din emisfera care nu trebuie. Toate acestea i se par brusc nemişcate, fixe şi cumva cu susul în jos. Ce caut aici? se gândeşte, deşi poate nu în cuvinte. Nu mai este fată, ci femeie, corpul i s-a transformat. Numai câteva trăsături sunt

recognoscibile, inclusiv urmele de arsură de pe picioare, care, cine ştie de ce, acum o dor, un vechi semnal din trecut.

În aceeaşi noapte se află într-un avion cu destinaţia Africa de Sud. Întoarcerea i se pare mai degrabă o boală decât un gest, una pentru care nu este nicicum pregătită. Bruscheţea cu care s-a petrecut, în cel mai mic detaliu, este ca o comoţie teribilă. Inevitabilă şi în acelaşi timp insuportabilă. Cum nu poate dormi în avion, la ora trei dimineaţa se plimbă prin zona bucătăriei la zece kilometri în aer, deasupra Ciadului. Cât de banală şi de ciudată este viaţa omenească. Şi cât de fragilă. Sfârşitul ţi s-ar putea întinde chiar acum dinainte, sub tălpi. Avionul desfăcându-se în milioane de bucăţele în flăcări, peste o clipă.

Nu se întâmplă aşa. Câteva ore mai târziu, este pe bancheta din spate a unui taxi, se îndreaptă spre fermă. A negociat un tarif special cu şoferul, Alphonse, un bărbat între două vârste care a venit de curând din Congo în căutarea unei vieţi mai bune. N-ar fi trebuit s-o ia pe aici, nu cunoaşte Line oraşul şi se rătăceşte pe străzile din centru, lucru pentru care îşi tot cere scuze în franceză, dar pe ea nu o deranjează, întârzierea este o uşurare, îi place sentimentul că se află între două locuri, recent plecată şi încă departe de destinaţie.

Peisajul de la geamul taxiului este puţin surprinzător. Nu e conştientă de acest lucru, dar afară domneşte o atmosferă oarecum festivă, deoarece ieri a fost sărbătoare naţională, Ziua Tineretului, nouăsprezece ani de la revolta din Soweto, iar astăzi e semifinala Cupei Mondiale de rugby, Africa de Sud urmează să întâlnească Franţa, iar trotuarele pulsează şi mustesc de trupuri. Niciodată nu a mai arătat aşa centrul oraşului, atâţia oameni de culoare umblând atât de relaxaţi, de parcă ar fi locul lor aici. Aproape că este ca un oraş african!

Apoi însă ajungi la drumul care duce la fermă, iar când clădirile rămân în urmă, de sub jupoane se arată vechiul pământ, albit şi golaş. Ziua are Tuciul unui os, lumina se revarsă dintr-un cer dur şi strălucitor. Toate acestea le ştii din trecut, dar când treci de cartier şi ajungi în locul în care începe ferma, privirea îţi este atrasă imediat de vârful fleşei de pe clădirea mare şi urâtă a bisericii. Încă pare şocantă, o intruziune, deşi era construită dinainte să plece ea. Prima Adunare a Revelaţiei din Highveld, deşi ce anume revelaţie a avut Alwyn Simmers nu a mai aflat nimeni altcineva. Cu toate acestea, s-a strâns o mulţime considerabilă în faţa bisericii, iar aerul este vopsit cu muzica imnurilor bisericeşti.

Acum e atentă la posibilitatea schimbării, dar nimic altceva nu mai pare altfel. Nici poarta, nici drumul cu pietriş, nici vârful koppie-ului, marcat de copacul negru, contorsionat, care îţi atrage imediat privirea. Ei bine, acesta este un loc la care te-ai întors, în gând şi în

vis, cât erai plecată.

Ceva cunoscut şi în grupul de maşini din jurul casei, un neliniştitor salt înapoi în timp, la un moment pe care, la început, îi este greu să-l identifice. Apoi reuşeşte. Mămica, moartă, în ziua aceea de acum nouă ani. Câte s-au schimbat de atunci! Corpul meu, ţara, mintea mea. Am fugit de voi toţi cât de tare şi de departe am putut, dar trecutul are gheare micuţe, m-a tras înapoi.

Opriţi aici, spune. La capătul aleii. Îi plăteşte lui Alphonse şi, la adăpostul copacilor, se strecoară pe la marginea casei şi intră pe uşa din spate, ca să nu trebuiască să vorbească cu nimeni. Dar în bucătărie îl găseşte pe fratele ei. Amândoi rămân înţepeniţi pe loc.

Măi să fie, spune el în cele din urmă, cu un accent sud-african groaznic. Uite-o pe duduia Amor.

Anton.

Se întâmplă multe în liniştea care urmează.

Sincer, era să nu te recunosc.

Ei bine, tu arăţi la fel.

Nu e chiar adevărat. Întotdeauna a fost slab, dar acum pare să se fi împuţinat şi mai mult, să se fi redus la miezul esenţial. Şi i s-a rărit puţin părul, ceea ce a făcut ca vechea cicatrice de pe frunte să fie mai vizibilă. Dar în alte privinţe, învelişul este aşa cum era, deşi conţinutul se poate să se fi schimbat.

Acesta este momentul în care ar trebui să se îmbrăţişeze, dar niciunul nu trece la fapte, aşa că ratează ocazia.

Bun-venit acasă, spune el. Desigur, împrejurările ar putea fi mai fericite.

Da, răspunde ea. Probabil că da.

Realitatea este că, după părerea lui Anton, împrejurările ar putea fi mereu mai fericite, dar acum l-a cuprins o furie nefirească. A sosit de puţin timp, în urmă cu o oră, şi încă nu a reuşit să cuprindă cu mintea că o bucată din fermă a fost cedată proiectului spiritualo-capitalist al lui Alwyn Simmers, lucru pe care Astrid l-a menţionat, dar el nu l-a luat în serios. Imaginea bisericii aceleia groaznice, ghemuită acolo ca o, ca o… ei bine, nicio comparaţie nu poate reda ideea, dar a fost foarte tulburat. Şi apoi a ajuns în casă, unde a descoperit că tatăl lui i-a folosit camera pe post de depozit, fiecare suprafaţă disponibilă, înţesată de porcării. În acest moment ţine în mâini o cutie de carton plină cu materiale din parcul pentru reptile, cărţi, fotografii, fluturaşi şi o şopârlă veche împăiată, cu ochi de sticlă. Face un semn spre ea cu bărbia.

Încerc să-mi eliberez dormitorul, explică.

Greu să nu presupui că e voit, sunt multe alte spaţii, în fond, dar tăticul a vrut să mă îngroape. Bucată cu bucată, Anton s-a dezvelit pe sine, cât căra fiecare cutie/obiect jos, în garaj, şi le arunca acolo.

Mobila familiară răsărea treptat, patul, biroul, scaunul, topografia copilăriei. Cale lungă încă.

Camera mea? întreabă Amor. Şi ea e plină?

A ta? Nu, nu. E cum ai lăsat-o.

Ştie, pentru că, firesc, a fost să verifice.

Bine, spune ea. Mă duc să mă instalez.

Totuşi, nu pleacă. Rămân amândoi pe loc, indecişi.

Rămâi aici?

Nu ştiu, spune ea. Abia am ajuns.

Ei bine, ai lăsat o inimă frântă la Londra. Nu i-a venit să creadă că ai un frate.

Ah, face ea şi simte că se îmbujorează. Îmi pare rău.

Cine e tipul?

Nu contează. (James.) O cunoştinţă.

Ah, prima iubire. Mereu aşa de emoţionant! Atunci, păstrează tăcerea, misterioasă femeie internaţională. Vrei să te ajut să duci sus rucsacul?

L-am cărat prin toată lumea. Cred că mă descurc.

Un zâmbet spasmodic îi strâmbă gura în timp ce o priveşte cum urcă la etaj. Ia te uită. Te iei cu altele vreo câţiva ani, şi mironosiţa s-a transformat în femeie de lume. O schimbare ca de la cer la pământ. Surioara mea neadaptată a fost dintotdeauna altfel, se pare.

La rândul său, deşi îşi menţine o expresie neutră, Amor se simte şi ea tulburată în interior, preţ de câteva secunde de rătăcire. Fratele mai mare a avut întotdeauna fler. Trece pe lângă mai multe uşi până ajunge la camera ei. Unde totul a rămas la fel, din câte îşi dă seama, deşi o blană subţire de praf s-a aşternut pe fiecare suprafaţă. Nu a mai făcut nimeni curăţenie de o vreme. Lasă rucsacul pe podea şi priveşte în jur. Nicio grabă să-şi desfacă bagajul. Nu e nevoie să grăbească clipa aterizării. Păstrează iluzia că încă eşti în mişcare, tot fără o casă a ta.

Deşi curând, desigur, trebuie să te duci jos. Moment care o umple de groază, dar vor ajuta un duş şi un rând de haine curate. Când se surprinde în oglinda de la baie, o uimeşte că acele trăsături i-ar putea aparţine vreodată. I s-a spus de câteva ori în ultimul timp că este frumoasă, dar nu crede. Îşi aminteşte prea bine de o fată durdulie, cu pielea grăsoasă, care răspundea la numele ei. Dar fata aceea a scos la iveală un alt om, care nu pare a fi eu, dar sunt. Cel puţin, eu locuiesc în ea.

Mereu îşi judecă greşit aspectul şi alege hainele, tunsoarea, colierul sau parfumul nepotrivite. Soluţia ei este să se limiteze la lucrurile simple. Cel mai firesc îi vine să umble nemachiată, fără bijuterii sau fără obişnuitele zorzoane femeieşti, se prezintă exact aşa cum este. Uneori, goliciunea pare soluţia cea mai cinstită, deşi nu poţi ieşi în

felul acesta, din păcate. O formă de înveliş este întotdeauna necesară. După ce face duş şi se şterge, se îmbracă cu o rochie albastră de bumbac. Ar â tentată să poarte sandale, dar nu vrea să-şi etaleze picioarele rănite, mai ales degetul mic lipsă, aşa că în schimb alege o pereche de pantofi închişi din dulap. Are părul lung şi preferă să-l lege la spate, să n-o încurce. Impresia generală, după părerea ei, este de simplitate şi sobrietate, deloc dezagreabilă.

Totuşi, îşi dă seama că mica adunare devine aproape fizic conştientă de aspectul ei când îşi face intrarea în salon ca unduirea apei unui iaz. O, Doamne! Cât s-a schimbat! Vă vine să credeţi? E o contracţie, o inspiraţie în vecinătatea ei, nimeni nu este mai entuziasmat sau mai alarmat decât femeile care îi sunt rude.

Dumnezeule, uite cât ai slăbit! Tannie Marina îşi ia un răgaz de la deprimarea ei ca s-o strângă în braţe, de fapt verificând cu şiretenie cât a pierdut în greutate. Va trebui să te punem la îngrăşat! Ia nişte plăcintă cu pui.

Nu mănânc carne, îi aminteşte Amor.

Tot nu mănânci? Ah, credeam că te-ai maturizat…

Marina e din nou iritată că, fără un motiv întemeiat, nepoata ei a devenit vegetariană cu atât de mulţi ani în urmă, spre consternarea adulţilor. De când cu grătarul acela cumplit! I se pare, în mod vag, o pornire comunistă, parte din stânjeneala generală din familie, din vremea în care a murit Rachel, dar care acum pare să fi molipsit toată ţara.

Animalele nu simt durere, explică ea. Aşa ca noi.

Ar putea continua, dar în acest moment, cealaltă nepoată a ei, care până acum s-a învârtit în jurul lor ca un satelit, brusc cade la pământ.

Amor, spune Astrid, aproape imperceptibil. Doamne!

Cel mai greu este pentru Astrid, iar faţa ei, chiar şi pe sub machiaj, afişează semnele unei lupte interioare. Cum de a ieşit aşa? Asta nu poate fi sora mea, e o impostoare, dacă nu cumva…

Nu-mi vine să cred, spune ea. Şi ia uite. Părul. Pielea.

Se îmbrăţişează, se ţin una pe cealaltă cu vârfurile degetelor şi sărută fiecare aerul de lângă obrajii celeilalte. Totuşi, Astrid nu se poate abţine să nu-şi atingă sora şi ar putea chiar să înceapă să se jelească, dacă nu ar salva-o gemenii, care au început să se certe şi să urle în locul ei, ceea ce-i dă posibilitatea să-i apuce de câte un braţ şi să-i târască, la propriu, într-o zonă mai puţin populată a casei, unde, în final, chiar izbucneşte în plâns. Dean a urmat-o, şi ea i-i împinge pe cei Joi copii în braţe, ca o dublă acuzaţie. Ia-i, îi strigă, trebuie să fii şi tu bun la ceva, şi fuge să se încuie în baie.

Astrid în genunchi, deasupra toaletei. Azi abia dacă are nevoie de deget ca să reuşească. Groaznic, nefiresc, nu se poate obişnui, indiferent de câte ori o face, şi nici măcar nu mai dă roade, se îngraşă

tot timpul, e inevitabil, iar dinţii ei sunt un dezastru din cauza sucurilor gastrice, trebuie să termine odată, trebuie, trebuie, dar în clipa asta e pedeapsa meritată pentru că a mâncat toată tarta cu lapte, de ce nu te-ai oprit?, şi pentru că arăta aşa de rău pe lângă Amor, Doamne, cum de a ajuns aşa?, era ca o purcică, n-ai fi putut-o considera sexy nici în ruptul capului, dar s-a întâmplat ceva cât a fost plecată.

Amor iese pe furiş din salon, se îndepărtează de mulţime. A salutat pe toată lumea, dar pălăvrăgeala de complezenţă nu-i punctul ei forte. Mai bine să te retragi în bucătărie, în căutarea cuiva de care ţi-a fost cu adevărat dor.

Salome. / Amor.

Se îmbrăţişează cu uşurinţă, fără niciun efort. Mâini calde, strângere fermă. Legănare blândă. Eliberare.

Ce faci?

Nu ştiu. Pe ziua de azi, primul răspuns sincer la întrebarea aceasta.

Ah, păcat, spune Salome.

E vizibil mai în vârstă, ridurile sunt mai adânci, mai ales în jurul gurii şi al ochilor. Un aer de dezamăgire a început să se împietrească pe faţa lui Salome, precum bătăturile care îţ aspresc tălpile picioarelor. Tot nu poartă pantofi. În casa asta nu va purta niciodată pantofi.

Îmi pare rău, spune ea, şi nu trebuie să explice. Deşi nu poate spune că-l jeleşte pe Manie. Nu a tratat-o întotdeauna cu respect, şi nici măcar o dată de când a murit doamna Rachel nu a adus în discuţie chestiunea casei, deşi poate acum situaţia va sta altfel.

(Mă ajuţi tu?)

Deşi nu rosteşte cuvintele cu glas tare, Amor le aude. Întrebarea legată de casa Lombard, ultima dorinţă a mamei şi promisiunea tatălui, de fapt mai multe întrebări, deşi pare una singură, a urmărit-o prin toată lumea fără să-i dea pace, ca un străin care o importunează pe stradă, trăgând-o pe mânecă, strigând: „Ocupă-te de mine!" Şi ea ştie că trebuie, într-o bună zi va trebui să răspundă, dar de ce ar fi ziua aceea azi?

Mai vorbim, îi spune lui Salome.

Este puţin distrată, e agitaţie în salon, câteva glasuri ridicate, se duce într-acolo. În ciuda sobrietăţii momentului, televizorul e pornit în colţ, cu volumul dat încet, iar lumea se apropie uşor de el. Este o situaţie foarte tensionată, deoarece o vreme a părut că vor trebui să anuleze meciul, atât de tare plouă la Durban, iarˆ dacă nu jucăm azi, părăsim Cupa Mondială. Încă este furtună, luminile pâlpâie deasupra stadionului Kings Park, dar meciul începe în sfârşit, două echipe se izbesc şi se freacă precum gladiatorii în noroiul cleios, apocaliptic.

Starea de spirit este înfrigurată şi patriotică, toată ţara îi susţine pe

Springboks, deşi majoritatea jucătorilor sunt albi. Îi urmăreşte o mulţime uriaşă, în ciuda ploii torenţiale, în care se zăresc multe feţe negre. Este dificil să nu te simţi înghiţit de unitatea imensă şi bubuitoare, toţi ca unul, după un an de democraţie! Până şi Ockie radiază uşor, numai în parte datorită coniacului Klipdrift, şi Dumnezeu ştie că a acceptat cu greu noua Africă de Sud. Dar trebuie să recunoască, e plăcut să poţi juca iar sport la nivel internaţional. Ne dă şansa să-i zvântăm în bătaie pe cei de peste mări şi ţări, şi, frate, chiar i-am zdrobit pe negroteii ăia din Samoa acum vreo două săptămâni.

Tannie Marina nu e de acord. Cine l-a pornit? Chiar trebuie, în situaţia asta?

Ockie oftează. Cine ştie cum, universul se pune mereu de-a curmezişul dorinţelor lui, dar nu e momentul să se împotrivească. Opreşte televizorul.

E drept că Manie a murit într-un moment foarte nepotrivit. Dacă trecem de faza asta eliminatorie, ajungem în finală, de azi într-o săptămână. Brusc, Astrid, care pare să-şi fi asumat din oficiu organizarea înmormântării, se gândeşte că data este foarte importantă. Nu poate să se suprapună cu meciul! Numărul participanţilor va scădea drastic.

O idee, spune Anton. Am putea economisi cu firma de catering.

Acum, că a scăpat de spasmul suferinţei, Astrid şi-a recăpătat pe deplin forţa şi stăpânirea de sine, însă nu are puterea necesară pentru a fi şocată de fratele ei.

Dacă-i dai un tabu, se simte nevoit să-l încalce. Mereu a fost aşa, cât timp are public. Azi a iritat-o la culme. În ultimul sfert de oră a interpretat pentru un mic public adunat în colţul salonului variaţiuni pe o temă la care se întoarce acum, anume vinovăţia lui Alwyn Simmers în cazul morţii tatălui său. O vinovăţie atât de mare, încât aproape că o poţi numi crimă.

Haide, serios, spune Dean stânjenit. Crimă e o vorbă mare. Dean e contabil, ţine contabilitatea parcului pentru reptile şi faptele exacte chiar contează, după părerea lui. Pe Manie l-a muşcat un şarpe. A fost un accident.

Nu e un singur şarpe în povestea asta, şopteşte tannie Marina.

A fost de acord. A semnat contractul şi s-au luat toate măsurile de precauţie posibile…

Pot să confirm lucrul ăsta, intervine Bruce Geldenhuys, partenerul de afaceri al lui Manie. Este un bărbat mai în vârstă, cu mustăţi răsucite, un aer îndurerat şi glas blând. A venit la fermă astăzi special ca să poarte această discuţie, să se asigure că sunt toţi pe aceeaşi lungime de undă. Ultimul lucru de care are nevoie Oraşul Solzoşilor este un proces intentat de familie. Aveam antiveninurile, s-a făcut

totul ca la carte. A avut o reacţie negativă, nu se putea preveni.

O reacţie negativă la muşcătura unei cobre, spune Anton. Nu e chiar aşa de imprevizibil, nu? Şi, în orice caz, ce căuta tata în cuşca aia de sticlă? Şi-a pus la încercare credinţa în public şi, evident, a dat greş, dar pentru ce? Ca să strângă fonduri pentru biserică! încerca să doboare recordul mondial la convieţuitul cu şerpii! Sponsorizaţi-ne preacredinciosul cât se luptă cu Satana într-un cuib de şerpi veninoşi! Exact ca Daniel în bârlogul leilor! O nebunie, o tâmpenie, un gest prostesc în sprijinul unui preot făţarnic. Tata nu s-ar n gândit niciodată singur la aşa ceva.

Aici nu greşeşti, încuviinţează Bruce, prinzând sensul general al lucrurilor. Nicio problemă să dea vina pe preot, dacă asta vor. Dacă te gândeşti mai bine, nu se înşeală, bietul Manie a fost manipulat…

Mă rog, totuşi a fost alegerea lui, nu? murmură Dean stingher.

Ai face bine să depăşeşti momentul, spune Astrid. I se adresează lui Anton, dându-şi seama că e ceva ce el nu ştie. Au aranjat ca Alwyn Simmers să se ocupe de înmormântare.

Cum adică?

El îl înmormântează pe tăticul.

Anton nu e genul care să se sperie cu una, cu două, dar această confuzie bruscă este un şoc. Nu se poate.

Ba da.

Ba nu.

Numai peste cadavrul meu, iertată-mi fie exprimarea, o să ajungă şamanul ăla voortrekker să-l îngroape pe tata.

Acum îl privesc cu toţii fără să scoată o vorbă.

Ce? întreabă el. Ce e?

Ăăă, face Dean trist. Mai e ceva. Trebuie să vorbeşti cu avocata.

Ce avocată?

Avocatul familiei s-a pensionat de curând şi fiica lui a preluat afacerea. Cherise Coutts are peste treizeci şi cinci de ani şi frumuseţea stricată a unei broaşte-taur, pe care este greu să o ignori. A venit, în parte, să-şi ia rămas-bun de la răposat, tatăl ei şi Manie au fost mult timp în cârdăşie, dar şi pentru că Marina Laubscher a solicitat să fie prezentă ca să transmită un mesaj important.

Ce mesaj?

Păi, sunt sigură că eşti ultimul om care are nevoie de o explicaţie despre lunga dispută din familie…

Nu o dispută. Un dezacord, s-ar putea spune. În perioada înmormântării mamei mele.

Dispută, dezacord, poţi să-i spui cum vrei.

Ea şi dificilul prim născut s-au retras în biroul lui Manie, lângă salon. Camera e mică şi o parte importantă din spaţiu e ocupată de masa de lucru, aşa că sunt înghesuiţi într-un colţ. Fiecare mişcare pe

care o face avocata este subliniată de un clinchet şi un zăngănit de brăţări şi perle şi, pe această coloană sonoră şuierătoare, scoate nişte hârtii dintr-o servietă neagră şi şi le aşază bine în poală cu vârfurile unghiilor verzi îngrijite. O pagină anume, pe care este semnătura buclată a tăticului în partea de jos, pare să fie documentul care contează acum.

Genunchiul lui Anton alunecă spre al ei; şi-l trage înapoi imediat. Mă scuzi. E conştient de dorinţa stătută, spontană care se descolăceşte în el. E ceva deconcertant în aroganţa ei indolentă şi în ochii reci ca nişte pietricele, în spatele ochelarilor de citit împodobiţi cu strasuri. De asemenea, pare să se defecteze cumva cu veştile pe care se pregăteşte să le dea, o mică fisură de cruzime în armura ei profesională, iar el este, în mod pervers, excitat de acest lucru. Răneşte-mă, iubito. Pot să fac faţă.

Citeşte documentul cu glas tare, monoton, apoi îşi scoate ochelarii şi lasă foaia jos. II priveşte cu nerăbdare.

Nici. De-al. Dracu'.

E alegerea ta, evident, spune ea. Cât timp înţelegi că, dacă refuzi, nu moşteneşti nimic de la tatăl tău. Instrucţiunile sunt foarte clare în privinţa asta.

Ce josnicie! E legal aşa ceva?

Am redactat personal documentul. Te asigur că este perfect legal. E testamentul tatălui tău, poate stabili ce termeni doreşte.

Anton sare în picioare, de parcă s-ar pregăti să iasă, în schimb se plimbă prin spaţiul limitat, o cursă scurtă în jurul biroului, până la uşă, de colo-colo, alimentată de temeri nenumite care îl străbat în căutarea unei ieşiri.

Ea îl studiază, intrigată de chinul lui. Nu înţeleg, murmură într-un târziu. Spune că-ţi pare rău, şi s-a terminat. Sunt doar nişte cuvinte. De ce contează atât de mult?

Tu eşti avocată. Ar trebui să cunoşti importanţa cuvintelor.

Într-o sală de tribunal, poate, dar aici nu se aplică. Nici măcar nu te aude altcineva.

Anton se opreşte s-o privească. Vocea lui e slabă şi gâtuită, cât străbate straturile de împotrivire. Tu ai idee... Dar nu reuşeşte să termine, propoziţia se îngustează. Cum să exprimi foamea mistuitoare, neabătută de... de ce? Nici măcar nu ştii ce vrei, Anton.

În schimb numără acuzele pe degete. Întâi, pământul pentru biserica lui. În al doilea rând, el îl înmormântează pe tata. Apoi, îmi spui că el beneficiază de proprietate. Iar acum trebuie să mă umilesc în faţa lui. E vreun loc unde să nu fi ajuns mâinile lui hulpave şi apucătoare?

Aşa a vrut tatăl tău în toate privinţele.

Asta a fost manipulat să vrea! Pun pariu că până şi pedeapsa mea a

fost pusă la cale de hoţul ăla. Se aşază brusc pe scaun, care împroaşcă un norişor de praf pe la încheieturi. Pur şi simplu nu pot. Îmi pare rău.

Indiferent de problemele dintre voi, spune ea, tatăl tău nu a renunţat niciodată la tine. Pot să fumez aici? Se duce la fereastră, introduce o ţigară mentolată într-un portţigaret lung de porţelan şi o aprinde, stă în picioare, pufăie în timp ce-l urmăreşte cu coada ochiului. Putea să te dezmoştenească definitiv, dar a vrut să ai o şansă.

Să mă umilesc.

Dacă aşa priveşti tu lucrurile…

Le privesc aşa cum sunt. Tata şi-a format părerile despre păcat şi pedeapsă bazându-se pe Biblie, crede-mă, eram de faţă când s-a întâmplat. Ştia prea bine ce face. Trebuie să mă umilesc înainte să mă ierte. Mă pune să îngenunchez în faţa escrocului ăluia. Nu, e o imită peste care nu sunt dispus să trec.

Escrocul la care se referă este Alwyn Simmers, care a devenit o figură venerabilă de când şi-a creat afacerea lui. Domnul a fost bun cu el în ultimul timp şi are o turmă substanţială, care plăteşte regulat contribuţia. De acum, rotunjimea s-a instalat confortabil pe trupul lui şi-i umple noul costum de culoarea cărbunelui, debordând pe la manşete şi guler. De asemenea, părul i-a albit frumos, sau aşa îi spune Laetitia, care i-l perie cu tandreţe în fiecare dimineaţă. Desigur, el nu vede toate acestea. Vederea i s-a dus complet, sau suficient de mult încât să fie aproape de orbire, doar câteva umbre se mai mişcă în negură. A învestit într-o nouă pereche de ochelari cu lentile aproape negre, iar ramele mari şi pătrate par să aibă o formă agreabilă, după câte îşi dă el seama la pipăit. Să nu mai pomenească de cea mai preţuita noua achiziţie a lui, un ceas de mână vorbitor.

Bip, bip, zice ceasul. Este ora unsprezece şi treizeci de minute.

Scuze, îi spune vizitatorului său. Ar fi trebuit să-l opresc.

Anton este fascinat şi îngrozit, totul la acest om i se pare grotesc, şi cu atât mai mult ceasul lui mare, urât şi zgomotos. Îşi doreşte să-l facă cu puterea minţii să vorbească iar, dar va trebui să aştepte cincisprezece minute.

Stau în salonul noii case a preotului din Muckleneuk, o cameră însorită care dă spre nord, cu vedere spre un alpinariu. Alwyn şi soţia lui, scuze, sora lui, nu am vrut să fiu lipsit de respect, au părăsit de mult odăiţele igrasioase din spatele Bisericii Reformate Olandeze, acum, că Dumnezeu a voit să-i dăruiască prosperitatea. S-au schimbat multe. Nu se mai autointitulează preot, acum este pastor şi caută să le vândă o modalitate mai blândă de izbăvire clienţilor săi, hm, adică turmei sale, ca toată lumea să aibă de câştigat. Preotul nu a dat niciodată prea multă importanţă bunurilor lumeşti şi acareturilor, ce-or mai fi şi alea, dar, Doamne, ce comodă îţi fac viaţa!

De asemenea, se simte foarte în largul său în scena care se

derulează. Ştie de ce a venit Anton, a fost anunţat din timp, şi ce dulce este această răzbunare pe care are de gând s-o savureze!

Numai trei linguri de zahăr astăzi, îi spune Laetitiei, care îi toarnă ceaiul.

Când termină de amestecat, Laetitia se retrage, să-i lase să vorbească. Dar numai până la un scaun de lângă uşă, în caz că este nevoie de ea. Lipeşte strâns genunchii, soarbe repede şi pe furiş, ca o pasăre care ciuguleşte.

Am venit să-mi cer scuze, îi spune Anton.

Pentru ce, băiatul meu?

(Ştii foarte bine pentru ce.) Pentru felul în care v-am vorbit acum nouă ani. Nu eram în apele mele. Nu vorbeam serios.

Anton a trebuit să facă repetiţie, a mers chiar atât de departe încât să exerseze o expresie neutră în oglindă, deşi pare de prisos, dată fiind situaţia. Ţine cu dinţii, rânjiţi într-un zâmbet slab, de adevăratele sentimente care îl încearcă.

Ah, nu, decide în sfârşit preotul/pastor, a trecut mult de atunci.

Totuşi.

Domnul iartă totul, afirmă el solemn, confundându-se pentru o clipă cu creatorul său. Nu-ţi mai munci mintea cu asemenea gânduri.

Bine. Anton încuviinţează cu mare bucurie, deşi bănuieşte că se va gândi ceva timp la acest lucru. Cu spatele la soră, face o strâmbătură şi se teme puţin că ochelarii cu lentile negre sunt o capcană, dar pastor-ul nu reacţionează.

Tatăl îşi iubeşte fiul rătăcitor, spune el, mai mult decât pe cel ascultător.

Mereu mi s-a părut nedrept. Dar aşa e lumea asta făcută.

Domnul nu este niciodată nedrept! Haide, Andrew, roagă-te cu mine.

Andrew/Anton, cunoscut şi sub numele de „fiul rătăcitor”, nu se poate convinge să se lase în genunchi la fel ca preotul, dar se apleacă pe scaun, încercând să afişeze o atitudine umilă. Tine ochii deschişi, aţintiţi asupra covorului portocaliu, cât Atotputernicului din ceruri i se mulţumeşte că a adus mielul rătăcit înapoi la turmă, că a înmuiat inimile împietrite şi a preschimbat mânia în umilinţă etc., etc., iar în adâncul lui, Anton suferă, suferă. Foc şi gheaţă, în acelaşi timp. Vorbeşti cu şiretenie, la fel şi eu. Nu sunt rătăcit, nici moale, nici umil. Încă am inima împietrită faţă de voi amândoi, netaţii unu şi doi. Mai împietrită ca oricând. Sunt lupul, nu mielul. Să nu uiţi.

Bip, bip. Este ora unsprezece şi patruzeci şi cinci de minute.

Ah, scuze, băiete, spune preotul în plină rugăciune. Ar fi trebuit să-l opresc.

La scurt timp după aceea, Anton se află în Mercedesul tatălui său, se îndepărtează în viteză de micul lui act de capitulare. Gata, s-a

rezolvat, iar avocata avea dreptate, e simplu să capitulezi. Am gust de fiere în gură. Nu, de fapt nu are niciun gust, pentru că slăbiciunea nu are nicio aromă.

La bani se reduce totul. O abstracţiune care îţi creionează soarta. Bancnote cu cifre înscrise pe ele, fiecare un angajament criptic de plată, nu hârtiile în sine, ci cifrele denotă puterea pe care o ai, şi aceasta nu este niciodată de ajuns. Puterea te-ar fi putut salva, Anton, ar fi putut să te scoată din ţară şi să te aducă mai aproape de realizarea aspiraţiilor. Nu e prea târziu să obţii izbăvirea, deşi ar putea dura până să crească iar cifrele. Între timp, trebuie să te apuci de treabă, să te lămureşti şi să persişti.

Se opreşte la un ATM, nu foarte animat de speranţă; în ciuda tuturor aşteptărilor, i-a transferat bani în cont. Două mii de ranzi. Nu prea mult, dar nici prea puţin. De ce este mereu aşa de miloasă? Ochii i se umplu de lacrimi fierbinţi, până se gândeşte că ar putea să-l plătească să nu mai vină. Îi face totuşi o reverenţă mintală în timp ce strecoară bancnotele murdare în portofel. Ai recunoştinţa mea, dacă nu şi trupul. Trebuie să te sun mai târziu, când prind curaj. De fapt, gândul i-a stat numai la Desiree.

Încă o oprire, sau poate nu. Parchează în faţa firmei de pompe funebre Fraţii Winkler, unde chiar în acest moment tăticul este pregătit pentru înmormântare. I s-a spus că astăzi ar n o zi potrivită în care să-şi vadă tatăl, dacă vrea. Nu ştie răspunsul la acea întrebare. Vreau să mai comunic spiritual, pentru ultima oară, cu tatăl meu dus dintre noi? Ce ne-ar aduce această comunicare atât lui, cât şi mie? Nici acum, cât stă în faţa clădirii joase de cărămidă, care seamănă mai degrabă cu o instituţie municipală, n-are idee.

Apoi îşi dă seama, porneşte motorul şi pleacă. Zgomotul răzbate până în sala în care Fred Winkler, cel mai mare dintre cei trei fraţi, lucrează deja la Manie de vreo două ore. A terminat operaţiunile de bază, a curăţat orificiile şi le-a astupat cu dopuri de plută, să nu mai curgă lichidele. Se slăbesc multe în clipa cea mare, aşa cum ai venit pe lume, tot aşa îţi faci şi ieşirea, incontinent şi urlând, dar să nu spuneţi nimănui. Parte din dovezile care trebuie distruse, ca să ascundă fărădelegea. Ce fărădelege? Fărădelegea morţii. Prostii, Fred, nu e nicio fărădelege, oferi un serviciu, nimic mai mult. Răposatul lui tată, pe numele său tot Fred Winkler, care i-a introdus pe el şi pe fraţii lui în tainele acestei afaceri, căci meseria de antreprenor de pompe funebre e o tradiţie de familie, i-a spus acum mult timp: „Trebuie să-i faci să pară împăcaţi. Asta vrea să vadă familia, că cel drag este împăcat". Vax. Ce vor să vadă, de fapt, e că cel drag e viu. Vor să creadă că Manie doarme numai. Familia vrea să fie împăcată.

Tu fă tot ce poţi. Sunt multe trucuri la care poţi recurge, umfli obrajii supţi cu vată, lipeşti cu lipici capetele desprinse. Ţine de

dexteritate. El este cel sensibil, putea să fie pictor sau poate homosexual, în schimb plimbă pensulele pentru machiaj pe cadavre, e remarcabil ce poţi ascunde cu pudră şi culoare. Să nu pomenesc de parfumuri, sticluţe oarecare cu colonie, pe care le ţine într-un dulăpior cu oglindă de pe perete. Oamenii duhnesc chiar şi când sunt vii, însă după aceea e şi mai rău, iar în cazul lui Manie e ceva foarte dubios la picior. De picior l-a muşcat şarpele, şi e într-o stare foarte proastă. Noroc că nu l-a muşcat de faţă. Nu-i poţi face mare lucru, doar să-i tai cracul pantalonilor pe partea aceea şi să ascunzi. Cât timp încape în sicriu.

Încă nu a fost ales receptaculul final al lui Manie, deşi acest delicat proces este în desfăşurare în biroul din faţă, despărţit de cealaltă sală de două cărămizi, unde cele două Aice ale mortului discută cu fratele cel mai mic. Asudat şi îndesat, cu părul blond rar şi pantaloni prea strâmţi, Vernon Winkler le arată gama de produse din catalog, de fapt un biblioraft cu folii de protecţie, cu foi printate la o imprimantă matricială şi fotografii ieftine tip polaroid.

Nu-mi plac accesoriile alea, spune Astrid. Ce părere ai, Amor?

Ea suspină. Chiar contează?

Accesoriile? întreabă Vernon. Vă referiţi la flori? Nu vor fi acelea. Trebuie să vă alegeţi bucheţelul de flori din alt catalog.

Nu florile. Mânerele. Nu-mi plac mânerele alea ieftine, de plastic.

Astrid e furioasă, dar prea tristă ca s-o arate. Chiar dacă tăticul avea poliţă funerară, o revoltă preţurile pe care le cer aceşti criminali cu aer ceremonios pentru ceea ce este de fapt, dacă te gândeşti bine, doar o cutie de lemn. Nu vrea să fie aici, în această încăpere neutră, cu mochetă gri pe jos, şi ea un fel de cutie, cu un birou şi un telefon într-un colţ. Telefonul sună frecvent, sunt mereu noi morţi care trebuie înmormântaţi, niciodată nu se curmă suferinţa, şi, într-adevăr, pe două dintre scaunele cu spătar drept, aşezate în grupuri întâmplătoare de-a lungul pereţilor goi, doi tineri stau ţinându-se de mână şi plâng neconsolaţi.

Putem schimba mânerele, spune Vernon Winkler. E
sătul de sora mai mare, care face atâtea istericale, dar înveselit de cea mai mică şi drăguţă, îi plac cele tăcute, aproape că-şi imaginează, dar nu, nu trebuie, nu aici şi cu pantalonii aceştia pe el. S-a mai făcut o dată de râs în felul ăsta, în public.

În final, după toată tevatura, Astrid optează pentru sicriul Ubuntu, vârful de gamă, foarte apreciat acum, o marcă ce se potriveşte cu vremurile. În catalog scrie că are strălucirea domoală a lemnului şlefuit de meranti şi dimensiunile generoase ale dărniciei şi vastităţii naturii din Africa. Are mărgeluţe zuluse în mijlocul tapiţeriei de pe capac, în timp ce interiorul este frumos capitonat în culorile subtile ale savanei. Mânerele mobile, de argint, fabricate local, sunt şi ele

foarte agreabile.

Mai puţin agreabilă este atitudinea surorii ei mai mici, care abia dacă a scos un cuvânt de când au plecat de acasă. În definitiv, Astrid a adus-o doar să-şi dea cu părerea. Ce rost are?

Îmi pare rău, spune Amor. Nu am păreri ferme despre lucruri precum mânerele.

Nu e sarcastică, realmente nu ştie cum merg treburile mai mărunte ale lumii, dar Astrid spune: „În fine, păcat că tu crezi că universul meu e mărunt, dar cineva trebuie să decidă întotdeauna în privinţa mânerelor".

Amor meditează la această afirmaţie. Nu cred că universul tău e mărunt, spune în cele din urmă.

Asta se întâmplă în maşină, în Honda cea mică a lui Astrid, pe drumul de întoarcere la fermă. La marginea oraşului, în traficul lent. Atmosfera dintre ele s-a mai îmblânzit, Radio 702 difuzează o zdrăngăneală îndrăzneaţă pe fundal. Ziua aceasta a fost prea mult pentru Astrid, copiii fac ravagii de când s-a crăpat de ziuă, Dean a călcat-o şi el pe nervi, iar acum, epopeea sicriului. Dar nu e vorba numai de ziua de azi sau măcar de ultimele câteva zile, adevărul este că nu se simte bine de ceva timp. De câţiva ani.

De fapt, spune ea cu o voce diferită, eu chiar cred că universul meu e mărunt.

Amor ascultă.

Nu ştiu cum am ajuns aici, continuă Astrid.

De ce îi mărturiseşte acest lucru surorii ei mai mici, pe care n-o place? Amor are ceva care îţi dă senzaţia că poţi. Ceea ce mai demult părea gol şi stupid la ea, aproape la limita leziunii cerebrale, acum pare opusul, linişte şi atenţie, un fel de inteligenţă. Este un om căruia poţi să i te confesezi.

Nu ne-am protejat, am rămas însărcinată şi, în loc să fac cum era înţelept, am dat fuga cu Dean la judecătorie şi, pac, s-a dus naibii restul vieţii mele. La fel ca mămica! Nu m-am gândit ce fac, am făcut pur şi simplu. Corpul meu a făcut, ai putea spune. Aveam mintea în altă parte. Acum am doi copii, sunt istovită şi nu mă mai simt tânără şi frumoasă.

Se încruntă. Ce e blocajul din fată? Claxonează. Îl iubesc pe Dean, adaugă. Adică ţin fa el. Nu se poate spune că nu. Dar suntem foarte diferiţi.

Amor aprobă gânditoare din cap. (Vrei să-l părăseşti. Nu, nu! N-aş putea.) Astrid îşi contemplă viitorul prin parbriz cât se schimbă culoarea semaforului. Dar am avut o aventură, spune aproape în şoaptă.

Amor încuviinţează iar din cap. Cu cine?

Cu cel care a venit să ne instaleze alarma.

Imposibil să nu chicoteşti când îţi imaginezi. Serios?

Da, serios. Astrid chicoteşte şi ea, uşurată de neaşteptata eliberare pe care o simte când vorbeşte despre păcatul ei. De fapt, chiar se gândeşte la el în felul acesta, ca la un păcat, şi ar vrea să fie absolvită. Bărbatul cu alarma cu care a avut aventura, Jake Moody[23], este catolic, şi a fascinat-o când i-a povestit cum confesiunea l-a eliberat de transgresiuni şi eşecuri. Chiar şi de aceasta? se interesase ea. Da, răspunsese el, chiar şi de aceasta, dar nu încă.

Problema e, se trezeşte spunând, problema e că e aşa de diferit de Dean. În toate privinţele! Până şi numele lui… e un nume masculin, mă înţelegi? Şi aşa de nimerit. Chiar este plin de toane, era cumplit de gelos pe mine, mi-e dor de gelozia lui…

Treaba e că nu mi-a trecut. Mă gândeam să-l sun.

Dar acum a spus prea mult, Astrid se simte brusc îngreţoşată şi-şi duce mâna la gură. Cum s-a întâmplat una ca asta? Sora ei nu este preot!

Să nu spui nimănui ce ţi-am zis, şuieră printre degete. Nimic din ce ţi-am spus, nimănui!

Sigur că nu, răspunde Amor. De ce aş face aşa ceva?

Se vede că vorbeşte serios, şi pentru scurt timp
Astrid se simte liniştită, dar la puţin timp după ce ajung acasă simte nevoia să se retragă în baie ca să se elibereze de tumultul interior. Astăzi chiar vrea să se întoarcă pe dos. Biata Astrid, cât s-a înşelat! Nu poţi să vomiţi gândul care te îndurerează cel mai tare, mai exact, că tu şi sora ta cumva aţi făcut schimb de locuri, iar Amor este pe o traiectorie care de drept ar trebui să fie a ta.

Nu e adevărat. Nu aşa vede Amor lucrurile, în orice caz. Căci are şi ea micile ei suferinţe care o epuizează, deşi nu vorbeşte despre ele sau nu o întreabă nimeni, iar când acestea se arată, de regulă este singură. În vârful koppie-ului, curând după aceea, de exemplu, cât stă pe o piatră. Locul ei preferat, scena vulnerabilizării ei. De ce se tot întoarce acolo?

Priviţi prin ochii ei. Întreaga scenă i se pare mult mai mică decât şi-o aminteşte, koppie-ul e mult mai jos, copacul ars, doar o împrăştiere de crengi uscate.
Acoperişul casei Lombard este o formă geometrică abia observabilă.

Totuşi, culorile o străpung, de parcă ar fi ascuţite, iar cerul este uriaş şi inconfundabil. Dedesubtul ei, ferma se întinde infinită între dealuri, cute şi câmpuri, se contopeşte cu o depărtare cafenie de dincolo, iar ea simte lumea mare, foarte mare. A văzut şi Amor o parte din ea. Zona rurală pare neschimbată, dar legile îngrămădite peste ea, legile invizibile,

Ac oamenii şi apoi le aştern pieziş tare, toate acele legi se schimbă acum. Simte, aproape ca şi când ar face parte din imaginea din faţa ei,

că s-a întors în acelaşi loc, dar nu mai este acelaşi.

Familia nu a mişcat un deget, desigur, în legătură cu promisiunea pe care i-a făcut-o tăticul mamei lor.

Nimeni nu a pomenit de ea de când a murit mămica, numai Amor, şi nici ea n-a mai făcut-o de mult. Se gândeşte la această problemă chiar acum şi îşi doreşte foarte mult s-o menţioneze. Crede, sau poate numai speră, că există o clauză în testamentul tăticului care să rezolve chestiunea. Dar cel mai bine ar fi dacă s-ar pune cu toţii de acord înainte de citirea testamentului.

În sufragerie, în seara aceea, cât toată lumea e reunită la masă, pare să fie momentul potrivit, iar ea e gata să pună întrebarea, are cuvintele pe limbă, puternice pe care le 1

pe pământ, apăsând silabele lor individuale pe deplin nevinovate (Acum îi dăm casa lui Salome?)... şi iată, scena privită din afară este aşa de convivială, încăperea, plină de o lumină prietenească, focul arzând în şemineu, familia întrunită la cină... Ce rău poate face o asemenea întrebare? Lansează-o în camera călduroasă, poate că răspunsul te va surprinde.

Trosc! Impactul este ca al unui pumn dat fără convingere şi smulge un strigăt general de teamă şi uşurare, toată lumea se întoarce în acelaşi timp, întrebarea lui Amor cade pe podea, nepusă. Dar nu, nu ea a scos zgomotul. Altceva, ceva foarte material, s-a izbit puternic de uşa de sticlă din afară.

Ce e? strigă Dean îngrozit. Un liliac? Nu, o pasăre, porumbeii sunt îngrozitor de proşti, remarcă Ockie.

Ala a fost spiritul mamei, se gândeşte Astrid iraţional.

De ce zbura noaptea? se interesează Marina. Probabil a atras-o lumina din faţă.

O turturea, nu un porumbel, zace muribundă pe spate, pe gresie, într-un mic viscol de pene. Un firicel de sânge îi curge dintr-o nară. Fiinţă neînsemnată, moarte neînsemnată. O gheară îi mai zvâcneşte de câteva ori. Trupul micuţ începe să se răcească.

Păcat, du-te şi îngroapă biata fiinţă, îşi îndeamnă

Astrid soţul. Vrea să dispară din ochii ei. Supus, Dean se duce afară şi ridică cu delicateţe pasărea de vârful unei aripi. Caută din priviri în jur un loc unde s-o îngroape şi găseşte un strat de flori nefolosit de sub un salcâm. Face o gropiţă cu mâinile şi aruncă turtureaua înăuntru. O acoperă iar. Stă acolo o clipă, gândindu-se la moartea tatălui său, demult, când el era doar un băieţel. Pasarea l-a dus cu gândul acolo. Un lucru atrage după sine un altul. Toate evenimentele sunt unite cumva, cel puţin în memorie.

Pasărea stă în micul ei mormânt, aproape de suprafaţa pământului, numai câteva ore, până o dezgroapă un şacal din perechea care şi-a făcut vizuina aproape de koppie. Au devenit mult mai îndrăzneţi de

când a murit Tojo, iar când în casă se lasă liniştea, vin să dea târcoale, după stârvuri. Turturica este un dar, duhoarea sângelui ei iese prin pământ, numai vârful unei aripi este pătat de miros de om. Cei doi şacali o sfâşie cu urlete ascuţite, bolborosite, până când Astrid nu mai suportă, deschide vijelios o fereastră şi urlă la ei să înceteze.

Trec prin peisajul întunecos însăilând umbrele, urmând o cărare pe care şi-au bătătorit-o chiar ei în jurul koppie-ului. Peisajul este plin de lumină pentru ei, iar aerul roieşte de mesaje. Cărări, urme şi întâmplări în depărtare. Aproape de stâlpii de electricitate se opresc, alertaţi de zumzetul curentului din cablurile de deasupra, şi dau capul pe spate să urle şi ei tremurător drept răspuns.

Salome îi aude din casa ei, mă iertaţi, din casa Lombard, şi închide repede uşa. Ea este receptivă la semne şi prevestiri, iar urletul şacalilor e de rău augur. Vreun spirit neliniştit din afară. Şi cu mişcările lor evazive, lichide, în timp ce se preling dintr-un loc în altul, chiar par imateriali, iar strigătele lor stranii şi pătrunzătoare vin parcă de pe altă lume.

Traversează în fugă fundul văii spre autostradă, în nord. Dar se opresc aproape de ea, la graniţa teritoriului lor. Trebuie să-şi reînnoiască marcajele folosindu-şi secreţiile, trebuie să traseze graniţa. Dincolo de această linie e pământul nostru. Marcat cu urină şi rahat, înscris din miez.

Acum pornesc spre est, se îndreaptă spre un alt avanpost din care li s-a estompat amprenta. Dar îi opreşte brusc, după o scurtă distanţă, o tulburare care a apărut de când au fost ultima oară în acest loc, aproape acum douăzeci şi patru de ore.

Pământul a fost străpuns în locul care duhneşte a oase. Când e răscolită, ţărâna împrăştie mirosuri care sunt insesizabile pentru nasul uman, dar lui Canis mesomelas, ah, lui îi spun vrute şi nevrute. Rana e mare şi dureroasă şi se simte şi mirosul groparilor, muchiile metalice ale ghearelor lor, la fel şi sudoarea, saliva şi sângele, deşi ei au plecat. Poate aşa încearcă ei să-şi sape galerie. Poate se întorc s-o termine.

Se întorc a doua zi de dimineaţă. Doi bărbaţi tineri, în salopetă, înarmaţi cu cazmale. Răsuflarea lor, abur vizibil în aerul rece. E încă devreme, imediat după răsărit, iar umbrele pietrelor tombale se întind palide pe pământ. Şacalii au plecat de mult, alte fiinţe le-au luat locul.

O omidă înaintează pe o frunză stârnind mici valuri.

O suricată se furişează prin iarbă ca un fuior de fum.

Un gândăcel trece cu picioarele ca fusele, se opreşte o clipă, îşi continuă drumul.

Lukas şi Andile sapă întruna. Omul nu este ca pasărea şi nu-l poţi arunca pur şi simplu într-un mormânt puţin adânc, unde l-ar putea ajunge un şacal. Dar o groapă adâncă de un metru optzeci şi de mărimea unui adult este greu de săpat, cu atât mai mult când

pământul e acoperit de chiciură. Deşi frigul le-a învelit oasele în metal, amândoi răsuflă întretăiat şi transpiră şi se grăbesc să ia pauză când ajunge Alwyn Simmers.

A venit să pipăie, la propriu, locul în care va ţine înmormântarea. E bine într-o biserică, totul este drept şi îmblânzit, nu există riscul să se împiedice. Aici însă, în natură, e altă poveste. Iar Manie a cerut o slujbă tipică Bisericii Reformate Olandeze, ceea ce îl descumpăneşte puţin pe pastor, căci a uitat deja obiceiurile calviniste.

Lukas şi Andile se sprijină în cazma în mormântul săpat pe jumătate, privind cu o curiozitate nedisimulată Toyota Corolla care înaintează greoi pe drumul de ţară şi se opreşte lângă poarta din fler forjat a cimitirului familiei. O conduce un bărbat efeminat care, când iese cu greu, se dovedeşte a fi, de fapt, o femeie bărbătoasă. Poartă o bluză albă şi o fustă lungă maro deasupra unor gambe expresive şi a unor pantofi fără toc, cu care ocoleşte repede maşina ca să-f ajute pe bietul preot orb şi irascibil să pătrundă în lume.

Cealaltă mână, Laetitia! Respiră greu. De câte ori trebuie să-ţi spun?

Iartă-mă, Alwyn, iartă-mă…

Este eterna lor ritornelă, mustrare şi scuze, şi fiecare pare să se delecteze cu rolul pe care-l joacă, deşi în acelaşi timp îl şi urăşte. În acest caz, „frate” şi „soră” sunt simple cuvinte care tronează pe o încâlceală mult mai profundă. Astfel, se împleticesc pe pământul denivelat, trec de porţile metalice ruginite şi printre pietrele de mormânt aplecate şi sfărâmicioase, pietrele de mormânt, nu siluetele lor, deşi în felul lor sunt şi ei aplecaţi şi sfărâmicioşi. Unde suntem? strigă Alwyn Simmers. Aproape am ajuns, răspunde Laetitia Simmers.

Din interiorul gropii dreptunghiulare, Lukas şi Andile îi privesc cum se apropie.

Am ajuns deja?

Da, Alwyn, acum am ajuns.

Aici o să stau eu?

Da, acolo o să stai tu.

El adulmecă aerul, întoarce capul dintr-o parte în alta, ca un monarh care-şi cercetează domeniul. Cine e acolo? strigă brusc când simte o prezenţă lângă genunchii lui.

Suntem noi, baas[24].

Cine e?

Andile şi Lukas, baas.

Andile vorbeşte, Lukas nu ar folosi niciodată cuvântul „baas”, nu l-ar mai folosi. Are un aer de o răceală mândră sau poate este dispreţ, cumva pare că priveşte de sus perechea de albi, deşi el este pe jumătate în pământ. Pe când Andile dă din cap şi zâmbeşte slugarnic, el s-ar îngropa complet dacă ar putea.

Haide acasă, Laetitia. Am văzut destul.

Da, Alwyn, răspunde ea supusă, deşi prin minte îi străfulgeră răutăcioasa dorinţă de a-i spune alte cuvinte: „Cum adică, Alwyn? Tu nu vezi nici la doi paşi”. Are adesea porniri pline de cruzime, dar şi le reprimă, mai puţin pe cele îndreptate către sine. Căci pe sub fustele şi mânecile lungi, Laetitia are răni pe care şi le-a făcut singură.

Cei doi albi intră în maşină şi pleacă, cei doi negri continuă să sape. De fapt, acest interludiu nu a servit nici unui scop, ne puteam lipsi de el, dar se repetă în sens invers patru zile mai târziu, când Corolla se întoarce cu fratele şi sora în interior. De data aceasta, în urma lor este un dric, un Volvo negru, modificat puţin faţă de modelul original. Se leagănă şi se târăşte greoi pe drumul neasfaltat, având în spate rămăşiţele pământeşti ale lui Manie Swart în sicriul său Ubuntu.

Numele firmei de pompe funebre, Servicii Funerare Fraţii Winkler, este trecut cu un scris alb, lipsit de imaginaţie, pe portierele din spate ale maşinii, iar la volan este Fred însuşi, un bărbat care pare mult mai bătrân decât este, chel ca-n palmă la treizeci şi şapte de ani, cu riduri care îi coboară pe faţă în tandem cu mustaţa stufoasă. Atât maioul, cât şi chiloţii îl strâng, lucru care se vede sub forma unei încruntături mici şi furioase între ochi. Peste ele poartă costumul negru standard, omul nu are niciun dram de creativitate, deşi a trecut ceva timp de când l-a dus la curăţătorie, miasma sudorii lui din alte zile, mai călduroase, se înalţă spre nările lui Fred în timp ce conduce, făcându-le să se lăbărţeze.

De asemenea, se simte, sau aşa îşi imaginează el, un iz slab de putregai dinspre sicriul din spate. E imposibil, capacul a fost strâns bine, dar el tot simte mirosul. Poate o urmă de pe mâinile lui? Vrea ca înmormântarea de la fermă să decurgă bine, ştie că este important pentru Alwyn Simmers, iar el aparţine de Biserica acestuia. De fapt, lucrează destul de mult cu pastor-ul, aproape ai putea spune că au o înţelegere, spre beneficiul ambelor părţi. *Deo volente,* desigur, dar te poţi baza pe Domnul că înţelege, nu este nici El împotriva unui mic profit în numele Lui, cât timp ai sufletul curat.

Fred Winkler simte că uneori sufletul i se bălăbăneşte în adâncul lui, ca o stalactită. Nu, mai desprins şi tremurător, ca un liliac într-o peşteră. Oare vreodată, în vreun amurg grăunţos, am să mă eliberez şi am să-mi iau zborul? Cine ştie cum, el crede că nu.

Parchează lângă cimitir. Puţin cam devreme, dar deja au venit câţiva îndoliaţi. Alwyn Simmers şi neobişnuita lui soră au tras în apropiere.

Frumoasă zi, observă preotul şi ridică faţa spre cer. Simte lumina soarelui şi îngheţul care îşi pierde din putere, dar, la drept vorbind, nu se gândeşte la vreme. Aşteaptă cu nerăbdare ce urmează, pentru că ar putea fi complicat. Familia aceasta. Domnul mi i-a trimis să mă pună

la încercare. Necazul acela cu fiul, acum mulţi ani, oare cum îl chema?, iar acum vor să dea vina pe mine şi pentru moartea tatălui. Nu e vina mea că n-avea o credinţă destul de mare. Trebuie doar să treacă peste următoarele două ore fără vreo scenă. A nimerit nota care trebuie în discursul funebru, crede el, ca să-i ţină sub control. Trebuie să le-o ia înainte. Banii scot la iveală cele mai urâte aspecte ale naturii umane, a văzut acest lucru de multe ori, spre marea lui durere. Atât de tragic şi de gratuit! Este adevărat, oamenii au făcut altar pe bogăţie.

Melancolia lui a ajuns aproape la pragul plăcerii când coboară Marina Laubscher, iar perlele false îi vibrează. Aşa de agitată este, încât el nu-şi dă seama ce vrea. Sau poate îşi dă, dar crede că nu a auzit bine.

Poftim?

Vreau să deschidă sicriul.

Dar de ce?

Vreau să fiu sigură că e fratele meu înăuntru.

Sigur că e fratele tău înăuntru, strigă el. Brusc, isteria lui ajunge la aceeaşi intensitate cu a ei. Fratele cui ar putea să fie?

Dar ea tot nu se lasă descurajată, nu azi. De la moartea lui Manie, ceva din ea pare că s-a dezechilibrat, şi nu-i iese din minte un articol din *Huisgenoot* pe care l-a citit săptămâna trecută cât era pe toaletă, despre o firmă dubioasă de servicii funerare de la marginea oraşului Johannesburg, unde descoperiseră cadavre în descompunere aşezate morman într-o magazie. Nu a înţeles ea tot, ceva legat de refolosirea sicrielor; pe deasupra, în multe cazuri, scria în articol, fusese îngropată persoana greşită, iar de câteva ori fuseseră înghesuiţi doi morţi într-un sicriu. Ştirea o tulburase la vremea aceea, de ajuns cât să-i provoace constipaţie, dar de când a murit Manie, numai la asta se gândeşte. Dacă nu e fratele ei în sicriu? Dacă mai e cu cineva?

E singur, protestează Frank Winkler simţind cum i se zburleşte mustaţa. L-am închis personal azi-dimineaţă. (De fapt, s-a uitat la Jabulani cum îl închide.)

Ei bine, deschide-l încă o dată.

Nu ştiu dacă am adus şurubelniţa necesară. Credeam că e o ceremonie cu sicriul închis.

Este, dar vreau să văd cu ochii mei. Deschide-l imediat!

Fă ce zice, îl îndeamnă soţul ei cu glasul pierit al unui ostatic. Vrea să se termine odată scena asta.

Ai şurubelniţa? întreabă Alwyn Simmers aerul.

Fred se caţără în spatele dricului, în compartimentul în care ţine uneltele. E atât de febril, încât icneşte, sigur, deja va fi găsit vinovat, vinovat, vinovat, dar, slavă Domnului, are instrumentul potrivit la îndemână.

Repede, îi spune pastor Simmers. Să nu mai vadă şi altcineva,

pentru numele lui Dumnezeu.

Blasfemia îi scapă precum un strop de muci, prea târziu ca s-o mai oprească. Toată lumea se face că nu a auzit, mai ales preotul însuşi. Fred Winkler ţine capul aplecat, priveşte cu mare atenţie şuruburile în timp ce le parcurge filetul în sensul invers al acelor ceasornicului, dând timpul înapoi. Isus l-a ridicat pe Lazăr din morţi. Oare el puţea? Mă întreb şi eu. Şi categoric, din sicriu iese o duhoare dulceagă. Uşor sesizabilă în spaţiul îngust, capitonat din spatele maşinii. Şi mai rău când iese capacul. Nu te gândi la mâncare, mai ales la mâncarea stricată din care începe să curgă zeamă când începe să putrezească. Te rog, nu vomita, nu aici. Nu e momentul. Ţine-ţi respiraţia şi concentrează-te, de parcă ai merge printr-un tunel, pe ce este vizibil. Faţa, nimic mai mult, şi aşa să rămână, ochii închişi, gura întredeschisă, văzută din profil. Forma este cea care trebuie, dar e o problemă cu culoarea. Şi mărimea...

Arăta rău, spune Fred repede. Mult mai rău de atât. Am lucrat mult la el. Dar era umflat, iar venele au păţit ceva ciudat. (Dacă i-aţi vedea piciorul...)

În acel moment, gemenii lui Astrid trec prin spatele deschis al dricului şi văd cadavrul bunicului/pe al cuiva care nu e bunicul lor, întins acolo. Întreaga conştientizare a morţii se prăvăleşte peste Neil şi Jessica de Wet, şocându-i până la înţepenire, înainte ca Astrid să-i înşface pe amândoi şi să-i târască într-o parte, iar incidentul se afundă aproape imediat în dezordinea generală. Închide-l, îi ordonă Marina bărbatului cu mustaţa aceea ridicolă, iar el e mai mult decât bucuros să se execute.

Marina este fără doar şi poate nemulţumită de felul în care arată fratele ei, dacă cel pe care l-a văzut este cu adevărat Manie. Semăna cu el, cât de cât, dar parcă nu. În timp ce meditează, devine tot mai posibil ca tocmai să fi privit un străin umflat în sicriul acela.

Deschide-l încă o dată.

Vine înapoi zăngănind, la nici cinci minute după ce a plecat. Fred Winkler tocmai s-a apucat să strângă ultimul şurub, iar halitoza mormântului s-a împrăştiat, în sfârşit.

Ah, nu, Marina, Dumnezeule, nici vorbă, frate!

Ockie s-a săturat. E sătul până peste cap, sastisit, i s-a luat de prostiile familiei Swart! Auzi, să vrei tu să deschizi iar sicriul! De când cumnatul lui a murit în felul acesta incredibil de stupid, nu-şi mai recunoaşte soţia.

În acest moment, nici ea nu-l mai recunoaşte. Nu a mai ţipat de ani de zile, cu atât mai puţin la ea, şi brusc îl vede cu alţi ochi. Soţul meu! Măritată de mai bine de-o jumătate de viaţă!

Iartă-mă, Ockie, nu mă simt în apele mele azi.

Nu-i nimic, pinguiniţa mea, spune el, devenind brusc tandru. Ţi-ai

luat picăturile?

Fred Winkler strânge ultimul şurub. Revenirea unui dram de sănătate mintală. Transpiră în ciuda frigului iernii, ca un om bolnav, deşi probabil este.

Încă nu este un om liber. Va putea pleca numai când sicriul va fi coborât în pământ. Trebuie să reziste la interminabila slujbă, cu vezica plină şi apăsată de chiloţii prea strânşi, în timp ce pastor-ul, care în principiu astăzi a redevenit preot, ţine cea mai pompoasă cuvântare a sa, poleită cu laude la adresa caracterului şi credinţei lui Manie Swart.

În locul incomod din colţul cimitirului, adunarea s- a organizat, de la sine, în trei cercuri în jurul preotului. Cercul din interior este format din familie, iar al doilea este alcătuit din prieteni şi colaboratori mai îndepărtaţi, aproape cu toţii, dacă te gândeşti bine, oameni pe care Manie îi ştia de la biserică. Printre ei e şi o doamnă mai robustă şi mai înaintată în vârstă, pe nume Lorraine, mare amatoare de ondulaţii permanente şi cardigane, care a fost partenera lui discretă în ultimii cinci sau şase ani. Şi plânge astăzi, pentru că îi este dor de Manie, desigur, dar şi pentru că mereu i-a promis că o va lua de nevastă, însă niciodată nu a făcut acel pas, iar acum? Lăsaţi-o să plângă în linişte, deoarece curând va lăsa în urmă acest loc şi celelalte vieţi strânse în el şi nu va avea prea multe de arătat de pe urma şederii ei, în afară de o modestă moştenire, care va fi menţionată din nou la momentul potrivit.

În spatele lor, cu un pas mai în urmă, sunt câţiva muncitori de la fermă, cărora, în spiritul noii deschideri care stăpâneşte ţara, li s-a dat voie în cimitirul familiei. Dar nu vor fi înmormântaţi aici, nu, sigur că nu! Locul acesta le este rezervat rudelor de sânge. Nu există un loc oficial de înmormântare pentru muncitorii de la fermă, care nu sunt stabiliţi de fapt pe pământurile acestea, ci în trecere, chiar şi cei care trăiesc aici de mulţi ani. În final, dispar cu toţii.

Unele morţi sunt naturale, le spune Alwyn Simmers. Dar când cineva moare accidental, poate părea că s-a făcut o nedreptate. Că ceva trebuie îndreptat. Îşi fulgeră nevăzător publicul cu privirea. Poate fi greu de acceptat că până şi un accident face parte din planurile Părintelui nostru Ceresc.

Nu a fost niciun accident aici. Nici vorbă. Aşa cum nici căderea lui Adam şi a Evei nu a fost accidentală. Să nu uităm că Satana a împrumutat forma unui şarpe în Grădina Edenului. A atras căderea primilor oameni de pe pământ şi pe noi, descendenţii lor, ne-a împins la exil. Dar chiar şi aceasta face parte din planul Domnului, fraţi şi surori. Căci în măsura în care Satana va pierde, în final, această mare bătălie, nici el nu face altceva decât să-şi joace rolul. În final, chiar la final, toate accidentele vor fi avut rolul lor!

Preotul orb şi-a găsit fluenţa oratorică, vocea lui frumoasă se

încolăceşte printre muşuroaie de termite şi smocuri de iarbă. Mereu a avut darul trăncănelii, un fel de a cânta când vorbeşte. Sunt momente de adevărată inspiraţie, când îl ia în stăpânire ceva de dincolo de el, un alt şofer la volan. Te rog, dă, Doamne, să fie Domnul nostru Isus Cristos, dar uneori se teme că nu este aşa. Intr-o pornire pasageră de onestitate, acum patruzeci de ani, Alwyn Simmers şi sora lui au săvârşit păcatul trupesc, din nefericire, unul cu celălalt, şi deşi niciunul din ei nu a mai pomenit de acest episod, ocazional Alwyn Simmers simte pornirea de a mărturisi cu glas tare, din amvon. În asemenea zile îi este teamă că poate chiar va mărturisi. Nu, spune în continuare cealaltă variantă, cea la care ne-am înţeles cu toţii, ştii la care mă refer, despre izbăvire, capriciu, înnoire şi iertare, dacă suntem cu adevărat creştini nu ne vom fute niciodată sora, nu ne va trece prin cap gândul acesta.

Bip, bip. Este ora zece şi treizeci de minute.

Ah, iertare, frate, mereu uit să-l opresc.

Toţi cei prezenţi râd, târşâie picioarele şi le fuge atenţia în altă parte. Preotul s-a rătăcit şi el. Voise ca, în încheiere, să le spună despre uriaşa generozitate a lui Manie, chiar şi după moarte, dar îi scapă acest fir. E momentul să încheie. Sare la o glumiţă pe care o avea pregătită pentru la final, însă uită poanta, aşa că se aşterne o linişte umedă, năucită. Bate din palme şi le aminteşte tuturor că încă pot contribui la fondul creat de Manie cât trăia, deşi partea cu sponsorizarea nu se mai aplică. Toţi manii, ăă, toţi banii ajung la organizaţiile caritabile care fac fapte bune în zonele defavorizate ale lumii.

Acum slujba s-a încheiat, s-au făcut gesturile necesare, iar mulţimea se poate destrăma, cu atât mai nesigură pentru că se află în veld. Îţi simţi cu adevărat micimea sub cerul mare şi luminos de iarnă, fără nimic care să te protejeze de univers, cât ieşi iute pe poartă. Iar Fred Winkler poate urina, în sfârşit. Merge cu paşi repezi câţiva metri şi se întoarce cu spatele la cimitir şi fa oamenii care ies din el şi se împrăştie, uită că sunt acolo. Ce uşurare! Nimic nu leagă mai bine omul de pământ decât arcul ombilical al urinei fierbinţi şi galbene. Pentru scurt timp nu există decât acea singură senzaţie de abandon, până când vine momentul să scuture picăturile.

Când se întoarce la dric, ultimii îndoliaţi dispar pe potecă, iar doi bărbaţi de culoare deja umplu mormântul. Dă din cap spre ei în timp ce trece grăbit, iar unul dintre aceştia răspunde. ’Neaţa, baas. Ciudată meserie mai am şi eu! reflectează Fred în timp ce urcă înapoi în maşină, nu fără o anume autocompătimire. Pregătesc oamenii să dispară. Şi toată munca mea dispare odată cu ei.

După ce a plecat şi maşina lungă şi neagră, Andile şi Lukas îşi reiau munca. Mult mai simplu să umpli o groapă decât s-o sapi, dar tot e

muncă grea, bărbatul este condamnat să trăiască de pe urma sudorii frunţii, sau cel puţin unii bărbaţi. Şi unele femei. Asta e viaţa, se pare, sau aşa pare să creadă toată lumea de prin părţile astea. La ce te aştepţi, la o revoluţie? Când termină, netezesc pământul cu cazmalele şi apoi se aşază sub o glădiţă să împartă o ţigară.

Lukas îşi ia la revedere de la Andile şi porneşte spre casa Lombard. Unde locuiesc ei. O clădire micuţă şi strâmbă, cu ceva anapoda în mijloc. Trei camere, podele de beton, geamuri sparte. Două trepte spre uşa de la intrare. Treci pragul. Eşti aici? Glasul ţi se întoarce. Mama lui nu-i acasă. Rareori este. Are grijă de copiii altei femei, ai femeii albe, dincolo de deal. Îl lasă pe el singur în trei camere unite, cu timp şi spaţiu din belşug, cât firele de praf se răsucesc în soare.

Ia o găleată, se duce să ia apă de la cişmea. Se spală cu o cârpă lângă uşa din spate, dezbrăcat până la o pereche de chiloţi roşii, trenţăroşi. Apoi, se ghemuieşte pe vine, se usucă la soare. Trupul lui înalt şi negru are culmi de muşchi, iar spatele îi este traversat de o rană roz, în zigzag. Ceva istorie personală acolo, nu-l cunosc aşa de bine încât să-l întreb.

Se îmbracă în haine elegante de stradă, gata să iasă în oraş. Stă mult timp să-şi studieze expresia într-un ciob de oglindă. Nu vede mânia şi mândria, sau sentimentul singuratic al rănirii. În schimb îşi priveşte atent buza, care începe să fie senzuală şi proeminentă, şi genele lungi, arcuite ale ochilor.

Se duce în Atteridgeville, cartierul din apropiere, în vizită la o fată pe care o cunoaşte. Când o ia pe potecă, fercheş şi parfumat, traseul lui ocoleşte marginea peluzei din spatele fermei, unde s-au adunat albii. Un fel de praznic în cinstea omului care a murit. Lukas îi ştie numele, desigur, dar pare diferit de persoana pe care o desemnează, care la rândul ei nu pare o fiinţă umană, cât mai degrabă o forţă.

Fiul forţei iese din casă când trece el. Salut, Lukas. Bună, Anton. Nesiguranţă în privinţa modului de adresare, acum, că a intervenit vârsta adultă.

Ce mai faci?

Lucrez aici, la fermă.

Parcă aveai de gând să studiezi? La universitate?

Nu, n-am putut. Am dat de necaz la şcoală, m-au exmatriculat, n-am putut termina. Ridică din umeri şi zâmbeşte afectat.

Şi te-ai întors aici, munceşti? Stai puţin… Acum unde te duci?

În oraş.

Cu ce te duci?

Merg pe jos până la şoseaua principală. Şi de acolo fac autostopul.

Anton ţine un pahar cu ceva ce ar putea fi whisky şi stă aplecat înainte, de parcă ar vrea să audă mai bine. Strălucirea caldă l-a făcut mai blând şi optimist, dornic să le rezolve problemele altora. Dă-mi

voie să te duc eu, îi spune. Vreau să discut cu tine.

Nu, e-n regulă.

Te duc cu maşina, prietene. Aşteaptă-mă un minut.

Merge înăuntru şi caută cheile la etaj, ceea ce durează mai mult decât ar trebui. Când le găseşte şi iese iar, are paharul aproape gol, iar Lukas a plecat. Uite-l departe, pe drum, o siluetă micuţă din depărtare. Bine, atunci să te ia dracu'. Anton ridică paharul în cinstea lui, îl goleşte şi-l aruncă cu putere în veld. Un clinchet cristalin departe, care îl umple de o satisfacţie momentană.

Nu vrea să se ducă din nou la cei adunaţi pe peluză. S-a tot gândit la Desiree şi şi-a dorit să aibă curajul s-o invite la înmormântare. Deşi e o idee ciudată, nu un eveniment social, în definitiv, ci o invitaţie greu de refuzat, şi exact asta e ideea. În orice caz, acum e prea târziu, dar nu-i nimic, nu eşti într-o formă prea bună, nu-i aşa?, Anton, beat, înclinat pe dinăuntru, nu e o idee prea bună să vorbeşti cu cineva, cu atât mai puţin cu fosta iubită pe care ai părăsit-o fără un cuvânt şi a cărei inimă, din câte se spune, ai frânt-o. De asemenea, ăă, nu e o idee bună nici să socializezi cu adunătura aia stoică din spate, care se roagă întruna.

Laetitia Simmers şi alţi voluntari de la biserică au pus ceai şi sendvişuri pe terasă, în timp ce oaspeţii se plimbă de colo-colo pe iarbă. Dacă priveşti scena de la etaj, sunt numai pălării, coafuri şi chelii, o vânzoleală fără scop precis. Laetitia, îmbrăcată cu o rochie din material neşifonabil, în spatele şirului de mese lungi, toarnă dintr-un ceainic. Ceaiul este talentul ei, şi îi zâmbeşte fără nicio bucurie prin abur fratelui său, care se dojeneşte lângă crinii roşii. Bip, bip, chiar în momentul culminant al discursului său!

Acum, Anton este în dormitorul lui Manie, priveşte în jur. Nici n-avu sarea timp din lacrimile-i false să se zvânte[25] şi iată-mă, îi umblu prin lucruri. Ceva bani îngrămădiţi sub şosete. Ăştia îi iau eu, mersi. Frumoasă şi maşina aia de tuns electrică. Dar, Doamne sfinte, ce e obiectul ăla inexplicabil?

Ia obiectul de lângă patul tatălui fui. Îl întoarce pe toate părţile, îl adulmecă şi simte un miros slab şi vechi de ars. O bucată dintr-o carapace, vreo reptilă, probabil o ţestoasă. Tăticul a fost mereu obsedat de fiinţele cu sânge rece, nu era prea ataşat de mamifere, iar de oameni, şi mai puţin. Lasă bucata de carapace şi atunci vede puşca. Mossberg cu acţiune la pompă. Moştenită de la bunicul, nimeni altcineva nu mai avea voie s-o atingă, deşi cine ar vrea să facă aşa ceva, boantă, urâtă, lipsită de orice farmec. O moştenire de familie, se presupune.

O ia, o ţine în mână, îi simte greutatea şi substanţa. Reală. Da. Când ţi-ai însuşit arma unui om, îţi însuşeşti şi omul. Legea junglei. Las-o dracului de treabă, Anton, ţie cine îţi scrie gândurile astea? Dar

îl bucură arma, o parte din el este electrizată şi înspăimântată. Băţu' de tunete face magie, scoate ditamai zgomotu', şi omu' mic rămâne foarte lat.

Ocheşte pe fereastră silueta îndepărtată a preotului Simmers din grădină. Poc! Să-l vezi cum este împins înapoi şi cade în stratul de flori, dând din picioare. Nu, lasă-l să trăiască. Oricum, arma nu e încărcată. Dar îşi aduce aminte unde a văzut, chiar ieri, o cutie cu gloanţe. În camera lui, printre porcării.

Se duce acolo şi o încarcă, aşa cum La văzut pe tăticul făcând. Clic. Şi chiar atunci, de afară, ţipete puternice şi zarvă pe terasă. Anton aleargă la fereastră şi aproape că nu-i vine să creadă ce vede, nişte babuini au venit chiar în momentul în care a luat arma în mână, aşa de puţin probabil de parcă ar fi un vis, dar nu uita că orice coincidenţă e puţin probabilă, Anton, asta este însăşi natura coincidenţei. Cu toate acestea, sunt indiscutabil acolo, bătăuşii flocoşi şi ameninţători, se servesc cu sendvişuri. La înmormântarea tatălui meu!

Ne desprindem de natură şi accedem la civilizaţie, dar trebuie să lupţi să te menţii în locul acela semeţ, altfel natura te trage înapoi. Prima oară când ţine o armă în mână de când a terminat cu armata. Şi e prima oară şi când trage de atunci. Din ziua aceea la care, aşa cum s-a înţeles cu sine, nu se gândeşte şi nu se va gândi nici acum. Chiar dacă zvâcnetul plin de forţă, pocnetul şi reculul îi sunt perfect cunoscute şi-l umplu de entuziasm. De ajuns cât să repete şi să tot repete, în timp ce fuge. Bum! Şi iar bum! Zgomotul se întinde în cercuri concentrice, la fel ca amplitudinea cunoaşterii mele.

Babuinii au plecat de mult. S-au împrăştiat care încotro la prima împuşcătură, deşi a ratat/a ţintit sus. Ţipete şi agitaţie, apoi linişte. Anton este departe de casă acum, în veld. E o satisfacţie extraordinară să mergi pe pământul tău în liniştea aceea, să-l simţi scrâşnindu-ţi sub tălpi. Furia lui, ca o vijelie toridă ce sufla prin el. Va asigur, sunt acasă.

Mica adunare de pe peluza din spate este cutremurată. Nu-i pot învinovăţi, întâi babuinii, apoi detunăturile puştii. O nuanţă de haos la lucrurile dimprejur. Curând, câţiva oaspeţi se scuză, după care firişorul se transformă în şuvoi. La scurt timp după ce Anton a apăsat pe trăgaci, au plecat toţi vizitatorii.

Acum, terasa pustie pare mai mare decât înainte, iar gunoaiele împrăştiate capătă un aer important. Singurele persoane rămase sunt Laetitia şi încă o doamnă albă în vârstă, s-au apucat să strângă. Ah, şi să n-o scăpăm din vedere pe Salome, care spală farfurii şi ceşti în chiuveta de la bucătărie. E îmbrăcată în hainele de duminică, pe care le-a purtat la înmormântare, căci a fost şi ea prezentă, de ce nu s- a menţionat acest lucru înainte?, da, a fost prezentă, aproape, dar nu

chiar în faţă, a stat în spatele familiei.

Iar familia încă e aici, desigur, nimeni nu e încă dornic să se întoarcă la casa lui. Ferma e mare, este loc pentru toată lumea şi e pentru prima oară după mulţi ani când toţi copiii sunt împreună. Astfel, oamenii devin sentimentali chiar şi când sunt îndureraţi. Uite cum ne-a unit moartea! Pe de altă parte, este adevărat că avocata vine aici mâine la ora prânzului să citească testamentul lui Manie în prezenţa lor, ceea ce ar putea fi încă un motiv să rămână.

Cherise Coutts poartă o haină şi o căciulă din imitaţie de blană, deoarece până şi în această zi luminoasă de iarnă conduce o maşină sport cu capota strânsă, ca urmare a unui divorţ recent după care a rămas singură, dar aranjată. Adoptă ceea ce este evident poziţia ei naturală, în capătul mesei din sufragerie, iar după ce îşi înlătură învelişul exterior, le oferă celor merituoşi cartea sa de vizită ţinând-o între unghiile care astăzi sunt vopsite în auriu. Cherise A. Coutts (absolventă a Facultăţii de Drept), Universitatea din Pretoria.

A venit să le explice conţinutul testamentului lui Manie Swart, care este destul de simplu. Doar doi dintre beneficiari nu s-au putut prezenta azi, amândoi îşi cer scuze. Unul este preotul, mă iertaţi, domnul pastor Simmers, care este reţinut cu treburile bisericii, iar celălalt este domnişoara Lorraine Louw, care consideră că prezenţa ei ar fi nepotrivită. Murmur de protest nesincer. Era iubita tăticului, Sigur că ştim, Suntem oameni civilizaţi cu toţii, dar când aud că primeşte o sumă frumuşică, nu chiar aşa de modestă, toată lumea se domoleşte.

Se dovedeşte că Manie are afaceri şi proprietăţi peste tot, nu s-a bazat doar pe Oraşul Solzoşilor, deşi parcul continuă să aducă sume surprinzătoare de bani în fiecare lună. Dar fiţi atenţi, iată partea care contează. Unu. Încasările diferitelor concerne sunt controlate de un trust, al cărui singur administrator este persoana care vi se adresează acum. Doi. Veniturile aduse de parcul pentru reptile şi de diversele investiţii ale lui Manie, aici apare o listă întreagă, le vor fi vărsate în mod egal, lunar, tuturor beneficiarilor trustului. Trei. Beneficiarii trustului sunt Prima Adunare a Revelaţiei din Highveld, numită de aici înainte biserica lui Manie, sora lui, Marina Laubscher, şi cei trei copii ai lui, prezenţi cu toţii aici, iar din fericire, printre ei este şi Anton, după ce a înlăturat micul, ăă, obstacol care l-ar fi putut descalifica.

Patru. Ferma, care include nu numai casa în care se află în acest moment cu toţii, ci şi terenul pe care este construită, precum şi celelalte terenuri/proprietăţi aflate în imediata vecinătate, construite în ultimii treizeci de ani, nu fac parte din trust. Manie a vrut să rămână intactă, drept casă/refugiu/bază pentru cei trei copii menţionaţi anterior, atât timp cât oricare dintre ei vrea să locuiască aici. Nicio parte din ea nu poate fi vândută, mai puţin în caz de

urgenţă financiară şi atunci numai cu acordul unanim, în scris, al celor trei copii.

Domnişoara Coutts, a cărei atitudine profesională seamănă izbitor cu plictisul, aranjează frumos paginile cu uluitoarele ei unghii aurii. De-acum le-a observat toată lumea. Femeia asta are superputeri! Îi priveşte pe toţi cu dispreţ, de parcă i-ar studia de pe un pervaz. Aveţi vreo întrebare?

Amor, care pare pe jumătate adormită, se deşteaptă încetişor. Ăă, şi Salome? întreabă.

Poftim?

Salome, care lucrează la fermă.

Până în acest moment, toată lumea din cameră avea un aer aproape stupid. Dar acum grupul este traversat de un fior, de parcă ar fi fost lovit un diapazon de marginea scenei.

Vechea poveste, bombăne Astrid. Încă o ţii una şi bună?

A fost rezolvată acum mult timp, intervine tannie Marina. Nu ne mai întoarcem acum.

Amor clatină din cap. Nu a fost rezolvată niciodată. Când a murit mama, nu se putea ca Salome să deţină terenul. Dar legile s-au schimbat şi acum poate.

Posibil, spune Astrid. Dar nu o să-l deţină. Nu fi proastă.

Se face vreo referire la ea în testamentul tatălui meu?

De ce s-ar face? izbucneşte tannie Marina. Îi vine să-şi ciupească nepoata, dar, din păcate, este prea mare pentru aşa ceva.

La cine să se facă vreo referire? întreabă avocata. Îmi pare rău, dar nu ştiu despre ce vorbiţi.

Mama a vrut ca Salome să devină proprietară a casei în care locuieşte şi a terenului pe care e construită. Tata a promis că o să i le dea, dar n-a făcut-o.

Cherise Coutts răsfoieşte ostentativ documentele din faţa ei, deşi probabil că a redactat personal conţinutul. Între timp, tannie Marina îşi bagă mâna în decolteu să scoată o batistă, o desface ca pe origami şi plânge năvalnic în ea. Nu-mi pasă ce ziceţi, le spune în timp ce se şterge la ochi. Indiferent ce principii ai, trebuie să fii de partea alor tăi! Ce vrea să spună cu asta nu este pe deplin limpede, cel puţin nici unuia din cei prezenţi, deşi ea afişează un aer de o satisfacţie amară, de parcă ar fi avut ultimul cuvânt. Pune batista, şi odată cu ea şi toată emoţia aparentă, adânc între sâni. Auzi, să vrei să-i dai pământ slujitoarei! Îţi vine să crezi una ca asta?

În orice caz, spune Cherise A. Coutts (absolventă a Facultăţii de Drept). Nu se menţionează aici. Nu ştiu nimic de asta.

Iată, face tannie Marina, de parcă asta ar lămuri problema.

E momentul, spune Ockie, iar într-o clipă toată lumea se ridică în picioare şi porneşte spre uşă. Deja de câteva minute îi trage aţa în

direcţia aceea, întrevederea a început târziu şi a durat mai mult decât trebuia, ceea ce înseamnă că am putea pierde lovitura de începere pe Ellis Park, dacă nu ne grăbim.

Africa de Sud! Numele acesta era motiv de ruşine, dar acum înseamnă altceva. Suntem, cu adevărat, o ţară care sfidează gravitaţia. Astăzi jucăm finala Cupei Mondiale, la Johannesburg, şi toată ţara este cuprinsă de entuziasm. Boks joacă cu All Blacks, ochii altor ţări sunt aţintiţi asupra noastră. De la ora unu după-amiază nu este aproape nici ţipenie de om pe străzi, oamenii şi-au făcut rezerve de bere, iar feţele de pretutindeni sunt scăldate într-o lumină fluorescentă. În saloane, bucătării, curţi, în restaurante, baruri şi pieţe publice, oamenii nu se uită decât la meci. Până şi cei cărora nu le place rugby-ul, din cauza unui defect de caracter, se uită astăzi.

La fermă, lucrurile nu stau altfel. În zona cu căsuţele muncitorilor, un televizor alb-negru este sprijinit pe o ladă şi imaginea pâlpâie din când în când în faţa publicului strâns. Iar în casa Lombard, Salome priveşte încruntată competiţia în desfăşurare. Nu cunoaşte regulile, pentru ea nu este decât zgomot şi spectacol, dar, cine ştie cum, o captivează. Din pragul uşii din spatele ei, pe jumătate în camera alăturată, până şi Lukas priveşte cumva în silă, cu mâinile îndesate în buzunare.

În casa principală, atmosfera este un amestec neliniştitor de deprimare şi entuziasm care provoacă greaţă. Şi nu ajută nici alcoolul. Iar meciul este aşa de tensionat şi de palpitant, încât îţi vine să-ţi înfigi unghiile în mobilă. Băieţii noştri se ţin bine, nu-l lasă pe mormanul ăla de carne de Jonah Lomu să treacă, dar nici noi nu marcăm niciun eseu, doar dropgoluri, puncte după puncte, mici grăunţe de victorie şi înfrângere. În spatele strădaniei sunt voinţă şi trup perfect împletite, scremete, gemete şi icneli, dar şi un mare dor, căci în ciuda forţei brute, rugby-ul rămâne o întrecere spirituală, în definitiv, iar când suntem în prelungiri şi fiecare centimetru şi fiecare secundă contează, Doamne!, cuvintele sunt de prisos. Şi atunci, Joel Stransky! Şi am câştigat noi! Şi nimic, niciodată nu va depăşi acest moment în intensitate, toţi sar în sus şi se îmbrăţişează, necunoscuţii sărbătoresc împreună pe stradă, maşinile claxonează şi dau flash-uri.

Totuşi, există un moment care-l depăşeşte pe acesta în intensitate. Când Mandela apare cu tricoul verde al echipei Springboks să-i înmâneze cupa lui Francois Pienaar, ei, e ceva. E o experienţă religioasă. Burul uriaş şi fostul terorist îşi strâng mâna. Cine şi-ar fi închipuit vreodată? Doamne! Câţiva se gândesc la momentul în care Mandela a ieşit din închisoare, cu pumnul în aer, acum câţiva ani numai, şi nimeni nu ştia cum va arăta. Acum, chipul lui ca de unchi este pretutindeni, prietenos, hotărât, dar iertător, ne zâmbeşte ca Moş Crăciun, exact cum face acum. Greu să nu verşi o lacrimă pentru

frumoasa noastră ţară. Suntem cu toţii minunaţi ca acest moment.

Dar unde este Amor?

Nu ştiu, era pe aici acum ceva timp…

Cine pune întrebarea, cine răspunde la ea, nu se ştie, asta dacă pune cineva întrebarea. Dar este adevărat că Amor nu e prin apropiere în momentul cel important, s-a strecurat afară şi s-a dus undeva. Dacă ne gândim mai bine, a fost aici vreo clipă?

Atunci, las-o. Dacă nu vrea să participe.

Cu siguranţă Astrid este cea care spune aceste lucruri sau poate tannie Marina, sunt aproape una şi aceeaşi în ultimul timp, dar în orice caz, nu sunt singurele care gândesc aşa. Las-o, dacă nu vrea să participe. Le este clar tuturor, nu numai mătuşicilor din familie, că oricât de mult s-ar fi schimbat Amor în alte privinţe, încă se ţine la distantă, rezervată. Mereu a fost o fată neobişnuită, pardon, femeie.

Stă în camera ei în acest moment, se gândeşte la întrevederea care a avut loc de curând, la ce s-a spus şi la ce nu s-a spus şi la rolul ei în toate acestea. Situaţia asta nu pare să aibă un centru, şi este greu să separi un lucru de altul, aşa că se simte încâlcită în mici întrebări, iar fiecare are nevoie de un răspuns. Îşi aude numele în noianul de urlete şi fluierături de jos şi dinspre căsuţele muncitorilor răzbate o gălăgie asemănătoare, dar toată zarva sărbătoririi este departe de ea, ca un discurs într-o limbă ciudată.

Izbucnesc petreceri de peste tot în seara aceasta, iar zgomotele sărbătoririi se aud dinspre cartier, dar aici, la fermă, pare nepotrivit să se sărbătorească prea mult. Aşa de curând după înmormântare. Ceva de băut, dar hai să dăm muzica încet, din respect. Deşi atmosfera se menţine veselă, nu încape îndoială, cel puţin câteva ore. Iar a doua zi de dimineaţă, desigur, când toată ţara se trezeşte mahmură, de parcă ar fi suferit o fractură craniană deschisă, nu este altfel nici în cazul membrilor familiei Swart, care sunt hămesiţi, îndureraţi şi puternic alcoolizaţi. O atmosferă otrăvită, nesănătoasă umbreşte casa, ceva între melancolie şi plictis, deşi ziua are o limpezime ca de sticlă şi adie o boare înviorătoare.

Cine se mai simte acasă în locul ăsta? Răspunsul nu e clar. Printre numeroasele persoane care au stat aici peste noapte domneşte acum un sentiment general de nelinişte, o nevoie nestăpânită de a pleca mai departe. Un spirit de agitaţie palpită în colţurile casei. Toate ritualurile au fost duse la îndeplinire, ce mai căutăm aici?

Îşi iau rămas-bun la parter şi, în sfârşit, membrii familiei pornesc care încotro. La atras laolaltă un vid puternic, care acum s-a întors pe dos şi i-a expulzat, pe Astrid şi pe Dean împreună cu copiii înapoi la casa lor din Arcadia, pe tannie Marina şi pe oom Ockie la casa lor din Menlo Park. Numai Amor şi Anton au mai rămas la fermă. Punctul zero al morţii a început să se strângă în spatele lor, nimeni nu poate

trăi cu emoţii puternice prea mult timp, este prea epuizant; pe deasupra, orice poate fi descris poate fi făcut inofensiv. Va veni o vreme când tragica dispariţie a lui Manie va fi transformată într-o anecdotă amuzantă de familie: „Vă vine să credeţi că tăticul nostru credincios nevoie mare a crezut că o să-l apere Dumnezeu dacă stă într-o cuşcă de sticlă plină cu şerpi veninoşi? Ei bine, s-a înşelat”.

Şarpele care l-a muşcat pe Manie e o femelă tânără care în acest moment este expusă în cuşca din parcul pentru reptile. Priviţi grozăvia asta grasă şi solzoasă, umflată de la atâta venin, o teacă plină de o materie densă: dacă ar zăcea pe o potecă dintr-un sat, cineva ar omorî-o în bătaie doar pentru că este ceea ce este.

De ce mai trăieşte? se interesează Astrid.

A fost ideea lui Astrid să vină. Cei trei fraţi în vizită la locul de muncă al lui Manie. Un fel de exerciţiu de apropiere frăţească şi un omagiu adus tăticului. Au trecut două săptămâni de la înmormântare, şi Astrid se simte tot mai vinovată. Niciodată nu a făcut destule pentru tatăl ei, niciodată nu l-a apreciat cu adevărat! Vrea să se revanşeze, în caz că se va pune problema unei pedepse viitoare, dar nu prea ştie cum.

Bruce Geldenhuys, care era coproprietarul Oraşului Solzoşilor împreună cu Manie, le face un tur. Pufneşte mâhnit, apropie sprâncenele şi spune: Păi, e şarpe.

Un şarpe care a ucis un om, spune Astrid. Câinii nu sunt omorâţi dacă fac aşa ceva?

Ja, dar mă înţelegi. Bruce este genul de om indolent, care nu se prea încurcă cu zorzoanele şi imaginaţia. Nu e câine, e şarpe. Toată lumea se aşteaptă ca şerpii să muşte. Şi toată lumea ştie că sunt veninoşi. Cum s-ar putea abţine să mai fie cobră?

Sau şobolan sau gândac sau microb. Eşti ceea ce eşti, chiar dacă ţi-e scris să fii şobolan. Nu se poate face nimic. Dacă soarta ta este să fii detestat din spatele unui geam, atunci detestat vei fi, iar în ochii care privesc acum reptila, aparţinându-le lui Anton şi celor două surori ale lui, se citesc deopotrivă uluiala şi dezgustul. Insă ce este detestat este şi temut, dacă acest lucru serveşte drept consolare. Nu e de mirare că zvâcneşte sub privirile lor, apoi se îndreaptă, lăsând o urmă jilavă, în spatele unei stânci, să doarmă.

Vizita a devenit ciudat de monotonă. Cei trei copii ai familiei Swart se plimbă prin parcul pentru reptile şi privesc fiinţele cu carapace şi sânge rece din terarii. Serios, din asta trăim noi? Dar aşa este, parcul a fost întotdeauna un succes, din prima zi. Chiar în acest moment mai opresc două autobuze afară, din care se revarsă grupuri multirasiale de copii aflaţi în excursie cu şcoala. Cât de emoţionant şi de deprimant este totul!

Vreţi o cafea? întreabă Bruce în timp ce trec pe lângă cantină. Nu

se simte în largul lui în prezenţa copiilor lui Manie şi nu se deranjează să ascundă acest lucru, aşa că atunci când ei refuză, uşurarea lui este la fel de evidentă. Îşi iau rămas-bun la intrare. Mă bucur că ne-am văzut, puteţi trece pe aici când vreţi. Sunt mereu aici. Cei fără de lege n-au pace.

Pornesc spre fermă, cu Anton la volanul Mercedesului. Îl conduce în fiecare zi de când s-a întors acasă, şi acum, într-un fel, este al lui printr-un acord nerostit. Se gândeşte să-l concedieze pe Lexington, nu mai e nevoie de cheltuiala asta. Se mai gândeşte, deşi e o idee groaznică, să-i dea afară pe muncitorii de la fermă. Să stea în cartier, să vină în fiecare zi aici. La cum sunt legile acum, în favoarea chiriaşilor şi a celor care ocupă ilegal proprietăţi, nu poţi fi niciodată destul de sigur, nu-i poţi lăsa să emită vreo pretenţie asupra terenului. Sunt multe de rezolvat la fermă, tăticul scăpa lucrurile de sub control, iar dacă vor locui acolo doar el şi Amor, nu e greu de ghicit cine va face toată treaba.

Numără stâlpii de telefonie: la al treilea vei putea vorbi liniştită. Unu, doi, trei.

Am decis să plec, spune Amor.

Înapoi la Londra? întreabă Astrid veselă.

Nu, mă duc la Durban mâine.

Mâine? La Durban? Cum adică, în vacanţă?

Nu, să locuiesc.

Să locuieşti? Sora şi fratele ei o privesc uluiţi. A fost vreodată acolo? Cunoaşte pe cineva în Durban?

Prietena mea Susan stă acolo. Lucrează ca asistentă medicală. După o clipă, adaugă: Cred că aş putea încerca şi eu.

Ce? Să te faci asistentă? scheaună Astrid, nevenindu-i să creadă. Nu poţi să ai grijă de alţii!

De ce nu?

Astrid flutură din mâini, până când o amintire de demult îi dă un răspuns. Tu abia poţi avea grijă de tine!

Am grijă singură de mine de ani buni.

Lui Anton îi ia o clipă să găsească întrebarea corectă. De ce să-ţi baţi capul? Ai putea să stai aici, la fermă, să primeşti un venit lunar din fondul fiduciar al tăticului…

Da, aş putea, spune Amor. M-am gândit şi eu la asta. Dar trebuie să plec.

Foarte simplu, fără ocolişuri. Are o intenţie şi şi-a făcut-o cunoscută. Va pleca mâine tocmai la Durban, să se facă asistentă medicală.

Mai vedem noi. Adică, spune Anton, poţi oricând să te întorci.

Da. Aprobă din cap, dar se uită pe fereastră.

Astrid nu spune nimic, deşi mici subtitluri răutăcioase pâlpâie în

adâncul ei. Nu e de mirare, se crede prea bună pentru noi. Ei, las-o atunci, dacă nu vrea să participe.

Anton o duce a doua zi la autogară. Amor își pune rucsacul în portbagaj, urcă lângă fratele ei şi pornesc împreună, mai mult sau mai puţin în tandem, prin peisaj. Nu prea multe discuţii între ei. Amor iese să deschidă şi să închidă poarta şi îşi reiau drumul spre oraş, undeva, în lungul şi palidul mijloc al după-amiezii de iarnă.

E o proprietate care nu valorează niciun sfanţ, spunere! brusc.

Îşi dă imediat seama la ce se referă, de parcă ar continua o discuţie mai veche. Dacă nu valorează niciun sfanţ, de ce nu i-o dai?

Pentru că tăticul n-a vrut?

Dar a vrut mămica. Şi el a promis că i-o dă.

Aşa zici tu. Nu a mai auzit nimeni promisiunea aia.

Am auzit eu, Anton.

Şoseaua se clatină şuierând sub cauciucuri şi trage peisajul în spatele lor.

Crezi că Salome iese în pierdere? spune el în sfârşit.

Dar nici nu iese în câştig.

Are casă. Poate locui în ea până la moarte. Am putea să facem acte în sensul ăsta. Redactăm un document oficial în care spunem că are dreptul să stea acolo tot restul vieţii. E de ajuns?

Nu. Clatină din cap. Fascinată de cât de îndărătnic este, în timp ce el vede acelaşi lucru la ea.

Putem face la fel şi cu locul de muncă. Îi garantăm postul până la bătrâneţe, cu pensie şi acoperiş deasupra capului. Ei? Mulţi oameni nu pot spune asta.

Ştiu.

Şi chiar dacă facem toate astea, nu avem nicio garanţie c-o s-o ajute cu adevărat. L-am văzut pe fiu-său ăla, Lukas, zilele trecute. Ştii că tăticul i-a plătit şcoala, pentru că se presupunea că e atât de deştept, dar se pare că încă n-a terminat clasa a douăsprezecea. A dat de necazuri şi a renunţat. Lucrează ca muncitor la fermă.

Amor încuviinţează din cap. Da, am auzit.

Înţelegi, spune el, oamenii nu primesc întotdeauna ce le dai. Nu fiecare ocazie este o oportunitate. Uneori, o şansă este doar o pierdere de timp.

Da, spune ea, dar promisiunea este promisiune.

Autobuzul aşteaptă deja în faţa staţiei, cu motorul pornit. Câţiva pasageri stau la coadă afară, toţi, după părerea lui Anton, cu amprenta unei calităţi comune, a murdăriei, a disperării şi a banilor pe sponci. Numai cei cu probleme şi loviţi de ghinion călătoresc aşa, şi îi pare neaşteptat de rău pentru sora lui mai mică.

Poftim, îi spune. Ia astea. Întinde câteva bancnote.

Nu, mersi. Mă descurc. Pe neaşteptate însă, îl strânge tare în braţe,

şi Anton se trezeşte că îi întoarce îmbrăţişarea. Prima lor atingere după mulţi ani.

Anton e într-o dispoziţie expansivă, a băut un pahar de vin înainte să plece şi şi-a făcut în sfârşit curaj să o sune pe Desiree. A şi găsit cuvintele potrivite, care i-au picurat de pe buzele mieroase, cum că se gândeşte la ea de când a ajuns acasă şi, de fapt, în toţi anii irosiţi nu şi-a scos-o din minte. Nu a vorbit cu ea nici măcar o dată în lunga perioadă cât a fost dezertor, aşa că se aştepta la ranchiună şi ponegreală, le merită, în schimb ea a fost încântată, mai mult decât încântată, să-i audă vocea. N-ar putea să vină pe la ea? Ar putea, poate, vine, imediat ce-i face cu mâna lui Amor. Rouă moscată a gândului la întâlnire îi umezeşte deja corpul.

Întrucât se simte ameţit şi generos când se desprind în sfârşit unul de altul, îi spune surorii lui: Ştii, putem să rezolvăm într-un fel cu casa lui Salome.

Serios?

Sigur, spune el zâmbind. Suntem în Africa de Sud, tărâmul miracolelor. Putem face un plan.

Ultimii pasageri urcă în autobuz, şoferul se pregăteşte să plece. Amor ezită, dar el îi face încurajator cu mâna. Nu uita că poţi să te întorci oricând vrei!

Amor îl priveşte prin geamurile fumurii ale autobuzului în timp ce se îndepărtează uşor. O figură singuratică, sprijinită pe aer, cu o mână ridicată. Când se întoarce să plece nu şovăie, şi oraşul se închide deasupra lui ca un râu maro, murdar.

Amor se aşază pe scaun simţindu-se fericită pentru prima oară de când a aterizat. Salome va primi casa. Un bolovan s-a rostogolit de la gura unei peşteri. Lumina firavă a soarelui o încălzeşte prin geam, dealurile uscate şi spălăcite ale oraşului se succed într-o cascadă leneşă. Rămâi cu bine, gară, rămâi cu bine, monument închinat coloniştilor voortrekker! Rotile zdrăngănesc sub ea ca o inimă uriaşă care bate în mijlocul a tot şi toate. Salome va primi casa. Amor închide ochii.

ASTRID

Când se întoarce de la spital, are un mesaj agitat de la Astrid pe robotul telefonic. Serios, acum, ce bine ar fi dacă ţi-ai lua şi tu telefon mobil, ca un om normal. Sună-mă, vreau să-ţi spun ceva.

Amor aude în vocea surorii ei că acel ceva nu e urgent. Este un ceva superficial şi egoist şi, deşi pentru Astrid e important, Amor nu are acum forţa necesară s-o asculte. Mai târziu. O să discute despre asta mai târziu.

Există un anumit moment al zilei pe care încearcă să-l păstreze pentru sine, o oră sau două după ce iese din tură. Fie că e dimineaţă sau seară, ritualul este acelaşi. Umple cada şi pune o lumânare aprinsă pe marginea ei. Apoi îşi scoate uniforma, piesă cu piesă, mereu atentă să le scoată în ordinea corectă, pentru că, dacă greşeşte succesiunea, trebuie să se îmbrace iar şi să o ia de la capăt. În timp ce stă întinsă în apa caldă, cât lumina din cameră se schimbă, reuşeşte să uite de sine o vreme. Sau să devină ea însăşi într-atât încât toate celelalte se opresc, inclusiv ziua lungă şi grea peste care a trecut. Dar astă-seară e neliniştită, ceva scrâşneşte în miezul lucrurilor.

Susan vine mai târziu. O femeie solidă cu părul scurt şi negru, poate. Deja Amor a ieşit din cadă şi pregăteşte cina îmbrăcată în halat. Se sărută, fără prea multă pasiune.

Cât mănâncă la masa din bucătărie, Astrid sună iar. Ton certăreţ în camera alăturată. Unde eşti, în mama mă-sii? Te-am sunat toată ziua. Sună-mă, am ceva să-ţi spun.

Nu răspunzi? întreabă Susan.

Amor scutură din cap. O greutate până şi în gesturile mici. O sun mai târziu.

Ce e?

Nu ştiu.

Ai mai pierdut un pacient?

Da. Dar nu e neobişnuit, nu? Mai ales dacă lucrezi la secţia pentru SIDA.

Nu, spune Susan. Atunci n-ar mai fi aşa neobişnuit.

O ţine pe Amor de mână cât mănâncă. Nu mai vorbesc, dar parcă ar avea loc o conversaţie, pe care au mai purtat-o de multe ori. Susan lucra în aceeaşi secţie cu Amor, dar a renunţat acum vreo doi ani, pentru că o deprima. Acum este consultant în domeniul sănătăţii la o companie mare. Ea nu crede că lui Amor i se potriveşte slujba aceasta, nu înţelege de ce continuă, deşi preţul pare aşa de evident.

Mare parte din discuţiile lor ţin deja de domeniul trecutului. Au ajuns la acel nivel, amândouă ştiu acest lucru şi nu vorbesc nici despre asta. Dar încă este multă blândeţe în cele două mâini înlănţuite pe blatul unei mese.

Masa se află într-o casă modestă, cu două dormitoare, din zona

Berea din Durban. Casa lui Susan. Aspectul casei are ceva înrădăcinat, permanent, aspectul vieţii pe care o cuprinde. În camera de zi, unde se aşază Amor la scurt timp după aceea să-şi sune sora, canapeaua este veche, folosită intens, iar perniţele de pe ea sunt tocite. La fel şi covorul şi paginile cărţilor de pe rafturi. Insă nimic din cameră nu-i aparţine lui Amor, aspectul permanentei a fost şi el împrumutat. Mai demult nu se gândea la asta, dar în ultimul timp îi ocupă tot mai mult mintea.

Astrid răspunde imediat, cuprinsă de nervozitate. Pe unde umbli? Am tot încercat…

Eram la serviciu, spune Amor.

Astrid pufneşte tare. De când s-a măritat cu un bogătaş, ideea de muncă i se pare de prost gust, mai ales când e vorba de o slujbă. Este suficient de rău să te ocupi de o casă şi să ai o familie, dar de aceea ai servitori, să te ajute. Lui Astrid i se pare că sora ei mai mică a ales în schimb o viaţă de servitoare, şi pentru ce? ˆ Ca să se pedepsească?

În orice caz, spune ea, voiam să-ţi zic de depunerea jurământului.

Ce?

Depunerea jurământului de către preşedintele Mbeki. Am pomenit de asta acum câteva săptămâni, nu ţii minte că ai primit invitaţie? Tu uiţi tot.

Ah, da, îmi aduc aminte, spune Amor, deşi îşi ştersese informaţia din memorie.

Soţul lui Astrid, Jake, este partener cu un binecunoscut politician, hai să nu dăm nume, nu e cazul să fim indiscreţi, dar e un tip apreciat, puternic şi de culoare, evident, ceea ce contează în ultimul timp. A fost un noroc chior că s-a întâmplat aşa, locuiesc în acelaşi ansamblu rezidenţial cu pază şi amândoi au văzut ocazia de a câştiga bani, ceea ce şi fac. O mulţime, se câştigă bine din securitate în ultima vreme, ţinând seama de creşterea infracţionalităţii. Şi dacă această asociere în afaceri le-a facilitat lui Astrid şi lui Jake invitaţia, ce-i cu asta?, aşa este lumea, nu numai aici, totul depinde de persoanele pe care le cunoşti.

Cea mai palpitantă zi din viaţa lui Astrid! Vrea să-i povestească surorii sale, cum le-a povestit tuturor, despre oaspeţii de la Union Buildings, cu costumele şi pălăriile lor! Oameni celebri, frate. Actorul ăla, nu-i vine în minte numele lui, dar l-ai recunoaşte dacă l-ai vedea, Fidel Castro şi Gaddafi! Majoritatea erau doar un strop în depărtare, dar pe ecranele uriaşe se vedeau măriţi.

Depunerea jurământului era programată să aibă loc fix în ziua când se împlineau zece ani de democraţie în Africa de Sud, şi vedeai în mulţime, ce amestec vesel şi lejer de rase, toată lumea aşa de… Nu ştiu, aşa de lubrifiată, într-un fel, de alunecoasă. Pentru că, să recunoaştem, ăştia sunt oameni cărora le place viaţa lor dintr-un

motiv. Cu toţii sunt bogaţi, dar ce contează, cât timp sunt în tabăra care trebuie? Tot acel spectacol elaborat a fost aşa de exaltant, aşa de înălţător, cu muzica live, cu culorile africane vii, cu formaţia de avioane care survola! Desigur, partidul o merită, doar a câştigat majoritatea zdrobitoare a voturilor, oamenii îşi pot permite să fie încântaţi de ei înşişi.

Eu, una, zice Astrid, nu ştiu ce să spun de Mbeki. Ai zice că are doar două expresii faciale, ai observat? Una cu care pare înţepenit, iar cealaltă, când ridică sprâncenele şi pare surprins.

Pe fereastra camerei de zi, Amor vede peticul de grădină din spate, misterios cu foşnetul lui sumbru, iar dincolo de el, luminile oraşului şi ale portului. Noaptea e liniştită, rece şi senină, nu este umezeală în aer. O vreme perfectă de toamnă. Cea mai frumoasă perioadă din an în această parte a lumii.

A ţinut un discurs extraordinar, spune Astrid. Trebuie să recunosc, mi-a zburat gândul la altceva după puţin timp, dar a transmis foarte bine mesajul speranţei.

Şi corurile, trupele şi petrecerile… O atmosferă aşa de festivă, cea mai mare destindere pe care a cunoscut-o Pretoria vreodată, nu ai fi recunoscut-o…

Dar uite cum stă treaba. Tonul lui Astrid scade şi devine confidenţial, ca şi când ar fi lângă tine şi ar trage capul aproape să-ţi şoptească. La una din petreceri, un dineu la Teatrul de stat, îl văzuse pe Mbeki de aproape. Şi trebuie să recunoască, în ciuda chestiei aceleia cu sprâncenele, este un bărbat arătos. Şi ea crede, e aproape sigură, îi spune Astrid surorii ei, că a observat-o.

Poftim?

Mbeki. S-a uitat la mine de la, ah, vreo doi metri. Şi a fost, nu ştiu, un curent electric care a trecut între noi.

Ah, face Amor.

Cred că a vrut să-mi ceară numărul de telefon, spune Astrid. N-a putut, cu toţi oamenii aceia de faţă. Poate chiar şi cu soţia lui în mulţime. Dar cred că a vrut.

Ei bine, spune Amor. Te bucuri din plin de viaţă. Nu ştie ce altceva să adauge, fiindcă se presupune că ar trebui s-o invidieze pe Astrid, dar ea nu o invidiază.

Astrid a simţit însă că mica ei anecdotă nu a impresionat şi scoate sunete care sugerează finalul convorbirii. Nu ştiu de ce m-am deranjat, sora mea habar nu are de lucruri precum statutul social. Nu are habar de multe lucruri, de fapt. Aşa a fost mereu, deşi mai demult credeam că se preface.

Susan doarme deja când Amor se duce la culcare, altfel i-ar povesti ce-a vorbit cu Astrid. Sau poate că nu. Nu-i spune totul lui Susan în ultima vreme, nu ajută întotdeauna. Dar tot este o mângâiere, o

mângâiere profundă şi tăcută să stai întinsă în spatele partenerei tale, în întunericul cald, cu un braţ în jurul ei şi cu bătaia unei inimi omeneşti în mână. Nu mai contează prea mult că pe Susan o îmbrăţişezi. Doar un trup şi o prezenţă. Nu eşti singură.

Pentru că de dimineaţă trebuie să te trezeşti, să te îmbraci în uniformă, articol cu articol, în ordinea corectă, şi să te întorci la spital. La secţia din spital în care lucrezi. Unde în fiecare zi, la propriu în fiecare zi, sunt tot mai mulţi oameni bolnavi şi muribunzi, cărora trebuie să le satisfaci nevoile, cărora nu le poţi satisface nevoile, deoarece omul cu două expresii faciale, care poate a vrut sau poate nu a vrut numărul surorii tale, nu crede cu adevărat că sunt bolnavi.

Susan are dreptate, nu e bine pentru ea. Şi are dreptate, Amor simte această pornire, e ceva compulsiv în felul în care caută suferinţa şi încearcă s-o aline. Pentru că nu poţi, în această bătălie nu poţi să câştigi. Aşa că de ce să te înfigi la infinit într-o ţeapă care va exista mereu, indiferent de situaţie? Vrei să-ţi faci singură rău?

Poate că ăsta e motivul. Poate e un mod în care să mă pedepsesc.

Chiar în timp ce spune acest lucru, Astrid ştie că nu este adevărat. În genunchi, în confesional pentru prima oară în jumătate de an, constată că şi-a pierdut talentul de a spune adevărul.

De aproximativ un an are o aventură cu partenerul lui Jake, politicianul care acum mai mult ca oricând va rămâne nenumit, nu e nevoie de indiscreţii, şi bănuieşte că această aventură, mai degrabă decât legăturile de afaceri, le-a adus invitaţia la Union Buildings. Şi ce? Dacă te gândeşti, aşa merge sistemul, favor contra favor, iar lui Jake şi lui Astrid Moody le merge foarte bine în ultima vreme. De fapt, soţul ar trebui să-i fie recunoscător că are o aventură, dacă află vreodată de ea.

Dar nu de aceea o face, desigur! Adevărul este că lui Astrid politicianul i se pare aproape insuportabil de sexy, lui Astrid îi freamătă nările când se apropie de ea, corpul vrea să i se despice în faţa lui. Şi nu a mai fost niciodată aşa cu un bărbat de culoare! În orice caz, nu pentru ea. De fapt, dimpotrivă, lui Astrid dintotdeauna i se păruseră neatrăgători cei de culoare, dar în ultima vreme a observat că au început să afişeze mai multă încredere, se îmbracă şi se tund în felul lor şi, trebuie să recunoască, are efect. În plus, nu au prejudecăţi în privinţa femeilor mai plinuţe, trecute de prima tinereţe şi sunt dispuşi să flirteze cu ea.

Cu toate acestea, ideea de a săruta un bărbat de culoare era prea mult, nu puteai face aşa ceva, până să vină tipul acesta. El e cu totul diferit, te face să vezi lumea altfel, senzaţia muşchilor lui alunecând pe sub pielea neagră şi netedă, privirea pe care ţi-o aruncă ochii lui cu pleoape grele. Felul în care îţi spune numele puţin greşit, punând accentul pe a doua silabă. Mădularul lui, aşa de solid, nu roz şi fragil

ca penisurile bărbaţilor albi. Rolexul lui de aur pe noptiera de lângă pat. Textura fină şi moale a limbii lui.

Trebuie să încetezi. Ţi-ai dat cuvântul!

Ştiu că da, spune ea. Apoi adaugă repede: Dar de ce?

De ce? Tu mă întrebi aşa ceva? Nu vezi cât de mult ai decăzut?

Cum am decăzut, părinte? Nu se ceartă cu el, îi place tonul lui bombastic, limbajul elaborat precum mobilierul din biserica lui.

Te-ai abătut de la calea cea dreaptă, spune preotul şi oftează. Astrid. Astrid. Credeam că ai renunţat la asta acum o jumătate de an, după ce am vorbit.

Da, părinte.

Nu-l vezi în spatele panoului decât ca pe o prezenţă fără astâmpăr, aşa că vocea lui este totul, dar îl cunoaşte destul de bine ca să sesizeze trecerea la un ton intim. Părintele Batty s-a ocupat de convertirea ei şi de căsătoria ulterioară cu Jake, şi au rămas apropiaţi de atunci. În plus, Astrid a venit aici acum şase luni ca să-i mărturisească totul, aventura şi sordidele ei urmări, şi el a pus-o să promită că-i va pune capăt. Astrid vorbise serios, promisiunea ei era sinceră, dar nu a făcut-o, nici pe departe. Nu era pregătită pentru acest pas, după cum s-a dovedit. Aşa că de atunci a ocolit biserica, tocmai ca să evite scena care se derulează acum, cu ciucurii aceia întortocheaţi ai vinii. O greşeală viitoare!

A venit doar pentru că i-a spus lui Amor despre participarea la depunerea jurământului şi şi-a dat seama că sora ei n-o aprobă. Aprobarea contează mult pentru Astrid, şi o nelinişteşte gândul că poate Dumnezeu nu-i aprobă nici el faptele în ultimul timp.

Şi tu, şi Jake mi-aţi împărtăşit necazurile voastre, spune părintele Batty. V-aţi deschis inima în faţa mea şi mi-aţi spus ce nu a mers bine. Mai devreme, când erai cu…

Dean, murmură ea simţind o nouă împunsătură de vină. Care acum locuieşte în Ballito cu noua lui soţie, Charmaine. Bietul om, ce i-am făcut. Aia au fost anii mei de rătăcire, părinte.

Totuşi, iată că-i repeţi.

Dar nu e acelaşi lucru! Se gândeşte la ce este diferit, nou prilej de îngrijorare. Credeţi că e un păcat mai mare, părinte, să comiţi adulter cu un negru?

Părintele Batty încearcă sentimente complicate şi contradictorii faţă de această enoriaşă. A petrecut multe ore în compania ei, mai multe decât are nevoie un convertit obişnuit, dar nevoia ei este mai mare decât a majorităţii. E drept, Timothy Batty s-a mai gândit până acum că nevoile lui Astrid ar putea fi ca un cuptor care mistuie orice îi arunci şi vrea şi mai mult. Decide că se impune o abordare severă, ca să stingă focul.

Adulterul cu oricine este un păcat de moarte! Am discutat la orele

de catehism, de ce trebuie să-ţi mai amintesc? Mi-ai promis că ai terminat cu comportamentul ăsta. Ai spus că era un semn al slăbiciunii căsniciei tale. Mă tem să nu fie un semn al slăbiciunii tale.

În sfârşit, Astrid începe să plângă. Întotdeauna un moment de purificare. Temperamental vorbind, Astrid a îmbrăţişat uşor catolicismul, sau invers, convertirea ei a părut firească. Noua ei credinţă, pe care o simte ca pe un impermeabil pe care l-a tras peste fiinţa ei şi l-a încheiat la nasturi, nu o împiedică să dea curs fricilor şi dorinţelor, dar îi oferă un mod de a şi le spăla după aceea. Îşi va primi pedeapsa, iar ceasul karmic va fi din nou dat la zero şi ea îi va jura preotului că îi va urma instrucţiunile, că asta este ultima, ultima oară când se va mai abate de la calea cea dreaptă şi va crede ce spune cu toată fiinţa ei.

Dar părintele Batty nu se lasă înduplecat în această dimineaţă. Nu e bine, te-ai tot căit şi ai tot luat-o de la capăt. Trebuie să încetezi, chiar azi!

Înţeleg, părinte.

Oare? Ţi-am spus şi ultima oară că trebuie s-o termini înainte să poţi primi împărtăşania.

Nu m-am mai împărtăşit de atunci.

Şi eşti mândră de asta, nu-i aşa? Timothy Batty are în jur de şaizeci de ani şi e în branşă, pardon, îl slujeşte pe Domnul din tinereţe. Descoperirile în materie de moralitate i s-au solidificat în forme rigide, obişnuite. Nu-i pasă în mod deosebit de slăbiciunea caracterului lui Astrid, dar îi pasă că a rătăcit dincolo de raza lui de acţiune. S-a spovedit ultima oară acum şase luni şi nu i-a răspuns la telefon, aşa că este momentul să fie ferm. Nu ai parte de penitenţă azi.

Dar am mărturisit!

Nu e o mărturisire propriu-zisă, pentru că încă păcătuieşti. Nu te-ai pocăit.

Ba da, părinte, dar în acelaşi timp sunt un om slab. Brusc, cabina micuţă este foarte strâmtă, Astrid nu poate respira, vrea să fugă. O să încetez, părinte, spune ea, sperând să grăbească lucrurile şi să poată scăpa.

O să vedem. Părintele Batty are faţa albă şi puţin pistruiată, dar imaginaţia lui are petice pline de culoare. I-a plăsmuit-o pe Astrid din când în când, întotdeauna o experienţă mai plăcută decât în realitate, deşi preotului îi place femeia dolofană, semnul unei sănătăţi robuste, primitive. Nu ar atinge-o niciodată, de fapt, cu mâna. Dar omul poate să viseze. Dumnezeu priveşte în adâncul inimii tale, îi spune îndurerat. Să nu te îndoieşti de asta. Pe tine poţi să te păcăleşti, dar pe El nu poţi.

Nu vreau să-L păcălesc!

Bine. E foarte bine. Acum mergi şi chibzuieşte la ce-ai făcut şi

îndreaptă lucrurile în căsnicia ta. Scoate pata asta din viaţa ta, iar când eşti pregătită, vino şi vei primi iertarea de păcate.

Astrid iese din confesional cu o stare de nelinişte mult mai mare decât atunci când a intrat. Nu a avut parte de penitenţă, nu i s-a îngăduit să-şi uşureze povara! Ştie că trebuie să pună capăt aventurii, dar nu crede că poate, o dilemă omenească des întâlnită, nu doar în treburile inimii. Nu ar fi trebuit să meargă la preot înainte să fie pregătită. Cine ştie ce-şi dorea când a trecut pragul bisericii, dar cu siguranţă nu acest rezultat. Acum are o criză.

Mai sunt vreo două ore până trebuie să ia copiii de la şcoală; ca să se liniştească, decide să meargă la Menlyn. Întotdeauna se simte cel mai puţin nefericită când este în mall. Densitatea vitrinelor înghesuite unele în altele şi masa de trupuri aflate într-un zbucium domol, ca o veioză cu lavă tumultuoasă, o susţin şi o ajută să se stăpânească. Nimic cumplit nu ţi s-ar putea întâmpla vreodată acolo. Deşi o dată a văzut un bărbat făcând o criză, poate chiar un atac de cord, la raionul cu mâncare pentru animale din supermarket. Imaginează-ţi să fie asta ultima ta imagine din lumea viilor, o pungă cu hrană pentru câini. Totuşi, aici se simte cel mai în siguranţă.

Temerile lui Astrid nu s-au estompat cu timpul. În cel mai rău caz, s-au accentuat. Când negrii au pus stăpânire pe ţară, a zis că înnebuneşte, lumea îşi făcea provizii de hrană şi-şi cumpăra arme, era de parcă ar fi venit sfârşitul lumii. Dar apoi nu s-a întâmplat nimic şi toată lumea a continuat ca înainte, doar că a fost mai frumos, pentru că a existat iertare şi s-a terminat cu boicoturile. Nu e prea plăcut să-ţi faci mereu griji din cauza siguranţei tale, desigur, dar pe de altă parte, afacerea lui Jake este înfloritoare. Niciodată nu a avut mai mult succes decât acum. Şi acasă, se subînţelege, au sistemul de alarmă cel mai scump de pe piaţă.

Împinge căruciorul încărcat în parcare şi îngrămădeşte produsele în portbagaj. Belşug, abundenţă! Uneori inventează motive să meargă la cumpărături, senzaţia e minunată, dar apare mereu un sentiment de dezamăgire când se termină şi trebuie să ieşi cu spatele din parcare şi să te aşezi la rând în coada de la ieşire. O pastilă de gumă mentolată i se atinge plăcut de dinţi, iese de la mall şi stă la următorul rând de maşini, aşteaptă la semafor.

Nu-i stă în fire să nu fie vigilentă, dar încă este iritată în adâncul ei din cauza celor întâmplate la biserică şi nu se concentrează pe deplin. Doar aşa se explică faptul că un bărbat, un necunoscut, s-a putut strecura brusc pe bancheta de lângă ea. Astrid îl priveşte uimită. În ciuda feţei ciupite de vărsat, cu mici gropiţe, este bine îmbrăcat, calm. Zâmbeşte chiar, de parcă ar fi aşteptat-o să-l ia. Saltare, îi spune arătându-i o armă.

Cine eşti? Ce vrei?

Întrebările nu sunt exagerate, deşi, într-un anume sens, Astrid l-a aşteptat toată viaţa pe acest bărbat.

Mă cheamă Lindile. Şi vreau să porneşti.

Îl cheamă Lindile, dar ăsta e doar unul din numele lui, e cunoscut şi ca Beţe-ndrăcite şi Ucigaşu', genul acesta de om este. În prezent stă nu departe de aici, dar a mai stat în multe alte locuri, nu rămâne mult timp nicăieri, aterizează o clipă, apoi pluteşte mai departe, se rostogoleşte şi lunecă între identităţi şi oraşe sau ele trec prin el, ca un curent de aer. Nimic permanent la el, nimic de durată.

Frica a ajuns-o în sfârşit pe Astrid din urmă, certitudinea că ceea ce este imposibil să se întâmple chiar se întâmplă. I se întâmplă ei.

Dă-i drumul, spune Lindile, iar ea se conformează.

Nu-i pasă de această albă isterică, ea este doar calea spre un scop, mai exact, BMW-ul pe care îl conduce. A primit comandă exact pentru o asemenea maşină, exact de culoarea asta, gris-fer, şi, din întâmplare, individa asta e la volan. Nu-i nimic personal. Deşi, dacă va continua să se tânguie şi să trăncănească aşa, într-un fel care nu-i este deloc necunoscut, va deveni un risc şi atunci nu va mai fi aşa de politicos. O împunge cu arma într-o parte, îi spune că nu va păţi nimic dacă va face ce îi spune. Ştie că asta voia să audă; într-adevăr, pare să se mai calmeze.

O pune să conducă până la o stradă laterală pustie şi apoi îi ordonă să iasă. Ce-ai de gând să-mi faci? strigă ea. Gura, o repede. Ascultă. De ce vor oamenii întotdeauna să ştie ce-o să li se întâmple? Aşa de nerăbdători! Poartă bijuterii scumpe, un colier, o pereche de cercei, verighetă, şi el o scapă de această povară, odată cu telefonul, un Sony Ericsson frumos, după care o împinge în portbagaj. Trebuie să scoată cumpărăturile ca să facă loc, le lasă pe marginea drumului. Câtă mâncare, ce păcat, ce risipă! Se ghemuieşte ca un copil în spaţiul întunecos din interior. Aşa fac toate.

Îi place la nebunie să conducă maşina asta, îl încântă greutatea ei, aşa de uşor de controlat. Albii ştiu să trăiască! A băut bere, a fumat canabis şi a luat Mandrax[26] încă din primele momente ale dimineţii, acum e destins şi agitat în acelaşi timp, prin el se răspândeşte o senzaţie de deplinătate furtunoasă. Curând ar putea da pe dinafară. Are o prietenă căreia ar vrea să-i facă o vizită, nu foarte departe de aici, ar putea porni chiar acum spre ea, mintea îl trage în direcţia aceea, până când un bubuit şi un geamăt din portbagaj îl readuc cu picioarele pe pământ. Încă nu şi-a terminat treaba. Poate l-a văzut cineva urcând în maşină, poate îl caută chiar în acest moment. Trebuie să livreze marfa, să-şi ia banii şi să plece.

Nimic din ce nu a mai făcut până acum. De fiecare dată îi e puţin mai simplu să nu simtă nimic. Dar tot i se face greaţă în momentele critice, e o slăbiciune din natura lui pe care trebuie s-o stăpânească, şi

când în cele din urmă femeia priveşte în josul ţevii pistolului diametrul tot mai mic al vieţii ei, pe sine se înjură cu foc, nu pe ea. Haide, laşule, trage, trage! Schimbă însă brusc tonul când privirea îi mai surprinde ceva, ceva ce a scăpat din vedere.

Dă-mi-o, spune cu o voce diferită.

Ce?

Brăţara, dă-mi-o, dă-mi-o.

Abia şi-o poate scoate, aşa de tare tremură. Un obiect drăguţ, cu mărgele albastre şi albe, dar lipsit de valoare când îl priveşti de aproape. Dezamăgitor. Şi-o strecoară într-un buzunar. Clinc-clinc. De ajuns. Aproape că i se face milă de ea, dar se stăpâneşte. Nu poate lăsa un martor în viaţă. Îmi pare rău, îi spune. Apoi se termină, se sfârşeşte cu zgomot şi brusc, la fel şi ea.

Se află în marginea unei parcări uriaşe din pustietate, un loc în care a mai venit. Ameninţător, deasupra, nescris precum viitorul, un panou abandonat pe care se proiectau filme, decolorat de la anii de ploaie. Totul este acoperit cu un strat maroniu de praf, iar hainele viu colorate ale femeii ies în evidenţă în peisajul uniform ca o pată de vopsea. Stă în faţa zidului fostei case de bilete şi o împinge cu vârful pantofului puţin mai departe, în umbră. Apoi urcă în maşină şi porneşte în viteză. Cel moment, aşa de aproape de faptă. Nu e momentul în care să vrei să fii observat.

Le livrează maşina celor care au comandat-o, păstrând pentru sine micile beneficii în plus, şi-şi primeşte banii, o sumă frumuşică. După ce dă o lovitură, îi place să se ducă să bea într-o bombă din apropiere. Alcoolul îi reface ameţeala plăcută, care începuse să-i slăbească; la un moment dat, în îmbâcseala ceţoasă a după-amiezii, afundă mâinile în buzunar şi găseşte brăţara pe care a luat-o Chipul femeii îi revine cu putere în memorie, se înălţa pe deasupra orizontului său psihic, ca o lună plină. Biata Astrid! Deşi nu-i ştie numele, ceva din groaza ei s-a scurs şi în el şi trebuie s-o înăbuşe, s-o strivească cu talpa, înainte să prindă rădăcini. Nu te uita înapoi.

Îi dă brăţara unei femei pe care o cunoaşte şi care uneori oferă sex la schimb contra zorzoane. Dar când aceasta şi-o pune şi clatină din mână ca să-i etaleze culorile, albastru, alb, albastru, îşi pierde brusc interesul faţă de ea şi pleacă. Cu ochii aţintiţi la viitor sau măcar la pământul pe care calcă, Lindile/Beţe-ndrăcite/Ucigaşu' o ia clătinându-se pe drum, iese din peisaj, fără să lase ceva în urmă.

O lasă pe Astrid în urmă. De dimineaţă trăia, inspira şi expira, pompa sânge şi clocea gânduri, o fiinţă cu intenţii şi o uşoară eczemă pe interiorul braţului şi cu planuri să ia cina cu prietenii. Poate cu nimic diferită de tine. Acum este o învălmăşeală de păr şi haine la baza unui zid. Deja se dezintegrează. Greu de spus că aparţine speciei umane, trebuie s-o priveşti cu mare atenţie ca să-ţi dai seama.

Bătrânul se uită o vreme până să înţeleagă. Zdrenţăros după haine, aplecat după postură. Nu întâmplător este aici, la acest cinematograf în aer liber abandonat, cu stâlpii singuratici iţindu-se din asfalt. Aici locuieşte, în casa de bilete, sau în fosta casă de bilete. S-a instalat în ea, ah, să fie vreun an de atunci? Sau or fi doi? Timpul este cu totul amorf pentru el.

La un moment dat, îl cuprinde panica. Dacă îl învinovăţesc pe el? Aşa se întâmplă adesea, pentru lucruri despre care nu ştie nimic. Singura cale ar fi să găsească pe cineva căruia să-i spună.

La marginea oraşului e un motel ieftin, cu un magazin de băuturi spirtoase de unde obişnuieşte să mai cumpere, iar directoarea din faţa lui ascultă povestea tot mai alarmată. Sigur o femeie albă? Doamne! Sună la poliţie, şi curând doi reprezentanţi ai ei, băieţii în albastru, cei mai de soi din Africa de Sud, agenţii principali Olyphant şi Hunter, vin să discute cu el.

Toată lumea ştie ce urmează, întrebările, notiţele, drumul cu maşina până la locul crimei, unde se iau alte notiţe, se fac măsurători şi fotografii. Chiar şi aici, în pustietate, este imposibil să nu se strângă un mic grup, vreo doi jurnalişti şi câţiva gură-cască de la fermele din apropiere.

Olyphant şi Hunter fac tot ce pot ca să-i ţină pe curioşi departe. Sunt o pereche serioasă, ceea ce îi face cumva şi mai amuzanţi, cel puţin dacă le observi dimensiunile contrastante, de parcă ar fi fost alăturaţi pentru a crea un efect comic. Emană un aer de rigoare, deşi, asemenea altor oameni ai legii, uneori au mai fost nevoiţi să devină creativi pentru a-şi rotunji veniturile, cu unele prilejuri trecând în partea întunecată. Dar nu e nevoie să abordăm subiectul acum, n-are legătură cu acest caz, nici nu ar fi trebuit menţionat.

Astăzi, în chestiunea uciderii femeii albe, Astrid Charlene Moody, subiect cu mari şanse să atragă atenţia, cei doi agenţi principali sunt foarte corecţi. Dar odată ce l-au interogat temeinic pe bătrânul speriat care a anunţat că a descoperit cadavrul, reuşind să-l sperie încă şi mai tare, nu mai ştiu ce să facă şi se limitează la notarea detaliilor, în mare sub formă de numere. Matematica, din nou! Atâţia metri de aici până acolo, unghiul este astfel încât, cel mai probabil, un pantof de mărimea unuia bărbătesc, foc de foarte aproape. Cifrele chiar spun un anumit adevăr, dar pot fi uşor trimise înapoi, în lumea lor, de exemplu:

1. Vârsta: Olyphant, 53/ Hunter, 38
2. Ani în activitate: 34/12
3. Măsura în talie: 48/34
4. Coeficient de inteligenţă: 144/115
5. Numărul căsătoriilor: 1/3
6. Numărul copiilor: 0/6

Et cetera, et cetera, deşi, în ciuda tuturor diferenţelor dintre ei, au petrecut multe zile împreună şi deseori se întâmplă ca oamenilor să li se şteargă contururile în aceste împrejurări. În unele căsnicii, de pildă, trebuie să fi văzut sau poate chiar aţi trăit-o pe pielea dumneavoastră, graniţele personale se estompează, culorile se amestecă.

Anton se prinde imediat. Voi doi, spune el. Ca Thomson şi Thompson[27]. Nu, nu e chiar aşa. Mai degrabă ca Vladimir şi Estragon[28]. Ştiţi la ce mă refer.

Din fericire pentru el, nu ştiu. Doar se încruntă nedumeriţi. Ce-are individul ăsta? Se ţine de glume într-un asemenea moment! Şi la morgă! Se crede cumva poliţist?

Serios acum, ce căutaţi aici? Aţi venit să mă arestaţi?

Vrem doar să stăm de vorbă, domnule Swart. Dar întâi mergeţi s-o identificaţi.

Nu e nevoie să vină şi ei, ar trebui să fie un moment intim pentru ruda sau cunoştinţa apropiată a defunctului. Aşa că aşteaptă afară, în holul cu plante amărâte în ghivece şi podele din lemn închis la culoare, cufundaţi în două fotolii identice.

Este şi soţul acolo, prăvălit ca un om beat, cu faţa în palme. Jake Moody are patruzeci şi unu de ani şi este proprietarul unei firme de securitate de succes, în parteneriat cu un cunoscut politician, cei doi detectivi au stabilit deja acest lucru. Un tip mare, cu un corp tonifiat, sculptural, probabil merge des la sală, dar acum abia dacă pare să existe, atât de şocat este. Ştie că soţia lui a murit, simte acest lucru în oase. De aceea i-a cerut lui Anton s-o identifice în locul lui.

Anton îl urmează pe bărbatul cu halat alb, pe al cărui ecuson scrie că-l cheamă Savage, pe un coridor lung şi răcoros, până la o uşă metalică. Ai zice că eşti într-un roman, meditează Anton cu glas tare, dar ideea nu pare să-l tulbure pe Savage. Se dă politicos într-o parte, lăsându-l pe vizitator să intre primul. Dar, când te aştepţi la şiruri de rafturi de oţel, cu câte un cadavru păstrat la rece în fiecare, ea e culcată pe o masă din mijlocul încăperii. Acoperită cu un cearşaf, desigur.

Aţi mai văzut un cadavru? îl întreabă Savage din partea cealaltă a mesei. Tonul lui nu trădează delectare, dar nu vă lăsaţi păcăliţi, Savage are preferinţele lui.

Nu. Adică da, am mai văzut.

Care din două?

Am ucis pe cineva mai demult, se trezeşte mărturisindu-i acestui străin, ale cărui trăsături, deja foarte apropiate, par să se contracte şi mai mult la această veste. Am împuşcat o femeie când eram în armată. (Dar oare se pune la socoteală?)

Nu s-a mai gândit la ea de mulţi ani. Brusc, îi apare iar în faţă, cade la impactul glonţului său şi moare încă o dată. În mod absurd, îl

podideşte plânsul, chiar înainte ca Savage să tragă perdeaua. Adică cearşaful.

Sora mea. Zace acolo. Moartă. Fără doar şi poate. Uluitoare. Da.

Poftim?

Da, se chinuie el să pronunţe iar silaba. Da, e ea.

Cu o mică umbră de ezitare, Savage trage cearşaful în sus. Scrie ceva pe hârtie. Semnaţi aici. Şi aici, vă rog. Anton plânge încă, şi o lacrimă stropeşte pagina. De ce este aşa de ruşinos? Dar este, chiar este. Savage şterge locul, foarte delicat, cu mâneca.

Clipele acestea pot fi dificile, spune el.

Anton se îndoaie de la mijloc. Ce tare! N-am mai râs aşa de ani de zile, parcă aş avea o crampă. Mi-era simplu pe vremuri. Uitata artă a hilarităţii. Of, Savage, spune când îşi revine în sfârşit, eşti aşa caraghios!

Savage se simte jignit, sau cel puţin perplex, în timp ce merge ţeapăn pe coridor. Morţii sunt mult mai predictibili decât viii, cu toanele, cu stările lor. Există enigme fără răspuns în vorbirea umană; nu este singurul care crede aşa, deşi nu toată lumea tânjeşte după linişte din acest motiv.

Unul din detectivi trebuie să semneze formularul lui Savage, în timp ce celălalt observă schimbul dintre fratele soţiei şi soţ. Confirmarea identităţii, nivelul birocratic şi cel personal. Durează până ce Jake ridică ochii, şi atunci Anton încuviinţează din cap spre el. Atât doar, însă mesajul este transmis, urmat de un tremur şi un vaiet prelung. Nimic neobişnuit aici.

Când lucrurile se liniştesc, detectivul Olyphant trece direct la treabă. Nu are rost să discute cu soţul, omul este o epavă, aşa că-şi îndreaptă atenţia asupra fratelui. Nu era nimeni care să aibă vreun motiv să-i dorească moartea surorii dumneavoastră? Nu avea duşmani?

Din câte ştiu eu, nu. Deşi, adaugă el după o clipă, toată lumea are duşmani.

Da?

Nu credeţi?

Cine sunt duşmanii dumneavoastră, domnule Swart?

Ah. Flutură o mână moale ca să arate lumea largă. Sunt o grămadă.

Asta e un ciudat, nu încape îndoială. Se exprimă tot timpul criptic. Niciunul din detectivi nu înţelege mare lucru. Plânge ca un copil, apoi râde în hohote. Şi de ce a crezut că o să-l arestăm? A fost implicat?

Credeam că scopul a fost s-o jefuiască, nu? spune el acum, neliniştit. Să-i ia maşina?

Încercăm să ne asigurăm, nimic mai mult. Uneori, jafurile sunt ceva mai mult decât sugerează aparenţele.

Serios?

Ja, spune detectivul Olyphant. V-ar surprinde.

Dar pe Anton nu-l mai surprinde nimic cu uşurinţă, sau doar din când în când, şi atunci, în majoritatea cazurilor, se surprinde pe sine. Nici asta nu-i o noutate pentru cei doi detectivi. Crima de acum? E o nimica toată. Ar fi trebuit să fiţi cu mine

nu mai departe de săptămâna trecută. Doamne, dacă v-aş povesti! Orice motiv este suficient de bun. Sud-africanii se ucid între ei din plăcere, aşa pare uneori, pentru mărunţiş sau de la mici neînţelegeri, împuşcături, înjunghieri, strangulări, incendieri, otrăviri, sufocări, înecări, omorât cu parul/ soţii şi soţi care se măcelăresc unii pe alţii/ părinţi care le fac felul copiilor sau invers/ străini care ucid alţi străini. Corpuri aruncate cu indiferenţă, ca nişte ambalaje mototolite, fără nicio utilitate. Fiecare, o viaţă, sau, mai bine spus, o fostă viaţă, şi din fiecare se răspândesc cercuri concentrice de suferinţă în toate direcţiile, poate pentru totdeauna.

Anton trebuie să-l ajute pe Jake să stea drept când merge, aşa de slăbit este bietul om. E greu să-l sprijini, e aşa de mare, de greu şi de inert, ca un cadavru. Niciodată nu au fost apropiaţi, aşa că brusca intimitate fizică este nefirească. Îi simte părul sârmos de pe antebraţe. Uşor, aproape am ajuns. Deschide-i portiera, vâră-l înăuntru cu dificultate. Ah, ai grijă la degete.

Anton ocoleşte pe partea şoferului, intră. Jake i-a cerut să-l ducă azi, gândindu-se exact la această situaţie. Nu ştiu dacă pot singur. Ceea ce arată cât de frică îi este, până să şi întrebe.

Vrei să te duc undeva anume?

Hm?

Vreau să spun, zice Anton, înainte să te duc acasă. Vrei să mergi la doctor, poate?

Jake meditează la întrebare, iar fruntea lată i se încreţeşte de la efort. Chiar şi ghemuit pe scaun, tot i se înfige vârful capului în plafon, dar, cumva, tot pare mic azi. În cele din urmă, spune: La biserică.

La biserică?

Da. Dacă m-ai putea duce la biserică… Aş vrea să vorbesc cu preotul.

Anton este surprins, dar la fel este şi Jake. Nu s-a mai împărtăşit sau spovedit de vreo doi ani., şi nevoia de a căuta sprijin spiritual îi vine din senin. În meseria lui sunt mulţi oameni josnici, lipsiţi de scrupule, iar unii îi sunt subordonaţi. Se consideră un tip dur şi, într-adevăr, nu e uşă de biserică, a trebuit să-şi cauterizeze partea sensibilă a firii, care altfel l-ar fi trădat. Merge la sală de trei ori pe săptămână, are centura neagră la karate şi-i place să vadă filme cu Charles Bronson şi Clint Eastwood în care eroii iau dreptatea în propriile mâini. Te simţi norocos, fraiere? Haide, fă-mi o bucurie pe ziua de azi.

Aşa că nu se recunoaşte în bărbatul care acum stă aplecat şi plânge în faţa părintelui Batty. Cine-i individul ăsta întors pe dos, care îşi tamponează nasul cu o batistuţă şi se smiorcăie pe tema pedepsei? Doamne, se pare că sunt eu.

În felul său, şi preotul este şocat. Sincer, dacă te gândeşti, a fost ultimul care a vorbit cu femeia, în afară de ucigaşul ei. II cuprind fiorii.

Ce i s-a întâmplat soţiei tale a fost răutate pură. Nu o pedeapsă!

Dar simte că este un lucru personal. Căci, în ciuda trupului mare şi a muşchilor umflaţi, Jake are un miez slab, în care nutreşte de mult convingerea că e sortit pieirii, indiferent ce s-ar întâmpla. De exemplu, suspectează de mult că divorţul lui Astrid este o ofensă la adresa lui Dumnezeu, chiar dacă jurămintele de la prima ei căsătorie nu au fost considerate sfinte, şi că, mai devreme sau mai târziu, vor trebui să plătească amândoi. Din acest punct de vedere, nu şi-a pierdut niciodată credinţa.

Nu am îndoieli că acum este în braţele Mântuitorului ei, spune părintele Batty. Această siguranţă sentenţioasă îi iese cu uşurinţă, aşa a fost întotdeauna, încă de când era mic, afişa o conştiinţă a autorităţii spirituale insuportabilă, dar astăzi vorbeşte ca să se distragă de la un gând neplăcut.

Vă amintiţi că nu era catolică de la naştere. A devenit datorită mie.

Vrei să spui că Dumnezeu a ales-o pentru asta. Dar, indiferent de drum, a găsit destinaţia. Pe preot încă îl preocupă gândul neplăcut, care pune tot mai mult stăpânire pe el. Nici nu-mi vine să cred că am văzut-o chiar înainte.

Cum adică?

Ieri-dimineaţă a venit să stea de vorbă cu mine.

Vestea îl surprinde pe Jake. De ce?

Ah, spune preotul, de parcă acum s-ar trezi din somn. A venit să se spovedească. Nu mai venise de mult. De şase luni. Atenţie, adaugă el, în cazul tău a trecut şi mai mult timp.

Ce-a zis?

Nu pot să-ţi spun, Jake. Ştii bine, confesionalul este un loc privat. În plus, este locul gândului neplăcut. Că a trimis-o de acolo fără să o lase să se pocăiască, cu o oră înainte să moară! Mă apasă povara sufletului ei? Nu trebuie să mă presezi. Dar va fi un avantaj pentru ea, decide el cu glas tare, că se lupta cu păcatele ei chiar în acel moment. Domnul va fi îndurător!

Păcatele ei?

Cu toţii avem, zice în grabă preotul, dornic să încheie cât mai repede subiectul. Desigur!

Mă linişteşte gândul, spune Jake, că a primit dezlegarea de păcate înainte să…

Nu e chiar aşa, nu e adevărat, nu. Acesta este un subiect pe care bunul părinte ar prefera să-l evite, ar fi mult mai bine pentru toată lumea, dar e prea târziu pentru aşa ceva.

Aţi spus că s-a spovedit. Nu aţi dezlegat-o de păcate?

Nu, avea… o problemă de rezolvat înainte. Dar nu pot să-ţi spun mai mult, Jake. Deja am spus prea multe.

Această discuţie are loc în grădina din spatele bisericii. Nu, cel mai probabil are loc în interiorul lăcaşului, într-o strană, iar lumina blândă pătrunde prin vitralii şi aruncă o strălucire pâlpâitoare pe faţa lui Jake, aşa că parcă este orbit şi puţin dezechilibrat când iese puţin mai târziu. Nu el, nu, nici vorbă. Dar cine este atunci, dacă nu el? Jake, sau impostorul cu acel nume, coboară treptele din faţă clătinându-se şi merge spre cumnatul lui, care îl aşteaptă aşezat pe capota maşinii.

A ajutat? întreabă Anton când îşi reiau drumul pe autostradă. Fără să vrea, e sincer curios să ane. Discuţia cu preotul. Te-a ajutat?

Întrebarea nu pare să ajungă la Jake. Priveşte altceva, ce nu există cu adevărat. După un timp, răspunde absent: Chiar înainte să moară, Astrid i-a mărturisit.

Ce i-a mărturisit?

Nu ştiu. Nu a vrut să-mi spună.

Cei doi bărbaţi meditează la acest lucru din perspective diferite. Anton merge la psiholog de vreo doi ani şi nu înţelege ideea de confesiune decât prin această prismă. Lângă el, la numai o mişcare de cot distanţă, cumnatul său are o cu totul altă percepţie. Ceva i se întâmplă lui Jake. E de parcă s-ar afla într-un tunel lung în care sunetele se răspândesc ca un val tremurător, iar lumea reală este un cerc luminos de mai departe. Singura certitudine este că până acum s-a înşelat în toate privinţele.

Locuieşte într-un cartier cu pază din Faerie Glen, construit în jurul unui teren de golf cu opt găuri. Odată ce te înregistrezi şi treci de poartă, te afli într-un vis suburban copleşitor, cu case în culori pastel şi străzi line, încolăcite în jurul câte unui parc mărginit de copaci, toate amintind cu nostalgie de ceva, poate de ceva ce nu s-a întâmplat niciodată. Casa lui este chiar în acel perimetru, chiar lângă gard. Anton parchează pe alee şi iese repede să ajute, dar nu mai este nevoie. Cumnatul lui coboară singur din maşină şi se mişcă normal din nou.

Mersi mult, îi spune cu un glas lipsit de inflexiuni, întinde o mână şi Anton i-o strânge, gest bizar în asemenea momente, dar omul nu e în apele lui.

Te simţi bine? Adică, vrei să intru?

Nu.

Bine. Anton se simte uşurat, dar trebuie să se abţină să pună o întrebare cu adevărat lipsită de tact înainte să urce în maşină.

Grilajele alea de la ferestre sunt scumpe? E cât pe ce să-l întrebe acest lucru pe Jake. Vă imaginaţi, într-un asemenea moment? Dar nici Anton nu e în apele lui. Să-şi vadă sora întinsă pe masă, moartă. Începe să plângă iar, un mic potop fierbinte, în drum spre fermă. O ia pe drumurile lăturalnice dinspre casa lui Jake, evită oraşul. Lungi întinderi singuratice, printre lacrimi.

Întotdeauna m-am gândit că eu o să sfârşesc aşa. Şi încă e posibil. Trebuie să înlocuiască unele grilaje de ia ferestrele de la fermă, de la asta a venit întrebarea. Necazuri mari în ultima vreme. O mare invazie pe terenul din partea de est, aflat cel mai aproape de cartierul negrilor, garduri tăiate, barăci ridicate, totul la vedere. Plus încă vreo două incidente, o magazie spartă într-o noapte, nişte străini adunaţi pe koppie să se roage. Intruşi pe pământul lui. A trebuit să cheme poliţia să-i ia de acolo şi s-au făcut ameninţări cu moartea. Vin după tine, şefu'. Vezi tu. Degetul trecut pe gât. De atunci a dus la reparat vechea puşcă a tăticului, pentru orice eventualitate. A mers în veld şi a tras câteva gloanţe de probă, să aibă situaţia su'b control. Se gândeşte să-şi monteze un gard electrificat în jurul casei. Trebuie să vorbească cu Jake despre toate astea, dar la momentul potrivit.

Când ajunge acasă şi opreşte motorul, sunetul îndepărtat, palid al imnurilor răzbate până la el de la biserică, chiar şi aici. Îndrumă-mă, mare Mântuitor/Pelerin pe acest pământ sterp. În fiecare zi din săptămână, în mama mă-sii. Răcoarea plăcută a după-amiezii este fără cusur, dar acum se ridică o răcoare mai adâncă, din centrul pământului, sau e de la mine? Uşa de la intrare e larg deschisă. Mereu îi aminteşte, iar ea mereu îl ignoră. Insă azi îşi poate imagina cum ar fi să intre şi s-o găsească...

Dar nu este aici, maşina ei lipseşte. Pune pariu că s-a dus la orele alea de meditaţie, tocmai azi. Parcă e dependentă de ele. Anton şi-a manifestat iritarea pentru cât de mult timp îi rezervă unui puşti, un băiat arătos din zonă, din Rustenburg, pe nume Mario sau Marco, cam aşa ceva, de vreo douăzeci şi ceva de ani, care a plecat un an în India să se regăsească şi să facă chestii spirituale în ashramuri, s-a întors cu un nume nou, Moţi sau Muţi, ridicol, pe care i l-a dăruit gurul, se presupune că înseamnă „perlă", şi toate gospodinele plictisite şi care n-au de lucru sunt cucerite de înţelepciunea lui sau poate doar de faptul că ţine orele îmbrăcat cu o cârpă legată în jurul şoldurilor. Serios, parcă ar fi din *Cartea, junglei.* Le învaţă meditaţie şi yoga şi, cine ştie, poate trezeşte şarpele tantric adormit de la baza coloanei vertebrale, toate astea la aşa-zisul lui centru Omul Deplin din oraş. Omul Preaplin.

Un intrus ar intra pe unde intră acum Anton, furişându-se dincolo de prag, oprindu-se în holul de la intrare să asculte. Singurul sunet, de la un radio din bucătărie, un fel de cor gospel african. Salome spală

vasele. Sau poate, să mai variem un pic, lustruieşte nişte ornamente de alamă de pe tăblia mesei. Da, freacă metalul mat până începe să lucească. Salaam, Salome. Unde-i adorabila mea soţie? Nu te osteni să răspunzi. La dracu', băga-mi-aş, nu putea, măcar de data asta, să stea acasă? De dragul meu? Ştia unde se duce, ştia cu ce se confruntă. Dar nu. Nu, nu şi iar nu. Asta e refrenul de ceva timp.

Se duce la dulapul cu băuturi din salon, umple un pahar cu Jack Daniels, dă pe gât o porţie zdravănă, îl umple iar. Nu fac aşa zilnic, să ne înţelegem, nici vorbă de aşa ceva, drept cine mă luaţi? Nici nu a apus soarele încă. Dar cine îl poate învinovăţi? După câte a îndurat deja şi ţinând seama de ce-l mai aşteaptă.

Întâi, Salome. Încă nu i-a spus nimic, absolut nimic. E bătrână, ar putea avea inima slabă, dar o vede şi ca pe un copil, ca pe un om care are nevoie de ocrotire. E un copil bătrân, cu inima slabă.

Salome, spune el. Am nişte veşti groaznice.

Alama scânteiază vesel în timp ce cuvintele pătrund în creier şi înfloresc în imagini, iar unele dintre ele pot fi greu de îndurat. Da, imaginile psihice îi tortureazǎ cel mai mult pe oameni, după cum poate că ştiţi deja. Nu prea multă iubire din partea lui Astrid în ultimul timp, sau poate niciodată, dar este unul din cei trei copii albi pe care Salome i-a crescut ca pe copiii ei, şi asta i se citeşte pe faţă. Ar trebui să se aşeze dacă nu ar fi deja aşezată.

Anton mai ia o duşcă de whisky, asta face totul mai simplu. Ce-ar fi să-ţi iei liber restul zilei?

Ea dă din cap aprobator. Nu mai este tânără, se apropie de şaizeci de ani. Mai mult oase decât carne în ultima vreme şi nu prea iute de picior. De mult timp deja, dar cu atât mai mult în acest final de după-amiază/seară, împovărată cum este de imaginile din mintea ei. Du-te, te rog, du-te, durerea ei i se pare insuportabilă. Pleacă agale, târşâind picioarele pe la poalele koppie-ului spre casa ei, vreau să zic spre casa Lombard, rară îndoială ca să spună o rugăciune pentru Astrid, dacă e să ne luăm după cum făcea de obicei. II lasă să reumple, să realimenteze, să se regrupeze. E groaznic când eşti mesagerul, vei purta veşnic stigmatul mesajului. În cinstea ta, Anton, aducătorule de suferinţă. S-a dus una, a mai rămas una.

Amor a sunat doar o dată după ce a ajuns la Durban, acum mulţi ani. Anton şi-a tot propus să ia legătura cu ea de atunci, însă numai după ce făcea anumiţi paşi, iar paşii aceia nu i-a făcut. Apatia lui în această chestiune şi-a dezvoltat puţin câte puţin o voinţă proprie, devenind hotărâre. A aflat veşti despre sora lui mai mică de la Astrid, care considera înciudată că era de datoria ei să păstreze legătura şi să transmită frânturi de informaţii, întâi despre munca de asistentă a lui Amor, apoi ca să anunţe că era încurcată cu o femeie. Nicio surpriză pentru el, chiar puţin emoţionant de la distanţă. O pacoste de aproape.

Ştie numele spitalului la care lucrează, nimic mai mult. Nu, îi spune recepţionerei care răspunde, nu ştiu în ce secţie este. Nu o găsiţi în sistem? O clipă, spune recepţionera, vă fac legătura acum, şi-l conectează la singura secţie care, ja, puteai să ghiceşti şi singur. Martiriul ei e fără margini. Pot să vorbesc cu sora mea, soră? Probabil o cunoaşteţi drept sfânta Amor.

Poftim?

Amor Swart, vă rog.

O clipă.

Mesagerul aşteaptă, un mic val de sunete spitaliceşti îi ajunge la ureche. Apoi vocea lui Amor, inconfundabilă, chiar şi după atâta timp. Alo.

Bună, eu sunt.

Anton?

Da. Auzi, îmi pare rău, dar am veşti proaste.

Vorbeşte din aer, de foarte departe, de undeva din trecut, numai ei, în cabinetul asistentelor, cu faianţa albă şi rece ca şocul. Amor, în uniformă. Stă foarte nemişcată, nu se clinteşte.

După aceea, Anton îşi umple iar paharul. Nu a fost aşa de rău cum se temuse, deşi îi tremură puţin mâinile. Le este recunoscător oamenilor care îşi văd de suferinţă în culise, departe de privirile celorlalţi. Deja îţi dă de furcă propria viaţă, şi vorbim numai de suferinţa obişnuită, de zi cu zi. Apropo de asta, iat-o, vine în sfârşit, adorabila mea soţie, proaspăt sosită de la meditaţie. Momentul este perfect ales, atât că, ăă, se pare că Anton a pierdut o oră sau două noţiunea timpului, deja este beznă afară. Mai târziu, mai devreme, acelaşi lucru, în definitiv: A fost minunat, dulceaţă, ai rezonat de mama focului cu Mowgli?

Ea îl priveşte lung. Eşti beat?

Un pic, da. Se poate spune şi aşa. Un piculeţ. Să-mi mai treacă puţin, dat fiind că tocmai am privit chipul surorii mele ucise.

Ea îşi duce mâinile la faţă şi furia lui se topeşte sau se transformă în altceva, un fel de apetit disperat. O apucă, îl strânge şi ea, într-o clipă se sărută, buze, limbi, dinţi, de parcă ar vrea să se muşte şi să se roadă unul pe altul. Chiar în timp ce îl ia pe sus, el ştie că pofta bruscă izvorăşte din ceea ce a văzut pe masa metalică în această dimineaţă, îşi doreşte soţia pentru că este foarte vie, cu o expresie soioasă şi agitată, cu câteva şuviţe de păr atârnate, cu membrele fierbinţi şi puternice. Întrebarea mai importantă este: De ce îl doreşte ea? De colo până colo, se înşfacă unul pe altul, violenţa le vâjâie pe sub piele. Nu s-au mai atins de mult.

Până când clinciul li se rupe. Nu. Nu. Termină. Nu mi se pare normal. Ea se desprinde de el. Întotdeauna ea se desprinde. Ce faci? îmi pare rău, dar nu pot. Acum, după ce Astrid…

Bine, spune el, iar furia îi revine imediat. Lasă.

Totuşi, ar fi de înţeles dacă, intrând în dormitorul lor în acest moment, aţi crede că sunt eşuaţi în lâncezeala de după un episod incendiar de amor carnal. Pe jumătate dezbrăcaţi, încurcaţi în aşternuturi, respirând greu. Tot un cuplu arătos, deşi categoric trecuţi de prima tinereţe. Faţa lui, mai ales, are o anume duritate, şi pe frunte se zăreşte cumva o cicatrice mai veche?

Desiree este molatică de felul ei şi cândva, nu cu mult timp în urmă, trebuie să fi fost o mare frumuseţe. Dar plictisul şi irascibilitatea i-au viciat trăsăturile, desenându-i o mică încruntătură între ochi şi o buză de jos lăsată de bosumflate. Se strânge spre interior, în jurul unui miez acrit, a devenit nemulţumită, deşi nu este întotdeauna sigură de motiv.

Uneori, ferma e cea care o dezamăgeşte. Când s-a căsătorit, se imagina pictând acuarele pe dealuri şi călărind pe o câmpie întinsă. Visuri vagi, ispititoare ca acestea. Nu se aştepta să aibă parte de zile aşa de lungi şi de goale, în care nu se întâmplă absolut nimic. Tot trebuie să găseşti motive să te duci în oraş sau la Rustenburg, într-un loc cu un pic de viaţă, cu evenimente şi culoare. Oameni cu care să discuţi! Mai demult îşi aranja unghiile şi părul în fiecare săptămână, dar asta a cauzat tulburări în căsnicie. N-avem bani de porcării, cică, dar ia uită-te pe ce îi cheltuieşte el. Îi pişă, la propriu. Cel puţin ea are cu ce se lăuda! Deşi, trebuie să recunoască, a fost mai fericită în ultima vreme, de când a descoperit lecţiile de meditaţie de la Centrul Omul Deplin. Moţi şi-a schimbat numele, şi sunt zile în care i-ar plăcea şi ei să şi-l schimbe. Un nume diferit te poate face să te simţi altfel pe dinăuntru.

Uneori o dezamăgeşte Africa de Sud. Cine ar fi anticipat că tăticul ei, respectat şi temut de toată lumea, va trebui să meargă în faţa Comisiei pentru Adevăr şi Reconciliere pentru a recunoaşte că a făcut acele lucruri oribile şi necesare? Problema ţării ăsteia, după părerea ei, este că unii chiar nu pot să renunţe la trecut.

Totuşi, s-a terminat cu toate astea, de câţiva ani deja. În ultimul timp, cel mai adesea soţul ei e cel care nu se ridică la nivelul aşteptărilor. Pe vremuri, Anton era aşa de fermecător, de frumos şi de amuzant, toţi vorbeau despre viitorul strălucit care-l aştepta, dar singurul care mai crede aşa ceva e Anton. Toate laudele acelea umflate, bombastice legate de ce va face într-o bună zi la fermă/cu el însuşi/cu viaţa lui, de banii pe care-i va câştiga, cine ştie cum, pentru că niciodată nu munceşte cu adevărat, scrie doar la roman, la care nimeni nu are voie să se uite şi poate nici nu există, deşi îl auzi lovind tastele în spatele uşii încuiate… în timp ce ea cutreieră prin milioanele de camere goale, priveşte tencuiala cum se crapă şi păianjenii ţesând pânze în colţuri. Adică ea, eu, Desiree, vă imaginaţi?

O păpuşă de fată până mai ieri, adorată de toţi băieţii, găseai pe alese, cum ai sfârşit aşa? N-ai ascultat avertismentele lui maman şi acum e prea târziu s-o iei de la capăt, mai ai timp doar cât să-ţi faci şi tu o păpuşă de fată înainte să se retragă ovarele din activitate. Chiar şi în privinţa asta, ha, ha, ha, a tot încercat, dar nu a fost cu noroc încă. Ştie pur şi simplu că problema este soţul ei, deşi el refuză să se testeze şi nu ajută nici faptul că, de cele mai multe ori, nici nu mai vrea să-l atingă.

Îi desprinde mâinile de pe ea, apoi se rostogoleşte pe spate. Stă întinsă, privind tavanul. Se gândeşte să-şi tatueze o dungă în paralel cu marginea ochilor şi buzelor, să-i fie mai simplu să se machieze. Aşa au făcut unele din prietenele ei în ultima vreme.

Apropo, spune el, i-am dat liber lui Salome în seara asta. E foarte supărată din cauza lui Astrid.

Supărată? Să fim serioşi! E foarte leneşă baba.

Are şi ea sentimente, draga mea. Ne leagă anumite lucruri…

Vă leagă anumite lucruri? Serios, ar trebui să scapi de ea. E înceată. Ar trebui să iei pe cineva odihnit, tânăr…

Lucrează aici de când mă ştiu. De când era şi ea odihnită şi tânără.

Ja, în fine. Au trecut vremurile alea.

Excitat de răceala ei, începe s-o ciugulească de gât. Haide. Relaxează-te puţin. Dar ea îl împinge, se ridică şi se încheie la nasturii de la bluză. Ah, termină, te rog, eşti ud de transpiraţie. Eram foarte echilibrată când am venit acasă, şi acum uite ce s-a întâmplat.

Anton, în baia mică de sub scară, mai-mai să-şi smulgă mădularul. Când se apropie de climax, faţa îmbujorată i se reflectă din oglinda ovală, pătată de deasupra chiuvetei, spatele trebuie vopsit iar, aşa se rezolvă problema petelor. Interesant cum şinele poate fi împărţit în segmente, orgasm şi observaţie în acelaşi timp, ochiul care priveşte eul. Niciunul nu sunt eu, dar amândouă sunt posibile. După aceea se spală pe mâini într-o ceaţă reînnoită de oboseală şi ură de sine, regretând ce a făcut. Regret ce am făcut. Dar ai făcut. Aproape imediat, simte că dorinţa se declanşează iar surd în adâncul său. Da, e timpul să renunţe la dorinţă, ba nu, la Desiree, cum o cheamă, să renunţe la ea.

O rază de lumină îi trece peste faţă, de la o maşină de pe şoseaua principală care a oprit pe un teren viran ca să întoarcă. Chiar în acest moment dă în marşarier, un Jeep Cherokee mare, şi cine e la volan? Tocmai cumnatul tău, Jake Moody. Nu se opreşte să-i facă o vizită, se opreşte doar suficient cât să schimbe direcţia şi să pornească în partea cealaltă, spre oraş.

Conduce aşa de câteva ore deja, pentru că nu suportă gândul de a fi singur acasă. Sunt văduv. Se tot gândeşte la asta, la vorbele acestea, sunt văduv, testează stranietatea cuvântului, a stării pe care o denotă.

Pe cei doi copii ai lui Astrid i-a luat deja tatăl lor, şi într-o singură zi casa a devenit, din aglomerată şi zgomotoasă, un înveliş gol pe dinăuntru, care te strânge ca-n chingi. Camerele de acasă, golite de elementele lor cele mai familiare, par să trimită ecouri, dar cea mai zgomotoasă este camera din mintea lui. Ca s-o reducă la tăcere, a urcat la volan. Şi a rămas acolo cât a apus soarele şi s-au aprins luminile, iar noaptea s-a scurs în toate.

Şi iată-l tot aici, conduce Iară oprire. Drumul ca un râu negru ce curge neîncetat. O ia pe şosele care se intersectează iar şi iar, pierzându-şi urma. Trece prin centru, pe lângă Paul Kruger pe piedestalul lui de piatră, apoi porneşte spre nord, peste culme, dar se întoarce pe lângă Union Buildings, luminate ca pentru petrecere, în timp ce oraşul clocoteşte dedesubt în oala lui neguroasă. Pe lângă ambasade înşirate ca giuvaierele pe un lănţişor, toate păzite şi imaculate, înainte ca viaţa reală să se reia sud forma colinelor acoperite cu iarbă şi a arborilor de jacaranda cu frunzele scuturate. Marginile a tot şi toate încep să se pârlească şi să se usuce.

La periferia estică a oraşului, casele sunt la distanţă unele de altele şi mititele, mici scântei de lumină printre lanuri întunecate şi vălurite de porumb, care îşi foşnesc şi-şi freacă mâinile bătătorite. O ia spre sud, spre noile complexuri, colonii selenare întinse, aflate în construcţie încă, suburbii-satelit pentru clasele mijlocii hămesite, deja împrejmuite de ziduri, deşi şoselele şi casele sunt construite doar pe jumătate. O altă culme îl duce în zonele deja locuite, unde betonul s-a uscat de mult, iar peluzele sunt proaspăt tunse, unde casele sunt mari cât nişte hoteluri sau ca nişte uriaşe vase de croazieră care trec scânteind pe lângă el. Toate sunt fortificate până la refuz, cu ziduri şi porţi uriaşe, iar unii dintre agenţii de pază care pierd timpul pe afară sunt angajaţii lui Jake, îşi dă seama după uniforme.

Cobori prin filigranul copacilor pe jumătate desfrunziţi spre Fountains Circle, unde faci giratoriul o dată, de două ori, de trei ori, după care, brusc, prinzi curaj şi porneşti în direcţia care te-a atras ca un magnet toată noaptea, cum atrage adevăratul nord acul busolei. Toată plimbarea întâmplătoare a fost un preludiu, o spirală tot mai strânsă care a convers spre un singur loc, mai exact, locul în care ai început de dimineaţă, deşi acea vizită pare să se afle de partea cealaltă a unei văi adânci şi întunecate.

Parchează chiar lângă biserică. O clădire semeaţă, luminată de jos, ca să accentueze faptul că înaintează infinit spre ceruri. Totul e nemişcat aici, mai puţin un om fără adăpost, care se întoarce pe partea cealaltă în patul lui din carton de la intrare. Jake iese din maşină şi merge cu paşi greoi prin laterala bisericii spre casa preotului, din spate. Becul dătător de speranţă, de culoarea inimii, care arde deasupra uşii de la intrare, este oarecum subminat de poarta

de securitate şi de gardul electric care pâlpâie cu mici scânteieri albastre. Oare se frige o şopârlă Gecko pe fire? Poate că lui Dumnezeu nu-i pasă de şopârle.

Apasă pe butonul de la interfon. Aşteaptă un minut, mai apasă o dată. Şi încă o dată.

Părintele Batty este năuc de somn. Cine e?

Sunt eu, părinte.

Cine?

Jake Moody, părinte. Mă scuzaţi că vă deranjez.

E ora unu noaptea, Jake.

Ştiu, îmi cer iertare, dar trebuie să discut cu dumneavoastră.

Părintele Batty a fost smuls dintr-un vis plăcut cu femei cu sânii mari şi nu este prea încântat de acest apel nocturn la compasiunea sa, dar îi dă drumul, cu o expresie care simulează acceptabil îngrijorarea. Poftim în salon. Jake îl urmează într-o cameră mare cu pian, flori de plastic şi mai multe mici ornamente pe care mai bine nu le descriu. Nu am energia necesară să numesc obiecte, darămite să le studiez.

Îmi cer iertare, repetă el. Ştiu că e foarte târziu.

Ia loc.

Iau loc amândoi, Jake pe canapea, iar preotul, pe un fotoliu din apropiere. Părintele Batty s-a îmbrăcat cu un halat din batic, un cadou de la o enoriaşă care a vizitat Orientul îndepărtat, dar pe dedesubt i se zăresc pijamalele cu dungi de tigru, ca să nu mai pomenesc de fluierele picioarelor osoase, cu vene albastre, de deasupra papucilor pufoşi. Jake nu-l va mai privi niciodată la fel, deşi acest lucru se aplică şi reciproc.

Ce te nelinişteşte? întreabă preotul.

Părinte, chiar dacă, fără îndoială, confesionalul e un loc sfânt sau cum aţi spus, n-aţi putea face o excepţie în cazul ăsta?

Poftim? Mintea preotului e ca un cauciuc tocit care se tot rostogoleşte în nisip, până se opreşte în ceva. Despre ce vorbeşti?

Trebuie să ştiu ce v-a mărturisit.

Ah, la asta se referă. N-ar fi trebuit să deschidă gura. Nu pot să-ţi spun, Jake.

Părinte, vă implor.

Amărâtul se lasă chiar în genunchi şi se lipeşte cu faţa de poala sa. Trebuie să-l smulgă, să-l tragă de acolo, să-l facă să înceteze fără să se uite la pata umedă pe care a lăsat-o în urmă.

Nu, strigă părintele Batty. Te rog! De parcă el ar fi cel care imploră. Ascultă, omule, trebuie să-ţi vii în fire. Trebuie să te stăpâneşti.

Nu pot. Am încercat, Jar pur şi simplu nu pot. Jake se ridică energic în picioare, apoi se aşază iar. Trebuie, spune el. Trebuie să aflu.

Preotul oftează. Ar trebui să fie un moment complicat, dar, brusc,

devine uşor. Este foarte târziu/devreme, e prea obosit ca să se mai lupte, iar bietul om suferă. În plus, are şi el nevoie la toaletă, asta ar putea grăbi lucrurile. Uneori trebuie să fii om.

Soţia ta avea o aventură, îi spune.

Poftim. Le-a scos. A rostit cuvintele, şi acestea plutesc o clipă în aer înainte să le audă celălalt bărbat. Îi vezi faţa cum se schimbă când conştientizează informaţia. Nu mai pare jignit, pare furios. Dumnezeu să mă ierte, spune preotul, sau poate doar gândeşte: Dar uneori cel mai bine e să spui adevărul.

O aventură? Jake priveşte cuvântul din afară, ca pe un obiect ciudat. Cu cine?

Nu, asta nu ştiu. Din păcate, trebuie să...

Vă rog, părinte. Nu-mi răspundeţi doar pe jumătate. Spuneţi-mi cum îl cheamă.

Nu-ţi pot spune din simplul motiv că nu ştiu. A mărturisit aventura, dar nu mi-a zis numele. E adevărat, pe sângele sfânt al lui Cristos, iar acum du-te acasă, la culcare.

Spiritul combativ se scurge din Jake, bărbatul se micşorează văzând cu ochii. Când omul Bisericii se ridică în picioare, el îl imită. Odată cu acceptarea vine liniştea, îi spune preotul în timp ce-l împinge/conduce spre uşă.

Cum pot accepta ce nu cunosc? se gândeşte Timothy Batty când se întoarce înăuntru. Trebuie să ştii adevărul înainte să i te supui. Dar, desigur, adevărul te-ar putea ucide. Conversaţia l-a supărat aşa de tare, încât ajunge la toaletă exact în ultimul moment. Nu e activitatea preferată a nimănui, se presupune, dar e mult mai chinuitor când ai intestinele agitate. Ciudat că oamenii abia vorbesc despre tranzitul lor intestinal, dat fiind că este un lucru cotidian. Creierul ar vrea să nege, în ciuda adevărurilor fundamentale rostite acolo, jos. Niciun personaj de roman nu face ce face el acum, mai exact, îşi trage de buci în părţi ca să-şi împroaşte mai bine supărarea. Aşa poţi fi sigur că nu eşti scorneala cuiva. Isus a stat vreodată pe closet? Mă întreb. Oare avea anus? Nu, dacă e să dăm crezare Cărţii Sfinte, deşi nu poţi mânca o sumedenie de pâini şi de peşti fără consecinţe la capătul celălalt. Să-ţi fieˆ ruşine, Timothy, gândurile astea sunt o blasfemie. În ce fel? Nu ştiu, dar sunt, categoric.

Iart-o pe femeia aceea care a rătăcit calea, Doamne, Părinte al meu, îşi dorea iertarea păcatelor. Şi iartă-mă dacă i-am făcut rău refuzându-i-o. Deşi, de fapt, a încălcat vreo lege când nu a putut asculta cum trebuie mărturisirea femeii? Nu a avut dreptate el, Timothy Batty, când a trimis-o la plimbare? Gândul îi vine târziu, în timp ce se întinde după sulul de hârtie igienică, dar decide că Dumnezeu l-a iertat. I-am vorbit din dragoste! La fel şi soţului ei. Bietul om era copleşit de durere şi i-am spus adevărul, ceea ce nu poate fi un păcat.

Îţi mulţumesc, Părinte, că m-ai uşurat. Aşa că un părinte face genuflexiuni în faţa altui părinte, unul în interiorul celuilalt, ca păpuşile Matrioşka. Sau unul peste celălalt, poate, părinţi de colo până colo, părinţi de sus până jos.

În acest timp, în faţa bisericii, Jake Moody stă la volanul maşinii. Nu, tot nu a plecat. Un tip solid, de culoarea aramei, cu o încruntătură înţepenită între ochi. Pare să se gândească, dar oare la ce? Nu mai are unde să meargă, poate că asta e problema.

După această perioadă îndelungată de neclintire, brusc se pune în mişcare. Omul fără adăpost din uşa bisericii îl priveşte cum pleacă şovăielnic cu maşina. Ceva nu e în ordine. Omul fără adăpost are puterea de a percepe fiinţe din alte dimensiuni, şi îl tulbură ce a văzut lipit de tipul ăla.

În acest loc îşi face veacul de câteva luni, pe peticul acesta anume de pământ, precum şi printre magazinele şi restaurantele aflate în apropiere. Nu vă pot dovedi, dar mai demult a avut o slujbă bine plătită şi o identitate care trezea atenţie şi respect. Până când s-a dus totul de râpă. Ce contează, nici lui nu pare să-i pese, timpul este un râu care îneacă toată lumea. Odată cu casa şi totul/toată lumea din ea, omul fără adăpost şi-a pierdut şi numele. Familia şi prietenii lui sunt departe, şi în timp, şi în spaţiu, şi nu e nimeni care să-l conducă în direcţia cea bună sau care măcar să-i spună cine este când devine nesigur, dar întrucât cântă obsesiv primul vers din „Blowin în the Wind”, haideţi să-i zicem Bob. Cine ştie, poate chiar i-am nimerit numele.

Bob doarme cu întreruperi şi se trezeşte înainte să se lumineze de ziuă, când păsările îşi încep trilurile. Urinează în tufele din curtea bisericii, după care îşi îndoaie cartonul şi-l pune într-un strat de flori. Lângă biserică e o cişmea la care se spală dimineaţa, înainte să rătăcească pe stradă urmărind începutul domol al zilei.

Când oraşul s-a trezit de-a binelea, se duce la şirul de magazine, unde ar putea primi câteva monede. La supermarket lucrează o femeie sufletistă, care uneori îi dă fructe stricate; în orice caz, sunt tomberoane prin care poate să scormonească. Îi este foame, îi este mereu, neîncetat, foame şi nu întotdeauna găseşte de mâncare.

Timpul se scurge altfel pentru cei lăsaţi pe dinafara lumii. Trece precum traficul rutier în anumite momente ale zilei sau ca o umbră anume ce se târăşte alene pe pământ sau ca trupul tău când îţi semnalează de ce are poftă. Pare să alunece încet, dar zilele trec fulgerător, şi curând faţa ta este altfel, nu mai e chiar a ta. Sau poate că este mai a ta decât a fost vreodată, e posibil şi acest lucru.

Bob îşi observă întrebător reflexia în geamul unui restaurant, până când îl distrage un fluturat repetat de pe partea cealaltă a geamului. E directorul, îi face semn să plece. Plimbă ursu’, ins respingător şi

murdar! Primprejurul directorului plutesc fiinţe malefice, şi Bob, devenind imediat reflexia sa, îşi ia tălpăşiţa.

Înaintează poticnit, privind în jur după ţigări aruncate. Nu găseşte niciuna, în schimb ridică un bilet de loto nou după aspect, care tocmai a căzut. Merge cu el la cafeneaua din colţ să vadă dacă are noroc, e greu să nu speri, dar nu e genul acela de poveste. „Nu” este cuvântul pe care l-a auzit cel mai des în viaţa lui şi-l aude şi acum. Nu. N-ai nimic. Nu. Ca să compenseze, când să iasă pe uşă, şterpeleşte o bomboană de pe raft. Îl observă proprietarul, care este plin de fiinţe parazitare, şi toate se pun pe răcnit şi lansat acuze cu glasuri ascuţite, neomeneşti. În timp ce mestecă cu greu, urcă sprinten pe o stradă lăturalnică, poate ca să scape, dar îl opresc nişte poliţişti la scurt timp după aceea, nu-şi dă seama dacă i-a pus cineva pe urmele lui ori s-au încrucişat din întâmplare. Doi într-o dubă. Unde-ţi sunt actele?

Ca de obicei, în câteva minute este în spate, în maşină, având drept tovarăş alt delincvent, care duhneşte a urină, cu o plasă de sârmă între ei şi lume. Pe podea stau vreo două ectoplasme mărunte, din fericire, inofensive, şi mica şi bizara lor adunare, deopotrivă cea văzută şi cea nevăzută, este plimbată cu maşina fără ţintă precisă câteva ore, afară se succed mai multe peisaje urbane, înainte să ajungă la secţia de poliţie.

Toate celulele seamănă între ele, cu pereţii scrijeliţi cu nume, date, rugăciuni şi obscenităţi, cu o singură ferestruică cu zăbrele sus. Iar dacă timpul trece diferit pentru cei fără adăpost, aici nu trece deloc. Bob se întinde pe un prici şi reuşeşte să aţipească. Visează că este în altă parte, fragmente din trecut amestecate cu vieţi care nu sunt tocmai ale lui, şi astfel scapă un timp de arest.

Se întoarce în detenţie când îi dau de mâncare în noaptea aceea şi încă o dată, a doua zi de dimineaţă. O farfurie cu terci şi pâine. Mai bine decât are, de cele mai multe ori, afară. După micul-dejun, i se spune să-şi golească buzunarele. Îi iau tot ce are, şaizeci şi doi de ranzi şi patruzeci de cenţi, pe care îi spun că i-i confiscă drept amendă, apoi îi arată uşa. Lumina zorilor pâlpâie afară. Vreau chitanţă, spune el.

Ce face? spune poliţistul.

Amenda pe care am plătit-o. Vreau chitanţă. Cară-te dracu’ d-aici, că altfel te bag iar la zdup. Se cară dracu’ de acolo cu o uşoară sprinteneală. Nu a fost o noapte chiar groaznică din analele nopţilor proaste, iar Bob are ce povesti pe acest subiect, ba bine că nu. Îl aşteaptă drum lung până la biserică, pe care o consideră casa lui, dar nu avem niciun motiv să-l însoţim şi, dacă mă gândesc bine, aşa a fost de la bun început. De ce ne întunecă imaginea acest om nespălat, trenţăros, care cere compasiune, care foloseşte un nume ce nu-i aparţine, de ce ne-a irosit timpul cu poveştile lui? Insistă mult să se facă observat, ce dovadă de individualism din partea lui, ce egoist

este! Nu vă mai gândiţi la el.

Mai bine să-l lăsăm la jumătatea drumului pe care-l
are de străbătut. Să spunem că merge pe o stradă liniştită din suburbii, trece pe lângă o casă liniştită din suburbii, pe care ar fi simplu să nu observi plăcuţa din alamă ce promovează serviciile psihoterapeutului dinăuntru. Este o femeie de vreo şaizeci de ani, cu părul scurt şi argintiu, impecabil aranjată, cu un caiet de notiţe aşezat în echilibru în poală. În acest moment discută cu unul din clienţii ei mai interesanţi, un bărbat spre patruzeci de ani, cu câteva probleme de nerezolvat. Săptămâna asta s-a confruntat cu o tragedie cumplită, dar şi acest eveniment îl poate privi doar prin prisma obişnuitei lui răni narcisiste, adică a căsniciei lui distruse.

Dacă e să fiu cinstit, spune el acum, vorbind despre soţia lui, pe vremuri o iubeam, cel puţin aşa cred, sexul întunecă judecata, dar cred că am iubit-o la început. Cu timpul, iubirii i-au luat locul vina, datoria şi obligaţia.

Hmmm. Tu te auzi ce spui, prostule? Nici măcar suferinţele tale nu-s originale. Notează ceva pe pagină.
Anton încearcă să vadă ce a scris, dar ea înclină caietul. Inadecvat? Asta crede ea despre mine? Ar putea fi şi „impotent”… Amândouă ar putea fi adevărate uneori. Dar nu vreau să vorbesc despre lipsurile mele, mai ales cu terapeuta. Prefer s-o impresionez, dacă se poate. Vrea să-l considere atrăgător.

Stau faţă în faţă într-o cameră mobilată cu gust, care dă spre grădina din spate, unde păsările ciripesc în cor. Lăsând deoparte vina, spune ea, în căsnicie nu-ţi asumi datoriile şi obligaţiile? Responsabilităţile adultului. Oare nu te simţi vinovat pentru că eşuezi în privinţa asta?

Nu, spune el. Mă simt vinovat pentru că vreau s-o părăsesc.

Da?

Nu ştiu. Da. Uneori.

Datoria şi obligaţia merg în ambele direcţii. Mi se pare că ai sentimentul că soţia ta nu s-a ridicat la standarde.

Da. Nu. Trebuie să se ridice la standarde? Nu se poate gândi la asta, nu vrea să se gândească, deşi el a ridicat problema. Adevărul este că pentru Anton căsnicia a fost ca şi când doi oameni s-ar fi aliat ca să creeze o a treia prezenţă, răuvoitoare, care să lupte împotriva amândurora, stârnind necazuri, subminându-i bunele intenţii. Dar toate acestea sunt prea complicate, căci acum îl înfurie ceva simplu. Orele alea nenorocite de meditaţie chiar îl macină, când Desiree ar trebui să sufere alături de el. Prima lui şedinţă de terapie de când a murit Astrid, şi cum a ajuns el aici? Vreau să vorbesc despre sora mea.

Sigur. Este un eveniment teribil pe care trebuie să-l accepţi.

Ăă, face el. De fapt, m-am referit la cealaltă soră.

Ea lasă caietul de notiţe şi-l priveşte cu interes. Mai ai o soră?

Da, sigur. Trebuie să fi pomenit de ea.

Dar nu a pomenit, nici măcar o dată, în nicio şedinţă nu i-a menţionat numele, ceea ce arată fie cât e de neimportantă, fie, dimpotrivă, cât de mult contează pentru el. E prima oară când îşi dă seama de asta. Ciudat cât de revelatoare sunt unele orbiri! Dar înţelegi, după nivelul anxietăţii pe care i-l provoacă, în ce măsură l-a neliniştit sosirea ei iminentă.

De ce este aşa de îngrijorător? În fond, e sora ta. Nu o străină.

Da, dar nu asta e ideea? O cunosc şi ne leagă lucruri din trecut.

Dă-mi mai multe detalii.

Nu e nimic de spus. Când se concentrează pe întrebare, nici măcar nu este sigur despre ce lucruri din trecut este vorba. Doar treburi fireşti de familie, tensiuni între fraţi. Ce îl deranjează aşa de tare? Tot ce poate spune, în cele din urmă, este că se simte de parcă ar fi în tabere opuse.

Ce fel de tabere?

Asta e întrebarea. Este o graniţă între noi, o prăpastie, un abis tot mai mare. Dar ce este graniţa aceea şi unde se află, asta e altă poveste. Nu există răspuns, sau nu în el, sau nu astăzi. Tot ce ştie este că perspectiva de a-şi vedea sora mai mică este descurajantă şi neliniştitoare şi nu poate evita acest lucru.

Amor vine la înmormântare. S-au înţeles s-o ia de la aeroport, pentru că ea, ce surpriză!, tot nu are carnet de conducere. Deşi probabil că este şi ea neliniştită. A aranjat să stea doar două nopţi, să asiste la ambele evenimente, la priveghi şi la recviem, iar a doua zi de dimineaţă intenţionează să se întoarcă la Durban. Nu-şi poate lua mai multe zile libere, spune ea, dar să fim serioşi, nu ăsta e motivul. Nici ea nu vrea să stea aici mai mult decât este necesar.

Zborul ei întârzie, ceea ce îi oferă lui Anton o oră în plus în care să se frământe. Se plimbă prin noul aeroport uriaş, un proiect de amploare, care aduce prestigiu actualei administraţii, iată ce cosmopoliţi şi cu dare de mână suntem noi. Trebuie să recunoască, este impresionat, indiferent de slăbiciunile lui, Mbeki ştie să firfirească zornăielii. Să zornăie firfireii, la dracu'. Dar uluiala pe care ţi-o poate trezi un aeroport are limitele ei, ceva din sălile fără sare şi piper, impersonale, face ca nici oamenii din ele să nu pară tocmai oameni. De la distanţă, cel puţin.

O recunoaşte pe Amor în ultimul moment, când vine spre el. Are altfel părul, mult mai scurt decât ultima oară şi grizonant pe margini, însă nu asta e adevărata schimbare. Îşi aminteşte cât era de frumoasă, cum a şocat pe toată lumea, dar prospeţimea aceea s-a ofilit în mare măsură. Nu mai este chiar aşa de tânără. Nici unul dintre noi nu mai este. Treizeci şi unu de ani. Încă nu pare banală, dar nici nu mai are

mult. Un alt chip de pe aeroport.

Salut, surioară. / Bună, Anton. Urmează clipa de tăcere în care fiul cel mare şi fiica cea mică se privesc peste noul şi neobişnuitul loc gol. Astrid a fost mereu liantul, într-un fel. Şi acum, ce limbă vorbim? Amor nu face niciun gest să-l atingă şi nu face nici el. Acord între ei, aproape de la bun început. Deşi sunt destul de prietenoşi în reţinerea lor rece.

Şi-a adus doar un rucsac mic ca bagaj de mână. Călătoreşte fără multe bagaje. În aşa măsură, încât de dimineaţă era să nu urce în avion. După ce Susan a lăsat-o la aeroportul din Durban, a rămas pe loc multe minute, nesigură, deodată, dacă următorul pas chiar era posibil. Dar, evident, era, este, pentru că iat-o pe Amor, stă lângă Anton în Mercedes, sunt în drum spre fermă.

Mare parte din noapte şi-a făcut griji exact din pricina acestui moment, a lungului drum cu maşina, întrebându-se cum îşi vor omorî timpul. Nu ai scăpare în maşină, eşti condamnat fie la discuţie, fie la linişte, singurele două variante. Anton a exersat dinainte o replică pe un ton de flecăreală bizară, glumeaţă şi autoironică, genul de glume răsuflate care merg bine într-un bar, a mai recurs la ele deseori în trecut, să mai destindă atmosfera. Dar, desigur, ea nu este un om pe care abia l-a cunoscut, niciunul din ei nu e beat şi, în orice caz, din câte îşi dă el seama, ea nu are simţul umorului, aşa că renunţă la sporovăială şi trece la lucrurile care contează.

Avem treburi de rezolvat, surioară. Avocata familiei a încercat să ia legătura cu tine, cred că a renunţat până la urmă, ceva cu plăţile lunare din patrimoniul tăticului, se pare că nu au numărul tău de cont… Între timp, îi pun într-un cont provizoriu, dar, Doamne, pierzi, numai dobânda te-ar menţine pe linia de plutire, n-are sens să te ascunzi.

Ştiu, spune ea, am primit mesajele.

Avocata spune că nu răspunzi.

Aşa e. Îmi pare rău.

Poate e mai bine. Trebuie să te mai întreb o chestie, am putea s-o şi rezolvăm cu ocazia asta.

Ce anume?

S-ar putea să trebuiască să vând un teren. O părticică din fermă, dacă eşti de acord. Am facturi mari de achitat, ratele şi taxele cresc tot timpul, întreţinerea e un coşmar… Dar nu contează acum, putem vorbi mai târziu despre asta.

Aproape că a spus prea mult, e prea devreme pentru această mică solicitare. Schimbă subiectul, discută despre situaţia ţării în general, un amestec ciudat de optimism şi nelinişte. Simultan îşi descrie şi situaţia personală, dacă se gândeşte mai bine. În orice caz, cum o percepe el, mai ales în acest moment. În parte, bălmăjeşte, fiin’că are

emoţii, dar în acelaşi timp e surprins de cât de tare se bucură s-o vadă şi cât de simplu e să discute cu ea. Are un fel anume de a asculta. N-a mai observat până acum. Te face să vrei să oferi ceva care să impresioneze, o mărturisire care îţi conferă unicitate. Tot mai puţin în ultima vreme, pe când aluneci într-o binemeritată stereotipie. O singură ambiţie rămasă care i-ar putea reface reputaţia.

Lucrez la un roman, îi spune.

Serios?

În fine, sunt numai câteva pagini, iar în rest, am, în linii mari, doar notiţe generale. Dar ştiu sigur că o să-l termin. Poţi să zici că sunt un ratat în orice altă

privinţă, n-am să te contrazic. Dar măcar o să rămână o carte de pe urma mea. Chiar dacă e proastă. Se aude şi roşeşte puternic.

Amor îl priveşte curioasă, cu capul într-o parte. Eu nu cred că eşti un ratat.

Mă rog, tu ai fost mereu drăguţă. Are un ton sardonic, dar îşi dă seama că este adevărat. Bunătatea, asta e specialitatea ei. Cum îi zice, calitatea ei.

Cum se intitulează?

Încă nu are nume. Titlul va fi probabil ultimul care va sosi. Deja nu se mai jenează şi se trezeşte că discută deschis cu ea despre roman, cum nu a discutat, să spunem, cu soţia lui. Cum a început lucrul la el acum vreo doi ani, cuprins de un fel de febră, târziu, într-o noapte. Cât de mult a muncit la el de atunci, aproape în fiecare zi, uneori ore în şir. Cum, chiar şi atunci când nu lucrează la roman, doar stă şi se gândeşte la el, a devenit un refugiu.

Un refugiu de la ce?

De la viaţă, spune el şi râde în felul lui de odinioară, cutremurându-se până când mai are puţin şi dă în plâns.

În ultimii ani, Amor nu a citit prea multe romane. După vreo doi ani de când lucra la spital, lectura lor a început să nu-i mai facă plăcere. Lumea reală a devenit prea mare, prea grea ca s-o mai care într-un coş. Dar i-ar plăcea să citească romanul fratelui ei, când îl va termina, într-o bună zi.

Ajung la poartă şi el coboară s-o deschidă şi s-o închidă, a pus două lacăte cu cifru, e mai simplu să se ocupe singur. Apoi lasă liniştea să se răspândească, în sfârşit, pe porţiunea de drum cu pietriş. Nimic schimbat la acest peisaj, niciodată de-a lungul vieţilor noastre. Dar când parchează pe alee, Amor vede că ar trebui vopsită casa, că straturile de flori pe care le săpa, le planta şi le îngrijea mama lor au fost lăsate în părăsire şi nu mai înfloresc.

Deşi Anton vrea ca ea să remarce degradarea şi să-i fie milă de el, în mod neaşteptat se simte defensiv. Ja, am fost cam delăsător în ultimul timp, am neglijat unele lucruri. Dar o să mă ocup curând,

săptămâna viitoare, de fapt, aştept numai să-mi sosească nişte echipamente pe care le-am comandat…

Şi în casă sunt crăpături, spărturi şi mici improvizaţii. Piciorul lipsă al unei mese a fost înlocuit cu un teanc de enciclopedii. Un ochi de geam absent, cu ziar. Totul e soios şi în stare proastă, nu prea se face curăţenie.

Mi-aş dori să fie aici şi adorabila mea soţie, să te întâmpine, dar îşi armonizează vibraţiile cu gurul ei. Şi mi-ar plăcea să te pot instala într-un dormitor de la etaj, dar au fost toate rezervate altor scopuri.

Şi camera mea?

Scuze, da, acolo e camera mea de lucru în ultimul timp. Acolo scriu! Noi dormim în fosta cameră a tăticului. O să te simţi mai bine la parter, în dormitorul oaspeţilor.

Niciodată nu a fost cameră de oaspeţi aici. Se dovedeşte că e în ceea ce era pe vremuri biroul tăticului, în spate, în zona întunecoasă a casei. O cămăruţă pătrată, fără urmă de farmec, cu trei ferestre înguste, dreptunghiulare, dispuse pe orizontală, până sus. Aminteşte de o celulă de închisoare, deşi este mobilată ca o cameră de hotel. Patul, biroul, scaunul şi dulapul, cumpărate toate împreună de la Morkels.

În fine. Sunt doar două nopţi. Îşi trânteşte rucsacul mic pe podea.

Îţi aduc eu cearşafuri curate, spune el. Dar nu se urneşte, propriu-zis. O studiază iar, fără ocolişuri. Observă că sora lui mai mică, acum singura lui soră, are o anumită calitate, greu de numit, care s-a menţinut neschimbată. Şi eu oare cum arăt? se întreabă el.

Ea clatină încet din cap.

În fine, puteai să minţi.

I se răreşte părul, ceea ce face ca vechea cicatrice să-i iasă în evidenţă pe frunte, şi are dâre închise la culoare lângă ochi. Dar Amor reacţionează la altceva, la o oboseală mai adâncă pe care i-o vede pe faţă.

Nu arăţi prea bine, îi spune.

Nici ţie nu-ţi iese sănătatea prin pori.

Tocmai mi-a murit sora.

În mod ciudat, şi mie. Un zâmbet rapid îi despică faţa şi apoi i se vindecă iar. Îţi dai seama că am mai rămas noi doi.

Anton se duce să ia lenjeriile. Nu se grăbeşte, dar când se întoarce, Amor stă pe marginea patului, îl aşteaptă şi reia discuţia de parcă nu ar fi avut loc nicio pauză.

Atunci poate ne punem de acord într-o privinţă, Anton.

Care anume?

Salome. Casa Lombard.

Anton lasă cearşafurile uşor pe pat. Iar, exclamă uimit. Iar povestea asta.

Da. Iar povestea asta.

Chiar trebuie să fie primul lucru despre care vorbim?

Şi pe Amor a surprins-o cât de mult contează pentru ea această întrebare îngropată de atât de mult timp. S-a gândit la Salome de multe ori de-a lungul anilor, sigur că da. Ori de câte ori mintea i-a rătăcit spre casă, sau nu, vrea să spună spre fermă, nu mai este casa ei, ori de câte ori mintea îi rătăceşte spre fermă, descoperă că sunt multe treburi nerezolvate, iar Salome este una dintre ele. Insă aceasta nu pare să-şi găsească niciodată rezolvare, indiferent cât de des se apleacă asupra ei.

N-am să stau prea mult aici, spune ea.

Am vrut să mă ocup de problemă. Chiar am vrut. Dar... nu ştiu, viaţa nu m-a lăsat.

Bine, spune Amor liniştită. Dar ne putem ocupa acum?

Când, în clipa asta? Nu e momentul potrivit, îţi dai seama. Dar ne ocupăm, spune el. Desigur. E simplu. O rezolvăm.

Înainte să plec?

S-ar putea să nu fie timp. Dar, în orice caz, nu e necesar, nu? Putem finaliza lucrurile de la distantă. Nu e nicio urgenţă să ne ocupăm imediat. Mai ales că începe înmormântarea. Ar fi bine să ne pregătim.

Iese tacticos, dar când nu-l mai vede ea, ţâşneşte în sus pe scări spre biroul lui, să studieze, încă o dată, planurile pe care le-a scos din dezordinea generală şi e-a întins pe podea. Priveşte planurile cu poftă şi teamă, de parcă ar cuprinde impresionanta întindere a unui imperiu.

Soţia lui îl găseşte acolo când se întoarce de la cursurile de yoga de la Centrul Omul Deplin. Nici măcar o lungă sesiune de pranayama nu a reuşit să-i domolească astăzi energiile fără astâmpăr şi este într-o dispoziţie cabalină, tropăie, fornăie şi-şi scutură coama. O uşoară nuanţă premenstruală, probabil, dar în acelaşi timp este copleşită de forţa negativă şi distrugătoare pe care o emană karma familiei soţului ei. În ce-or fi fost băgaţi în vieţile anterioare de stârnesc asemenea necazuri în aceasta?

E aici?

Anton se trezeşte dintr-o profundă reverie. Da. E aici.

Şi...?

Ah, face el. A fost bine.

Sper că nu-şi imaginează că am să-i pregătesc ei ceva aparte, pe motiv că nu consumă carne. N-are să vadă ea aşa ceva. Desiree tot aduce în discuţie această posibilitate, ideea o macină de când a auzit de sosirea iminentă a lui Amor. Cumnata nu a venit la nunta lor acum trei ani şi nu a manifestat nici umbră de remuşcare pentru impoliteţe. De asemenea, prea mulţi au făcut observaţii pe tema presupusei ei frumuseţi, un subiect neliniştitor în ultimii ani pentru Desiree. Aah, ea

e?

Unde?

Soţia lui s-a dus la fereastra cu jaluzelele veşnic coborâte şi trage cu ochiul printre lamele. Amor vorbeşte cu servitoarea, lângă sârma de rufe.

Hm, foarte suspect. Două femei se îmbrăţişează, tandreţe nejustificată între rase, în timp ce lenjeria intimă tremură şi dansează într-o briză ignorată.

Nu e chiar aşa frumoasă.

Ah, s-a mai ofilit puţin.

Serios? Hmmm. Desiree începe s-o simpatizeze puţin. Ce fac acolo?

Pun la cale o revoluţie, spune el. Şi chiar par să uneltească, cum stau înlănţuite, aşa. Chiar şi când se desprind una de cealaltă, tot nu s-au desprins. Vorbesc de foarte aproape, se ţin de mâini, aproape că li se ating capetele. Mereu a fost prietenoasă cu clasele inferioare sora mea. Nu, nu tocmai. Nici urmă de interes faţă de politică. Dar se simte atrasă de victime, cu cât sunt mai slabe, cu atât mai bine, simte că trebuie să îndrepte ea toate relele din istorie şi e o alianţă necurată între ele două, Dumnezeu ştie ce anume.

Păi, spune Desiree, dintr-odată plictisită, cât timp nu se aşteaptă să-i fac ceva aparte de mâncare…

Cum Salome e îmbrăcată în hainele de biserică, Amor îşi dă seama că trebuie să se pregătească şi ea pentru priveghi. Nu a mai fost niciodată la o înmormântare catolică, ce haine ar trebui să porţi?

Preotul este în vestimentaţia completă, echivalentul uman al unui păun. Iată-l cum iese din agreabilul său prezbiteriu din spatele bisericii, nu arată revoltător? Fiatul lui galben e parcat pe alee. Se pregăteşte să intre, când observă un om rară adăpost aşezat pe trotuarul opus.

Să nu urinezi în tufele bisericii, îi spune. Te rog.

N-am să urinez, spune Bob.

Nu-ţi face nevoile nicăieri aproape de biserică. Apoi, să arate că simte empatie raţă de năpasta celor săraci, adaugă: Fă pe acolo pe undeva.

Deja a întârziat la slujbă, care are loc într-o capelă de lângă firma de pompe funebre, foarte aproape cu maşina. Un loc cam lipsit de veselie, cu tavanul jos şi înghesuit, îl ştie prea bine şi-şi dă seama după toate maşinile de afară că va fi înţesat. Din fericire, este un loc de parcare rezervat celor asemenea lui, nu are mult de mers şi, în definitiv, nu este târziu, sau nu foarte târziu, când ajunge la uşa capelei, cu pieptul strălucitor.

Purtând veşmintele şi odăjdiile, este mai simplu să simtă greutatea demnităţii sale în aşa măsură îl apasă ţesătura. Desigur, se leapădă de orice aluzie la versiunea sa care clipea nedumerită în miez de noapte,

înfofolită în halat, cu gleznele fără păr la vedere, dar nu-l poate evita pe soţ, pe Jake, unul dintre cei care cară sicriul, şi, fireşte, trebuie să-l salute, deşi reuşesc să treacă unul pe lângă altul cu un simulacru' de zâmbet, care ar putea fi şi o grimasă.

Asta se petrece afară, pe trepte, în amurgul tulbure. Sicriul este într-o încăpere din laterală, iar cei care-l vor căra aşteaptă afară. Acum intră să-l ia şi-l aduc la uşă, unde aşteaptă preotul să-l primească, împroşcând cu apă sfinţită.

Are loc un mic incident, deoarece primul soţ al lui Astrid, Dean, a fost şi el mobilizat să care sicriul, împotriva voinţei lui. În ultimul moment a fost chemat să-l înlocuiască pe Wessel Laubscher, care s-a rătăcit şi va întârzia. Roşu la fată şi furios, micul şi rotofeiul Dean de Wet, mai rotofei ca oricând în ultimul timp, îşi ia locul în colţul din dreapta faţă, vizavi de uzurpatorul său, al doilea soţ, pe care nu-l va privi şi cu care nu va vorbi nici acum, nici vreodată în viaţa lui.

Totuşi, bunătatea inimii îl sileşte să-şi asume sarcina. De dragul gemenilor, în mare măsură. Nu o poate ierta niciodată pe Astrid pentru durerea pe care i-a pricinuit-o, iar cea mai mare a fost să-i ia copiii.

Ce ciudată e viaţa! Neil şi Jessica se vor întoarce la
Ballito după înmormântare, să locuiască cu el şi
Charmaine pe perioada care le-a mai rămas din copilărie. Un soi bolnăvicios de dreptate în oceanul de nedreptate.

S-a decis, din fericire, date fiind rănile pe care le-a suferit decedata, ca sicriul să rămână închis, şi ei îl cară solemn, îl poartă pe un val pulsatil de muzică de orgă în capelă şi-l aşază cu grijă în faţă, cu picioarele în direcţia care trebuie. Acum cosciugul este acoperit cu un giulgiu alb, se spun cuvintele potrivite în latină, gesturile ritualice încep să se acumuleze, flori, tămâie, imnuri şi rugăciuni, toate concentrate asupra rămăşiţelor pământeşti din sicriu, să-i ţină tovărăşie pe drum. Încotro? întrebarea aceea încă pare discutabilă, aşa că ascultă-ne, Doamne, milostiveşte-te de sufletul surorii noastre Astrid, să nu ajungă în
Purgatoriu sau să nu stea acolo mult timp şi cu siguranţă nici în partea cealaltă. A suferit destul, nu merită ceva şi mai rău de atât.

Părintele Batty şi-a ales drept temă povestea lui
Cain şi a lui Abel. Se simte aplecat spre reflecţie şi virtute astă-seară, cu atât mai mult după ce ieri l-a observat pe vagabondul acela uşurându-se în stratul de flori al bisericii. Cu adevărat, barbarii sunt la porţi, valul întunecat al Satanei a ajuns pe meleagurile noastre etc., etc.

Vocea bunului părinte răsună acum cel mai tare, ocazia impune o notă tragică. Ascultaţi la mine, fraţii şi surorile mele, uneori nu ştiu unde trăim, în Eden sau în ţinutul Nod. Această ţară frumoasă şi

îmbelşugată parcă ar fi paradisul. Sunt însă momente, iar acesta este unul dintre ele, când ne simţim de parcă am fi exilaţi printre descendenţii lui Cain şi faţa Domnului este întoarsă dinspre noi… Continuă în această notă, dar cine poate asculta prea mult timp, când tonul moral este prea ascuţit pentru urechea omenească şi el are vocea atât de piţigăiată? E puţin agitat, poate, deoarece nu-şi poate alunga pe deplin gândul neplăcut, care nu-l mai părăseşte, la ce nu a reuşit să facă. Mult mai simplu să dai vina pe Cain! Majoritatea se simt uşuraţi când îşi încheie metafora îndemnându-i să fie păzitorii fraţilor lor şi să se întoarcă în locul sacru al primei grădini, unde el este sigur că şade Astrid. Şi acum, haideţi să ne rugăm.

Ja, spune Anton în maşină după aceea, trăim în exil, în ţinutul lui Nod cel nerod… Apoi se lasă liniştea pe drumul spre casă, iar farurile sapă un canal îngust şi galben. Când ajung, le lasă să plece, Salome pe poteca de la poalele koppie-ului, Desiree sus, în dormitor, cât el se strecoară în salon şi se duce la dulapul cu băuturi. Are nevoie de un anestezic, să-i amorţească nervii.

E surprins când se întoarce şi constată că Amor l-a urmat. Vrei ceva de băut, surioară? Nu? E încă o plăcere a vieţii pe care ţi-o refuzi? E mai aproape de realitate dacă simţi durerea?

Nu, îi răspunde aşezându-se pe canapea. Doar mai dureros.

Exact, şi deloc necesar. De ce trebuie să suferi întotdeauna? Dă-mi voie să te ajut. Îi toarnă un pahar de vin şi i-l întinde. Haide. Slăbeşte puţin şuruburile.

După un moment de ezitare, Amor îl ia, schiţând un zâmbet slab, uşor strâmb. Aşa mă vezi tu pe mine? Şuruburi strânse, durere? Nu ştii nimic despre mine, Anton.

Nu e pe deplin adevărat. Ştiu câte ceva. Eram aici când s-a întâmplat. Trăsnetul!

Asta a fost acum foarte mult timp. Şi apoi am plecat de acasă.

O priveşte serios o clipă. Bine. S-ar putea să ai dreptate. Niciodată nu ţi-am acordat atenţia cuvenită. Dar asta se poate schimba. Să bem în cinstea unui nou început.

Anton ridică paharul, înghite. O priveşte precaut cum face la fel. Apoi, Amor îl ridică iar.

Şi dacă vorbeşti serios, hai să bem pentru casa lui Salome.

Anton oftează teatral. Am zis că mă ocup.

Dar la fel ai zis şi acum nouă ani.

Uite ce e, spune el, de parcă abia acum i-ar fi venit ideea. Hai să ne ajutăm reciproc. Stai o secundă. Dă buzna afară, urcă scările spre camera lui Amor/camera lui de lucru şi coboară iar cu planurile făcute sul. Le întinde pe podeaua salonului, fixând colţurile cu sticle de băutură. Uite, proprietatea asta de aici. Loveşte uşor cu degetul. În margine, o bucată inutilă de pământ. Nu afectează pe nimeni.

E chiar lângă biserica lui Alwyn Simmers. I-ar putea afecta pe ei.

Mă rog, ja. E adevărat. Dar nu pe noi, şi asta contează.

Amor are capul aplecat într-o parte şi-l priveşte cu curiozitate. Credeam că vorbim de casa lui Salome.

Aşa e. Dar putem să stabilim o întâlnire cu avocata şi astfel împuşcăm doi iepuri dintr-un foc…

Ce treabă are un iepure cu celălalt?

Ah, strigă el în timp ce-şi umple iar paharul, în spiritul unui nou început, trebuie să ne ajutăm reciproc!

Nu.

Poftim?

Nu, repetă ea. Nu, nu pot să fac aşa ceva.

Dar de ce nu?

Anton, nu este un schimb. I-au promis casa lui Salome. De ce nu vrei să i-o dai?

Dacă i-o dau, atunci eşti de acord…?

Nu.

Anton îşi pierde stăpânirea de sine, deja rulează planurile. De ce? Ce motiv nobil mai există de data asta?

Vrei să vinzi bucata aia de pământ pentru că vrei să le faci necazuri celor de la biserică. E singurul motiv.

Nu e singurul motiv, dar dacă ar fi aşa? Acum, rece, înfuriat, se arată tăios. Ar trebui să-l urăşti pe omul ăla la fel de mult ca mine.

Dar eu nu-l urăsc.

Poate ar trebui s-o întrebi pe Salome ce părere are. Dacă nu vindem terenul, nu primeşte casa, asta e înţelegerea.

Indiferent ce crede Salome, îi spune Amor, mama noastră a vrut să-i dea casa Lombard. A fost ultima ei dorinţă, iar tăticul a fost de acord. A promis.

Aşa zici tu.

Eram de fată.

Aşa zici tu.

Adică mint?

Nu ştiu. Minţi?

Pentru prima oară, ezită puţin. Nu minte, nu, cu siguranţă că nu. Dar spune adevărul? E aproape sigură că da, dar nu pe deplin. Totuşi, nu cedează. Anton vede pe faţa ei o parte din acea schimbare, ceva neclintit, care nu cedează. Nu era aşa pe vremuri. Slăbiciunea aceea s-a topit.

Nu, spune în cele din urmă. Nu mint.

El aprobă din cap, cu hârtiile făcute sul la subraţ. Bine. Nu vreau să fie asta cauza primei tale decăderi morale. De aici, lucrurile nu pot merge decât din rău în mai rău, eu ar trebui să ştiu. În orice caz, acum îţi zic noapte bună, îi spune oftând.

Şi apoi pleacă. Îl aude îndepărtându-se pe culoar. Paşii lui par ezitanţi, dar nu se întoarce. Şi nici acest moment nu se va repeta, ceea ce este adevărat în cazul tuturor momentelor, deşi nu în egală măsură.

Singură în biroul tăticului, cum va fi întotdeauna camera aceasta pentru ea, se întinde, închide ochii şi încearcă să găsească în sine un loc în care nu bate vântul rece. Nu reuşeşte. Şi afară bate un vânt rece, care smuceşte ţiglele şi bubuie în uşi, iar perdelele nu se domolesc.

Problema, se gândeşte ea, problema este că niciodată n-am învăţat să trăiesc aşa cum trebuie, întotdeauna a fost prea puţin sau prea mult, lumea mă apasă cu greutatea ei. Dar încep să mă descurc din ce în ce mai bine! În ultimul timp a reuşit să găsească în adâncul ei puterea de a face ce simte că trebuie să facă, dar cu delicateţe.

Deşi seara asta, regret să spun, nu este unul din acele momente. Astăzi, viaţa şi moartea au apăsat amândouă cu putere, pentru niciuna nu există soluţie. Şi mai e şi ziua de mâine. Poate e o greşeală, în definitiv, că a venit. Prea târziu pentru acel regret. Dar, în timp ce stă fără astâmpăr în patul tare şi îngust, Amor decide să-şi scurteze şederea cu o zi. Va pleca de dimineaţă, după slujbă, poate chiar înainte de final, fără să sufle o vorbă nimănui, şi nu va mai vorbi niciodată cu fratele ei. Nu din supărare, doar că s-a terminat. Dacă nu cumva…

Dimineaţa e frumoasă, liniştită şi senină, cel mai frumos soi de zi de toamnă în Highveld. Vremea perfectă pentru o înmormântare! Deseori, părintele Batty este vesel cu aceste prilejuri. În definitiv, cum îi place să le spună rudelor defunctului, nu e motiv de tristeţe când Dumnezeu cheamă la El o fiinţă dragă. Această siguranţă de prost gust le-a covăsit laptele iubirii omeneşti multora din turma sa, deşi pe el nu-l interesează să afle, pentru că efervescenţa lui este prea plăcută.

Chiar aşa, ce-ar putea să nu-ţi placă atunci când se anunţă o mare slujbă de înmormântare, cu toate etapele ce te aşteaptă, ca un culoar bogat ornamentat, prin care trebuie să treci? Timothy Batty e mai conştient de slăbiciunile lui decât lasă să se vadă în general, dar rareori se simte mai puţin supus greşelii decât în momentele în care tronează deasupra unei mulţimi îndurerate, maestrul de ceremonii al lui Dumnezeu.

Încă o dată, în biserică, cu toţii, împotriva voinţei noastre. Vremuri ca acestea, când clanul se întăreşte, ca număr, dacă nu ca loialitate, şi ne privim din tranşeele noastre. Familia Swart strânge rândurile, deşi ne-am împuţinat mult deja, doar un şir din primul rând de bănci, Amor, Anton, Desiree şi alte rude îndepărtate, greu de deosebit de ceilalţi. Căci nu este nimic neobişnuit sau remarcabil la familia Swart, ah, nu, seamănă cu familia de la ferma alăturată şi cu cea de dincolo de aceasta, doar un grup oarecare de sud-africani albi, iar dacă nu vă vine să credeţi, ascultaţi-ne cum vorbim. Nu suntem cu nimic diferiţi

de alte voci, avem aceeaşi sonoritate şi spunem aceleaşi poveşti, cu un accent storcoşit sub talpă, cu toate consoanele decapitate şi cu vocalele stâlcite. Ceva ruginit, stricat de ploaie şi ciobit în suflet, şi ni se simte în voce.

Dar să nu spuneţi că nu ne schimbăm niciodată! Căci să vedem dacă ghiciţi cine mai este azi în primul rând de bănci, o rudă onorifică. Uitaţi ce departe a ajuns ţara asta, iat-o pe bona de culoare, stă alături de familie! Pun pariu că niciodată, nici măcar în Prima Adunare a Revelaţiei din Highveld, nu s-a mai aflat Salome printre asemenea ornamente luxoase, deşi ea le observă doar ca pe o pată aurie, scursă, din cauza cataractei, care în acelaşi timp îi dă şi o atitudine înţeleaptă, rezervată.

Mai mult de atât, nu este singura persoană de culoare prezentă în biserică! Dacă aruncaţi acolo o privire, dar nu vă uitaţi acum, îl veţi vedea pe politicianul acela sexy, nu pot să-i pronunţ numele de familie, e greu să pocneşti din limbă ca să-ţi iasă sunetele cum trebuie, dar în acest moment e pe cai mari. Face afaceri cu soţul lui Astrid, desigur, totuşi e drăguţ din partea lui că a venit, este o dovadă de generozitate, ţinând seama că e un om ocupat.

Şi nu e singurul politician! Deşi, de fapt, tatăl lui Desiree s-a retras oficial din politică şi, în orice caz, dată fiind situaţia, prezenţa lui este mai degrabă îndoielnică. Ţi se face pielea de găină când te gândeşti ce-a scos la iveală Comisia pentru Adevăr şi Reconciliere, dar, în fond, chiar şi prostul renume este o formă de celebritate, iar dacă te uiţi la el, este doar un tataie cât se poate de banal, pare inofensiv, ar putea trece drept un vânzător de mobilă dintr-un oraş de provincie. Probabil a ajuns aici constrâns, târât de soţie, îngheţata aceea pe băţ platinată, patruzeci şi cinci de liftinguri mai târziu şi cu tocuri ucigaşe.

Dar de ajuns, suntem tara curcubeului, ceea ce înseamnă că astăzi în biserică este o adunare amestecată, pestriţă şi corcită, neliniştită şi stânjenită, precum elementele antagonice din tabelul periodic al elementelor. Insă preotul li se adresează tuturor deopotrivă, îi potopeşte cu latină, fără deosebire, *Requiem aeternam aona eis, Domine,* opacitatea lui Dumnezeu îi uneşte pentru scurt timp, înainte ca limpezimile Lui să-i separe din nou.

Haideţi, ieşiţi. Pe uşa laterală a bisericii, în cimitir, unde pământul a căscat deja gura, pregătit. Nu este nevoie să insistăm pe ce urmează, coborârea în groapă, durerea sfâşietoare când îşi iau rămas-bun etc., etc. E o scenă veche de când lumea, poate cea mai veche dintre toate, şi nu are nimic unic.

Cu siguranţă că omul fără adăpost, Bob, a mai văzut toate acestea. Din punctul său de observaţie din colţul de vizavi, a observat aceeaşi mulţime strângându-se în zile diferite şi vărsându-şi lacrimile într-o

groapă dreptunghiulară. Dar astăzi este poate puţin diferit, deoarece participă mai multe fiinţe la eveniment, mai multe decât de obicei. De exemplu, vede o creatură încolăcită sugând din preot, în timp ce nişte siluete mici şi blănoase adulmecă printre pietrele de mormânt, iar din când în când, o făptură înaripată trece fulgerător prin aer. Aglomeraţie mare acolo, în curtea bisericii.

Amor este prima care pleacă. Fără să spună cuiva, a sunat mai devreme de acasă ca să cheme un taxi, şi acum se grăbeşte să plece chiar înainte de final, cu rucsacul ei mic. Când trece pe lângă Bob, el o priveşte de aproape, dar pe aceasta nu o bântuie nicio fiinţă, dacă nu pui la socoteală strălucirea slabă, constantă pe care o emană, ca un foc domol, albastru.

'Neaţa, spune Alphonse radios. Amor i-a păstrat numărul de la înmormântarea tăticului, şi, lucru incredibil, nu şi l-a schimbat în toţi acei ani. Viaţa i s- a îmbunătăţit, la fel şi engleza şi cunoştinţele despre străzile din Pretoria. Amor urcă în taxiul lui, iar acesta demarează în timp ce înmormântarea s-a terminat probabil şi mulţimea se împrăştie. Bob contemplă oamenii şi organismele însoţitoare radiind valuri-valuri din curtea bisericii, în modele deloc dezagreabile. Dar pe Bob îl nelinişteşte, de când a pus ochii pe el acum vreo două nopţi, un bărbat anume, care pare cel mai trist om de pe pământ. Merge încet, cu ochii plecaţi, iar când trece pe lângă Bob, ridică privirea.

Ştii că ai o fiinţă pe spate? îl întreabă omul fără adăpost.

Poftim?

E agăţată de tine. Cu tentaculele.

Aiurea, face Jake îngrozit.

Ochiul meu vede, îi spune Bob. Pe mine nu mă păcăleşti.

Ce vede?

Fiinţa de pe spatele tău. E foarte mare şi are multe braţe. Pardon, tentacule.

Jake s-a oprit. Bărbatul fără adăpost este nebun, evident, dar ce i-a descris pare adevărat, într-un fel. Ceva mare şi întunecos se agaţă de corpul lui, simte cum sug din el ventuzele.

O dai tu jos de pe mine?

Lui Bob i se pare nostim. Frate, numai tu poţi s-o dai jos!

Nu ştiu cum.

Nu pot să te ajut. Poate să te freci de zid?

Jake trece repede mai departe. Nu ar fi trebuit să discute cu el, însă acum este deschis la semnale din altă parte, la orice semnale. Nu ar fi luat în calcul posibilitatea acum numai câteva zile, dar uneori regulile normale se schimbă rapid. Orice lucru în care poţi crede ar putea fi adevărat.

Înapoi, acasă, pleacă în căutarea unei rude apropiate, preferabil

femeie, dar trebuie să se mulţumească cu cumnatul lui, care răscoleşte printr-un dulap din bucătărie, probabil caută alcool. Măcar se poate baza pe el că-i va da un răspuns cinstit. Am ceva pe spate? îl întreabă.

Ce?

Un vagabond de la biserică mi-a zis că am ceva prins pe spate.

Ah, rahat, spune Anton. Probabil e nebun.

E puţin îngrijorat din cauza lui Jake, nu pare să facă deloc faţă. Nu e în apele lui în acest moment. Iată-l, stă în picioare, cu o fiinţă cu mai multe tentacule prinsă de spate, cu casa plină de oameni care au venit să-l susţină, şi se întreabă cum poate fi adevărată toată chestia asta.

Trebuie să te întreb ceva, spune Jake peste câteva clipe.

Bine.

Ştiai că Astrid are o aventură?

Nu.

Adevărat? Nu ştiai?

Anton clatină din cap. Nu, nu ştia. Incredibil! Dar cu cine?

Speram să-mi poţi spune tu.

Nu pot. Îmi pare rău.

Anton îşi priveşte cumnatul cum pleacă crispat, ca un băţ într-un pârâu, şi are un rar moment de compasiune faţă de un seamăn, deşi compasiunea e mărginită de gheaţă. Nu există răspunsuri adevărate fără întrebări reci. Şi nici cunoaştere fără adevăr.

Şi nici alcool, în niciun dulap. Ce are omul ăsta? Mai stă puţin singur în bucătărie, nepregătit încă pentru pălăvrăgeală, se gândeşte la sora lui. Nu, nu la Astrid, la cealaltă. A văzut-o pe Amor strecurându-se afară din biserică mai devreme. Ştia că aşa va face, i-a simţit dinainte intenţia, chiar dinainte de tăcerea ei de dimineaţă şi de rucsacul pe care l-a luat cu ea. E neaşteptat de trist din cauza asta, deşi e doar un sentiment, ce contează dacă nu a vrut să-şi ia rămas-bun? O poate suna în orice clipă, s-o surprindă cu vestea cea bună: Auzi, Salome are casă. Ar putea chiar să facă aşa. S-ar putea s-o facă.

Acum vrea doar să se ducă acasă, dar nu poţi pleca aşa de repede, trebuie să-ţi faci rondul. Să mergi în salon şi să cauţi nişte rude cu care să te ciorovăieşti. Vorbeşte puţin cu tannie Marina sau cu ciotul care a mai rămas din ea, pe jumătate topită şi debordând din scaunul cu rotile, ca o lumânare veche pe o farfuriuţă. Nu are optzeci de ani încă, dar de când pe Ockie l-a răpus un emfizem, tannie Marina a ajuns rapid o ruină. O ţine de mână şi i-o mângâie, o noutate pentru ea. Sentimentalism şi bale de la un fost zbir. Ce oroare, ce oroare!

În ultimul timp are grijă de ea nepriceputul văr Wessel, care nu mai conteneşte cu scuzele pentru ceva ce a făcut sau n-a făcut ieri. Ce-are omul ăsta? Rareori iese din casă şi nu ridică un deget, nici să mănânce. Şi-a pierdut tot părul, dintr-un motiv necunoscut, chiar şi sprâncenele, şi, cum îşi petrece cea mai mare parte a timpului în casă,

are paloarea brânzei de vaci. Şi-a luat obiceiul să poarte haine largi, în stilul caftanelor, pe sub care probabil nu poartă chiloţi. S-a îmbrăcat astfel chiar şi într-o zi ca asta. Aspectul lui îţi cucereşte toată atenţia şi e greu să te concentrezi pe ceea ce spune, dar o ţine una şi bună că i-a făcut probleme telefonul lui stricat. Îmi pare rău, mă simt aşa de prost…

De ce? Nu înţeleg.

Ieri trebuia să car şi eu sicriul, dar m-am rătăcit. GPS-ul m-a dus la altă biserică!

Ah, nu contează… Anton dă indiferent din mână. Nu-i pasă. Nici de asta, nici de altceva, deşi trebuie să te prefaci. Imediat ce scapă de ciudatul lui văr, îi iau locul nepoata şi nepotul speriaţi de bombe, copiii lui Astrid, Neil şi Jessica, pregătiţi să plece în Ballito. Aveţi grijă de voi. Să mai daţi şi voi un telefon! La revedere!

Dacă cu greu au dobândit trăsături sau caracteristici definitorii este din cauză că acestea nu li se etalează prea mult pe feţele rotunde, pline de coşuri, adolescentine, deşi multe se învolburează sub suprafaţă. De când şi-au zărit bunicul mort acum mult timp la fermă, când aveau numai şapte ani, au rămas însemnaţi cu groaza primitivă de a nu ajunge ca el, ceros, rigid şi nelocuit, iar ştiinţa faptului că această stare s-a abătut şi asupra mamei lor, care acum zace în pământ, în cimitir, i-a cutremurat pe amândoi aproape identic, cum se întâmplă adesea în cazul gemenilor, din motive complicate. Mai rău de atât, ştiu amândoi că viaţa li se va schimba iremediabil şi nu pot face nimic în această privinţă, smulşi dintr-o existenţă şi mutaţi în alta complet diferită, tocmai la jumătatea adolescenţei şi în punctul culminant al furtunii hormonale care pompează în ei sebum, păr şi dorinţă. Ce groaznic de nedrept este totul! La revedere!

Ce vor de la el? Ce rost are familia? O întrebare interesantă, pe care Anton decide s-o trateze mai târziu în jurnal. Îl distrage de la aceste gânduri soţia lui, care îi şopteşte că au stat destul, n-ar putea să plece de acum? Vrea să-i frece chakrele Mowgli, ursuleţul-om, iar Anton vrea un whisky, din păcate, inexistent în casa pe uscat a lui Jake. Meditaţie pe medicaţie, un schimb corect, aşa că da, dulceaţa şi lumina mea, putem pleca într-o clipă, dar întâi, hai să ne luăm rămas-bun. Ai grijă de tine şi dă de veste dacă ai nevoie de ceva. Şi, te rog, hai să ţinem legătura.

În drum spre casă, întreabă: Tu ştiai că Astrid avea o aventură?

Nu! Uimirea lui Desiree e sinceră. Cu cine?

Asta e întrebarea. Credeam că ai putea şti tu răspunsul.

Ea clatină din cap. Uimită de idee, de fapt. Deşi, în acelaşi timp, hm, deloc şocant. Dar cine spune?

Soţul ei.

Jake? Nu se simte bine în momentul ăsta, se vede.

Anton îi dă dreptate. Nu e în toate minţile, indiferent ce înseamnă asta. Ar trebui să-l invităm la noi curând, să ne arătăm îngrijorarea.

De fapt, chiar îl sună pe Jake vreo două luni mai târziu şi-l invită la fermă. Să ia cina şi să bea un pahar, o seară de socializare, în general, sub aparenţa păstrării legăturii, dar şi ca să afle de la el preţul pentru instalarea unui gard electric în jurul casei şi, poate, a unor stâlpi în grădină. Se pare că nu este o cină chiar rea, cel puţin din punctul de vedere al lui Anton. Lumea treziei, cu toate beteşugurile şi rănile ei, i se pare amuzantă ca prin ceaţă în ultima vreme, şi constată că râde mult, mai ales noaptea.

Pe Jake încă îl chinuie aceeaşi întrebare, deja veche. Dacă aş reuşi să-i aflu numele, le spune.

De ce? întreabă Anton. La ce-ar ajuta?

Nu vreau să-i fac nimic, vreau doar să ştiu. În momentul ăsta bănuiesc pe toată lumea. Chiar şi pe prietenele ei. Faptul de a fi sigur va pune capăt durerii.

Dar n-o să-i pună! Nu-ţi dai seama? în spatele acestei întrebări este o altă întrebare, De ce sau Când sau Unde, iar în spatele ei, încă una…

Poate, spune Jake impasibil. Dar tot vreau să ştiu.

Desiree loveşte dramatic în masă. Are ea soluţia! La grupul ei de meditaţie din Rustenburg este o femeie mai în vârstă, un mediu, care va vorbi cu Astrid şi-i va cere numele.

Jake chiar o ia în serios, pe când Anton moare de râs. Cum va discuta cu Astrid? Se aplică tarifele obişnuite, de telefonie mobilă?

Prin îndrumătorul ei, desigur. Desiree este prea prinsă în drama lui Jake ca să-i acorde atenţie soţului ei. Acum, femeia aceasta, pe nume Sylvia, comunică prin intermediul unui egiptean de la începutul secolului trecut, din Alexandria. El ne va pune în legătură cu Astrid.

Dar Astrid nu ştie arabă. Sau recurge la subtitrare? Anton se cutremură de râs şi aproape se scapă pe el. În acelaşi timp, este ciudat de mişcat de hotărârea lui Jake, de cât de mult îşi doreşte un răspuns. Cât de departe ar merge, de fapt, ca să-l primească? Până dincolo de mormânt, se pare. Mormântul de dincolo de mormânt! Anton trebuie să dea o fugă la etaj să-şi noteze, o va folosi poate în romanul lui.

În concluzie, Desiree stabileşte o întâlnire cu Sylvia, care promite pe site-ul ei că înlătură vălul care ne desparte de lumea cealaltă, şi îl duce pe Jake acolo cu maşina într-o dimineaţă din cursul săptămânii, aleasă în mod aleatoriu. Casa e banală, puţin murdară şi neîngrijită, nu foarte diferită de Sylvia, care este o femeie solidă, cu părul grizonant, lung şi murdar şi cu o voce ascuţită, iar în jur nu se zăresc accesorii spirituale. Jake îi apreciază simplitatea. Unele dintre variantele pe care le-a încercat au fost mai bombastice şi mai false. Stau în camera ei de zi, pe o canapea maro, lăsată, cu milieuri pe braţe. II întreabă ce l-a adus la ea, deşi i s-a spus dinainte toată

povestea.
Ăă, face Jake. Soţia mea a murit acum şaizeci şi două de zile.
Sylvia e scandalizată. Să nu foloseşti niciodată cuvântul ăla! Este foarte deranjant pentru cei care s-au dus pe lumea cealaltă.
Ce cuvânt? Habar nu are ce vrea să spună.
Nici nu pot să-l pronunţ. Nu există cuvântul ăla!
În sfârşit, înţelege. Se referă la moarte. Nu există cuvântul ăla. Descoperă că indignarea ei îl alină.
Soţia mea… s-a dus pe lumea cealaltă. Şi mi-e greu să renunţ. Încă am întrebări…
Ai vreun obiect al ei în acest moment? Ceva ce a purtat sau a avut aproape de ea?
Are, pentru că i-a spus deja la telefon să-i aducă un asemenea obiect. Unele din obiectele personale ale lui Astrid i-au fost luate cu forţa, desigur, şi date în altă parte, acum le aparţin altora. Viaţa obiectelor, dacă aţi avea idee până unde ajung… Dar a găsit o pereche de ochelari de citit lângă jumătatea ei de pat şi îi are la el oriunde se duce.
Îi pune în palma mică a Sylviei. Femeia strânge degetele şi închide ochii, zumzăie şi mormăie ca pentru sine. Se clatină înainte şi înapoi. Deschide ochii.
Mustapha îmi zice că soţia ta este în siguranţă. Vrea să ştii că e bine.
Jake încuviinţează din cap, abia reuşind să inspire.
O văd stând lângă o cascadă, cu pădure de jur-împrejur. Soarele răspândeşte căldură. Este fericită şi în siguranţă.
E bine, repetă el.
Soţia ta spune că, dacă într-o bună zi trebuie să faci o călătorie lungă, să-ţi iei o pereche zdravănă de încălţări. Şi să stai aproape de râu.
Bine. O să încerc.
E cineva cu ea. Un bărbat. E foarte ocrotitor cu ea.
Cine este? întreabă el aplecându-se înainte.
Ăă. Sylvia a închis ochii din nou, strânge bine ochelarii de citit. Dă impresia că încearcă să audă o voce din depărtare prin norii de bruiaj şi, într-adevăr, s-ar zice că ascultă o transmisie cu fâşâieli la un radio prost, din care se distinge ocazional câte un cuvânt, înalt. Cu barbă. Cu ochelari? Ţi se pare cunoscut?
Un nume, insistă Jake. Reuşeşte îndrumătorul tău să prindă un nume?
Ăă. Mmmm. Mmmm. Mustapha se străduieşte să culeagă informaţii.
E ceva?
Ar putea fi Roger? Îţi pare cunoscut?

Nu cunosc niciun Roger.

Richard? Se trezeşte, deschide ochii. Richard, cred, dar nu a fost prea clar. Ar putea fi Robert. Cam aşa ceva. Nu ştiu. Îmi pare rău, astăzi e un obstacol în drum. Poate să mai încercăm curând?

Anton este plecat când se întorc la fermă, dar în noaptea aceea Jake îşi sună cumnatul. Îţi spune ceva numele Roger?

Poftim? Legătura e proastă, instabilă, iar Anton crede că nu a auzit bine.

Cunoştea Astrid pe cineva pe nume Roger? Sau poate Robert sau Richard? Vreun prieten apropiat care se numea aşa?

Cred că ai nimerit alăturea cu drumul, îi spune Anton, dar convorbirea s-a întrerupt deja. Roger/Robert/Richard. Bietul de el, îşi pierde minţile. Trebuie să facă un efort, să petreacă puţin timp cu el. Ca să nu mai zic de copii, nepotul şi nepoata mea, făpturi inocente, care iau în piept viitorul etc., etc., deşi abia dacă îmi amintesc cum îi cheamă. Ar trebui să-mi pese, dar numai forma există, conţinutul este aer şi abstracţiune. În mare parte, forma este de ajuns.

În acest moment, Anton e singur acasă, toţi servitorii au plecat, iar soţia este la orele de yoga. Voia să lucreze în următoarele câteva ore la roman, dar motorul nu se învârte astă-seară şi nu poţi să-l forţezi. Tot ce poţi face e să-ţi calmezi nervii. Iar în acest scop are un pahar cu whisky într-o mână şi o jumătate de joint în cealaltă. Deja destul de varză, destul de beat, cu multe ore la orizont în care să-şi accentueze starea.

Îi sună telefonul. Jake, din nou. Nu poate face faţă acum nebuniei lui, am deja pe cap nebunia mea. Opreşte sonorul şi şi-l strecoară în buzunar. Încearcă să-şi amintească ce *făcea.* Ah, da. Căuta ceva. Merge în continuare clătinându-se din cameră în cameră, aprinde luminile, caută şi tot caută, dar nici de-al dracului nu-şi aminteşte ce anume. Dacă îi pică privirea pe acel obiect, o să-şi dea seama. Indiferent ce este, îi trebuie sau îi trebuia când a început să caute, ceea ce înseamnă că-i va trebui şi-n viitor. Dar nu-i nimic, pentru că, din clipă în clipă, îl va găsi. Din clipă în clipă.

ANTON

Anton rătăcind prin casă. Iar a căzut electricitatea, a patra oară săptămâna asta, şi generatorul a rămas fără motorină, aşa că nu merge nimic. Ar putea face ceva util, de exemplu, să repare balustrada de la scări sau să înlocuiască plăcile de gresie sparte de pe terasă, dar nu are dispoziţia necesară. Abia dacă mai are dispoziţia necesară pentru ceva în ultimul timp.

Este sărbătoare naţională, Ziua Reconcilierii sau cum i se spune în ultima vreme, aşa că personalul are liber. Au început să-şi cunoască drepturile şi au cerut ore suplimentare pentru sărbători, deşi ce vor, de fapt, e să stea acasă şi să se îmbete turtă. La fel ca mine.

Iar Anton s-a pus pe treabă de câteva ore deja, rătăceşte din cameră în cameră, cu sticla în mână, încercând să nu se mai gândească. Are multe pe cap în acest moment. Nu, treci prin momente mai dificile acum, nimic mai mult, pare atât de intens, încât parcă aşa ar fi fost dintotdeauna. De fapt, este aşa doar de, ah, joi? Când ai tocat o mică avere în Sun City. O prostie fără margini. Săptămâna trecută? Sau poate săptămâna de dinainte. În parte, răul vine şi din faptul că pierde timpul, sentimentul şi noţiunea de timp, deşi, să fii cinstit, Anton, aşa se întâmplă de ceva timp. Totul se întâmplă de un timp. Asta e necazul cu lumea, nu e originală, nu are nicio surpriză de oferit, se repetă ca o mătuşică bătrână, bolnavă de demenţă. Aceleaşi poveşti la infinit, e sătul de ele. Ţi-am spus vreodată…? Da, să fiu sincer, mi-ai spus, aşa că mai taci dracului din gură.

Anton, singur cu gândurile lui, în casa prea mare şi dărăpănată. Ar trebui să facă ceva, dar nu prea face, pentru că la ce bun? Această senzaţie de mânjeală, contururile imprecise, e de la ochi, sau de la creier? E un rând inspirat, scrie-l până nu se pierde.

A Poate să mă duc să beau ceva? Bea şi acum, dar întotdeauna este mai bine să ai un tovarăş, să te mai aeriseşti. Numai alcoolicii beau singuri, n-aş vrea să mă confunde cineva cu un alcoolic. Mâr, ham, ham, cum făcea câinele ăla din benzile desenate.

Anton, la volanul camionetei lui, încearcă să plece de pe proprietate. Atâta bătaie de cap să deschizi porţile şi apoi să le închizi iar în urma ta, întâi la casă, apoi când ajungi la drum. Combinaţiile şi cheile destul de complicate când eşti treaz, dar astăzi, departe de aşa ceva, şi după aceea, cât goneşte spre oraş, nu e sigur dacă a prins la loc şi al doilea lacăt. Lasă, acum nu se mai întoarce. Este pe noua autostradă, e o autostradă cu plată, dar rapidă, nu sunt semafoare să te încurce şi prezintă şi avantajul că astfel nu treci pe lângă oribila şi uriaşa biserică a lui Alwyn Simmers, deşi vârful spirei trece în viteză în depărtare. Ridică sticla de Jack de pe bancheta de lângă el în cinstea ei. Sănătate, ştoarfa, lipitoare bătrână! Ţi-ai depăşit creatorul la longevitate şi încă îţi merge bine, din câte văd.

E numai trei după-amiaza. Pardon, cinci. Este într-un local pe care îl frecventează în ultima vreme, din marginea destul de respectabilă a Arcadiei. Nici aici nu este electricitate, dar au generator şi luminile pâlpâie slab deasupra. Un loc pitoresc, anapoda, dar de aceea îi place. Îi plac lumina discretă, tapetul galben, pretenţiile la rafinament, deşi clienţii, în ultima vreme, sunt destul de nerafinaţi. Nu sunt indivizi reuşiţi printre ei, deşi au în comun aceeaşi boală generală şi orice împărtăşire este o alinare. Da, la asta s-a ajuns.

E numai şapte seara. Pardon, opt şi douăzeci. Desiree se va întoarce de la yoga, probabil împreună cu Mowgli, nu e cazul să se grăbească spre casă. La fel, băiete. Încă un pic de gheaţă.

Anton, într-o toaletă, urinează. Nu e pe deplin sigur cum a ajuns aici, deşi urinatul este o activitate de o onestitate inerentă. La fel şi defecatul. Nu există bună-cuviinţă care să te disimuleze. Toată diplomaţia ar trebui să se deruleze la latrină. Sus fermoarul, capul într-o parte, spre oglindă. Doamne sfinte, cine mi-a pocit faţa? Unde este băiatul promiţător de odinioară, cine l-a ascuns sub masca asta boţită, de metal?

Iute, fugi, înapoi la bar. A mai sosit cineva, un tip în vârstă, tras la faţă, care se tot uită, până îi prinde privirea lui Anton.

Salut, ce faci?

Te cunosc, spune tipul în vârstă.

De unde?

Nu te-ai schimbat deloc.

Îmi pare rău, prietene, dar tu te-ai schimbat.

Nu mă ţii minte? Uită-te bine. Se apleacă în lumină.

Anton se uită. Nu, nu mi se pare… Dar este ceva, o urmă la care nu poate ajunge. În voce, poate. Cine eşti?

Îţi dau un indiciu. Ultima oară te-am privit printr-un gard. Acum treizeci… nu, acum treizeci şi unu de ani.

Trebuie să calculeze. Apoi, brusc, îşi dă seama. Payne! Mă întrebam ce s-a ales de tine!

Dau mâna, mai efuziv decât o cere ocazia, dar nu ştiu ce ar trebui să urmeze.

Îţi ofer ceva de băut? Ce bei?

Amici din armată, îi explică Payne barmanului.

Mai degrabă cunoştinţe din armată, dar Anton nu spune acest lucru în timp ce se îndreaptă spre o masă din colţ. Se bucură să-l vadă pe Payne şi este adevărat că s-a gândit la el din când în când, întrebându-se ce-o mai face. Ciudat cum unii oameni, deseori cunoştinţe întâmplătoare, pot pulsa plini de semnificaţie în gândurile, în visele tale. Ce-ai mai făcut?

Payne lucrează ca supervizor în construcţii. După armată a studiat la Wits şi acolo şi-a cunoscut viitoarea soţie, pe Diane. Este împreună

cu soţia lui şi fericit în căsnicie de douăzeci şi opt de ani şi are doi copii, mari de acum. Unul locuieşte peste hotare, în Australia, şi, de fapt, Payne şi soţia lui se gândesc să emigreze la Perth peste câteva luni, să fie mai aproape de nepoţi. De asemenea, îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar mi-am pierdut toată încrederea în ţara asta afurisită.

Şi tu? îl întreabă pe Anton. Ce-ai mai făcut de când ne-am întâlnit ultima oară?

Ah, a fost bine.

Ce-ai studiat?

N-am ajuns să studiez, de fapt. Am rătăcit vreo câţiva ani şi apoi m-am aşezat la casa mea. M-am însurat cu iubita mea din copilărie şi de atunci mă ocup de ferma familiei.

Se ascultă pe sine cu uluire. Totul este adevărat şi totul, fals.

Erai genul care eram sigur că va face facultatea, îi spune Payne. Ce minte! De fapt, credeam că te aşteaptă un viitor în politică.

Am lucrat la un roman, îşi aminteşte Anton brusc.

Un roman? Cum se numeşte? E publicat?

Nu încă. De fapt, încă nu l-am terminat. E aproape!

Care e subiectul?

Ah, face Anton, chinul condiţiei umane. Nimic neobişnuit.

Ha, ha, ha! Payne loveşte în masă. Glumeţ, ca întotdeauna, Swart! Abia aştept să-ţi citesc cartea.

Într-o bună zi. Dar ce cauţi aici, în bomba asta? Căci lui Anton i-a devenit limpede în ultimul minut că localul este cu adevărat o bombă şi că nu trebuie să mai calce niciodată pe aici, deşi în acelaşi timp ştie că va mai călca.

Stau aproape, spune Payne, vin deseori aici. Ce-ar fi să vii la mine acasă, s-o cunoşti pe Diane?

Diane?

Soţia mea, ţi-am spus adineauri…

Ah, da. Scuze. Acum, vrei să spui? Păi, de ce nu? Bine. Dar în mintea lui, conversaţia asta s-a încheiat, deja umbra unei amintiri de care nu este sigur, deşi vede că pe Payne îl entuziasmează întâlnirea lor.

Ja? Excelent! Mă duc la toaletă o clipă. Când mă întorc, putem pleca.

Sigur, spune Anton. Dar, să fie sincer, s-a plictisit de omul ăsta, de viaţa şi de soţia lui banală, la fel cum s-a plictisit de aproape orice în ultimul timp, orice semnificaţie s-a scurs deja şi nu pare nepotrivit să aştepţi până pleacă, apoi se te ridici şi să te pierzi în noapte, de parcă ai fi băut singur. Şi probabil că aşa şi este.

Anton, din nou la volan, pluteşte ca prin ceată pe străzile oraşului. La un semafor, un bărbat furios strigă la un însoţitor imaginar: Mă

crezi nebun? Ţi se pare că sunt nebun? O armată tot mai numeroasă de smintiţi şi sărmani, şi sunt şi câţiva albi printre ei. Nu te apropia de mine, Worzel Gummidge[29], e molipsitor ce ai tu. O uşurare când se schimbă culoarea semaforului şi poate pleca mai departe. Nu pe deplin sigur de loc şi direcţie, dar nici prea preocupat de acest lucru. Deşi uneori trebuie să porneşti şi spre casă, cu infinitatea sa de delicii.

Dar întâi, se pare, trebuie să ajungi la luminile albastre, intermitente din faţă, mâna ridicată care îţi ordonă să te opreşti. Anton, la un punct de control. Teama aproape că îl trezeşte din beţie, adrenalina îl curăţă. Te rog, nu. Dacă mintea are vreo putere, fă să dispară, fă să nu se fi întâmplat. Dar mintea nu are putere.

M-am rătăcit, îi spune vesel poliţistei, de parcă asta ar fi o scuză. Nu ştiu unde sunt.

Suflaţi în ăsta, vă rog.

Ce?

Puneţi gura pe muştiuc, suflaţi în el.

Poliţista este o femeie de culoare, are, poate, jumătate din vârsta lui, şi are puterea să-l ducă la închisoare. Nu uita, Anton, vino-ţi în fire. Îi luminează faţa cu o lanternă şi probabil că deja îşi dă seama cum şi-a petrecut ultimele câteva ore. Nu există secrete între ei. Anton suflă fără tragere de inimă în dispozitiv, iar tonul ei devine mai dur.

Procedaţi corect, vă rog. Suflaţi prelung şi constant, îşi oftează toată înfrângerea şi tristeţea în tub. Poliţista citeşte rezultatul şi li se întâlnesc privirile.

Sunt sigur că o putem rezolva cumva, spune el.

Anton, la bancomat, scoate bani. Are limită la retragere, menită să îl protejeze în situaţii ca aceasta, adică în caz de jaf. Nu poate scoate decât două mii de ranzi, dar, din fericire, agenta Maswana este om de înţeles. Îşi strâng chiar mâinile când o lasă la punctul de control următor, de parcă ar fi făcut afaceri. Ceea ce, judecând după maşina ei personală, au şi făcut.

Anton clocoteşte de furie, ca o mlaştină toxică, tot drumul spre casă. Două mii de ranzi! Smulşi pe marginea drumului, ziua în amiaza mare. Doar o metaforă, dat fiind că e zece noaptea. Pardon, unsprezece. Ideea e că furtul e o obrăznicie în orice moment al zilei. Ronţ, ronţ, ronţ, micile termite ronţăie lemnul. În timp ce preşedintele, regina cea grasă a termitelor, stă tolănit în mijlocul muşuroiului.

E adevărat, am ronţăit şi eu destul ca să-mi croiesc drum. Dar două mii de ranzi! Suma asta îl doare, mai ales când rezervele sunt pe sponci, a pierdut suma aia importantă cu prilejul unei beţii stupide în Sun City, are de plătit o dobândă uriaşă la un împrumut bancar, veniturile din investiţiile tăticului au scăzut, iar soţia lui consideră că e dreptul ei să facă operaţii estetice costisitoare în fiecare an şi parcul

de reptile se va închide, pentru că Bruce Geldenhuys a fugit în Malaiezia cu banii. Ai o perioadă mai proastă, Anton, vei trece peste ea, dar oare aşa este, chiar vei trece? Nu pare o perioadă, pare chiar viitorul.

Sub asediu şi în alte privinţe. Discuţii despre demersuri legale de recuperare a unei părţi din fermă, o comunitate strămutată cu forţa cu mult timp în urmă. Să nu mai pomenească de invaziile permanente din prezent, de gardurile tăiate şi de tot mai multele barăci improvizate din zona de est. Valoarea proprietăţii scade şi ea tot timpul, aproape că nu mai valorează nimic, aşa că ce rost are? Ar trebui să fie înţelept, să renunţe la fermă şi să se mute în oraş, să ajungă la o înţelegere cu Amor să vândă terenul cât încă pot. Poate cu acest prilej să-şi salveze şi căsnicia şi, cine ştie, poate să se salveze şi pe sine.

Şi atunci, de ce nu face ce este înţelept? Nu ştiu, dar mereu a fost aşa. Înţelege ce ar trebui să facă, dar nu face. Alege în schimb lucrul celălalt, cel greşit, ca să te sâcâie pe tine, şi pe el. În plus, niciodată nu i-a plăcut prea mult la oraş.

Anton, încurcându-se în combinaţii şi chei din nou, în lumina orbitoare a farurilor. Anton, sosind acasă, în sfârşit. Unde un Volkswagen Beetle este parcat lângă maşina soţiei lui pe alee, iar luminile sunt aprinse la etaj şi jos. Cel puţin a venit iar curentul. Muzica, dacă aşa se numeşte, un fel de cântare budistă amestecată cu un ritm techno, se revarsă din salon, dată tare.

Stă pe treptele din faţă o vreme, ca să-şi obişnuiască ochii cu întunericul. Aproape de mijlocul verii, şi stelele se zbârlesc ca nişte flori în stratul lor adânc, negru. Frumoasă imagine! De notat în jurnal. Îi aude coborând în etape, multe chicote şi glasuri scăzute. O întreagă tevatură să iasă din casă, deşi uşa de la intrare este larg deschisă. Apoi, surpriză mare la vederea lui, care ar putea să nu fie simulată. De când eşti aici, dragule? Îi arătam lui Moţi acuarelele mele.

Moţi? Credeam că-l cheamă Mowgli. Dar, ia te uită, e în civil în seara asta, unde ţi-e scutecul din iarbă, sălbaticule? Surprins de tăria sentimentelor lui, de puritatea lor otrăvitoare, Anton dă capul pe spate şi urlă ca un lup. Akela, ni-i condamnăm pe cei mai buni[30]!

Îi pun să încerce asta la atelierele mele, îi spune Mowgli indulgent. Majoritatea oamenilor nu sunt nici pe departe aşa de liberi emoţional ca tine, ei se reţin.

Nu e chiar aşa de rău să te reţii un pic, şopteşte Desiree.

Dar Anton nu simte nevoia să se reţină în noaptea asta. Cum ţi s-au părut acuarelele soţiei mele?

Ăă, foarte frumoase. Mi-au plăcut mult.

Ţi-a arătat şi pensulele şi splendida ei paletă? I-ai întins pânza?

E foarte beat, spune Desiree.

Da, văd. Cred că mă duc şi eu.

Tu mereu ai fost dus, îi spune Anton. De la bun început.

Agresiunea, în definitiv, îl răneşte chiar pe agresor.

Nu ştiu, mie mi se pare că obiectul agresiunii suferă mai mult. Ca să-i dovedească, se lansează într-o parte, cât prostul încearcă să se furişeze pe scări pe lângă el, şi, în panica lui de a fugi, Mowgli are norocul să-l nimerească pe Anton cu şutul în cap. O fulgerare puternică, apoi treapta se înclină să-l prindă. Ups. Dar nu îl doare. Nu ar trebui să-l doară? Râzând, se rostogoleşte pe spate.

Bravo, zice ţinându-se de falcă. Acum simte o scurtă licărire de durere. Ce erou!

A fost din greşeală, spune Mowgli. Dar în acelaşi timp, nu. Furia ţi s-a întors împotrivă, ca un bumerang.

Cu alte cuvinte, ai meritat-o, completează Desiree.

Şi tu meriţi câteva lucruri, nu crezi? Sau karma proastă le este rezervată numai celorlalţi?

Ar fi bine să pleci, dragule, şopteşte ea. Până nu mai face vreo boacănă.

Mowgli simulează îngrijorarea. Te descurci…? Sigur nu se…? Pentru că eu…

Pentru că tu, ce? Ia zi, dragule! O protejezi tu? Mă faci să râd! Anton încearcă să se ridice în picioare, dar se clatină şi cade iar.

Du-te. Mă descurc. Îmi cer scuze în numele soţului meu.

Mowgli pleacă, dar nu înainte de a-i ţine o ultimă predică. Îi spune că, în viziunea lui, materia este spiritul căzut în dizgraţie. Dar materia este mai aproape de esenţa sa când foloseşte forţa. Nu este spirit în violenţă. Aşa că e trist să-l vezi pe Anton cum îşi înjoseşte şi degradează spiritul. Atât are de spus, dar spune aceste cuvinte cu bunătate şi speră că vor fi primite la fel.

Mersi, frate. Şi acum dispari, în pizda mă-tii, de pe proprietatea mea şi să nu te mai prind pe-aici.

Moţi va mai veni când pofteşte, dar probabil că e mai bine să pleci acum, dragule.

Acum înţeleg mai bine, Desiree, prin ce ai trecut tu.

Apoi, Mowgli este o pereche de stopuri roşii care se retrag în întuneric.

Nu, Moţi este un om de o mare integritate, cu un suflet foarte bătrân. Aşa îi spune lui Anton soţia lui, cu o voce slabă, plină de răceală, furioasă. A învăţat aşa de multe de la Moţi! El a ajutat-o să se găsească pe sine. Şi nu acceptă să-i vorbească aşa de nepoliticos, de vulgar, nu acceptă să-l atace fizic când e oaspete în casa ei.

De fapt, locuiesc şi eu aici. Şi nu-mi vine să cred că îmi pune coarne o fiinţă aşa abjectă. Nici măcar nu mai e atât de drăguţ, ai remarcat? Cârpa din jurul soldurilor i-a mai crescut cu câteva numere

în ultima vreme.

Nu e o fiinţă abjectă! De fapt, este aproape sigur pe un plan superior. Şi el nu s-ar purta niciodată, niciodată aşa cum crezi tu. Este prieten, îndrumător şi exemplu, nu iubit. Deşi, adaugă ea după o secundă, şi dacă ar fi, ce? Oamenii nu-şi aparţin unii altora! Eu m-aş bucura dacă tu ai găsi pe altcineva cu care să crezi.

Şi eu, crede-mă. Dar nu e un pic comunistă şi hippy chestia asta cu neaparţinutul şi cu împărţitul? Tăticul tău n-ar fi de acord.

Tata l-a cunoscut pe Mowgli, ah, Moţi, şi-l place foarte mult.

Taică-tău nu mai e întreg la minte, el place pe toată lumea! Acum l-ar plăcea şi pe Stalin dacă l-ar cunoaşte. Amuzamentul se transformă în plâns şi apoi din nou în râs. O, fac faţă tragediei, dar farsa e peste puterile mele.

Ce vrea să însemne asta?

Mi-am irosit viaţa.

Mersi mult. Nici eu nu mă distrez prea tare, în caz că n-ai observat. Şi eu n-aş mai pomeni de irosit dacă aş sta aşa de prost ca tine la numărul spermatozoizilor.

Vrea să-l jignească, deoarece descoperirea recentă este dureroasă, pentru amândoi, dar mai ales pentru ea, el este, indiscutabil, motivul pentru care nu pot să crească, să se înmulţească şi să umple pământul, dar astă-seară, Anton abia dacă reacţionează. Încă e năucit de revelaţia simplă pe care a avut-o. E adevărat, mi-am irosit viaţa. Cincizeci de ani, o jumătate de secol, şi nu va face niciodată niciunul din lucrurile pe care cândva era sigur că le va face. Nu-i va studia pe clasici la o universitate celebră, nu va învăţa nicio limbă străină, nu va călători niciodată prin lume, nu se va căsători cu o femeie pe care o iubeşte. Nu va deţine cu adevărat puterea. Nu va modela soarta după voinţa sa. Nici măcar nu-şi va termina romanul, pentru că, să fim sinceri în continuare, după aproape douăzeci de ani, nici măcar nu l-a început cu adevărat. Nu va face mare lucru în nicio privinţă.

Anton, colindând prin casă cu noaptea în cap, oprindu-se din când în când în faţa uşii de la dormitor, încuiată să nu intre el, de partea cealaltă, soţia sa, dormind. Ar putea să bată la uşă şi să mai strige, dar nu e nimic surprinzător la varianta aceasta. Mai bine să-şi reia colindatul, cu sticla în mână, să cerceteze peisajul mohorât traversat deja, cel rău, care se întinde înainte.

Mai târziu, Anton într-o cameră de hotel, încercând să scoată bani dintr-un seif, dar afurisenia aia nu se deschide. Trage de el, are mâinile unsuroase şi transpirate, nu pot să se prindă de nimic, iar acum se aude o bătaie la uşă. Bum, bum! Înţepeneşte de frică, pentru că banii din seif nu sunt ai lui, el nu ar trebui să fie aici, iar cel care bate nu-i vrea binele. Unde să mă ascund?

Bum, bum! Zgomotul, un zgomot, îl smulge din camera de hotel, îl

scapă înapoi în corpul lui, oarecum răsturnat pe canapeaua de acasă. Lumina aprinsă, televizorul pornit, uşa de la intrare deschisă. Anton, trezindu-se.

Dar ce era bătaia aceea? E foarte târziu/devreme, puţin înainte de răsărit, şi ceva bubuia în visul lui. E aproape sigur de asta. Afară, pe undeva.

Speriat şi în picioare, în protestul nervilor. E acesta momentul de care te temeai, urmează să se întâmple ceva? Urcă scările clătinându-se spre birou, de acum disperat, scotoceşte după Mossberg sub mormanele de haine. Pare că durează o veşnicie până când degetele lui dau de metal. Muniţie în sertar. Scotoceşte, scotoceşte şi iar scotoceşte. I se pare greu să ducă la îndeplinire chiar şi sarcini simple, îşi simte capul ca pe o scurgere înfundată, iar în gură are un gust pe măsură. În cele din urmă coboară scările bălăbănindu-se, cu puşca în mână, şi îndeasă gloanţele în buzunar. Iese repede pe uşa de la intrare în întunericul enorm şi înspăimântător, se simte amplificat printr-o lentilă celestă în timp ce merge pe alee. Un petic de gazon ca un mic şanţ de apărare, apoi gardul electric, după care restul fermei şi abia după aceea lumea. Cercuri în interiorul altor cercuri, în interiorul cărora sunt eu.

Bubuitura ar fi putut veni de la pâlcul de barăci şi latrine de dincolo de gard. Sau poate că nu a bubuit nimic, în definitiv, poate numai în visul lui. Mult mai probabil, dacă te gândeşti. Ce intrus îşi anunţă prezenţa? Poate cel mai rău soi. Descuie poarta, trece. De ce e atâta linişte? Niciun tril de insecte, şi unde sunt păsările, când la răsărit cerul se albeşte deja?

În timp ce se apropie de barăci, bagă un glonţ în armă, îl împinge în camera cartuşului şi-l aude intrând. Cline! Sunetul este dur şi limpede, un fel de avertisment. Asta da bubuit! Dacă e cineva acolo, asta ar trebui să-i spună că nu glumeşte. Ridică piedica şi aşteaptă o clipă, dar nu se aude niciun zgomot de răspuns, picioare alergând.

Dă un ocol clădirii, însă pare totul intact, uşile şi ferestrele sunt încuiate. Merge mai departe, nu e prea sigur ce caută, dar… Îl doare şi mai rău capul, iar acum îi e şi greaţă. Se opreşte o clipă şi încearcă să vomite, dar nici asta nu reuşeşte. În schimb pleacă mai departe, greaţa nu este separată de pământul pe care calcă, tufe şi smocuri de iarbă fără detalii sau culoare.

Anton împleticindu-se prin fermă la prima geană de lumină a zilei, pe jumătate beat şi pe jumătate mahmur, hainele îi atârnă desfăcute, neîncheiate la nasturi şi departe de corp, de parcă ar avea cusăturile deşirate şi-i iese umplutura. Şi care ar fi, Anton, umplutura ta? Ah, obişnuitul ospăţ de Crăciun, ceva dulciuri şi un fursec cu răvaş, un pic de dinamită.

Iată soarele, dragul de el… Siluete de piloni profilate pe fondul

roşu. A mers destul de mult, casa nu se mai vede în spatele lui. Deja păsările ciripesc vârtos. Pământ stupid, vechi de când lumea, se întoarce şi se repetă la infinit. Nu ratează niciun spectacol. Cum suporţi, şnapan bătrân, să dai aceeaşi reprezentaţie iar şi iar, spectacole de seară şi matinee, în timp ce teatrul se năruie în jurul tău, replicile din scenariu sunt neschimbate, să nu mai pomenesc de machiaj, costume, gesturile extravagante…? Mâine şi mâine şi în ziua de după…

Nu. Nu poate. Nu mai suportă să fie figurant în piesă, nu suportă gândul de a se întoarce în casă să-şi reia viaţa ca pe o cămaşă purtată, pe care a aruncat-o pe podea. Şi apoi, ce? S-o îmbrace iar, pur şi simplu, împuţită, plină de duhoarea lui? Cunoaşte el prea bine mirosul acela. Şterge cămaşa, şterge casa. Şterge pilonii. Fă să se oprească tot.

Voiam…

Bum!

Iar zgomotul acela. Ca şi când ar lovi cineva cu putere într-o uşă. I s-a părut ei că a auzit ceva puţin mai devreme, în somn. După scena cumplită de noaptea trecută, Desiree a trebuit să ia câteva pastile să se odihnească, aşa că este ameţită în dimineaţa aceasta, cu cămaşa albă, lungă de noapte şi cu părul desfăcut, totul îi atârnă somnolent spre pământ.

Desigur, în ultimul timp îi atârnă mai multe.

Se duce la fereastră şi ridică oblonul să se uite afară, dar nu e nimic de văzut, în afară de iarba maro. Asta e viaţa mea, se gândeşte ea, kilometri întregi de iarbă maro. Până şi zonele mai interesante şi-au pierdut culoarea. Ce să facă o doamnă printre ţărani, în tovărăşia unui beţivan? Va deveni arţăgoasă, sigur că da, şi îşi va căuta consolare în altă parte, şi cine o poate condamna pentru asta?

Desiree nu se condamnă pentru prea multe lucruri, niciodată nu a făcut-o. Ordinea firească a lucrurilor, din punctul ei de vedere, este că lumea există ca să încerce să-i facă ei plăcere, iar ea există ca să fie dezamăgită de lume. În halat şi papuci pufoşi, se duce la parter, unde fata probabil i-a pregătit cafeaua şi o are pe aragaz. ’Neaţa, Salome. L-ai văzut pe stăpân?

Nu, doamnă.

Ai pus prea mult zahăr. Mereu îţi spun.

Mă iertaţi, doamnă.

Nu-mi face patul încă, da? S-ar putea să mă mai întind puţin. Am avut o noapte groaznică.

Îmi pare rău, doamnă.

Asta lucrează aici de când lumea şi pământul, de când s-a născut Anton. Câte trebuie să fi văzut şi să fi auzit! Asta e din cauză că sunt mereu prin preajmă, ca fantomele, aproape că nu-i observi. Dar e o greşeală să crezi că e şi reciproca valabilă, ei mereu privesc şi ascultă,

se ajută doar pe ei înşişi şi unul pe altul. Îţi ştiu toate secretele, ştiu totul despre tine, chiar şi lucrurile pe care alţi albi nu le ştiu. Petele de pe lenjeria ta intimă, găurile din ciorapi. Trebuie să scapi de ei înainte să înceapă să pună ceva la cale. Bătrâna trebuia de mult pusă pe liber.

Cu aceste gânduri, iese cu cafeaua pe verandă. Îi place să stea aici dimineaţa devreme, prefăcându-se că este soţie de fermier, în timp ce răsare în lume. Uneori îşi imaginează lanuri unduioase de porumb, galben şi verde, palpitând în vânt.

Din porumb, adică din iarbă, o siluetă care aleargă.
Soarele care răsare este o vâlvătaie în spatele său şi umbra i se întinde până departe, o maimuţăreală, o batjocură.

Ce e? Ce s-a întâmplat?

Vede, când intră pe poarta deschisă, că e doar
Andile, altul care lucrează aici de când lumea şi pământul. Vine pe jos din cartier în fiecare dimineaţă de când familia i-a fost mutată de la fermă. Acum îi vorbeşte cu strigăte, îi spune ce a văzut. În spate, aproape de firele electrice. Doamne, apără-mă.

Este greu de înţeles, probabil nu a auzit bine.

Poftim? întreabă ea. Ce-ai spus?

Dar chiar şi când repetă cuvintele, nu par conectate la lume. Nu. Nu poate fi adevărat. Nu are nicio logică. Doar azi-noapte a… Nu se leagă. Nu.

Nu, spune ea.

Dar refuzul merge doar la alţi oameni, asupra sorţii nu are niciun efect. Poate aţi simţit chiar pe pielea voastră, îţi pierzi timpul de pomană dacă protestezi în faţa destinului, ceˆse întâmplă se întâmplă indiferent dacă tu spui nu. În definitiv, este un lucru la fel de neutru ca vremea că, de dimineaţă, soţul tău s-a trezit, s-a dus afară cu puşca şi s-a contorsionat într-o poziţie imposibilă ca să-şi zboare creierii, pur şi simplu.

Cea mai cumplită experienţă din viaţa lui Desiree de până acum este ce au păţit alţii, adică tatăl ei, pe când în acest caz, desigur, moartea lui Anton îi aparţine lui, dar, cine ştie cum, sinuciderea lui îi aparţine ei, deja o simte. Aşa o vor considera alţii, aşa o vor privi pe ea. Va fi mereu femeia care s-a măritat cu bărbatul care s-a sinucis şi, cine ştie, poate l-a împins la acest gest.

Şi cine ştie, poate că eu l-am împins. Aşa se gândeşte, aşa se va gândi, fără încetare, până când va ajunge în punctul în care trebuie să nege, chiar şi când nu a acuzat-o nimeni de nimic. Nu, nu, nu l-am dezamăgit pe Anton, eu n-am dezamăgit niciodată pe nimeni, el m-a dezamăgit pe mine!

Şşş, linişteşte-te, schatzi. Trebuie să te calmezi. Nu te condamnă nimeni.

Cum adică, toată lumea mă condamnă pe mine, chiar şi tu…

Desiree are o personalitate de foc, e prea emoţională şi temperamentală să facă faţă unei tragedii, aşa că are nevoie de o personalitate de pământ s-o echilibreze, un om statornic şi neclintit, poate cu un strop de permafrost în subsolul tundrei. Desigur, şi-a sunat mama. Maman e amatoare de scandal şi a dat imediat fuga la fermă cu Porsche-ul ei, înarmată cu o întreagă farmacie de calmante. Poţi trata problemele astfel încât să nu cauzeze tulburări excesive, însă e important să fii calm şi ferm pe poziţie, dar să şi ştii exact cu cine să vorbeşti. Dacă îi şopteşti la ureche persoanei potrivite, se poate declanşa rapid procedura, aşa încât să vină un legist şi să emită certificatul de deces, vor pune doar câteva întrebări blânde şi cadavrul va fi ridicat înainte să facă prea multă senzaţie.

După aceea nu mai rămân decât câţiva paşi practici, întâi trebuie anunţată toată lumea, sarcină pe care maman şi-o asumă, însă nici măcar aceasta, după cum se dovedeşte, nu este prea împovărătoare. Anton era un tip singuratic, avea câteva cunoştinţe, dar nu prea mulţi prieteni, iar numele din telefonul lui sunt în general ale furnizorilor de la fermă, cărora li se adaugă câţiva prieteni întâmplători de pahar. Durează mai puţin de jumătate de oră să-i sune pe cei care par importanţi şi, deşi majoritatea par şocaţi, nu plânge nimeni.

Desiree îşi dă seama abia după ce au fost anunţaţi toţi ceilalţi. Oh, Doamne, şi Amor?

Cine?

Sora mai mică a lui Anton. Ai întâlnit-o de câteva ori, nu-ţi aduci aminte…?

Mai are o soră? Serios? Credeam că era doar cea…

Lui maman îi este greu să-şi amintească numele lui Amor, darămite faţa ei, de acum mai mulţi ani. La drept vorbind, familia Swart i se pare aşa de dificilă, încât încearcă să şi-o şteargă din minte. În plus, Anton nu părea să întreţină legături de rudenie.

Probabil că nu era o persoană prea interesantă, decide ea. Altfel, nu aş fi uitat-o.

Numărul ei nu este în telefonul lui Anton. N-au vorbit de mult.

De ce? Bătrâna doamnă se înviorează când simte miros de sânge. S-au certat?

Nu s-au certat, nu. Mai degrabă au avut o neînţelegere. Nu mai ţin minte care era motivul. Nişte pământ?

Când se ceartă albii, declară mama ei fără urmă de dovadă raţională, întotdeauna cauza este proprietatea!

Dar cum ar trebui s-o anunţăm? Atunci Desiree îşi aduce aminte că au mai avut problema aceasta şi au rezolvat-o căutând-o pe Amor fa serviciu. Spitalul din Durban. Secţia pentru HIV!

Câteva întrebări duc la procurarea unui număr la care răspunde o voce veselă. Ah, da, Amor a lucrat aici, dar a plecat acum vreo doi ani,

din motive personale. Vă pot da alt număr să încercaţi…? La acesta răspunde o anume Susan, care spune tăios că nu a văzut-o de mult pe Amor. Pare supărată, nemulţumită şi dornică să încheie convorbirea. Nu, nu ştie cum se poate lua legătura cu ea. Crede că s-a dus în Cape Town. Nu, nu poate transmite mesajul.

Deşi maman nu şi-o aminteşte pe Amor, o încearcă resentimentele faţă de ea. Ce om imposibil! Chiar pare că a făcut totul să dispară. Ei, las-o atunci, dacă aşa vrea ea. Nu poţi să faci mai mult de atât. În plus, organizarea înmormântării devine mult mai simplă dacă sunt mai puţine persoane care trebuie consultate.

Maman înclină spre o slujbă calvinistă, este opţiunea firească, în definitiv, iar o ceremonie serioasă dă întotdeauna sentimentul finalităţii. Însă fiica ei nu este de acord, ea crede că sufletului soţului ei i-ar prinde bine o abordare mai orientală. De când s-a apucat de năstruşnicia asta de yoga în Rustenburg, Desiree a devenit deschisă la idei neortodoxe, ceea ce i-a atras fricţiuni cu tatăl ei, înainte ca demenţa să i se agraveze. Maman are şi ea îndoieli, dar până la urmă îşi dă acordul. Lui Anton nu i-ar plăcea o ceremonie alternativă, şi pare un motiv întemeiat ca tocmai de aşa ceva să aibă parte. În ultimii ani a fost mai mult decât dezagreabil cu ea; nu-i regretă prea mult moartea. Bine, schatzi, înmormântările sunt pentru cei vii, nu pentru morţi. În orice caz, nu mai poate obiecta, nu?

Nu personal, poate. Dar era în firea lui Anton să anticipeze chiar şi umilinţele postume ce se anunţau şi să li se împotrivească. A doua zi de dimineaţă, sună avocata familiei. Cherise Coutts-Smith şi-a mai adăugat un nume la colecţia de scalpuri conjugale, iar solemnitatea sa i-a împins vocea în sălaşurile de mai jos ale pieptului, de unde o informează tunător pe maman că Anton a adăugat o scrisoare la dosar, legalizată, în care îşi exprimă dorinţele în situaţia actuală şi care zice aşa:

1. Fără slujbă religioasă. Categoric fără rugăciuni.
2. Incinerare, nu înmormântare.
3. Capela de la crematoriu este de ajuns.
4. Împrăştiaţi cenuşa într-un loc potrivit de la fermă. Oriunde.
5. Fără agitaţie sau sentimentalisme exagerate, dacă nu era deja clar.

Iată, alb pe negru, simplu şi fără prea mult spaţiu de manevră. Cum vrei tu, Anton, va fi cum îţi doreşti tu. E bine pentru toată lumea, se pare. Dar, înainte să încheiem convorbirea, îi spune bătrâna doamnă lui Cherise Coutts-Smith, aveţi cumva numărul lui Amor?

Al cui?

Al surorii lui Anton.

Ah, sora! Nu, noi încercăm să dăm de ea de câţiva ani. Iar acum

este esenţial să discutăm cu ea. Vă rog să-i spuneţi să mă sune.

Nu m-aţi ascultat, spune maman, iritată de această femeie îndrăzneaţă, plină de sine, care îi aminteşte de cineva, dar nu ştie exact de cine. Dacă m-aţi fi ascultat, aţi fi înţeles că nu ştim cum să dăm de ea.

Amor a dispărut. Amor a intrat în pământ. Dar am mai auzit acest lucru şi mereu apare dacă ştii unde să cauţi, în carne şi oase, vizibilă.

Ce face ea astăzi, chiar în acest moment? Spală un trup slăbit, întins pe un pat. Amor într-o secţie de spital, îngrijind bolnavi. E o fotografie veche, nu s-a schimbat, cum adică a dispărut? E în alt spital, nimic mai mult, cei bolnavi şi muribunzi sunt peste tot la fel, necazul lor este universal, iar îngrijirea lor presupune acelaşi lucru. Uitaţi cu câtă delicateţe, cu câtă grijă îşi duce la îndeplinire sarcina, plimbând cârpa pe pielea rănită, sensibilă. Cum şterge locul şi îngrijeşte rana, apoi ajută pacienta, o femeie bătrână în acest caz, să se îmbrace. Da, draga mea? Te simţi bine? Te ajută puţin? Nenumărate astfel de ore în spate şi multe altele la orizont.

S-o urmăm în seara aceea, în timp ce străbate cele câteva străzi până la locuinţa ei. Dacă nu ar fi uniforma, nu ai remarca-o, mai ales în mulţimea care se îndreaptă spre casă, nu iese în evidenţă prin nimic. Nici în mica ei garsonieră, de la etajul al treilea al unui bloc oarecare. Uşa se deschide spre un living modest, care la rândul său dă spre o bucătărie şi o baie minuscule. Patul ei este o canapea extensibilă, strânsă într-un colţ, şi sunt puţine alte mobile, în afară de modesta dotare cu un scaun, o masă şi un dulap încastrat. Atât. De fapt, dacă e să judecăm după pătratele de o culoare puţin diferită de pe perete, a scos câteva tablouri şi le-a pus deoparte.

Simte că transpiraţia îi lipeşte uniforma de piele şi se dezbracă, forţându-se să-şi scoată hainele într-o ordine aleatorie, în ciuda pornirii ei. Stai liniştită, Amor, nu se dezlănţuie nicio vrajă. Ar vrea să facă baie, dar nu e voie. Barajele sunt aproape goale şi apa este raţionalizată, aşa că face duş, numai două minute, apoi opreşte apa murdară în cadă, s-o folosească mai târziu. În mod normal, acum ar pregăti cina, însă curentul e oprit iar. Da, se întâmplă şi aici, se întâmplă în toată ţara, lungi perioade de întrerupere a electricităţii. Reţeaua cedează, nu este întreţinută şi nu sunt bani, au fugit prietenii preşedintelui cu ei. Nu este electricitate, nici apă, sunt vremuri de privaţiuni în ţara belşugului.

Amor nu este descurajată, va mânca mai târziu, când vine curentul. Între timp, stă în faţa ferestrei de la living, înfăşurată doar cu un prosop, şi priveşte muntele în ultimele raze de lumină. Are o pisică încolăcită în poală. Nu, nu are, nu e nicio pisică. Dar lăsaţi-i măcar câteva plante, care să crească verzi în ghivece pe pervaz. Le-a turnat puţină apă din ce a păstrat în cadă.

E aproape mijlocul verii, iar zilele sunt lungi, albe şi sticloase. Ar mai putea să plouă, chiar şi în decembrie, dar abia dacă a împroşcat ici-colo toată iarna, aşa că sunt puţine şanse să se întâmple acum. Vremea se schimbă peste tot, greu să nu observi, însă nu e puţin lucru, un oraş întreg care rămâne fără apă! Dincolo de toate, o notă stridentă de alarmă, mai degrabă o vibraţie decât un sunet, pământul care se contractă sub tine în timp ce se usucă. Pâr-pâr, îi plesnesc niturile. Oamenii devin îngrijoraţi şi, treptat, îngrijorarea se învârtoşează în frică, pe măsură ce se apropie Ziua Zero, când din robinete nu va mai curge nimic, în cele din urmă. Vă imaginaţi? S-ar putea să nu mai fie doar în imaginaţie, foarte curând.

Între timp, e greu să nu te bucuri de căldură, cât soarele îşi presară aurul. Cum ai putea să nu te deschizi către toată strălucirea şi lumina? Peste tot în Cape Town, se pare, mintea se retrage şi corpul îi ia locul, se dezgoleşte pe plaje, străpunge marea, calcă muntele cu talpa. Un oraş pentru cei tineri, care îşi etalează puterea. Şi ceilalţi, cei netineri şi neputernici? Pe trotuare, sub poduri, la semafoare, o mulţime crescândă de irosiţi, sleiţi şi schilodiţi îşi etalează rănile. Faci ce poţi, dăruieşti o haină sau o farfurie cu mâncare, dar ei sunt nenumăraţi, nevoile lor nu se mai termină şi Amor este foarte obosită în ultima vreme.

Munca ei, aşa pare uneori, o istoveşte, deşi arde de bunăvoie combustibilul. Nu e nevoie să-şi facă rezerve. Acestea sunt singurele trupuri pe care le mai atinge, cele pierdute, de pe marginea drumului, cele pe care le îngrijeşte în spital. Încercând să le aline suferinţa. Ultimele mele resurse de tandreţe, le păstrez pentru oameni pe care nu-i cunosc, care nu mă cunosc. Nu mai este iubire, doar bunătate, care este, poate, mai puternică. Mai durabilă, în orice caz. Deşi am iubit şi eu câţiva la vremea mea, când puteam. Pe cine, Amor? Câţiva bărbaţi, câteva femei, în tot acest timp. Ce contează, trupuri, nume, sunt singură acum. E destul de greu să te mai iubeşti şi pe tine.

S-a gândit în ultima vreme cum ar fi, într-o bună zi, să treacă dincolo şi să îngroaşe rândurile celor slabi şi bolnavi. La mijlocul după-amiezii, dacă nu bate vântul, uneori devine prea mult, temperatura e ridicată şi nu găseşte nicăieri alinare. Toată puterea ţi se scurge prin cap. Are un astfel de moment acum, de parcă ar mistui-o focul. Se opreşte să-şi facă vânt în timp ce hrăneşte un pacient. Apoi, deodată, o ia cu leşin şi trebuie să se trântească pe marginea patului. Ce s-a întâmplat? Ai simţit şi tu?

Durează un timp până să-şi dea seama, nu se mai topeşte nimeni. Numai eu. Căldura vine din interior, motorul se recalibrează, rezervoarele de benzină se golesc şi elimină fum. Cel puţin aşa simte. Simte valuri de căldură de mai bine de un an deja, ar fi trebuit să se obişnuiască până acum, dar tot o surprind, de fiecare dată. Cine mi-a

dat foc?

Flăcări albastru-gălbui, alimentate de gaz. Din coşul de deasupra, fumul se rostogoleşte cu dungi uleioase şi negre. Una câte una, fiecăreia îi vine rândul. Îhh. Încearcă să nu te gândeşti cum o fi, să-ţi sfârâie pielea şi să picure grăsimea. Desigur, doar sufletul contează.

Anton e condus pe ultimul drum de un grup restrâns, un amestec pestriţ de oarecum-prieteni şi rude şi vreo câţiva profitori răzleţi. Probabil mai bine aşa, fără mari efuziuni şi gesturi teatrale, mai simplu pentru toată lumea să treacă peste ceea ce este, în esenţă, un incident degradant. Maman a făcut toate aranjamentele, totuşi poate să le privească doar prin ochelarii de soare cu lentilele cele mai negre. Soţul ei, adorabilul şi bătrânul criminal de război, este şi el prezent, dar demenţa a avansat rapid în ultimele şase luni şi clipeşte blând în jur, nu ştie sigur unde este, deşi e destul de mulţumit pe acest petic de gazon verde din faţa clădirii joase de cărămidă. Nu pot intra încă, o altă slujbă este pe final, aşa că toată lumea stă şi aşteaptă, poate doisprezece oameni în total, iar pe majoritatea Desiree nu i-a văzut niciodată. Mai are puţin şi urlă în dimineaţa asta, în pofida pastiluţei pe care i-a dat-o mama ei mai devreme şi a exerciţiilor pranayama care, de obicei, o calmează.

Din fericire, Moţi este şi el aici, stă cu ochii închişi şi cu mâinile în sân, îşi contemplă miezul. Ce prezenţă odihnitoare, relaxantă! Desiree l-a rugat să spună câteva cuvinte la slujbă şi el a acceptat cu bucurie, fireşte, pentru ea, deşi nu a ţinut prea mult la Anton şi nu îl cunoştea prea bine. Intr-adevăr, deja pare limpede că nimeni nu a ţinut prea mult la Anton şi nici nu-l cunoştea prea bine şi chiar şi apropiaţii lui erau departe.

Dar unde este Amor?

Întrebarea cade în cele din urmă din gura lui Salome, deşi stătuse în ea o vreme, aştepta să iasă. Pentru că a venit şi ea, desigur, nu poţi să scapi de asta, dreaptă ca semnul exclamării, cu hainele ei scorţoase de biserică.

Nu ştie nimeni cum să dea de ea, îi spune Desiree slujitoarei ca să-i închidă gura.

De ce nu-i daţi telefon?

Pentru că nu avem numărul.

Îl am eu.

Poftim?

Am eu numărul lui Amor.

Şi afurisita de femeie scotoceşte prin geantă, scoate telefonul, se uită la el şi apasă pe butoane. Cu o întârziere de câteva zile!

Dar de ce nu mi-ai spus? întrebarea iese ca un şuier de înaltă presiune, pentru că brusc îi este evident lui Desiree că şi acest lucru va fi considerat o scăpare impardonabilă din partea ei. Şi-a împins soţul

la sinucidere şi apoi nici nu a lăsat rudele să vină la înmormântare! Aşa va spune lumea, şi toate astea puteau fi evitate dacă slujitoarea aia proastă ar fi vorbit.

Nu m-aţi întrebat, spune Salome.

În fine, nu acum, discutăm mai târziu! Furioasă şi jenată, Desiree se furişează să-i şoptească ceva maică-sii. Îţi vine să crezi, în tot timpul ăsta, ea avea numărul ei…

Cine? Numărul cui? De cele mai multe ori, maman habar nu are despre ce vorbeşte fiica ei. Dă vina pe credinţele astea orientale pe care le-a îmbrăţişat, deşi speră că este doar o fază.

Fata. Avea numărul lui Amor. De ce îl are ea şi noi nu?

Amor? Numele se trezeşte uşor din somn. Ah, am înţeles. Prea târziu, schatzi, acum nu mai ai ce face.

Chestiunea surorii mai mici este doar de o importanţă teoretică pentru maman şi, în orice caz, uşile capelei se deschid acum şi iese alaiul de dinainte. Mulţi îndoliaţi, e limpede că defunctul era apreciat, pe când noi, cei care aşteptăm să intrăm, avem un aer de o nonşalanţă forţată. Nimeni n-o recunoaşte, dar fiecare grup are sentimentul că trebuie să facă faţă concurenţei, chiar şi aici, ne cuprinde însă un dram de ruşine, pentru că Anton Swart nu este mai cunoscut şi mai apreciat, aşa că ne grăbim să intrăm, să ne ferim de lumina tăioasă.

Un singur om rămâne în urmă. Până acum, Salome a presupus că va veni şi Amor, chiar şi în ultima clipă, ca pe vremuri. Nu şi-a putut imagina că nu a anunţat-o nimeni. Trebuie s-o fi anunţat cineva! Aşa că rămâne în urmă pe gazon, singură, cu telefonul la ureche. Semnalul pe care îl transmite face salturi pe unde invizibile, din turn în turn, înainte să capete formă sonoră în colţul unei camere îndepărtate. Un robot, cu un glas de demult. Of, Amor. Sunt eu. Salome. Îmi pare tare rău, am veşti proaste.

În capelă, Moţi şi-a început discursul. Mi s-a cerut să spun câteva cuvinte despre prietenul nostru Anton. Dar mi s-a cerut să nu spun nimic cu tentă religioasă. A fost solicitarea expresă a lui Anton, aşa că iată primul lucru pe care îl voi spune despre el. Că nu este un tip credincios.

Şi nu-i nimic. De fapt, nu mă deranjează deloc. Nici eu nu sunt un tip credincios. Dar mă preocupă spiritul, aşa că în schimb am să spun câteva lucruri despre asta.

Moţi îşi priveşte beatific publicul. Are un zâmbet încântător, liniştitor, ascuns numai parţial de părul de pe faţă, şi zâmbetul acela îi completează vocea, care le aminteşte unora de un medic la căpătâiul bolnavului; deseori vocea aceea l-a dus mai departe de căpătâiul patului, deşi, desigur, asta a fost cu mult înainte să devină aşa de preocupat de spirit.

Hai să încercăm ceva. Ce cuvinte vă vin în minte când vă gândiţi la

Anton? O să spun şi eu câteva. Hai să ne menţinem pozitivi, vă rog. Dar asta nu înseamnă că nu puteţi fi cinstiţi, pentru că el ar aprecia acest lucru.

Aşa că, de fapt, acesta este primul meu cuvânt pentru el. Cinstit! Spunea lucrurilor pe nume, chiar dacă se înşela. Îşi spunea adevărul lui. Şi cu toţii am avut de suferit de pe urma francheţii lui la un moment dat. Doamne, mi-ar fi plăcut ca uneori să fi fost mai puţin franc! Pun pariu că şi unii dintre voi la fel.

Un chicot satisfăcător îl încurajează să continue.

Furios. Acesta este al doilea cuvânt al meu. Cel mai cinstit era când era cel mai furios. Şi suferea din cauza asta, iară un nou cuvânt pe care-l puteţi adăuga. Era suferind.

Inteligent. Foarte. Încăpăţânat. Foarte. Amuzant, de asemenea. Şi putea fi şi generos, aşa am auzit. Avea şi calitatea aceasta. Dar era hain uneori, am avut şi eu parte de aşa ceva din partea lui.

Poate că deja unii dintre voi ar vrea să adauge câteva cuvinte…?

De undeva din spate, o fostă iubită a lui Anton spune: Nu a fost mereu cinstit.

Se râde la aceste cuvinte. Nu uitaţi, haideţi să ne menţinem într-o notă pozitivă, spune Moţi. Nu vrem să-l judecăm.

Viguros, strigă cineva.

Sensibil.

Deschis la minte?

Nestăpânit!

Modul în care se derulează lucrurile îi stârneşte lui
Desiree un sentiment de panică. Era iubitor, spune.

Lângă ea, tatăl ei confuz râde pe înfundate şi strigă:
Sexy!

Se lasă tăcerea. Intr-un final, Moţi îşi loveşte uşor palmele. De ajuns! Acestea sunt calităţile care descriu spiritul lui Anton. Acestea şi altele, desigur.

Am avut bucuria de a purta o discuţie cu prietenul nostru în noaptea de dinainte să moară. Şi i-am spus ce vă voi spune acum, că materia este spiritul căzut în dizgraţie. Din câte ştim, Anton se îndoia de toate, dar eu cred că m-a auzit. Cred că mi-a auzit mesajul.

Nu era niciodată prea liniştit în lumea materiei, aşa că sper că este liniştit pe tărâmul spiritului. Dar numai o vreme! Pentru că, prieteni, sunt şi alte vieţi dincolo de aceasta şi alte trupuri care aşteaptă să ne primească spiritul. Îl vom reîntâlni pe Anton Swart, fiecare dintre noi care a avut o legătură cu el. Va avea alt nume, la fel şi voi, dar spiritul vostru îl va recunoaşte pe al lui şi toate treburile neterminate pe care le aveţi.

Din nou, zâmbetul beatific. Sunt semne de nelinişte printre cei prezenţi, buni creştini, majoritatea. Ce e aiureala asta cu alte vieţi?

Pare păgân, străin şi modern, în stilul decăderii morale pe care o vezi peste tot în jur. Maman se întreabă sotto-voce în ce fel pot trece acestea drept afirmaţii fără tentă religioasă şi Desiree îi şopteşte că e doar un punct de vedere filosofic, nu a pomenit de niciun dumnezeu. Mai mormăie cineva pe undeva, dar, din fericire, Milo Pretorius, cunoscut drept Moţi, a ajuns la capătul reflecţiilor.

Este momentul ca lumea materială să se manifeste din nou, sub forma unuia din vechii amici de pahar ai lui Anton, pe numele său Derek, care cântă un cântecel compus de el. O chitară prost acordată şi o faţă cât pe ce să se lichefieze. Ani, frate, în cinstea ta!

Eram amici, eram prieteni
Când se mai întorc vremurile alea?
Erai aici, erai acolo
Erai mereu peste tot
De ce te-ai dus aşa curând?
Etc., etc.

După aceea, Leon, fratele lui Desiree şi colegul de şcoală al lui Anton, recită o poezie de N.P. van Wyk Louw deoarece are greşita impresie că-i plăcea lui Anton. Crede lucrul acesta din cauza unei discuţii pe care e sigur că a avut-o cu Anton cândva, deşi de fapt era cu un cunoscut al amândurora, care a murit şi el, în mod tragic, într-un accident de barcă anul trecut. Ce contează această mică greşeală, sunt cu toţii morţi, şi Anton, şi cunoscutul, şi N.P. van Wyk Louw, înapoi pe tărâmul spiritelor, unde tuturor ne este scris să ne întoarcem într-o bună zi, dacă are dreptate Moţi, când se va termina şarada asta pământească.

Şi acum, putem pleca? Da, putem, aici se încheie, din fericire, tot chinul, mulţimea este purtată spre uşă de un val murdar de muzică de orgă, întrerupt numai de un om cu dinţi de iepure şi cu un centimetru de tifon care i se vede pe sub perucă şi care vine la Desiree în drum spre ieşire, să-i spună că cenuşa va putea fi ridicată peste vreo două săptămâni, dar o anunţă de la birou.

Nu urmează nimic clar. Cu siguranţă nu va fi un parastas, ar fi prea ciudat, şi, în orice caz, Anton a spus că nu vrea agitaţie, aşa că, după ce îşi iau grăbite la revedere în faţa capelei, diferitele grupuri se împrăştie, asemenea particulelor de fum care continuă să iasă în rafale pe coşul crematoriului.

Pe una dintre particule, Desiree, o duce înapoi la fermă mama ei, în timp ce tatăl stă stupefiat pe bancheta din spate, lângă servitoare. Nu se discută prea mult în maşină. Fiecare este adâncit în propriul lui mod de a privi evenimentul care tocmai a avut loc, mai puţin bătrânul, care are fericita impresie că este într-un elicopter împreună cu mai multe prostituate, lucru care i s-a întâmplat o dată, în

vremurile lui de glorie.

Maman îşi asumă sarcina de a o suna pe sora mai mică atunci când ajung la fermă. Cu siguranţă va fi o convorbire dificilă, deşi nu va tolera niciun fel de absurditate. E o tragedie că nu a putut lua nimeni legătura cu ea, dar a cui e vina? Această Amor a creat multe probleme şi trebuie pusă la punct de un om puternic şi politicos.

Dar vocea care răspunde pare relaxată şi liniştită, aproape adormită. Da, spune ea. Ştiu de fratele meu.

Ştii? De unde? Am încercat să dăm de tine…

Salome a sunat de la capelă de dimineaţă să-mi spună. Mulţumesc că v-aţi ocupat de tot. O pauză, înainte să adauge: E vina mea că nu aţi reuşit să mă găsiţi. M-am ascuns.

Nicio ceartă, nu aşa cum ţi-ai imaginat. În final, aproape că nu e nimic de spus, doar că Amor va lua legătura cu ele. Nu pare că va face aşa.

Dar în josul ţării, la capătul celălalt al legăturii proaste, singură în apartamentul ei micuţ, un singur gând pulsează în mintea lui Amor, Iară încetare. Trebuie să mă întorc. Aşa se gândeşte. Trebuie să mă întorc. Este singura rămasă şi trebuie să se întoarcă. Pentru ultima oară. Conştiinţa acestui fapt se cristalizează puţin câte puţin, aşa că Amor stă singură şi singulară în peisajul din mintea ei, ca un deget de stâncă pe o câmpie întinsă. S-a obişnuit să fie solitară, în ultima vreme nu cunoaşte altă stare, dar niciodată nu va fi mai singură decât la fermă pentru ultima oară.

Încă nu e pregătită pentru asta. Nu poate merge acolo cât e slăbită, şi acum este slăbită, golită pe dinăuntru de ce a făcut fratele ei. Numai când se gândeşte îi vine să se prăbuşească. Toată forţa şi furia ui, întoarsă spre interior şi turnată incandescentă pe acel tub de metal, îndreptat chiar spre miezul vieţii lui. Aici/nu aici/nicăieri. Anton, pe care nu l-a cunoscut niciodată cu adevărat. Prea sus, prea departe, prea diferit. Şi acum nu a mai rămas nici măcar o urmă.

Deşi nu e chiar aşa. Căci durează două-trei ore să incinerezi un corp, iar cuptoarele sunt puţine şi morţii, mulţi. Între timp, fiecare îşi aşteaptă rândul, cu cea mai mare răbdare, în anticamera răcită. Anton, printre ei, în cutia lui inflamabilă. Nu contează, dar poartă un costum pe care i l-a ales soţia lui, o pereche de sandale, pantaloni albaştri de serj şi o cămaşă largă, verde, pe care este aproape sigură că a purtat-o când a cerut-o de soţie, deşi se poate să o confunde cu o altă ocazie. Anton nu mai are nimic de făcut, nu mai trebuie să-i facă nimeni nimic.

Mai puţin în momentul, care chiar vine, deşi poate nu în ziua aceea, sau chiar următoarea, când în faţa lui Anton se deschid uşile şi pătrunde în foc. Lăcaşul este incandescent în mijloc. Cedează totul, dar încet, legăturile s-au întărit în mai bine de o jumătate de secol şi

nu se topesc cu una, cu două.

Operaţiunea este supravegheată de Clarence, cel cu dinţii de iepure şi cu peruca prost aşezată, care se ocupă de cuptoare ca un mic funcţionar demonic de treizeci şi patru de ani anul viitor, în iulie. Clarence răsuceşte Butoanele şi tot el decide când este un cadavru incinerat complet. V-ar surprinde ce probleme pun anumite cadavre, în special ale celor obezi, a căror grăsime devine lichidă şi inflamabilă, odată a luat foc un cuptor, sau cele care se dovedeşte că au părţi mecanice ascunse, precum stimulatorul cardiac care a explodat. Dar întâmplarea face că de Anton se poate scăpa repede. Este aşa de slab, încât aproape că nu mai rămâne nimic şi se transformă repede în cenuşă. Deşi ar fi mai corect să spunem că devine o grămăjoară de nisip, amestecată cu bucăţele de oase. O cantitate surprinzătoare, de fapt.

Încă o dată, Clarence este cel care îl recompune pe Anton după ce se răceşte şi-l cerne să nu fie bucăţele de metal, plombe de argint, tije sau altele asemenea, după care îl bagă în cremulator, care macină totul şi îl face aproape pulbere. Acum poate fi turnat, aproape ca lichidul, în urna comandată dinainte, numerotată şi etichetată clar să evite vreo eroare, deşi ar mai conta în această situaţie? În orice caz, rămăşiţele lui Anton nu sunt nicidecum pure, sunt amestecate cu ultimele rămăşiţe ale celor care au ajuns înaintea lui în lăcaşul crematoriului, mai ales cu cel care a fost chiar înaintea lui, un profesor asociat de limbi slave, care s-a înecat cu o banană şi a murit.

În aceeaşi zi, Clarence sună de la birou să o anunţe pe doamna Swart că soţul ei poate fi ridicat, iar data următoare când merge în oraş să se coafeze, Desiree se opreşte să-l ia pe Anton. Urna arăta mai bine în catalog decât în realitate, este mare şi greoaie şi a rămas destul de mult din el. Îşi imagina că e cât să umpli o şosetă mai mică, dar încă este substanţial, deşi amorf, şi are o masă şi o greutate evidente, modelate de interiorul vasului.

Nu ştie ce să facă cu el. Ciudat, dar parcă ar fi Anton înăuntru. Este, vreau să spun, totuşi… O versiune miniaturală a lui, ghemuită înăuntru ca o cârtiţă într-un tunel. Din când în când ridică uşor capacul să împungă conţinutul. Uneori vorbeşte cu el pe un ton matern. Mai taci, încetează. Asemenea lucruri. În scrisoare ceruse să-l împrăştie pe undeva, dar nu reuşeşte să-şi adune curajul necesar. Nici un loc nu pare potrivit, şi în cele din urmă lasă urna pe poliţa de deasupra şemineului din salon, până se gândeşte ce să facă.

Urmează schimbări importante pentru ea, evident. Nu ştie care sunt acelea, dar urmează. Cherise Coutts-Smith i-a lăsat mesaj s-o sune, iar pe Desiree o încearcă un sentiment deloc plăcut. Anton a spus dintotdeauna în gura mare că ea va moşteni totul, dar de câte ori a spus el adevărul? Chiar dacă el credea ce zice.

Da, explică Cherise Coutts-Smith, e corect ce ţi-a spus, ţi-a lăsat tot, atât că…

Atât că ce?

Atât că e încurcat. Anton avea două asigurări de viaţă, dar nu o poţi încasa pe niciuna, pentru că s-a sinucis. Şi datorează mulţi bani multor oameni. Va dura mult să pun totul la punct, dar s-ar putea să moşteneşti, ăă, un morman de datorii. Afacerea familiei, înţelegi, parcul pentru şerpi, e în executare silită de când cu necazul cu partenerul, aşa că nici de aici nu te poţi aştepta la ceva bun. Şi mai e chestiunea fermei. Ce-ai vrea să faci cu ea?

Lui Desiree nu i-a plăcut niciodată prea mult să locuiască aici şi acum poate pleca, dar în ultimul timp a fost mai puţin sigură. Moţi spune că locul are o energie deosebită, se pare că pe koppie se întretaie nişte linii energetice şi el crede că ar fi un loc de meditaţie minunat, a încercat chiar cu un grup acum vreo două săptămâni şi armoniile au fost perfecte. Aşa că se tot întreabă dacă problemele ei cu ferma nu sunt, de fapt, decât probleme pe care le avea în căsnicie. Nu cumva acesta e momentul să renască? Cineva i-a spus de curând că animalul ei spiritual este phoenixul!

Personal, spune avocata, aş vinde-o, să-mi reduc din pierderi. Ai putea chiar să ieşi în câştig, până la urmă. Dar nu poţi face acest lucru, nu poţi să faci nimic fără sora cealaltă. Acum sunteţi partenere egale.

Parteneră egală cu Amor! Dar ea nu este aici, nu vrea să fie aici şi nimeni nu poate să dea de ea, niciodată. A zis că ţinem legătura, însă de atunci nu a suflat o vorbă, iar când încerci s-o suni, la un număr de telefon fix, apropo, îţi vine să crezi, în vremurile astea?, nu răspunde niciodată. Ce poţi să faci, decât să speri şi să ai încredere că va apărea într-o bună zi?

Amor îşi face apariţia o lună mai târziu. Adică ia legătura, cum a spus că va face. Foarte politicoasă, ai putea chiar spune aproape profesională, dacă există meseria de cumnată. Ar vrea să vină să viziteze ferma. Are o propunere pe care vrea s-o discute şi ar fi mai bine să vină personal. Se gândeşte să vină mâine.

Mâine! Stai puţin, lasă-mă numai să-mi verific agenda. Deşi nu are agendă şi aproape niciun orar pe care să-l respecte, Desiree spune: S-ar putea poimâine, în loc de mâine?

Şi ce să vezi, îi spune ea mai târziu lui Moţi, o să se aştepte să stau la cheremul ei. N-are să vadă ea aşa ceva!

Îţi construieşti apărarea, când nici măcar n-a ajuns aici, murmură el senin. Încearcă să fii deschisă la ce aduce universul.

Spune acest lucru, ea ştie, nu din cauza lui Amor, ci pentru că s-a implicat foarte mult, fizic şi practic, în lucrul cu ea în ultima vreme, şi simte că-l blochează, Desiree are probleme de încredere pe care

încearcă să le rezolve şi el vrea neapărat ca ea să coboare garda. A fost mai receptivă în ultimul timp şi, de fapt, Moţi s-a cam mutat la ea, fără să fi discutat vreodată subiectul, de când cu sesiunea de meditaţie. Desiree i-a sugerat să rămână peste noapte, cumva s-au făcut două nopţi, apoi o săptămână şi acum aşa stau lucrurile. În mare parte din timp i se pare că aşa trebuie să fie, eul ei superior a binecuvântat aranjamentul, deşi îşi dă seama că Amor ar putea vedea altfel lucrurile. Poate ar trebui să se mute o vreme, numai cât este ea aici?

Frică, remarcă Moţi. Prefăcătoria şi mânia îşi au rădăcinile în frică.

Are dreptate, sau este sigur că are dreptate, ceea ce în cazul lui Moţi este acelaşi lucru. Dar ea nu se îndoieşte de el, rareori a mai fost aşa de deschisă faţă de un om, deşi simte că s-ar putea deschide şi mai mult. Îi spune acest lucru şi după aceea se întreabă, când Moţi ridică din sprâncene, dacă n-a fost prea îndrăzneaţă.

În final, deşi este greu de crezut, Jacob Zuma îi aduce împreună. Mai târziu, în aceeaşi noapte, în timp ce stau aşezaţi pe podea, beau vin roşu şi discută despre Amor, începe brusc spectacolul la televizor, care până atunci era zgomot de fond, în care preşedintele îşi prezintă demisia. Moţi urcă volumul, dar aproape că s-a terminat deja. O declaraţie rapidă, apoi pleacă. Noroc, hasta la vista, dus a fost! După ce ne-a stat ca un ghimpe în coastă ani de zile, renunţă şi pleacă. Acum, în direct! Pur şi simplu! Doamne, îţi vine să crezi?

Poate de vină este vinul roşu sau faptul că e Ziua îndrăgostirilor, dar în acest moment Desiree cunoaşte o evoluţie. Nu o interesează politica, mai ales după ce i s-a întâmplat tatălui ei, dar, desigur, îl ştie pe Zuma sau cel puţin de ajuns cât să recunoască un personaj negativ numai bun de dispreţuit, iar acest anunţ de la nivel înalt o face să se simtă liberă. Asta spune, în timp ce-şi scoate pe rând câte un articol de îmbrăcăminte, mă simt aşa de liberă! S-au dus pantofii. Nu ştiu, Moţi, mă simt aşa de liberă! Jos cu fusta. Liberă, liberă! Ţara s-a schimbat! Deja a scăpat de lenjerie. Sigur că toată lumea simte acest lucru, schimbarea de atmosferă, acum, că a demisionat omul cel rău… Bunătatea va învinge în ţară, familia Gupta va fi arestată, toţi escrocii vor ajunge la închisoare. Se va sfârşi seceta în Cape Town! Reţeaua electrică nu va mai ceda! Suntem cu toţii liberi, liberi, liberi, şi când a scăpat cu adevărat şi de ultimele constrângeri, devine mai deschisă cu Moţi decât a fost vreodată. Ce se întâmplă între ei este frumos, o experienţă unică, bine că nu ştie că rata păcatului trupesc din toată ţara creşte semnificativ în noaptea demisiei lui Zuma.

Este stânjenitor, desigur, a doua zi, când Desiree trebuie să-i explice lui Amor cine este Mori şi ce caută aici. Tot drumul până la aeroport, la ora de vârf, pentru că, deşi ajunge la finalul după-amiezii, cel mai prost moment posibil al zilei, Desiree nu a putut să nu se ofere s-o ia,

îţi vine să crezi că afurisita aia de femeie nu are carnet de conducere nici până acum?, pe durata călătoriei încearcă să se pregătească, să se elibereze de spiritul defensiv, de frică şi prefăcătorie. Haide, Desiree. Fii tu îngerul tău. Dar, în acelaşi timp, nu recunoaşte prea multe!

Nu se recunosc una pe cealaltă la Sosiri. Şi Amor încă nu are telefon mobil, este ultimul om de pe planetă, dar fără furie, Desiree, relaxează-te. Problema e că şi-o aminteşte doar vag, şi, desigur, acum nu mai arată aşa. Doamna micuţă, între două vârste, cu părul cenuşiu şi ţepos, care se opreşte în cele din urmă în faţa ta cu o expresie nesigură pe chip, este un om pe care nu l-ai mai văzut până acum.

Dar nu e chiar aşa de rău. Cu siguranţă că nu-i ameninţătoare. Puţin cam banală şi istovită, aşa că tu, prin comparaţie, te simţi chiar rafinată. Ar trebui să se machieze puţin!

Tu eşti, spune. Deşi, la fel de bine, putea să zică: „Eu sunt”, ar fi fost la fel de bine. Amândouă, partenere cu drepturi egale, s-au găsit una pe cealaltă doar pentru că mulţimea de la Sosiri s-a rărit.

În drum spre fermă, Desiree îi vorbeşte despre Moţi. A decis să fie cinstită în legătură cu asta, de la bun început, dar să-i facă dezvăluirea în treacăt, ca şi când n-ar fi mare lucru. Profesorul meu spiritual, un tămăduitor înnăscut, învăţ de la el să meditez de ani buni.

Nu-i nevoie să-mi explici, spune Amor. Nu e treaba mea, de fapt.

Am pomenit de el pentru că fratele tău nu prea îl avea la suflet, mai ales după ce bea. De fapt, lucrurile au devenit violente în noaptea de dinainte să... Se întrerupe, nesigură. Te deranjează că vorbesc despre asta?

Amor scutură din cap. Deloc. Anton era un om dificil. Toată lumea ştie.

Bun! După aceea, Desiree devine aproape vorbăreaţă. E simplu să-i faci mărturisiri lui Amor, este aşa de tăcută şi atentă, iar când vorbeşte, recurge la cuvintele potrivite. Ja, aşa e, ştie ce să întrebe şi ştie să asculte. Aşa că Desiree îi spune... în fine, mult prea multe, de fapt, lucruri personale, pe care le-ar lăsa să-i scape doar lui maman, mai multe incidente şi episoade din căsnicia ei, câteva din dormitor. Imposibil să nu menţioneze problema copiilor, cât de mult îşi dorea ea unul, era chiar o poftă fizică, care i-a cauzat o descurajare imensă, pentru că Anton, desigur, nu era fertil... chiar dinainte să ajungă impotent. Da, îi spune lui Amor şi despre asta!

Apoi îşi priveşte neliniştită cumnata. Şi tu? Nu ai vrut niciodată să faci un copil?

Amor rămâne cu ochii aţintiţi drept înainte. Când eram tânără, spune cu o voce calmă. Acum nu mai vreau.

De ce? Un mic tu, să ducă mai departe numele familiei...? Ooh, eu nu-mi pot imagina un lucru mai bun de atât...

Poate că Amor şi-ar putea imagina un lucru mai bun de atât, dar

nu-l spune. În orice caz, ajung la fermă, se lasă noaptea şi s-a instalat stânjeneala. Lui Desiree i se pare că a spus prea multe şi trebuie să facă ceva să compenseze. Dintr-o pornire aproape isterică, se trezeşte că fuge la poliţă să-i aducă o mică ofrandă.

Uite. Cred că ar trebui să te ocupi tu.

Durează până când Amor înţelege ce ţine în mână. Ah. Bună, Anton.

(Salut, surioară.)

Dacă tot eşti aici, spune Desiree, alege tu un loc în care să-l împrăştii. Un loc care era deosebit pentru el. Decide tu.

Bine, încuviinţează Amor. Fără îndoială că trebuia să fie un gest plin de semnificaţie, dar urna i se pare foarte grea. Aşa am să fac. Înainte să plec.

Acum, hai să te instalezi. Ţi-am pregătit dormitorul oaspeţilor, pentru că l-am văruit de curând. E mult mai luminos!

Dacă nu te deranjează, spune Amor, aş vrea să dorm în fosta mea cameră.

La etaj, vrei să zici? Nu pe aceea o folosea el drept cameră de lucru? Ooh, e dezordine mare, nu poţi sta acolo! Din păcate, încă nu am găsit curajul necesar să mă ocup de ea, dar dacă aştepţi până mâine, când vine fata, poate să ţi-o aranjeze ea.

Nu, mă ocup eu. Vreau să dorm în camera aceea.

Din felul în care o spune îţi dai seama că s-a gândit la asta şi vorbeşte serios, aşa că Desiree nu mai insistă.

Camera este ca o explozie în aer. Hârtii şi cărţi şi articole şi dosare şi haine şi praf şi articole de papetărie şi chitanţe şi adnotări şi fotografii şi monede şi vederi, îngrămădite şi împrăştiate fără un plan evident. Cam ca de obicei, dar mult mai rău. Sub toate acestea vede contururile a ceea ce au fost cândva patul, biroul, scaunul ei şi se apucă să sape până la ele.

Vrei nişte ceai? îi oferă Desiree, surprinzându-se şi pe sine. Sau ceva de mâncare?

Mi-am adus nişte provizii, spune ea ridicându-şi geanta. Am devenit vegetariană şi nu vreau să-i dau nimănui bătăi de cap. Gătesc ceva mai târziu.

Neaşteptat, totul. Desiree nu era deloc pregătită pentru asta. Imaginează-ţi, să-ţi aduci o jumătate de valiză de legume să ai de mâncare!

Pare, nu ştiu, bună, îi spune Desiree lui Moţi. Asta se întâmplă jos, în salon, puţin mai târziu, amândoi şoptesc. Soţul meu spunea mereu că e nebună, din cauza accidentului. Dar e opusul nebuniei.

El râde cu o veselie înţeleaptă, filtrată, în timp ce se îndoaie să imite simbolic şi aproximativ o ţestoasă. Care este opusul nebuniei? Şi sănătatea psihică este o nebunie, nu? Ah, dualităţi şi polarităţi!

Aminteşte-mi ce i s-a întâmplat.

A trăsnit-o! Pe koppie. Sigur, a trecut mult de atunci.

Pe koppie! exclamă el, revenind din asana[31] ca s-o privească direct. Nu ţi-am spus eu că locul ăla are o energie anume?

Un pocnet de la etaj. Amor a început să scoată din lucrurile lui Anton dintr-o parte a camerei, le mută unul câte unul în colţul îndepărtat. La început încearcă să le aranjeze ordonat, apoi renunţă şi le îngrămădeşte la întâmplare. Până şi computerul i-l scoate din priză şi îl duce într-un loc gol. Treptat, încep să iasă la iveală suprafeţe utile cel puţin în jumătate din spaţiu. Da, ea poate sta în marginea aceasta, iar Anton poate s-o ia pe cealaltă. Se poate să împărţi, frate, vezi?

Chiar voia să meargă la parter şi să-şi pregătească cina, dar când termină cu ordinea e deja noapte şi nu mai are poftă de mâncare. Am mâncat prea multă copilărie, mersi, m-am săturat. Camera în care ai crescut este o cameră pe care nu o părăseşti niciodată, iar Amor locuieşte aici de patruzeci şi patru de ani. Face un duş şi se întinde în pijama pe pat. Motorul minţii merge constant, nu crede că poate dormi.

Adu-ţi aminte de ritualurile pe care trebuia să le duci la îndeplinire în fiecare noapte când erai mică, obiectele pe care trebuia să le atingi în minte, înainte să ai voie să închizi ochii. Atât deˆ neliniştită erai, e mult mai bine în ultimul timp. Încearcă acum, se duce cu gândul la o cărămidă anume din zidul grădinii, un punct aparte de pe pervaz, o anumită placă de gresie de pe terasă… dar nu mai simte nevoia şi, în mod neaşteptat, adoarme.

Se trezeşte brusc cu temperatura corpului până la cer, transpiră de parcă ar avea febră. Noaptea e fierbinte, dar fierbinţeala ei e şi mai mare, cuptorul din interior este dat la maximum. Dă la o parte pătura şi se duce la fereastră să ia aer. Fulgere de vară luminează la orizont şi faldurile bizare ale pământului sar de pe fundul mării, apoi se scufundă din nou. Se răcoreşte în câteva minute, dar deja s-a trezit.

Aprinde lumina şi se aşază la birou. L-a eliberat în totalitate, a mai lăsat un teanc de pagini, pe care acum le trage uşor spre ea. Romanul lui Anton, evident. Subiect adus deseori în discuţie, într-un fel care sugera o boală abstractă mai degrabă decât o activitate. Dar iată-l, gros de câţiva ani. Nu s-a întâmplat de la sine.

Pagina de sus este goală. Titlul va fi ultimul care va sosi. Aproape că-şi aude fratele rostind aceste cuvinte, în stilul lui sec, hazliu. Întoarce pagina. Partea întâi, aşa scrie. Primăvara. Aaron era un tânăr care crescuse la o fermă de lângă Pretoria…

Când începe să citească, romanul pătrunde în fiinţa ei de la distanţă, din mintea lui într-a mea, peste un gol din timp, şi acum Amor nu mai este în cameră, este în interiorul propoziţiilor, fiecare legată de următoarea ca o serie de tuneluri conectate între ele în

unghi. Unde o duc tunelurile? Aaron este un tânăr care creştea la o fermă de lângă Pretoria, nu foarte diferită de ferma noastră. E un tânăr puternic şi vesel, promiţător şi ambiţios. Sigur că-l aşteaptă lucruri măreţe. Îl doresc multe, dar el o iubeşte numai pe una, o fată frumoasă, care locuieşte în oraşul din apropiere.

Partea întâi are vreo optzeci de pagini. Este un început consistent, bine scris, dar puţin sentimental. Sunt doar mici nuanţe mai întunecate în substrat, care încep uşor să înflorească. Anton/Aaron crede că are un duşman în familie, cineva care pune ceva la cale împotriva lui, dar ameninţarea nu este niciodată definită… O mătuşă hrăpăreaţă? Sau o soră necinstită? Poate o slujnică aflată de mulţi ani în serviciu, a cărei loialitate este sub semnul îndoielii? Nu contează, pentru că nu se întâmplă nimic mai exact, dacă nu cumva totul se rezumă la îmbobocirea şi înflorirea naturii sau chiar ale lui Aaron, căci, într-adevăr, primăvara este ca o explozie care a cuprins totul.

Abia în Partea a doua, intitulată Iarna, lucrurile iau o turnură neplăcută pentru Aaron. Ucide pe cineva, o femeie, într-un accident tragic şi apoi fuge să scape nu de lege, ci de el însuşi. Se ascunde într-o junglă nenumită, ar putea fi în centrul Africii, într-un loc umed, luxuriant şi coroziv, în care moralitatea şi metalele se macină. Spune toate acestea repede şi furios, în câteva pagini. Dar în acest punct, când viaţa misteriosului nostru erou ar trebui că capete mai multă greutate şi forţă, cartea şovăie, devine ezitantă şi nesigură. Face şi i se fac lucruri cumplite. E un tânăr aflat în pragul vârstei adulte, dar tot ce era promiţător la el se epuizează în infama luptă pentru supravieţuire.

Problema este că, pe măsură ce viaţa lui Aaron se prăbuşeşte, la fel se întâmplă şi cu naraţiunea, numele şi detaliile se schimbă de la un paragraf la altul, mâzgălelile şi rescrierile febrile cu scrisul inconfundabil al lui Anton, infantil şi bătrânicios în acelaşi timp, i-ar putea aparţine unui copil sau unui bătrân.

Sunt şi observaţii ale autorului pe margini. E o saga de familie sau un roman rural? Asta e una dintre ele.

Şi încă una: Vremea este indiferentă la istorie! Pe urmă: E comedie sau tragedie? Aceste observaţii devin majoritare, până când nu mai rămâne nimic din firul narativ, doar intenţiile scriitorului, schiţate în linii mari. Partea a treia s-ar numi Toamna, şi în ea Aaron s-ar întoarce la fermă. Acolo se înfruntă cu mai multe dificultăţi, forţele malefice vor să-l doboare, dar va învinge în Partea a patra, unde domneşte Vara. Fazele vieţii bărbatului, separate de intervale de aproximativ zece ani, îi vor creiona dezvoltarea până în faza maturităţii depline, de la promisiune trecând prin înfrângere şi până la maturizare, în pas cu anotimpurile.

Aceasta este intenţia, dar cartea nu e nici pe departe aproape de

final. După câteva pagini întregi din partea a doua, propoziţiile se desfac în fragmente, mâzgăleli şi fraze criptice. Notiţe. Citeşte câteva la întâmplare. Sud-africanii sunt surzi la ironie… Imposibil în ţara asta să vorbeşti în numele cuiva, doar în numele tău, şi chiar şi atunci… În centrul fiecărei poveşti sud-africane este Evadatul… Ucideţi Vrăjitorii/Exterminaţi toate brutele…

Amor dă la ultima pagină. Sub notiţe, separată de ele, un fel de încheiere. Of, ce rost are? Asta scrie, cu litere ciudate, firave, dar tot e simplu să-ţi dai seama că e scrisul lui Anton. Ar putea fi momentul în care cartea s-a prăbuşit, în fine. Sau altceva. În orice caz, ultima oară când îi va mai vorbi. Când trăia, în general vorbea pe lângă ea, cu excepţia câtorva conversaţii, şi nici atunci nu s-au putut pune de acord. Motivul pentru care este ea aici. Nu uita,
Amor.

Pune paginile la loc, le aranjează teanc, frumos. S-a ales praful de marele proiect. Un început bun, care se rătăceşte pe traseu. Dar chiar şi în ultimele bolboroseli, vocea încă îi vorbeşte lui Amor, îi spune despre Anton lucruri pe care el nu i le-ar fi spus. Vede acolo o versiune deformată, onirică a vieţii fratelui ei. Ce-ar putea crea mintea ta cu materia brută a vieţii când este suspendată în somn.

De dimineaţă îi povesteşte cumnatei sale despre asta. M-am trezit azi-noapte şi n-am mai putut închide ochii. Aşa că am citit romanul lui Anton.

Înţelegerea cuvintelor auzite după un lung răgaz. Că romanul chiar există şi că cineva ar îndrăzni… Dacă Anton ar şti, s-ar înfuria cumplit! Dar, desigur, Desiree chiar vrea să afle.

Da? Şi? Cum e?

Vocea i-a devenit puţin stridentă, căci în secret spera că munca de-o viaţă a soţului ei s-ar putea dovedi a fi o capodoperă. Cine ştie, poate mai bun decât Wilbur Smith. Imaginaţi-vă!

Dar Amor clatină din cap. E doar un sfert. Restul sunt notiţe, mai degrabă un jurnal. Nu e nici pe departe terminat. Păcat.

Ştiam eu! încă o dezamăgire căreia trebuie să-i facă faţă. Desiree este aproape mulţumită. A lucrat la afurisenia aia aproape douăzeci de ani, i-a făcut pe toţi să creadă că este un geniu. O pândesc datoriile şi dezastrul, simte acest lucru. Mizezi pe Anton să te pregăteşti pentru viitor şi totul este deja pierdut. Nu a lăsat decât murdărie în urmă. Şi eu trebuie să curăţ! începe să plângă.

Asta se întâmplă pe veranda din faţă, un soare matinal şi blând de vară, căni de cafea, de toate. Viaţa la fermă. Amor pune picioarele sus foarte precis, aşa, pe balustrada din faţa ei, şi aşteaptă răbdătoare ca femeia cealaltă să se oprească din plâns, cât ea priveşte în depărtarea galbenă.

După cum ţi-am zis la telefon, spune Amor, am o propunere. Vrei s-

o auzi?

Desiree se şterge repede la ochi cu mâneca de la cămaşa de noapte. Nu s-a afundat atât de mult în chestiunile spiritului încât să nu recunoască o ocazie rară care îşi drege glasul. Este foarte atentă cât Amor vorbeşte calm, ascultă uluită, deşi nu trebuie să fii foarte inteligent ca să înţelegi ce ţi se oferă. Totul foarte simplu, şi ar fi o prostie să refuzi.

Un singur lucru nu pricepe. Din orice unghi ai privi, tot n-are niciun sens. Dumneata ce interes ai?

Niciunul.

Şi atunci, de ce…?

Aşa vreau eu să fac. Putem s-o lăsăm aşa?

Cherise Coutts-Smith mijeşte ochii deja minusculi, nu e pregătită încă să renunţe la subiect. Dar trebuie să mă asigur, spune ea precaută. Nu te constrânge nimeni în vreun fel?

Nu, răspunde Amor. Nu mă constrânge nimeni.

Avocata oftează răbdătoare. Îmi înţelegi nedumerirea? Pentru că nu are nicio logică. Renunţi la moştenirea dumitale…

Ea încuviinţează din cap. Asta fac.

Avocata s-a mărit de-a lungul anilor, odată cu biroul ei înfloritor. A mistuit doi soţi pe parcurs şi încă îi digeră alene, ca un piton în hibernare. E aproape prea mare pentru biroul ei mic, deja înăbuşitor în căldura din februarie, plin până la refuz cu cărţi şi cărnuri. Ea este bogată şi ocupată, iar oamenii aceştia, familia Swart, sunt prea mici ca să faci ceva cu ei, clienţi ai tatălui ei, care mai demult au avut ceva cheag. Nu e nevoie să-şi mai bată capul cu ei acum, şi mai ales cu ultima, cea mai tânără, care a cauzat multe probleme şi nu pare întreagă la minte.

De ani de zile încercăm să dăm de dumneata, spune ea posacă. Ne-ai dat informaţii incomplete.

Da, aşa e. Nu v-am răspuns la mesaje. Îmi pare rău.

Ce faci cu una ca ea? Imposibil să-ţi dai seama ce se întâmplă în spatele feţei aceleia inexpresive. Poate că are un plan, nu ar mira-o, a mai întâlnit oameni de soiul ei, dar n-o să-i meargă.

Ei bine, cât timp cunoşti implicaţiile… spune avocata. N-aş sfătui pe nimeni să acţioneze contra intereselor proprii.

Înţeleg. Mulţumesc.

Mai este un lucru, de care se ocupa fratele dumitale când a murit. Cineva revendică un teren aparţinând fermei, o comunitate care susţine că a fost strămutată cu forţa. Aşa că darul dumitale s-ar putea dovedi o cupă cu otravă.

Înţeleg, repetă ea.

Bine. Atunci pregătesc actele şi putem începe demersurile. Acum ochii legali devin şi mai grei. Dar între timp, poate ne ocupăm de

cealaltă chestiune, cea pe care am încercat s-o rezolvăm…

Vă referiţi la bani.

Da. Cred că ştii problema. Întrucât nu am reuşit să te găsim, ţi-am plătit partea din venitul lunar de pe urma averii tatălui tău într-un cont provizoriu. Din păcate, nu am găsit altă cale…

Cât este în el?

Ăă, deja e o sumă consistentă. Putea să fie mai mult dacă între timp banii ar fi fost investiţi înţelept, dar e prea târziu acum pentru aşa ceva. Numai o clipă. Îşi ia ochelarii scânteietori, umblă prin nişte hârtii, apoi citeşte cu glas tare cifra. O sumă consistentă. Da. Cu câteva zerouri. Ce-ai vrea să faci cu ea?

O să vă dau un număr de cont în care să-i transferaţi.

Domnişoară Swart. Se bucură de dimensiunile ei actuale şi asta o face să se simtă şi mai mare când rosteşte aceste cuvinte. Îmi pare rău că sunt cinică. Dar ne-ai spus acelaşi lucru şi acum douăzeci de ani, şi de atunci nu am mai auzit nimic de dumneata.

Vă dau un număr de cont mâine, promit.

Sunt avocată. Promisiunile nu înseamnă nimic.

Eu o iau foarte în serios pe a mea, spune Amor. Mâine.

Mâine e ziua în care o ia pe poteca de la poalele koppie-ului, spre locul în care locuieşte Salome. Nu a vrut să pornească pe ea înainte să aibă hârtia în mână. Deşi e prea devreme ca s-o aibă, să spunem că o are, să spunem că avocata a redactat documentul în această dimineaţă şi i l-a dat, aşa că iată-l, în faţa ochilor voştri, are hârtia în mână.

O după-amiază toridă, fără astâmpăr, cerul tulburat de nori tot mai întunecaţi. Vine o furtună de vară. Iarba şi tufele uscate au un aspect dezolant, dur. Scrâşnet de pietricele în timp ce merge. Casa Lombard apare în raza vizuală şi urcă uşor. O locuinţă minusculă, strâmbă, abia dacă merită efortul să ţi-o doreşti. Deseori i-a privit acoperişul de pe vârful koppie-ului, dar nu a fost niciodată înăuntru. Tăticul le-a spus să nu se ducă acolo şi interdicţia i-a rămas în minte. Nu e a noastră, nu e un loc sigur. Murdară şi periculoasă.

Iar de afară, de aproape, chiar pare murdară şi periculoasă, pământul bătătorit şi golaş de la trecerea picioarelor, obiecte aruncate şi mobilă împrăştiată. Câteva găini care ciugulesc prin praf. În ciuda celor câteva încercări de a înveseli aparenţele, o muşcată într-o cutie de conservă, o bucată de material întinsă peste un scaun, casa zace apatică, ochii întunecaţi privesc în gol, uşa de la intrare e căscată. E cineva? Nu e nimeni acasă.

Dar este cineva. Nu Salome. Un bărbat cu burtă, în pantaloni de trening şi maiou, cu chelie deasupra, cu barbă jos. Emană o duhoare stătută de bere. Ceva din el, aproape o ruină, precum casa. Se privesc prin aerul şi timpul dense, până când trăsăturile cufundate prind uşor contur.

Lukas!

Amor. Tu eşti. Mi s-a părut, dar nu eram sigur…

Străfulgerarea unui zâmbet sau dinţi rânjiţi cel puţin, dar nimic mai mult, nici măcar o strângere de mână. Încearcă să pară calm. Amor vrea să se apropie de el, dar se abţine.

Ce faci?

Ah, aşa şi-aşa. Din nou, zâmbetul scurt şi neprietenos. Sunt ca orice negru de rând de prin părţile astea. Aşa că deloc bine.

Îmi pare rău.

Vrei să intri?

Mama ta e acasă?

Încuviinţează din cap chiar când Salome apare în pragul uşii, în spatele lui. Şi mai împuţinată decât era înainte. Târşâit de picioare, zâmbet radios, îmbrăţişare dată lui Amor. Cât mă bucur să te văd!/ Atunci, de ce plângi?/ Pentru că sunt bucuroasă!

În casă, cele două femei, aşezate la o masă. Lukas s-a trântit pe un scaun în colţ şi se uită la ceva pe telefon. Încă două camere dincolo, aproape lipsite de orice mobilă. Pe un perete, lipite cu adeziv, sunt imagini decupate din reviste, cu peisaje frumoase din natură, vase de croazieră în locuri exotice.

Ce se petrece într-o cameră rămâne acolo, invizibil, toate faptele, toate cuvintele, întotdeauna. Nevăzute, neauzite, doar de câţiva, şi chiar şi atunci imperfect. Chiar în această cameră au avut loc şi naşterea, şi moartea. Cu mult timp în urmă, poate, dar sângele încă este vizibil în anumite zile, când timpul se subţiază.

Amor priveşte în jur, tencuiala crăpată. Podelele sparte de beton. Ochiurile de geam lipsă. Asta. De asta a refuzat familia mea să se despartă.

Salome o vede că priveşte şi înţelege greşit. Ştii că ne-a cerut să plecăm. Soţia fratelui tău.

Nu ştiam, spune Amor. Dar nu contează, puteţi rămâne.

Mi-a zis: Până la sfârşitul lunii.

Nu.

Şi atunci Amor aşază pe masă hârtia pe care nu se poate s-o aibă deja. O netezeşte cu mâinile. Arată spre ea, sau poate prin ea, la podeaua de dedesubt.

Salome priveşte la nehârtie sau spre locul în care arată Amor şi într-un târziu înţelege. A mea?

Da. Sau va fi foarte curând, dacă mai ai puţină răbdare.

Salome, care are răbdare de treizeci şi unu de ani, şi-a pierdut doar de curând speranţa, şi, cum poate aţi descoperit şi voi cu timpul, resemnarea aduce şi uşurare. Este bătrână acum, împlineşte şaptezeci şi unu de ani în august. Vârsta pe care ar fi avut-o şi mămica dacă… Se vede pe pielea ei, după gâtul lăsat şi uscat, după obraji, după pielea

flască de pe braţe. Era plinuţă cândva, o figură dolofană, abundentă. Atâţia ani în acelaşi loc, sau mai degrabă în două locuri, această căsuţă strâmbă de la poalele dealului şi casa mult mai mare de pe partea cealaltă. Trecând între cele două, fără să-i aparţină vreuneia din ele, aceasta a fost viaţa ei. Şi nici nu se aştepta să se schimbe.

În ultima vreme s-a gândit că poate nu ar fi aşa de rău să se întoarcă în satul ei de baştină şi să-şi trăiască ultimii ani acolo. Chiar lângă Mahikeng, la numai trei sute douăzeci de kilometri, iar dacă până acum casa lui Salome nu a fost menţionată e din cauză că n-aţi întrebat, nu v-a interesat să ştiţi. Tot întorcând ideea pe toate părţile, a tocit-o şi a început să aştepte cu nerăbdare să plece din acest loc, din această casă care nu i-a purtat niciodată noroc. Acum trebuie să-şi schimbe modul de gândire, jenată.

Cum e posibil?

Pentru că fratele meu a murit şi eu am rămas

singura moştenitoare.

Zgomot de palme care aplaudă. Lukas a lăsat telefonul deoparte. Se ridică şi vine lângă ele la masă, privind-o pe Amor în tot acest timp. Trebuie să-ţi fim recunoscători?

Ea clatină din cap. Sigur că nu.

Mama trebuia să primească casa asta acum mult timp. Acum treizeci de ani! În schimb s-a ales numai cu minciuni şi promisiuni. Şi tu nu ai făcut nimic.

Salome încearcă să-l reducă la tăcere, dar el nu se lasă.

Ai trăit pe spatele familiei, le-ai luat banii, nu ai vrut să faci prea mare caz. Acum, pentru că au murit cu toţii, vii şi ne dai un cadou. Am văzut că te uitai la ea. Frumoasă, ne? Trei camere vai de mama lor, acoperişul spart. Şi trebuie să-ţi fim recunoscători?

După-amiaza plumburie aruncă pe el o dâră de lumină ceţoasă prin uşa deschisă şi lui Amor i se pare aproape blând, în ciuda vorbelor grele.

Nu e mult, spune ea. Ştiu. Trei camere şi un acoperiş spart. Pe un teren problematic. Da. Dar, pentru prima oară, îi va aparţine mamei tale. Numele ei pe titlul de proprietate. Nu al familiei mele. Nu e o nimica toată.

Da. Salome îi dă dreptate, vorbind în setswana[32]. Nu e o nimica toată.

Ba e o nimica toată, spune Lukas. Zâmbind din nou, în felul acela rece şi furios. E ceva ce nu-ţi mai trebuie, ce nu te deranjează să arunci. Resturile tale. Asta îi dai mamei, cu o întârziere de treizeci de ani. E ca şi când nu i-ai fi dat nimic.

Nu e aşa, spune Amor.

Ba aşa e. Şi tot nu înţelegi, nu e a ta ca să ne-o poţi da. Deja e a noastră. Casa asta, dar şi cea în care locuieşti şi pământul pe care stă.

Ale noastre! Nu sunt ale tale să ni le dai ca pe o favoare când nu-ţi mai trebuie. Tot ce ai, cucoană albă, e deja al meu. Nu trebuie să cer.

Cucoană albă? Amor îl priveşte stăruitor cât el tremură. Am un nume, Lukas.

Tunet în depărtare, ca o mulţime care strigă într-o limbă străină. Face o mişcare cu mâna, de parcă i-ar arunca numele la gunoi.

Ce s-a întâmplat cu tine?

M-am trezit.

Nu, spune ea. Am un nume. Pe vremuri îl ştiai. Ţi-am spus de casă în ziua în care ne-am întâlnit pe koppie. Îţi aduci aminte?

Lukas ridică din umeri.

Mă gândesc deseori la ziua aia. În dimineaţa aceea a murit mama. M-am întâlnit cu tine şi ţi-am zis de casă. Eram copii şi ne plimbam. Pe vremea aia îmi ştiai numele.

Nu ştie de ce spune aceste cuvinte, amintirea şi cuvintele vin pur şi simplu. Dar vede că îşi aduce şi el aminte. Lukas nu are niciun răspuns deocamdată, deşi poate că e pe cale să-i rostească numele.

Ce ţi s-a întâmplat? îl întreabă iar.

Viaţa. Asta mi s-a întâmplat.

Da, văd. Are cicatrici pe corp, o tăietură, o crestătură, răni vechi din bătăi şi accidente. O evidenţă parţială a evenimentelor. Durere, zbatere şi planuri eşuate. Nimic din toate astea nu este simplu.

Faţa i s-a stins. Lukas se întoarce, iar momentul trece. S-a terminat cu strigătele, cel puţin deocamdată.

Amor se răsuceşte către Salome. Nu vreau să te mint. Prin urmare, ar trebui să ştii că proprietatea e revendicată de nişte oameni care spun că au fost strămutaţi cu forţa. Se poate să primeşti terenul şi apoi să-l pierzi iar. S-ar putea întâmpla şi asta.

Salome primeşte vestea cu precauţie, o schimbare de culoare în ochi. În timp ce fiul ei râde pe înfundate. Vezi, ţi-am zis eu. E ca şi când nu i-ai fi dat nimic.

Încă ceva, spune Amor. Vorbind foarte încet acum, fără să ridice privirea. Lukas a spus că am trăit pe spatele familiei mele şi i-am acceptat banii. Nu e adevărat. Nu am acceptat nimic de Ia ei, nici măcar o dată de când am plecat de acasă. Aşa că se înşală în privinţa asta.

Dar nici nu am refuzat să iau bani. Puteam să spun „Nu”, dar n-am făcut aşa. Aşadar, au intrat în fiecare lună într-un cont pe care mi l-au deschis. Nu m-am atins de ei. Mi-am spus că ar putea fi utili la ceva într-o bună zi, deşi niciodată n-am ştiut la ce. Acum, cred că ştiu.

Pff. Lukas zâmbeşte iar batjocoritor, un pic speriat. Crezi că ne poţi cumpăra cu o sumă micuţă…

În ultima vreme, sumele s-au micşorat şi în curând vor înceta să mai vină. Dar la început erau mari. Nu e o sumă micuţă.

Pfff…

Este gata să spună cu glas tare cifra, dar se abţine. O să afle când îi primesc. Vreţi, vă rog, să-mi scrieţi numărul de cont?

Salome iese să-şi ia rămas-bun. Pare uluită de ceea ce s-a petrecut, aproape că nu poate vorbi. Îmi pare rău pentru Lukas.

E foarte furios, dar sunt sigură că are motivele lui.

După ce a făcut închisoare prima oară, nu a mai fost acelaşi om…

Acum bate un vânt fierbinte şi se apropie nori negri dinspre est. Tunetul, huruind în gâtlejul cerului. E momentul să plece în grabă, să ascundă ceea ce altfel i-ar face inima să plesnească. Amândouă femeile ştiu că nu se vor revedea. Dar de ce ar conta? Sunt aproape, dar nu chiar aşa de aproape. Unite, dar despărţite. Una din ciudatele şi simplele fuziuni care ţin ţara aceasta laolaltă. Uneori, cu greu.

Se îmbrăţişează pentru ultima oară. Un coşuleţ fragil de oase care îşi adăposteşte focul. Pulsul, slab sub mâna ta.

La revedere, Salome. Mulţumesc.

La revedere, Amor. Şi mulţumesc.

Atunci se termină şi pleci, laşi totul în urmă, în toate sensurile posibile.

Plângând, desigur. Lacrimi înţepătoare, sărate. Printre care se conturează nedesluşit, tremurător, koppie-ul. Amor are o pornire bruscă să urce pe el, în loc să-l ocolească, dar este timp? Furtuna se apropie şi aerul e încărcat de electricitate. Trăsnetul nu loveşte de două ori în acelaşi loc, asta până când loveşte. Ce mod în care să părăseşti lumea aceasta!

Înainte să-şi dea seama, e la jumătatea dealului. Corpul ei crede că încă este tânăr şi se repede în sus, dar în curând gâfâie şi transpiră. Nici nu este echipată pentru aşa ceva, are pantofii de oraş.

Era obişnuită să urce de pe partea cealaltă, aici nu se zăreşte nicio potecă. Până şi picioarele mele au obiceiuri. Dar, în final, ajungi în acelaşi loc. Care nu mai este la fel.

Ce s-a schimbat, Amor? Nu crengile negre sau pietrele, nici peisajul, în mare. Nu, tu te-ai schimbat, ochii cu care priveşti. Nimic din toate astea nu mai pare ca pe vremuri, proporţiile sau groaza. Priveliştea impresionantă este destul de banală, de fapt. Un loc şi atât. Un loc în care ţi s-a întâmplat ceva.

Şi unul din care ar trebui să pleci curând, dacă nu vrei să ţi se mai întâmple o dată. Toate liniile lumii se înclină într-o direcţie, departe de ceea ce se apropie. Norii aceia sunt furioşi şi împrăştie scântei.

Dar stai o clipă jos, doar o clipă, sub copacul ars. Aminteşte-ţi de ziua în care s-a schimbat totul. Nu foarte diferită de azi. Dumnezeu a arătat cu degetul, iar tu ai fost secerată. Şi după aceea, când tăticul te-a dus în casă, toată lumea a dat fuga, mămica şi Astrid şi Anton, a fost zarvă mare şi erai iubită, s-au închis deasupra ta ca o floare. Acum au

murit cu toţii, ai mai rămas doar tu.

Amor Swart, patru decenii şi jumătate pe acest pământ, şi singurul moment în care s-a aflat aproape de moarte a fost când a lovit trăsnetul, când ea avea şase ani. Un eveniment de demult, tot mai îndepărtat, dar cumva şi încastrat în interior, aproape şi accesibil precum cicatricea de pe piciorul ei sau degetul mic lipsă, care începe să pulseze. Aşa face mereu când se gândeşte la moarte. Corpul ştie, deşi creierul e prost.

De-a lungul anilor a meditat de multe ori la străfulgerarea aceea de căldură albă şi la întunericul de dincolo de ea. Cum acesta putea fi sfârşitul. Al meu, indiferent care este acesta. Restul vieţii mele netrăite, totuşi parte din materia lucrurilor. Morţii sunt duşi, dar morţii sunt mereu alături de noi.

Pleacă, Amor, vine iar trăsnetul după tine. Treburi neterminate, mai bine aşa. O ia înaintea furtunii, dar cu foarte puţin, când începe să coboare koppie-ul spre casă şi ajunge la nivelul solului, primele picături cad în praf. Pic-pic, plici-plici. Pian neacordat, pianist beat.

Apoi cerul se spintecă şi se varsă totul prin spintecătură. E udă leoarcă în câteva secunde, aşa că ce rost are să mai fugă? În schimb deschide braţele.

Da, iată cum vine, ploaia, asemenea unui simbol îndoielnic al mântuirii dintr-o poveste, cade dintr-un cer tumultuos, deopotrivă peste bogaţi şi săraci, fericiţi şi nefericiţi. Cade pe tablă la fel de imparţială cum cade pe opulenţă. Ploaia nu are prejudecăţi. Cade fără să judece şi peste vii, şi peste morţi şi continuă să cadă aşa, câteva ore, până-n noapte. Cade peste omul fără adăpost din pragul bisericii, forţându-i să se ridice şi să-şi caute sălaş în altă parte. Bate blând darabana pe acoperişul de deasupra lui Moţi, strecurându-se în somnul lui sub forma unui mormăit coral, ca un cor care se încălzeşte.

Răpăie deasupra capului netulburat al lui Desiree, trezindu-i imagini cu picioare care mărşăluiesc, multe picioare înşiruite.

Loveşte mormântul lui Rachel şi pe al lui Manie, în cartuşele lor separate de pământ sfinţit, şi de asemenea în celelalte morminte ale noastre, cele ale lui Astrid, Marina, Ockie şi în fereastra de lângă urna în care sunt rămăşiţele lui Anton. Aici nu e niciun vis de povestit.

Îşi face loc prin câteva găuri din acoperişul casei Lombard, pardon, al casei lui Salome, picăturile se acumulează sub forma unui pârâiaş, până când se trezeşte bătrâna şi se duce să caute găleţi şi oale.

Şi nu e singura trează. Amor stă în şezut în patul copilăriei, ascultă sunetul. Alte zile, zilele de demult, năvălesc pe undele lui, în timp ce apa se cerne peste toată ferma, tricotând şi susurând în şanţuri, răsucindu-se în sensul invers al acelor de ceasornic ca să pătrundă în pământ. Auzi cum gâlgâie, auzi cum şuieră! Precum plita unei sobe, dar ploaia este răcoroasă, simţi cum scade temperatura.

Iar când furtuna trece, în sfârşit, noaptea târziu, lasă o linişte picurândă în urmă. Melcii se desfac în tufăriş şi merg mai departe, mici galioane pe o mare verde-închis, lăsând în urmă siaje subţirele, argintii. Din sol, mirosuri ca de mosc, încărcate de feromoni, se împletesc precum cârceii în aer.

Un abur fin face lumea difuză de dimineaţă, aşa că nimic nu pare prea evident. Amor este trează şi îmbrăcată la scurt timp după răsărit. Avionul ei pleacă devreme şi trebuie să se ocupe de ceva înainte de asta. Ar fi trebuit să rezolve ieri, dar alte lucruri au fost mai importante. În plus, nu era sigură, încă nu este, dacă e bine să facă aşa. E o idee ciudată, ştie acest lucru, dar este ideea ciudată potrivită? Nimic altceva nu pare să aibă sens.

Ce Dumnezeu? Ocupă-te acum, sau ia naibii cenuşa cu tine. Anton în bagajul de mână? Anton, ghemuit sub formă de urnă în colţul camerei tale? Nţ, nici vorbă. S-a săturat deja de el. Împrăştie-l în vânt.

Dar întâi trebuie să urce acolo, şi se dovedeşte mai greu decât pare. L-a văzut făcând-o de atâtea ori, a presupus că e simplu, dar când păşeşte pe micul pervaz de sub fereastră are impresia că n-are cum să se ridice, mai ales cu o singură mână.

Găseşte modalitatea în cele din urmă, îndată ce-şi dă seama cum să pună urna în jgheabul de deasupra. Apoi vede de ce să se apuce ca să coboare pe acoperişul plat de mai jos. De acolo, nu mai are decât să se caţăre puţin, apoi plici, plici, plici pe ţiglele înclinate, până în vârf, unde cerul pare uriaş şi gol astăzi, cu o gravitaţie puternică şi umedă, care mă trage în centrul său. Ups, ţine-te bine. Ar putea cădea în sus pentru totdeauna în acel abis albastru. Dar îşi dă seama, în acelaşi timp, de ce îi plăcea fratelui ei aici, sus, stăpân peste scena domestică, baas peste plaas[33]. Să te ia naiba şi să fii binecuvântat, Anton, o să-mi fie dor de tine.

Nu se întâmplă exact cum şi-a imaginat. Sigur că nu. Înclină urna într-o rafală de vânt, dar chiar atunci briza se domoleşte şi mare parte din cenuşă se aşază sub formă de dâră lungă şi maro pe acoperiş, să o ducă următoarea ploaie, când va veni, în şanţ.

Rămâne aşezată acolo, se bucură de soarele blând al dimineţii, dar corpul ei alege acest moment să-i mai trimită un bufeu. Îl simte la început ca pe o furnicătură în degete, apoi inima îi bate mai puternic, dând şi mai tare cuptorul, deschizând canalul de fum, vasele de sânge se umflă să răcorească pielea, iar pe gât şi pe faţă îi apare o floare roşie… Off… Dă să coboare iar la umbră, dar se răzgândeşte. Încă nu e gata de plecare. În schimb, îşi desface nasturii de la cămaşă şi şi-o dă jos.

Amor în sutien pe acoperiş. Amor, între două vârste, în sutien, pe acoperiş. Stă acolo, în centrul poveştii ei, nu este aceleaşi persoane ca pe vremuri, nici cele care ar putea deveni. Nu e bătrână încă, dar nici

tânără nu mai este. Pe undeva pe la jumătatea drumului. Trupul, trecut de momentul său de glorie, începe să scârţâie şi să dea greş.

Aminteşte-ţi când era în floare, deşi atunci nu ştiai.

Prima zi în care ai avut menstruaţie, ziua în care au îngropat-o pe mămica. Şi acum poate că s-a terminat cu menstruaţia. Ultima a fost acum trei luni, ar putea să nu mai vină alta. Canalele ţi se usucă încet şi se epuizează seva. Eşti o ramură care îşi pierde frunzele şi într-o zi se va rupe. Şi atunci? Atunci, nimic. Alte ramuri vor umple locul. Alte poveşti se vor scrie singure peste ale tale, râcâind fiecare cuvânt. Chiar şi acestea.

Ce faci acolo?

Vocea lui Desiree se aude dinspre peluză. Şi-a căutat cumnata peste tot, dar acesta era ultimul loc la care s-ar fi aşteptat. Şi goală până-n brâu!

Priveam şi eu lumea, strigă Amor. Eşti gata de plecare?

În cinci minute.

Acum. Ia cămaşa pe ea şi se încheie la nasturi. Se simte normală din nou şi poate mai bine decât înainte. Lasă urna acolo, nu are rost s-o ia, şi începe să coboare de pe acoperiş, pas cu pas, spre ce s-o întâmpla mai departe.

---- Sfârşit ----

Mulţumiri rabinului Greg Alexander, lui Marthinus Basson, Alex Boraine, Fourie Botha, Clara Farmer, Mark Gevisser, Alison Lowry, Tony Peake, părintelui Rohan Smuts, lui Andre Vorster şi lui Caroline Wood.

Notes

[←1]

Mătuşă, în afrikaans

[←2]

Unchi, în afrikaans

[←3]

Hendrik Verwoerd, premier al Africii de Sud între anii 1958 şi 1966, care a introdus şi dezvoltat politica apartheidului.

[←4]

Colonişti olandezi care au plecat de la Capul Bunei Speranţe în interiorul Africii de Sud începând cu secolul al XIX-lea.

[←5]

Zonă de podiş din Africa de Sud situată la 1 200 de metri altitudine, în sudul ţării.

[←6]

Mic deal din veldul sud-african.

[←7]

Picnic cu grătar, în afrikaans.

[←8]

Pieter Willhem Botha (1916-2006), fost premier al Africii de Sud şi primul preşedinte al ţării.

[←9]

Soldat, în afrikaans.

[←10]

Johannes Gerhardus Strijdom (1893-1958) – prim-ministru al Africii de Sud între anii 1954 şi 1958, susţinător al apartheidului.

[←11]

Fâşii din pânză albă de in în care sunt înfăşurate rămăşiţele pământeşti în cultul mozaic.

[←12]

Brâu care se leagă peste tachrichim.

[←13]

Grup prezent în mai multe ţări, care pregăteşte morţii de religie mozaică pentru înmormântare şi care se asigură că aceasta are loc în conformitate cu obiceiurile evreieşti.

[←14]

Sicriu

[←15]

În traducere, „păstrător”, persoană care veghează defunctul până la înmormântare.

[←16]

Procesiunea funerară.

[←17]

Termen cu care evreii desemnează fetele sau femeile neevreice.

[←18]

Cartea Psalmilor.

[←19]

Geneza, 16:12

[←20]

Denumirea familiară a oraşului Johannesburg.

[←21]

Sediul guvernului sud-african şi al preşedintelui ţării.

[←22]

Exclamaţie care exprimă uimire în afrikaans.

[←23]

Numele de familie al personajului înseamnă în engleză „cu toane”, „capricios”.

[←24]

În afrikaans, „şefule”, „stăpâne”, cuvânt folosit în Africa de Sud de către cei de culoare în adresarea faţă de albi.

[←25]

William Shakespeare, *Opere II, Hamlet,* actul I, scena 2, Editura Paralela 45, Piteşti, 2010, traducere de Violeta Popa şi George Volceanov, p. 75.

[←26]

Denumirea comercială sub care se vinde metaqualona, medicament cu efect hipnotic-calmant.

[←27]

Detectivi celebri din seria de benzi desenate *Aventurile lui Tintin* de Herge; în versiunea franceză, şi Dupont.

[←28]

Personajele piesei de teatru *Aşteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett.

[←29]

Sperietoare de ciori, personajul principal al serialului fantasy cu acelaşi nume.

[←30]

Aluzie la o ceremonie a cercetaşilor, care, la rândul ei, este inspirată din *Cartea junglei* de Rudyard Kipling. Cuvintele originale erau „Akela, vom face tot ce vom putea”.

[←31]

Poziţii din yoga menite să elibereze mintea de atenţia îndreptată asupra corpului.

[←32]

Una din limbile bantu vorbite în Africa de Sud, în Botswana şi în unele zone din Namibia.

[←33]

Fermă, în afrikaans.